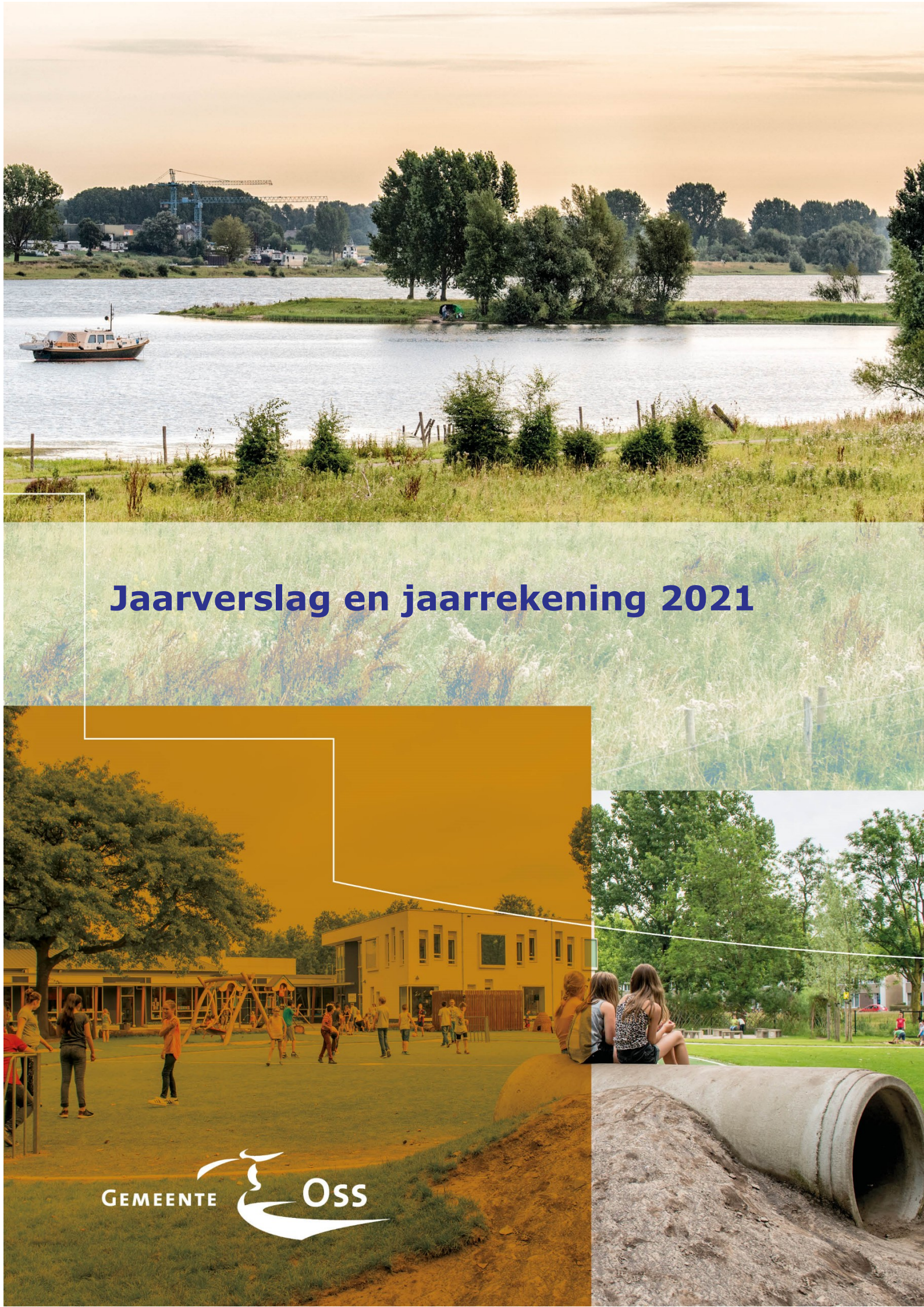

Jaarverslag en jaarrekening 2021

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief	4
Leeswijzer	7
Samenvattend financieel beeld	10
Financiën programma's in één oogopslag	20
COVID-19: Financiële ondersteuningsmaatregelen en risico's	21
Programma 1. Zorg en welzijn	31
Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs	46
Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur	58
Programma 4. Dynamisch stadscentrum	68
Programma 5. Zuinig op ons klimaat	74
Programma 6. Vitale economie	89
Programma 7. Mobiliteit	98
Programma 8. Aantrekkelijk wonen in Oss	104
Programma 9. Veilige omgeving	116
Programma 10. Besturen in verandering van tijden	125
Programma 11. Financieel solide	138
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	145
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	164
Paragraaf financiering	169
Paragraaf verbonden partijen	174
Paragraaf grondbeleid	195
Paragraaf lokale heffingen	210
Paragraaf bedrijfsvoering	214
Paragraaf investeringsplan	216
Voortgangsrapportage Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP) openbare ruimte	222
Bestemming rekeningresultaat	227
JAARREKENING	238
Programmarekening op hoofdlijnen	239
Incidentele baten en lasten	242
Analyse rechtmatigheid	250
Balans en toelichting	251
Balans	252

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	255
Toelichting op de balans	260
Financieel overzicht totale begroting volgens taakvelden	285
Bijlage WNT	291
Sisa-bijlage	292
OVERIGE GEGEVENS	293
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	300
Bijlage 1: Overzicht subsidies	304

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met veel plezier bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening over 2021 aan, het laatste volledige jaar van deze raadsperiode en het coalitieakkoord 'Kansen zien, Kansen pakken'. Per begrotingsprogramma leggen wij verantwoording af: wat waren de plannen in de begroting en wat hebben wij gerealiseerd. Hoe staat onze gemeente er financieel voor, hoe gaat het met de verbonden partijen, wat zijn de risico's en hoe hebben we die in grip? Dit en veel meer treft u aan in dit jaarverslag en deze jaarrekening.

Deze presentatie van deze jaarstukken geven een mooi moment om terug te kijken op de afgelopen vier jaar. Dat doen we kort in deze inleiding. Wat valt op als je met enige afstand reflecteert op onze samenleving, onze inspanningen, de wereld om ons heen. Wij zien zeven lijnen.

1. COVID-19

Eind 2019/begin 2020 kwamen de eerste berichten vanuit China over een virus dat daar rondging. De eerste inschattingen van de deskundigen waren dat het niet zo vaart zou lopen en dat Nederland uitstekend voorbereid was. De rest is geschiedenis. Een overrompelend voorjaar volgde met veel overlijdens, lockdowns, avondklok, steunpakketten, verenigingen en ontmoetingen tussen mensen die stil kwamen te liggen, branches die top draaiden en zwaar getroffen werden. Het ging over gezondheidszorg, over maatschappelijke ontwrichting en over onze economie. Over veerkracht, vereenzaming, initiatieven om mensen bij elkaar te brengen. Maar ook met enorme overheidsuitgaven, een grotendeels bloeiende economie, een overspannen arbeidsmarkt en woningnood met extreme huizenprijzen. En zo zijn er nog veel meer effecten te noemen.

Samen met u hebben wij snel een aantal uitgangspunten voor onze rol en taak geformuleerd en aan de hand daarvan onze samenleving bijgestaan. Ondersteuning vanuit Werk en Inkomen, zoeken naar wat er wel mogelijk is, ruimte voor ondernemerschap, lastenverlichting, hart onder de riem. Met aandacht, met geld, met verruiming van mogelijkheden. De Rekenkamer oordeelde in 2021 dat het Osse coronabeleid zich prima kan meten het beleid van grote steden als Arnhem, Tilburg en Breda.

Hoe we er nu voorstaan als samenleving, is moeilijk in te schatten. Hoewel de pandemie aan kracht is verloren, zijn de lange termijneffecten nog niet te overzien. Wij hebben ervaren dat wij samen met u eendrachtig hebben samengewerkt om onze samenleving zo goed mogelijk door deze crisis te loodsen. Het overzicht van alle maatregelen treft u in deze jaarstukken nogmaals aan.

2. Bouwen aan een zelfbewust Oss

We hebben het met regelmaat over een 100.000 gemeente en zeggen daar onmiddellijk bij dat het niet om het exacte aantal inwoners gaat, maar om een groeiend zelfbewustzijn, een strategisch beter onderlegde gemeente, om ambitie uit te spreken en vorm te geven. Wij zien dat we daarin flinke stappen hebben gezet. De woningbouwplannen met ruim 8000 woningen in zowel de stedelijke omgevingen als in de kernen. Van Raadhuislaan tot Oss West, in Ravenstein en Geffen, in de overige kernen. Ambities met de spoorzone, die hoe het uiteindelijk ook uitpakt, verbonden zijn met een lange termijnvisie. De sloop van het V&D-gebouw en het toevoegen van een nieuwe icoon aan het centrum. De proeftuin Ruwaard als toekomstige werkwijze in ons land om ontschot te werken. Het nieuwe zwembad, de toekomst van de Lievekamp. De investeringen in onze organisatie, in zowel de omvang als de kwaliteit. De structurele middelen die de laatste twee jaar beschikbaar zijn gesteld, stellen ons in staat om sprongen te maken in kwaliteit en betrouwbaarheid van advies/beleid én uitvoering doordat we meer mensen kunnen stellen en passender belonen. Ook hier groeien we naar het 100.000 profiel.

Oss staat stevig op de kaart, heeft de wind in de zeilen en dat is aan veel te merken. Dat is overigens geen solo prestatie van de gemeente. Maar onze hele gemeenschap: de distributie van de COVID-19 vaccins wordt verzorgd door een Oss bedrijf, de laagste leegstand in het centrum is landelijk nieuws, de jaarlijkse 5 mei viering startte in Oss en grote sportevenementen weten Oss te vinden. Oss slaat zijn vleugels uit en de kracht is zichtbaarder geworden.

3. Grote transities een stap verder gebracht

Verandering van tijd, zo wordt de periode van transities wel genoemd. Wezenlijke veranderingen die van invloed zijn op onze wijze van leven, ons voorzieningenniveau, onze vanzelfsprekendheden. Het raakt inwoners in hun individuele leven, maakt onzeker en roept ook wrevel en verzet op. Dat oude gebruiken op laatste benen lopen, is duidelijk. Hoe het nieuwe eruit ziet, wat dat van inwoners vraagt, wie wat betaalt, is onduidelijk en niet onmiddellijk tastbaar en voorstelbaar te maken. Dat maakt omgaan met transities lastig, complex en van de lange adem.

We staan aan het begin en ondanks de onduidelijkheid zijn we op weg. De transformatie van het sociaal domein, met de verschuiving van minder individuele oplossingen en meer collectieve. Het breed toepassen van de Samenwerkwijze, waarbij eigen kracht en die van de omgeving leidend zijn. Anders omgaan met afvalinzameling met eindelijk een flinke beperking van restafval. Ingrijpende stappen in de energie transitie, met aandacht voor energiebesparing, van het gas af en besluiten rond windenergie. Ruimte voor de rivier en aandacht voor hoogwaterbescherming en klimaatverandering met de Meanderende Maas.

Ook de komende jaren vragen de grote maatschappelijke vraagstukken aandacht en een lang termijn aanpak, die niet altijd makkelijk maar wel noodzakelijk is.

4. Aandacht, zorg en ruimte voor de samenleving

COVID-19, ambities en grote maatschappelijke opgaven bestaan naast ons dagdagelijks uitvoerend werk.

Zorgen voor een goede jeugdzorg, vluchtelingen uit Oekraïne opvangen, beschermd wonen voor wie dat nodig heeft. Inwoners helpen aan werk, zodat ze hun leven weer op de rit krijgen, vroegtijdig schoolverlaten beperken. Dat doen we voortreffelijk.

Samen met verenigingen, partners en wijk- en dorpsraden bouwen aan nieuwe ontmoetingsplekken in Oss Noord-West en Neerloon, Overlangel en Keent. De toekomst van de Groene Engel veiligstellen, nieuwbouw van scholen. Meegaan met de fusie in het MBO en borgen dat Oss een belangrijke vestigingsplaats blijft.

De zeggenschap over Herperduin weer in eigen handen brengen, waardoor wandelaars, ruiters, fietsers en natuurontwikkeling hand in hand gaan en wij een prachtig natuurrecreatiegebied in onze gemeente beleven.

Ruimte voor en vertrouwen in de samenleving door welstand af te schaffen, het bestemmingsplan buitengebied aan te passen aan maatschappelijke behoeften, de Intake tafel in te richten voor een snellere toets bij bestemmingsplan wijzigingen.

Daarnaast is er van alles gebeurd in de samenleving, wat soms diep ingreep in de levens van onze inwoners, waartoe de gemeente zich telkens passend heeft verhouden.

De afgelopen vier jaar hebben we ondersteund wie dat nodig had, ruggensteun gegeven aan wie op gang gebracht moest worden, blijvend geïnvesteerd in samenlevingsopbouw en ontmoeten en hebben we regelgeving geschrapt die initiatiefkraft en vormgeven aan het eigen leven belemmert.

5. Financieel gezond en een flink overschot

Oss was en is een financieel gezonde gemeente. We staan er goed voor. Onze administratieve organisatie is op niveau, onze vermogenspositie is sterk. College en raad vinden elkaar in een zorgvuldig financieel beleid: niet rijk rekenen, tegenvallers verwerken wanneer ze zichtbaar zijn en mogelijke meevallers inboeken als ze op onze rekening staan. Samen met een prima begrotingsdiscipline geeft dit ons een solide basis. Natuurlijk kijken we uit naar een minder schommelend gemeentefonds, zodat we meer vanuit een voorspelbare lijn kunnen begroten. Afgelopen jaar zijn we van code rood, via oranje naar code groen gegaan. Gelukkig hebben we in alle kleuren het hoofd koel gehouden, maar het helpt als we meerjarig weten waar we aan toe zijn.

De lasten voor inwoners zijn ook in deze vier jaar ruim onder het landelijk gemiddelde gebleven. Het streven sinds jaar en dag is € 22,50 (de oude vijftig gulden) eronder en dit jaar lukt dat met zelfs € 37,50.

Wat dit jaar opvalt is het flinke overschot op de jaarrekening. Zo'n € 20 miljoen. In hoofdlijnen kunnen we als volgt verklaren. Het Rijk heeft aan het eind van 2021 grote bedragen naar onze gemeente overgemaakt, bedoeld voor jeugdzorg en COVID-19 maatregelen en als gevolg van actualisatie van het gemeentefonds. Er resteerde geen tijd om deze middelen volledig te besteden.

De andere helft van het overschot heeft te maken met te ambitieus plannen, te weinig menskracht om het uit te voeren, onze werkwijze om meevallers pas in te boeken als we er 100% zekerheid over hebben en tegenvallers als ze zich dreigen voor te doen. Vooral de eerste twee verklaringen vragen van ons aandacht: strakker plannen en alles uit de kast halen om op een krappe arbeidsmarkt toch de mensen te vinden.

6. Het maatschappelijk klimaat

Er gebeurt van alles in onze samenleving. Door COVID-19 zijn er inwoners en ondernemers die hun eigen vermogen en pensioen pot moeten opmaken. Bij wie het water aan de lippen staat. En zij die het al moeilijk hadden, kregen het nog zwaarder. COVID-19 zorgt ook voor verdeeldheid, het gevoel van buitengesloten worden. Uitvoerende overheidsorganisaties zijn de menselijke maat soms kwijtgeraakt, waardoor het vertrouwen in de overheid afneemt. Inwoners die met overheidsplannen worden geconfronteerd waar ze tegen zijn, schuwen grote woorden en bedreigingen minder. In de Tweede Kamer zijn de omgangsvormen binnen en buiten de Kamer onderwerp van gesprek. De relatie inwoner-overheid komt onder druk te staan en samenwerking maakt plaats voor tegenstellingen. Het maatschappelijk klimaat is verhard.

Tot nu toe gaat dit redelijk voorbij aan Oss, maar we zijn geen eiland. Ook wij hebben ermee te maken gekregen. We hebben continue naar verbinding, in contact blijven en elkaar opzoeken gezocht. Maar van ons mag ook worden verwacht dat we knopen doorhakken en kiezen nadat College en Gemeenteraad alles overwogen hebben. En dat we grenzen stellen. In die dynamiek hebben we bestuurd: menselijke maatvoering, in gesprek blijven, grenzen stellen, alle begrip voor emotie en geen ruimte voor agressie.

7. Trots op de samenwerking

Met veel plezier kijken wij terug op de samenwerking de afgelopen vier jaar. Samenwerking met vrijwilligersorganisaties, ondernemers, woningbouwcoöperaties, wijkraden, maatschappelijke instellingen, inwoners, andere gemeenten in onze regio en daarbuiten. Aansluiten bij de dynamiek van de samenleving en het oplossend vermogen van anderen. Partnerschap, uitgaan van vertrouwen, ruimte bieden. Bij de handhaving van COVID maatregelen en bij de ontwikkeling van ontmoeten in Macharen. We kunnen hier tientallen voorbeelden van noemen. Het maatschappelijk netwerk en cement in Oss zijn stevig en vormen een wezenlijke bouwstof voor de samenleving die zelf de handen uit de mouwen steekt en verantwoordelijkheid draagt. Oss kenmerkt zich door een stabiel en respectvol politiek/bestuurlijk klimaat. Er wordt gesproken over inhoud en niet gespeeld op de man. Heel veel raadsvoorstellen haalden unaniem de eindstreep en waar dat niet gebeurde, had het te maken met verschillen in visie, andere opvattingen over de samenleving of de rol van de gemeente.

Ook de samenwerking met de ambtelijke organisatie verloopt uitstekend. Bestuurders en medewerkers weten elkaar laagdrempelig te vinden en bouwen samen aan een mooi Oss.

Wij waarderen deze praktijk en vinden het meer dan de moeite waard om dit ook de komende jaren te koesteren en te borgen.

8. Tenslotte

Het College van 2018 – 2022 heeft met veel plezier en toewijding gewerkt aan de lange termijn koers voor Oss en ondertussen de kansen die zich voordeden met veel genoeg gepakt. Het nieuwe College heeft een mooi Oss overgedragen gekregen van de oude coalitie en is het vorige College van B&W erkentelijk voor het vele werk en de zorgvuldige overdracht.

Burgemeester en wethouders van Oss.

De secretaris,
drs. H. Mensink

De burgemeester,
drs. W.J.L. Buijs-Glaudemans

Leeswijzer

Het jaarverslag en de jaarrekening bestaan uit diverse onderdelen. In deze leeswijzer geven we bij alle onderdelen een korte uitleg.

Aanbiedingsbrief

In de aanbiedingsbrief blikt het college van burgemeester en wethouders terug op 2021. Wat waren de belangrijkste resultaten en ontwikkelingen?

Samenvattend financieel beeld

Dit hoofdstuk is een financiële terugblik op 2021. Het is een aanvulling op de inhoudelijke terugblik in de aanbiedingsbrief. Het samenvattend financieel beeld geeft een beknopte analyse van het rekeningresultaat, de financiële positie en het grondbedrijf.

JAARVERSLAG

Financiën programma's in één oogopslag

In dit onderdeel laten we in een figuur zien hoe onze gerealiseerde uitgaven over de programma's verdeeld zijn.

Programma's

Per programma worden de volgende vragen beantwoord:

1. Wat willen we bereiken?
2. Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?
3. Wat hebben we hiervoor gedaan?
4. Wat hebben we specifiek in het kader van COVID-19 gedaan?
5. Wat heeft het gekost?

Daarna geven we op hoofdlijnen een overzicht van de subsidies die we verstrekt hebben. Achterin de jaarrekening is een uitgebreider overzicht opgenomen. Tenslotte worden aan de hand van een figuur de financiën van het programma samengevat.

Paragrafen

De opgenomen paragrafen zijn op grond van wetgeving een verplicht onderdeel van het jaarverslag. Het gaat bij de paragrafen telkens om onderwerpen met een groot financieel belang. Door deze op een centrale plek in het jaarverslag op te nemen wordt een goede informatievoorziening over deze onderwerpen gewaarborgd en is de informatie inzichtelijk.

Voortgangsrapportage Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP) openbare ruimte

De gemeente voert elk jaar een groot aantal projecten uit in het kader van het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP) openbare ruimte. Het gaat dan om werkzaamheden aan bijvoorbeeld wegen, fietspaden, riolering en openbaar groen. In de voortgangsrapportage wordt op hoofdlijnen inzicht gegeven in de stand van zaken van deze werkzaamheden.

JAARREKENING

Programmarekening op hoofdlijnen

Cijfers per programma

Dit is een cijfermatig overzicht van de baten en lasten per programma. Het gaat zowel om de begrote cijfers als om de gerealiseerde cijfers. In dit overzicht is in één oogopslag te zien waar de verschillen tussen de begroting en de werkelijkheid zitten. Een toelichting op de verschillen is bij de programma's in het jaarverslag opgenomen, bij de w-vraag 'Wat heeft het gekost?'.

Incidentele baten en lasten

In dit onderdeel is een overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen, zowel de begrote cijfers als de werkelijke cijfers. Incidenteel houdt in dat het gaat om baten en lasten die een tijdelijk karakter hebben. Deze zitten slechts één of enkele jaren in de begroting.

Verder wordt aandacht besteed aan de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Dit zijn normaal gesproken incidentele lasten en baten. Hier bestaan enkele uitzonderingen op: sommige mutaties in reserves zijn structurele lasten of baten. Deze worden in een afzonderlijk overzicht weergegeven.

Analyse rechtmatigheid

In dit hoofdstuk wordt de begrotingsrechtmatigheid geanalyseerd: handelen we binnen de begroting zoals de gemeenteraad die heeft vastgesteld? Daarbij wordt niet alleen gekeken of de werkelijke lasten hoger zijn dan begroot maar ook of de lasten aan het juiste begrotingsjaar en aan het juiste programma zijn toegerekend.

Bestemming rekeningresultaat

In 2021 zijn niet alle werkzaamheden en projecten afgerond. In dit hoofdstuk stellen we voor om diverse budgetten die niet (volledig) besteed zijn in 2022 alsnog te besteden zodat we de bijbehorende werkzaamheden en projecten in 2022 verder kunnen afronden en uitvoeren.

Balans en toelichting

Balans

De balans geeft een overzicht van de bezittingen, de schulden en de stand van het eigen vermogen op een bepaald moment, in dit geval per 1 januari 2021 en per 31 december 2021.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling geven aan op welke manier de balansposten gewaardeerd zijn en tot stand gekomen zijn.

Toelichting op de balans

In dit hoofdstuk worden alle posten in de balans nader toegelicht en onderbouwd.

Bijlage WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomen (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt. De verantwoordingsgegevens zijn in deze bijlage opgenomen.

Sisa-bijlage

Sisa staat voor Single information single audit. Voor diverse specifieke uitkeringen hoeven we geen aparte verantwoording aan het Rijk of de provincie af te leggen en hoeven we geen aparte accountantscontrole uit te laten voeren. De financiële verantwoording over deze uitkeringen mogen we volgens een bepaald format in de jaarrekening opnemen. De onafhankelijke accountant betreft deze verantwoording bij de controle van onze jaarrekening.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzicht subsidies

In dit onderdeel geven we een uitgebreid overzicht van de subsidies die we verstrekken. Dit is een aanvulling op de globale overzichten in de programma's.

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring

De onafhankelijke accountant heeft onze jaarrekening gecontroleerd. In het accountantsverslag is te lezen wat het oordeel van de onafhankelijke accountant daarover is.

Samenvattend financieel beeld

Inleiding

Voor u ligt de programmarekening 2021 van de gemeente Oss. Deze programmarekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. Hiermee leggen wij, het college van B&W, verantwoording af over het gevoerde beleid van de gemeente in 2021.

Deze verslaglegging over de gemeentelijke prestaties en bestedingen in het jaar 2021 zijn uitwerkingen van de beleidsvoornemens uit de programmabegroting.

In de aanbestedingsbrief hiervoor is al ingegaan op het inhoudelijke verhaal. In dit hoofdstuk ligt de nadruk op bijzonderheden in financieel opzicht.

Rekeningresultaat 2021

De jaarrekening 2021 sluit met een positief saldo van **€ 20,1 miljoen**. Dit bedrag geeft een vertekend beeld. In dit bedrag zitten namelijk een groot aantal posten, die doorschuiven naar het jaar 2022. We hebben bijvoorbeeld voor COVID-19 compensatie maar ook via de decembercirculaire inkomsten gekregen vanuit het Rijk die we in 2022 nog moeten en willen besteden. Dit om ervoor te zorgen dat we de gelden besteden aan de doelen waarvoor ze bestemd zijn. Wanneer we deze posten uit dit saldo halen komen we tot een "geschoond" resultaat van **€ 10 miljoen**.

In de volgende tabel zijn de rekeningcijfers vergeleken met de bijgestelde begroting (na verwerking van de 30-ontwikkelingen in de financiële tussenrapportage 2021 en de programmabegroting 2022-2025).

+ is uitgaven/nadelig saldo
- is inkomsten/voordelig saldo
bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2021 na wijziging	Vershil
Lasten	312.853	357.619	-44.766
Baten	-340.319	-355.869	15.549
Saldo programma's	-27.466	1.750	-29.217
Stortingen reserves	32.298	27.410	4.888
Onttrekkingen reserves	-24.969	-29.169	4.201
Mutaties reserves	7.330	-1.759	9.089
Jaarrekeningresultaat	-20.136	-9	-20.128

In het hoofdstuk Bestemming rekeningresultaat wordt voorgesteld het saldo van € 20,1 miljoen als volgt in te zetten:

- Een bedrag van € 12,4 miljoen over te hevelen naar 2022 en te bestemmen voor de uitvoering/afroonding van diverse projecten, COVID-19 compensatie en beleidsintensivering.
- Het resterende bedrag van € 7,7 miljoen te storten in de algemene reserve.

Het positieve saldo van de jaarrekening kent een aantal oorzaken. In de volgende tabellen zijn de belangrijkste voor- en nadelen opgenomen. Deze voor- en nadelen verklaren per saldo een bedrag van € 18,8 miljoen.

Belangrijke voordelen

- is lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Bedrag
1. Zorg en welzijn	Lagere kosten jeugdhulp	-2.180
	Lagere kosten Maatschappelijke Opvang (met name COVID-19)	-451
	Lagere kosten PGB	-494
	Lagere kosten bestrijding eenzaamheid bij ouderen	-198
	Lagere kosten Jeugdwerk (met name COVID-19)	-171
2. Werk, inkomen en onderwijs	Lagere kosten voor de TONK	-1.179
	Lagere kosten arbeidsparticipatie	-628
	Lagere uitvoeringskosten bijstandsuitkeringen (i.v.m. vluchtelingen)	-280
	Extra overschot uitvoering TOZO-regeling	-243
	Lagere kosten minimabeleid	-170
	Hogere inkomsten onderwijshuisvesting	-169
	Lagere kosten onderwijsachterstandenbeleid	-150
	Minder nadeel/ voordeel BUIG uitkeringen	-145
	Lagere kosten peuteropvang	-131
	Lagere kosten verduurzaming gemeentelijk vastgoed	-99
3. Ontmoeten, sport en cultuur	Lagere kosten cultuur (COVID-19 compensatie)	-1.051
	Voordeel sportaccommodaties	-605
	Vrijval voorziening buitenonderhoud scholen	-377
	Hogere inkomsten COVID-19 compensatie Golfbad	-222
	Lagere kosten buurt- en wijkcentra	-193
	Lagere kosten kwijscheldingen huren (COVID-19 compensatie)	-188
5. Zuinig op ons klimaat	Lagere kosten voor wegen, straten en pleinen	-293
6. Vitale economie	Vrijval voorziening Pivot Park	-2.366
7. Mobiliteit	Minder nadeel parkeren	-860
	Lagere kosten verkeer	-210
8. Aantrekkelijk wonen in Oss	Extra inkomsten leges omgevingsvergunningen	-1.440
9. Veilige omgeving	Lagere kosten integrale veiligheid	-320
10. Besturen in verandering van tijden	Lagere personeelskosten/ overhead	-2.100
	Lagere kosten college	-211
	Lagere kosten wijkgericht werken	-175
11. Financieel solide	Hogere algemene uitkering (met name COVID-19 compensatie)	-2.517
	Voordeel post onvoorzien	-146
	totaal	-19.962

Belangrijke nadelen

+ is hogere uitgaven/lagere inkomsten

bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Bedrag
1. Zorg en welzijn	Lagere opbrengsten eigen bijdrage Wmo	415
	Hogere kosten WMO woningaanpassingen	167
2. Werk, inkomen en onderwijs	Hogere kosten WSW (COVID-19 compensatie)	421
3. Ontmoeten, sport en cultuur	Lagere inkomsten door kwijtschelding huur Groene Engel en Raadhuis Ravenstein (COVID-19 compensatie)	180
	totaal	1.183

Belangrijke mutaties in reserves

bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Bedrag
1. Zorg en welzijn	Lagere kosten project transformatie Jeugdhulp	-888
	Lagere onttrekking algemene reserve	888
	Lagere kosten Beschermd Wonen	-1800
	Storting in de reserve Beschermd	1800
	Lagere kosten Oplosagenda Beschermd wonen (incidentele uitgaven)	-100
	Lagere onttrekking reserve Beschermd wonen	100
3. Ontmoeten, sport en cultuur	Lagere onttrekking voor aandachtsexploitatie en projectleiding	-316
	Onttrekking aan de reserve IVB	316
	Lagere onderzoekskosten voor nieuw zwembad	-150
	Lagere onttrekking algemene reserve	150
4. Dynamisch stadscentrum	Lagere kosten leegstand/wonen in het centrum/vergroening	-669
	Minder onttrokken reserve Investeringsfonds stadshart/Volkshuisvesting	669
5. Zuinig op ons klimaat	Lagere kosten afvalinzameling	-1.991
	Storting in de reserve Afvalstoffenheffing	1.991
	Lagere kosten en hogere opbrengsten duurzame polder	-230
	Lagere onttrekking uit het investeringsfonds duurzaamheid	230
	Vertraging project Hertogswetering	-190
	Lagere onttrekking uit reserve grondfonds landelijk gebied	190
8. Aantrekkelijk wonen in Oss	Lagere kosten omgevingsvisie en -wet	-227
	Lagere onttrekking algemene reserve	227
	Lagere kosten windpark Elzenburg de Geer	-108
	Lagere onttrekking aan de reserve windpark	108
10. Besturen in verandering	Lagere kosten ICT	-380
	Lagere onttrekking reserve automatisering	380
	Lagere kosten taskforce woningbouw/ bedrijventerreinen	-166
	Lagere onttrekking algemene bedrijfsreserve grondbedrijf	166
	Lagere kosten arbeidsbeleid, inburgering en samenwerkwijze	-211
	Lagere onttrekking reserve participatiebevordering	211
	Lagere kosten organisatie	-411
	Storting in de reserve organisatieontwikkeling	411
	Totaal	0

Een uitgebreide toelichting op de financiële afwijkingen is in de programma's van het jaarverslag opgenomen.

Financiële positie

In deze paragraaf wordt in het kort de financiële positie van de gemeente weergegeven door te kijken naar de volgende onderdelen:

- A. Weerstandsvermogen en weerstandsratio
- B. Financieringspositie
- C. Reservepositie

A. Weerstandsvermogen en weerstandsratio

Het weerstandsvermogen geeft de financiële gezondheid van de gemeente weer. We drukken deze uit in een ratio. De uitkomst van de ratio moet in beginsel minimaal 1 zijn.

Op hoofdlijnen is het beeld als volgt:

Omschrijving	Bedrag/ratio incidenteel	Bedrag/ratio structureel
Geïntariseerde risico's	€ 6,7 miljoen	€ -0,566 miljoen
Weerstandscapaciteit	€ 48,2 miljoen	€ 3,7 miljoen
Weerstandratio	7,18	-6,54

De conclusie hieruit is dat de weerstandscapaciteit van voldoende omvang is om de gekwantificeerde risico's te ondervangen. Er is ook ruimte voor het opvangen van onvoorziene risico's.

Het structurele weerstandsvermogen is negatief (dus voordelig). Dit komt doordat het de impact van het risico van de herverdeling van het gemeentefonds. Dat is omvangrijker dan de som de overige structurele risico's.

We maken echter wel de kanttekening dat de COVID-19 crisis voor grote onzekerheid zorgt. Het is onduidelijk wat voor (financiële) effecten deze crisis heeft voor de toekomst. De huidige crisis en de ontwikkelingen noodzaken dat we moeten sturen met grote onzekerheid. We volgen daarom nauwgezet alle ontwikkelingen en gevolgen voor onze inwoners, bedrijven en instellingen. Uiteraard ook de gevolgen voor onze eigen begroting. We volgen kritisch alle landelijke ondersteuningsmaatregelen en bepalen welke aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Ten opzichte van de programmabegroting zijn er geen risico's vervallen.

B. Financieringspositie

De financieringspositie geeft de verhouding aan tussen beschikbare financieringsbronnen op langere termijn (reserves, voorzieningen en langlopende geldleningen) ten opzichte van de investeringen in vaste activa. Hiermee geeft het dus aan op welke manier de activa gefinancierd zijn.

De financieringspositie geeft aan dat er eind 2021 een financieringsoverschot is van afgerond € 30 miljoen. Hiervan kan het volgende overzicht worden gegeven:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	1 januari 2021	31 december 2021
Reserves	136.157	151.496
Resultaat jaarrekening	8.010	20.136
Voorzieningen	45.322	48.287
Langlopende geldleningen	98.461	72.285
Subtotaal	287.950	292.204
Immateriële vaste activa	1.209	1.176
Materiële vaste activa	227.297	235.508
Financiële vaste activa	24.641	25.522
Subtotaal	254.470	262.206
Financieringsoverschot	34.803	29.998

De gemeente is in verhouding in totaal dus meer gefinancierd met langlopende middelen. Dit komt doordat we onze voorraad aan grondexploitaties ook grotendeels gefinancierd hebben met langlopende middelen. We zien in 2021 wel een afname van langlopende geldleningen van circa € 26 miljoen en zijn in 2021 dus relatief gezien meer gefinancierd met eigen vermogen. Voor meer informatie verwijzen we naar de toelichting op de balans.

C. Reservepositie

De reservepositie geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	1 januari 2021	31 december 2021
Algemene reserve	23.642	24.584
Algemene reserve grondbedrijf	24.257	24.396
Reserves ter dekking begroting	15.864	14.057
Bestemmingsreserves ter afdekking van afschrijvingslasten	23.090	22.320
Overige bestemmingsreserves	49.304	66.139
Resultaat jaarrekening	8.010	20.136
Totaal	144.167	171.632

De totale reservepositie is gestegen met ruim € 27 miljoen. De algemene reserve blijft op niveau. Rekening houdend met uitgestelde uitgaven en exclusief eventuele aanvullende corona-maatregelen komt het saldo van de algemene reserve uit op ongeveer € 24 miljoen. De norm bedraagt € 19 miljoen.

De stijging van de reservepositie komt vooral door een stijging van de bestemmingsreserves (die bedoeld zijn om te besteden!) en door het positieve jaarrekeningresultaat 2021.

Bestemmingsreserves die zijn gestegen zijn de reserve Integraal voorzieningenbeleid, reserve stadscentrum, het investeringsfonds stadshart, reserve organisatieontwikkeling, reserve Lievekamp en de reserve afvalstoffenheffing.

De reserves die ingezet worden ter dekking van de begroting en voor afschrijvingslasten dalen conform eerdere besluitvorming. Voor meer informatie verwijzen we naar de toelichting op de balans, onderdeel reserves.

Financiële positie grondbedrijf

De paragraaf grondbeleid en het MPG bevatten de verantwoording van het grondbedrijf over het afgelopen jaar en geven inzicht in de prognose tot en met het jaar 2025.

Ontwikkeling boekwaarde

De boekwaarde van de grondexploitaties per 31 december 2021 is circa € 80 miljoen. Dit is inclusief het Osse aandeel van de boekwaarde van het intergemeentelijke project Heesch-West en inclusief beheercomplexen en immateriële vaste activa. Dit betekent ten opzichte van eind 2020 een geringe toename van € 0,4 miljoen. Deze boekwaarde bestaat uit gronden en uit kosten die we al gemaakt hebben voor diverse projecten.

Actuele prognose

De actuele prognose uit het MPG geeft het volgende totaalbeeld:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2021	Verlies-voorzieningen	Reserves
Herstructureringsplannen	15.128	19.132	
Woningbouwcomplexen	-560		
Industrieterreinen	4.353		
Heesch West	22.533	13.106	1.734
Beheercomplexen	36.281		
Immateriële vaste activa	2.177	2.177	
Totaal	79.912	34.415	1.734

De verwachte winstnemingen over de jaren laten de volgende prognose zien (van vastgestelde grondexploitaties, excl. verliesvoorzieningen):

bedragen x € 1.000					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Herstructureringsplannen	-79	1.004	226	0	0
Woningbouwcomplexen	3.317	4.667	3.316	3.161	3.168
Industrieterreinen	4.680	1.324	1.283	0	0
Totaal	7.918	6.995	4.825	3.161	3.168

Uit deze overzichten valt op te maken dat we de komende jaren nog een toekomstige winst van circa € 18 miljoen verwachten. Winstnemingen gaan naar de ABR (algemene bedrijfsreserve grondbedrijf). De ABR dient namelijk als weerstandsvermogen. Als het weerstandsvermogen voldoet aan de eisen van de risico-analyse dan wordt het extra saldo besteed zoals besloten in de programmabegroting 2022-2025. In het hoofdstuk "strategische financiële verkenning ruimtelijke ambities is bepaald dat de (toekomstige) winsten uit het grondbedrijf ingezet wordt voor deze ruimtelijke ambities.

Reserves en voorzieningen grondbedrijf

De algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf (ABR) is bedoeld om risico's af te dekken die zich binnen het grondbedrijf kunnen voordoen. Voor de bepaling van de risico's maken we gebruik van de Monte-Carlomethode binnen het grondbedrijf. Hiermee bewerkstelligen we een eenduidig risicobeleid waarbij alle risico's van de grondexploitaties worden meegenomen. In het volgende schema is een totaaloverzicht gegeven van de ontwikkeling van de ABR in 2021:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Stand per 1 januari 2021	24.257
- Rente	262
- (Tussentijdse) winstnemingen industrie	4.680
- (Tussentijdse) winstnemingen woningbouw	3.317
- (Tussentijdse) winstnemingen herstructurering	-80
- Verkoop beheer- en overige gronden	593
Stortingen	8.772
- Investeringsfonds Stadshart (programmabegroting 2021)	-2.000
- Investeringsimpuls Ontmoeten. sport en cultuur (programmabegroting 2021)	-3.123
- Waterveiligheid Meanderende Maas (programmabegroting 2021)	-500
- Nieuwbouw golfbad Oss (programmabegroting 2021)	-75
- Voorziening te verwachten exploitatieverliezen	-1.426
- Voorziening plankosten immateriële vaste activa	-917
- Taskforce versnelling woningbouw	-147
- Afboeken IMVA gemeentehuis Geffen	-275
- Overige	-171
Onttrekkingen	-8.634
Stand ABR per 31 december 2021	24.395

Op basis van een meerjarenprognose en de risicoanalyse is het verloop van de reserves en voorzieningen binnen het grondbedrijf als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	31 december 2021	31 december 2022	31 december 2023	31 december 2024
Algemene bedrijfsreserve	24.395	11.282	14.021	17.140
Reserve strategische aankopen	624	5.724	5.724	5.724
Risicoreserve Heesch West	1.734	1.734	1.734	1.734
Reserve binnenstedelijke transformaties	0	10.000	10.000	10.000
Reserve bovenwijkse voorzieningen	0	3.074	3.074	3.074
Voorziening immateriële vaste activa	2.177	2.967	2.967	2.967
Voorziening exploitatieverliezen	19.132	15.740	15.251	0
Voorziening afwaardering (I)MVA	2.102	2.102	2.102	2.102
Voorziening Heesch West	13.106	0	0	0
Totaal	63.270	52.623	54.873	42.741

De algemene bedrijfsreserve stijgt de komende jaren. De minimale omvang van deze reserve bedraagt € 4,4 miljoen in 2022 en stijgt naar circa € 5,3 miljoen in 2026. Het bedrag boven deze minimale ABR romen we af en zetten deze gelden in voor realisatie van ruimtelijke ambities (programmabegroting 2022-2025). In de programmabegroting 2022 is besloten om deze reserve met € 18,2 miljoen af te romen en in te zetten voor strategische aankopen, voor binnenstedelijke transformaties en voor bovenwijkse voorzieningen. Dit is verwerkt in bovenstaand overzicht. Op basis van de huidige prognoses is de afoming tussen 2023 en 2026 circa € 13 miljoen. Besluitvorming hierover vindt nog plaats.

In de voorziening exploitatieverliezen is het verwachte verlies van de grondexploitatie voor het Walkwartier opgenomen (ruim € 12,7 miljoen). Hierin zitten ook verliezen gekoppeld aan andere projecten.

Voor het project Heesch West is op basis van de regionaal vastgestelde grondexploitatie een verwacht verlies van € 13,1 miljoen afgedekt (in een voorziening). Daarnaast hebben we op basis van onze risicoanalyse een aanvullende risicoreserve van afgerond € 1,7 miljoen voor Heesch West gevormd.

Voor een specificatie verwijzen we naar het MPG, de paragraaf grondbeleid en de toelichting op de balans.

Ontwikkelingen na 2021

Het COVID-19 (Corona) virus heeft directe invloed gehad op de uitkomsten van de jaarrekening 2021. Op diverse beleidsterreinen hebben we extra gelden vanuit het Rijk ontvangen voor ondersteuningsmaatregelen en hebben we zelf extra kosten gemaakt voor ondersteuning. Een totaaloverzicht is zo goed mogelijk weergegeven in een apart hoofdstuk over de herstelagenda COVID-19. Daarnaast zien we directe effecten doordat bijvoorbeeld projecten/ evenementen zijn uitgesteld. COVID-19 zal ook meerjarig effecten hebben op de financiële positie van de gemeente. Er blijft sprake van grote onzekerheid. Voor ondersteuning sluiten we zo veel mogelijk aan bij de landelijke regelingen van het kabinet. Vervolgens kijken we naar provinciale regelingen en ook kijken we naar onze eigen rol. Uitgangspunt daarbij is dat we zo veel mogelijk het zorglandschap en economische/ maatschappelijke infrastructuur in stand houden. We willen een stabiele partner zijn, maar geen onverantwoorde wissel trekken op de toekomst. We volgen daarom nauwgezet alle ontwikkelingen en gevolgen voor onze inwoners, bedrijven en instellingen. Uiteraard ook de gevolgen voor onze eigen begroting. Naast COVID-19 crisis zien we ook grote onzekerheden door de oorlog in Oekraïne.

Samengevat zien we onzekere rijksinkomsten, een overspannen arbeidsmarkt en een overspannen woningmarkt, hoge inflatie, sterk gestegen bouwkosten en energiekosten als belangrijke ontwikkelingen die direct effect gaan hebben op onze financiële positie.

Resultaatbestemming 2021

In de jaarrekening wordt voorgesteld om het positieve saldo van afgerond € 20,1 miljoen te bestemmen. We stellen voor om voor concrete projecten een bedrag van € 12,4 miljoen over te hevelen naar 2021 en te bestemmen voor de uitvoering van deze projecten en afronding van diverse projecten, voor COVID-19 compensatie en voor beleidsintensivering.

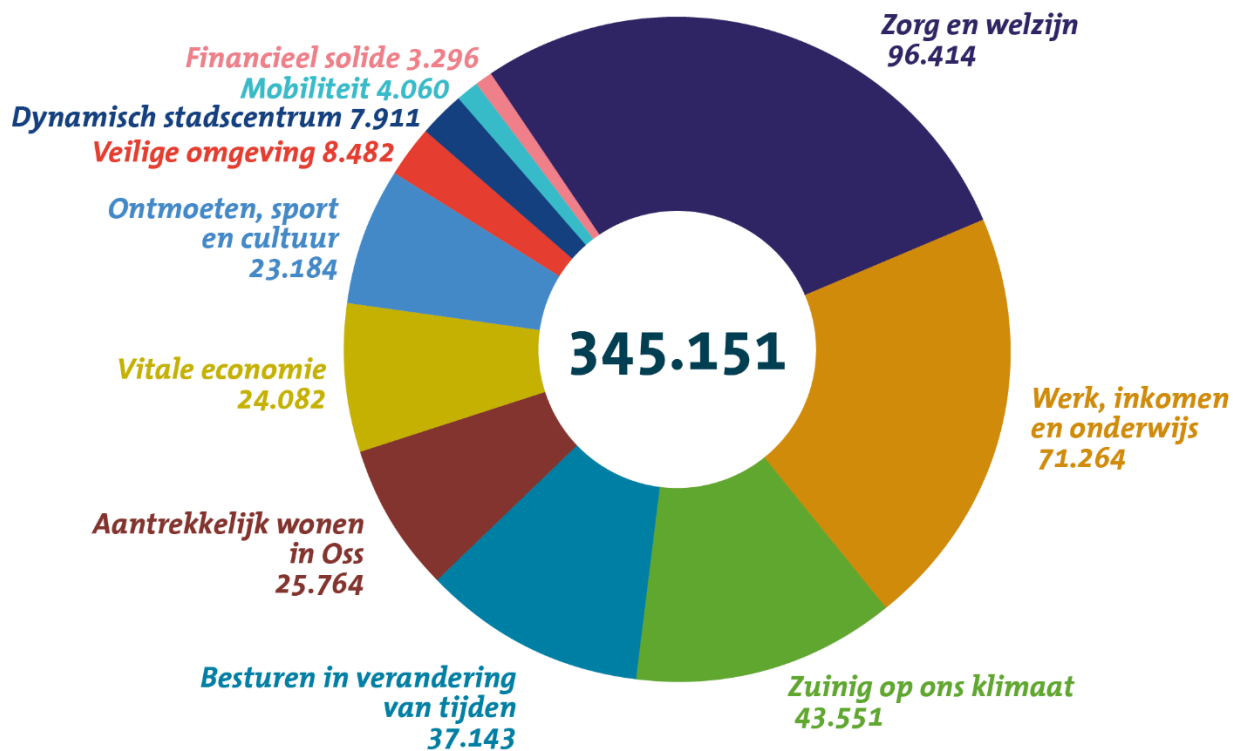
Voor het restant van € 7.747.639 stellen we voor om dit in de algemene reserve te storten. De algemene vrije reserve is bestemd voor de opvang van algemene risico's en fluctuaties in de rekeningresultaten. De norm voor de algemene reserve is 10% van de algemene uitkering. Dat komt neer op een bedrag van € 19 miljoen. De algemene reserve bedraagt per 31 december 2021 naar verwachting € 24,9 miljoen. Dit komt wel door uitgestelde uitgaven. We hebben hier voor komende periode nog onttrekkingen uit geraamd van afgerond € 1,1 miljoen.

Accountantscontrole

De onafhankelijke accountant heeft op grond van artikel 213 van de Gemeentewet naast een getrouwheidsonderzoek ook een rechtmatigheidsonderzoek uitgevoerd naar de baten, lasten en balansmutaties. We hebben een goedkeurende verklaring ontvangen.

Financiën programma's in één oogopslag

In de volgende figuur laten we zien hoe onze gerealiseerde uitgaven in 2021 over de programma's verdeeld zijn (bedragen x € 1.000).

COVID-19: Financiële ondersteuningsmaatregelen en risico's

Inleiding

In dit hoofdstuk geven we een samenvatting van de herstelagenda zoals we deze in 2021 hebben vastgesteld. Er blijft sprake van grote onzekerheid. We volgen daarom nauwgezet alle ontwikkelingen en gevolgen voor onze inwoners, bedrijven en instellingen. Uiteraard ook de gevolgen voor onze eigen begroting. We volgen kritisch alle landelijke ondersteuningsmaatregelen en bepalen welke aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. We hebben een goede algemene reserve. Tijdens het COVID-19 debat heeft de gemeenteraad via een motie besloten om deze reserve in te zetten om de COVID-19 schade te betalen.

In dit hoofdstuk geven we onze uitgangspunten weer voor ondersteuning en vatten onze herstelagenda samen. We laten een totaalbeeld zien van de financiële compensatie die we krijgen vanuit het Rijk en laten zien welke maatregelen we nemen voor ondersteuning.

Uitgangspunten voor ondersteuning

De COVID-19 crisis is groter dan wij als gemeente aankunnen. We zullen keuzes moeten maken. Ter ondersteuning van inwoners, bedrijven en instellingen sluiten we zo veel mogelijk aan bij de landelijke regelingen van het kabinet. Vervolgens kijken we naar provinciale regelingen, de banken en de branche-organisaties. Ook kijken we naar onze eigen rol. Bewust in deze volgorde. Primair staan wij aan de lat voor onze beleidstaken.

We hebben samen met de gemeenteraad de volgende criteria vastgesteld:

1. We geven inkomenssteun aan mensen die dat nodig hebben, geen omzetsteun aan bedrijven, of sectoren
2. Helpen verdienen
3. Op naar werk
4. We investeren in samenleven
5. We investeren in zorgcontinuïteit
6. We zijn en blijven een financieel gezonde organisatie.

Inkomenssteun wel, omzetsteun niet

We geven inkomenssteun aan mensen die dat nodig hebben. Werknemers, ondernemers, zzp-ers enzovoort. Bijstand, bijzondere bijstand en andere gemeentelijke instrumenten zijn daarvoor beschikbaar. Landelijke financiële steunregelingen voeren we met voorrang uit. We lobbyen waar mogelijk voor meer regelingen, langere termijnen, ruimere voorwaarden. Meer kunnen we niet doen. Het is niet onze rol om individuele bedrijven te behoeden van de ondergang. Evenmin kunnen we hele sectoren financieel redden. Hoe vervelend we dat ook vinden. Het is de rol van de markt. Het is ook niet betaalbaar.

Helpen verdienen

Het is vitaal voor de economie dat de getroffen sectoren door COVID-19 weer beter gaan draaien. We hebben met z'n allen de producten en diensten nodig. We hebben ook het werk en het inkomen dat er bij hoort nodig. We dragen op een aantal manieren bij aan herstel. We doen dat tijdelijk door bij te dragen aan lastenverlichting voor bedrijven. Denk aan het verlengen van betaaltermijnen of het kwijtschelden van bepaalde lasten. Maar dat is niet voldoende. We willen bedrijven vooral helpen verdienen. Ruimte voor ondernemerschap. Waar ondernemers anderen meekrijgen, zullen we welwillend meewerken aan ook vernieuwende of tijdelijke plannen. Denk verder onder andere aan: onze eigen investeringen en uitgaven naar voren halen, koop lokaal acties steunen, kennis verbinden. Maar ook: het ondernemingsklimaat versterken. Het mogelijk maken van grotere terrassen, drive-ins, extra standplaatsen, verkoop aan particulieren door groothandels, etc. Hiermee hebben we veel ondernemers kunnen steunen.

Op naar werk

Inkomenssteun is soms nodig, werk is beter. Bijdragen aan werkgelegenheid, maar zeker ook aan scholing en aan matching zijn belangrijk. Voor economische stabiliteit en draagkracht voor de gevolgen van de crisis. Voor inkomensvoorziening, lager zorggebruik maar zeker ook om zoveel mogelijk mensen weer mee te kunnen laten doen.

Samenleven mogelijk maken

Samenleven betekent onder andere kunnen sporten, ontmoeten, cultuur maken en van cultuur genieten. De inwoners, verenigingen en culturele ondernemers zorgen daar grotendeels zelf voor. Daar bouwen en vertrouwen we op. De gemeente subsidieert van oudsher een belangrijk deel van de sector. De hele sector krijgt klappen. De rijksmaatregelen lijken maar een deel daarvan op te vangen. De crisis gaat wellicht leiden tot het stoppen van sommige aanbieders. Misschien kunnen niet alle accommodaties en plannen die we er voor hadden behouden blijven. En misschien is het tijd om een aantal vernieuwingen door te voeren. Maar we staan samen met aanbieders, vrijwilligers en organisaties garant voor een essentieel niveau van maatschappelijke voorzieningen.

Basaal zorg- en welzijnslandschap

Beschikbaarheid van zorg- en welzijnsaanbod is vitaal. We hebben een morele en juridische verantwoordelijkheid. We investeren in behoud van diversiteit van zorgaanbieders zodat er voldoende aanbod blijft. Reisafstanden, keuzemogelijkheden, voorkeursaanbieders, het kan allemaal minder optimaal zijn. Maar beschikbaarheid van zorg- en welzijnsaanbod is noodzakelijk.

Financieel gezonde organisatie

We zijn en blijven een financieel gezonde organisatie.

- We zorgen voor sluitende begrotingen;
- We doen bij alle steunmaatregelen een check: korte termijn hulp (incident) moet niet leiden tot verplichtingen die op termijn niet vol te houden zijn.

Herstelagenda

Vanuit bovenstaande criteria kiezen we voor een herstel en versterkingspakket gericht op de volgende pijlers:

- Duurzaam investeren;
- Investeren in een sociaal sterke stad;
- Helpen verdienen.

Duurzaam investeren

Gezien de economische ontwikkeling spreken we niet meer van anticyclisch investeren. Wel houden we vast aan het uitgangspunt om duurzaam te investeren in de toekomst van onze stad en kernen. We houden daarbij vast aan onze topprioriteiten:

- Dynamisch stadscentrum;
- Voorzieningen voor ontmoeten, sport en cultuur;
- Bouwen voor de toekomst;
- Duurzaamheid.

Voor een nadere invulling hiervan verwijzen we naar de programmabegroting 2022-2025.

Investeren in een sociaal sterke stad

De COVID-19 heeft een grote sociaal en maatschappelijke impact op onze stad. Tegelijkertijd blijft het lastig in te schatten wat de diepere effecten zijn op het gebied van gezondheid, sociaal domein, verenigingsleven, cultuur, evenementen of voor ouderen, jongeren, zzp'ers etc. Naast onze inzet voor de ondersteuningsmaatregelen COVID-19 zetten we stevig in op het gebied van participatie, inkomensvoorziening, armoede en schulden. Natuurlijk voeren we daarvoor de landelijke regelingen uit en doen we er alles aan om in regionaal verband en lokale samenwerkingen extra advies en ondersteuning te bieden. We zetten daarbij in op de speerpunten:

- "van werk naar werk"

- "van bijstand naar werk"
- "van bijstand naar meedoen".

Bij het versterken van een sociaal sterke stad hoort ook het initiatief van een lerende stad en investeringen in voorzieningen. We verwijzen graag naar de verschillende begrotingsprogramma's voor nadere uitwerking.

Helpen verdienen

Een belangrijke pijler voor ons als gemeente is ook ondernemers "helpen" verdienen. We vervullen hierbij vaak een randvoorwaardelijke rol. Ruimte voor ondernemerschap en ook het versterken van het ondernemingsklimaat. Helpen verdienen betekent dat je in de dienstverlening naar ondernemers toe meedenkt bij het zoeken naar mogelijkheden en aanjagen van transitie. Uiteraard binnen de bestaande regelgeving met de nodige zorgvuldigheid. De gemeente stelt zich daarbij niet op als kredietverstrekker maar als mogelijkmaker, bijvoorbeeld bij de verruiming van terrassen en te bekijken hoe we evenementen toch kunnen laten plaatsvinden.

Door de grote transformatieopgaves rondom digitalisering, duurzaamheid, inclusiviteit en circulariteit onder de aandacht te brengen bij het bedrijfsleven en flexibel mee te denken over regelgeving en bedrijfshuisvesting zorgen we dat de ondernemers zoveel mogelijk kunnen blijven ondernemen en daarbij innovatief kunnen zijn.

Financiële compensatie vanuit het Rijk

Vanuit het Rijk ontvangen we compensatiepakketten. Dit omdat gemeenten ook veel geld extra uitgeven en ook inkomsten mislopen. We zetten deze rijksgelden zo goed mogelijk in voor onze compensatiemaatregelen. Hierbij willen we ook opmerken dat er sprake is van grote diversiteit in de rijksregelingen. Een aantal regelingen zijn ter compensatie van maatschappelijke kosten (bijvoorbeeld de gelden voor maatschappelijke opvang en de gelden voor ons SW bedrijf), anderen zijn bedoeld als vergoeding voor extra kosten/ gemiste opbrengsten die we als gemeenten hebben gemaakt voor de uitvoering van regelingen. De bedragen in de tabellen lijken aanzienlijke bedragen echter we de meerjarige effecten van deze crisis zijn blijft lastig te voorspellen.

Het totale compensatiepakket ziet er als volgt uit:

Toelichting	Landelijk bedrag	Bedrag Jaar 2020 Oss	Bedrag Jaar 2021 Oss	Totaal voor Oss
Algemeen				
Opschalingskorting: besloten is om deze bezuiniging voor gemeenten in de jaren 2020 en 2021 incidenteel te schrappen. Dit leidt tot hogere algemene uitkering.	€ 70 miljoen in 2020 en € 160 miljoen in 2021.	€ 353.000	€ 805.000	€ 1.158.000
2022: opschalingskorting geschrapt			€ 1.420.000	€ 1.420.000
Compensatie gemiste inkomsten				
Compensatie voor gemiste toeristenbelasting.	€ 100 miljoen	€ 57.000		€ 57.000
Compensatie voor gemiste parkeerbelasting.	€ 125 miljoen	€ 307.000		€ 307.000
Compensatie voor gemiste precariobelasting/ marktgelden en evenementenleges	€ 20 miljoen	€ 50.000		€ 50.000
Reservering voor aanvullende compensatie. In de decembercirculaire is dit bedrag verhoogd tot € 250 miljoen. Uitkering na analyse van jaarrekeningen gemeenten.	€ 250 miljoen, gereserveerd	pm	PM	pm
Inkomstenderving 1e kwartaal 2021	pm		pm	Pm

Toelichting	Landelijk bedrag	Bedrag Jaar 2020 Oss	Bedrag Jaar 2021 Oss	Totaal voor Oss
Compensatie zorgkosten				
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	€ 34,3 + € 26,2 miljoen	€ 194.000	€ 148.000	€ 342.000
Inhaalzorg en meerkosten Wmo 2015 begeleiding	€ 11,7 + € 20,8 miljoen	€ 72.000	€ 128.000	€ 200.000
Afrekening continuïteit van zorg Wmo 2015	€ 20,4 miljoen	€ 123.730		€ 123.730
Inhaalzorg en meerkosten maatschappelijke opvang (gelden als centrumgemeente voor de regio)	€ 98 + € 81 miljoen	€ 828.847	€ 787.490	€ 1.616.337
Continuïteit van zorg beschermd wonen	€ 5,6 + € 8 miljoen	€ 61.669	€ 95.662	€ 157.331
Noodopvang kinderen met ouders cruciaal beroep. Deze opvang is zonder extra kosten ouders. Medio maart tot 1 juli.	€ 23 miljoen	€ 109.000		€ 109.000
Compensatie inkomstenderving eigen bijdrage Wmo. Deze werd door SVB in die periode niet geïnd voor gemeenten. Maanden april en mei 2020.	€ 18 miljoen	€ 106.000		€ 106.000
Compensatie quarantainekosten	€ 4 miljoen	€ 19.378		€ 19.378
Extra begeleiding kwetsbare groepen (dagbesteding)	€ 37 miljoen		€ 223.000	€ 223.000
Bestrijden eenzaamheid ouderen	€ 36,5 miljoen		€ 193.490	€ 193.490
Voorschoolse voorziening peuters: in de periode van 16 maart tot en met 7 juni is de kinderopvang (gedeeltelijk) gesloten. Ouders/ verzorgers zijn in maart opgeroepen om de rekening voor de opvang te blijven betalen. Om de eigen bijdrage van de ouders/ verzorgers te vergoeden ontvangen we compensatie.	€ 8,3 miljoen	€ 42.000	€ 25.546	€ 67.546
Compensatie Werk & Inkomen				
Vergoeding uitvoering Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)	€ 2 miljard	€ 16.170.078	€ 4.409.601	€ 20.579.679
Aanvullend pakket re-integratiekosten	€ 39,3 miljoen in 2020 en € 88,4 miljoen in 2021	€ 130.452	€ 300.025	€ 430.477
Impuls re-integratie	€ 48,3 miljoen		€ 160.211	€ 160.211
Gemeentelijke schuldenbeleid	€ 15 miljoen in 2020 en € 30 miljoen in 2021	€ 75.019	€ 153.366	€ 228.385
Bijzondere bijstand	€ 5 miljoen in 2020 en € 10 miljoen in 2021	€ 25.966	€ 53.083	€ 79.049
TONK: Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten voor huishoudens die in ernstige problemen komen	Eerste fase 65 mln, tweede tranche 195 mln		€ 1.316.608	€ 1.316.608
Herorientatie zelfstandigen			€ 33.134	€ 33.134
2022: aanvullend pakket re-integratiekosten			€ 49.030	€ 49.030
2022: impuls re-integratie			€ 144.489	€ 144.489

Toelichting	Landelijk bedrag	Bedrag Jaar 2020 Oss	Bedrag Jaar 2021 Oss	Totaal voor Oss
2022: schuldenbeleid			€ 151.773	€ 151.773
2022: bijzondere bijstand			€ 75.887	€ 75.887
Compensatie Jeugd				
Compensatie voor organisaties zoals scouting en speeltuinen.	€ 7,3 miljoen	€ 37.000		€ 37.000
Perspectief jeugd en jongeren: gerichte financiële impulsen om samen met jongeren, lokale organisaties en evenementensector kleinschalige activiteiten te programmeren.	€ 21 miljoen in 2020 en € 19 miljoen in 2021		€ 194.000	€ 194.000
Jongerenwerk Jeugd	€ 14 miljoen		€ 66.000	€ 66.000
Mentale ondersteuning jeugd	€ 11,5 miljoen		€ 56.000	€ 56.000
Activiteiten en ontmoeting jeugd	€ 8 miljoen		€ 39.000	€ 39.000
Project Jeugd aan zet			€ 10.000	€ 10.000
Compensatie sociale werkbedrijven				
Verwachte tekorten bij SW bedrijven door (gedeeltelijke) sluiting en wegvallen opbrengsten.	€ 90 miljoen	€ 894.000		€ 894.000
Idem voor de periode 1 juni tot en met 31 december 2021.	€ 50 miljoen	€ 497.000		€ 497.000
Idem voor periode 1-1 tot en met 1-10	€ 45 miljoen		€ 440.000	€ 440.000
Compensatie Sport				
Compensatie inkomstenderving kwijtschelden huren aan sportverenigingen. - Voor de periode 1 maart tot en met 1 juni 2020.	€ 90 miljoen	€ 126.423		€ 126.423
- voor de periode 4e kwartaal 2020.	€ 60 miljoen	€ 97.182		€ 97.182
- voor de periode 1e kwartaal 2021	€ 50 miljoen		€ 169.556	€ 169.556
- voor de periode 2e kwartaal 2021			€ 66.285	€ 66.285
Zwembaden en ijsbanen (2020 en 1e helft 2021)	€ 180 miljoen		€ 343.391	€ 343.391
Compensatie Cultuur				
Overeind houden lokale en regionale cultuur sector (bibliotheek, muziekscholen, centra voor kunsten, musea, theater e.d.)	€ 60 miljoen	€ 307.000	€ 254.000	€ 561.000
Idem, maar dan voor de periode 1 juni tot en met 31 december.	€ 60 miljoen	€ 304.000	€ 212.000	€ 516.000
Lokale culturele infrastructuur ondersteunen voor het jaar 2021	€ 150 miljoen		€ 576.000	€ 576.000
Ondersteuning lokale media. Verlenging tot eind 2020. Lokale media kunnen aanvraag doen bij dit steunfonds. Loopt niet via de gemeente.	€ 24 miljoen	nvt	nvt	nvt
Compensatie Ontmoeten				

Toelichting	Landelijk bedrag	Bedrag Jaar 2020 Oss	Bedrag Jaar 2021 Oss	Totaal voor Oss
Compensatie voor extra uitgaven voor dorps- en buurthuizen (o.a. kwijtschelden huur, compensatie tegenvallende inkomsten etc.)	€ 17 miljoen	€ 83.000	€ 49.000	€ 132.000
Compensatie Overig				
Compensatie voor extra toezicht en handhavingskosten	€ 50 miljoen	€ 229.000		€ 229.000
Tijdelijke corona banen toezicht en handhaving	€ 60 miljoen	loopt via aparte uitkering		
Compensatie voor hogere kosten afvalverwerking	€ 28 miljoen		€ 143.000	€ 143.000
Compensatie voor extra kosten voor de organisatie van verkiezingen in 2021	€ 30 miljoen in 2020 en € 22 miljoen in 2021		€ 401.080	€ 401.080
		€ 21.299.744	€ 13.692.707	€ 34.992.451

Financiële ondersteuningsmaatregelen

Onderstaand een overzicht van financiële ondersteuningsmaatregelen:

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Programma 1 Zorg en welzijn		
Doorbetaling aan aanbieders sociaal domein	Om de continuïteit van zorg landschap te bewaren, is besloten tot doorbetaling Wmo dienstverlening voor ZIN en doorbetaling PGB Wmo en Jeugd. Vanaf 1 juli hebben we de zorgaanbieders gevraagd de reguliere dienstverlening weer op te starten en betalen we weer alleen de geleverde zorg. We hebben de ZIN zorgaanbieders voor jeugdhulp in regionaal verband ook een omzetgarantie gegeven. Aanbieders van zowel Wmo als jeugdhulp hebben daarnaast extra kosten gemaakt. Er is een landelijke regeling gekomen om aanbieders te compenseren voor deze meerkosten, in eerste instantie voor de periode tot 1 juli 2020. Daarna is de regeling verlengd tot het einde van 2020. Inmiddels is de regeling nog een keer verlengd, namelijk tot 1 januari 2022.	Voor de bedragen verwijzen we naar rijksuitkeringen.
Doorbetaling regiogedrag	De gemeenschappelijke regeling betaalt: – maart tot en met juni 2020: werkelijk gereden kilometers zijn voor 100% vergoed. Over de niet gereden kilometers is 80% voorschot uitbetaald; – juli- augustus 2020: werkelijk gereden kilometers zijn voor 100% vergoed. 80% vergoeding over de gedeelde omzet (via een opslag op de prijs) – september tot januari 2022: (flexibele) kostprijs per kilometer (continuïteitsregeling). Leidt in 2021 tot € 175.000 lagere kosten.	-
Jeugd- en jongerenwerk	Extra subsidie aan jeugd- en jongerenorganisaties (31 organisaties) om coronaschade te compenseren (en om deze organisaties een steuntje in de rug te geven).	€ 37.000

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Programma 2 Werk, Inkomen en onderwijs		
Doorbetaling leerlingenvervoer	Uitgangspunt is (conform de richtlijn van de VNG): – 100% door betalen voor geleverde ritten – 80% door te betalen voor uitgevallen ritten – Voor het vervoer van kinderen die deelnemen aan de noodopvang onderwijs en opvang voor kwetsbare kinderen gebruik te maken van leerlingenvervoer. In principe binnen de bestaande contracten. Waarbij bovenstaande afspraken gelden. Ook voor kinderen die in deze bijzondere situatie vervoer nodig hebben (en daar voorheen geen gebruik van maakten). Deze worden dus niet nog extra gefinancierd. Voor 2021 is de regeling uit 2020 voortgezet, waarbij de tarieven meebewegen met het vervoersvolume. Dit vindt nu plaats per gemeente. Met deze regeling zorgen we voor continuïteit van vervoer.	
Uitvoeren TOZO-regeling	Uitvoering van landelijke regeling	€ 20.579.679
Uitvoeren TONK	Uitvoeren regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Hierbij hebben we besloten om de beleidsregels te verruimen en de regeling te verlengen tot 1 oktober 2021.	€ 1.316.608
Ventilatiesystemen onderwijs	Extra kosten voor aanpassing ventilatiesystemen.	€ 125.000
	Voor diverse beleidsterreinen hebben we extra rijks gelden gehad. Dit vertalen we naar uitvoering. Zie herstelagenda per programma.	
Programma 3 Ontmoeten, sport en cultuur		
Algemeen	Algemene uitspraken: – We betaalden subsidies uit ook als daar de maatschappelijke activiteiten nu niet voor uitgevoerd worden – Voor (eenmalige) evenementen betaalden we (een gedeelte van) de subsidie uit als er al reële kosten gemaakt zijn – Waar nodig kunnen we op verzoek een voorschot geven op subsidies (versneld uitbetalen 3e kwartaal 2020) – Als vrijwilligersorganisatie in directe financiële problemen geraakt, kunnen we zo nodig ook extra krediet in de vorm van een lening verstrekken	
Kwijtschelding huur voor amateurorganisaties sport & cultuur	We schelden de huur kwijt van de gemeentelijke accommodaties op het gebied van sport en cultuur voor: – de periode 16 maart tot 1 juli. De kosten hiervan zijn respectievelijk voor sport € 135.597 en voor cultuur € 91.000. – 4e kwartaal 2020. De kosten hiervan zijn respectievelijk voor sport € 170.487 (waarvan we een vergoeding vanuit het Rijk verwachten van € 97.182) en voor cultuur € 56.906.	Zie toelichting

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	1e kwartaal 2021. De kosten voor sport bedragen € 222.383 (waarvan we een vergoeding van het Rijk verwachten van € 169.556) en voor cultuur € 54.864 2e kwartaal 2021. De kosten voor sport bedragen € 110.562 (waarvan we een vergoeding van het Rijk verwachten van € 66.285) en voor cultuur € 54.864 - Compensatie aan het SEC voor extra inzet in 2020 van € 17.680.	
Verlengen lening overeenkomsten diverse sport en cultuurinstellingen (geen betaling aflossing en rente in 2020)	We hebben besloten om: - Instellingen / verenigingen de mogelijkheid te geven om te kiezen om geen aflossing en rente in 2020 te betalen - Onder voorwaarde van ondertekening aanvullende overeenkomst waarbij looptijd van de lening met 1 jaar wordt verlengd Dit geldt voor alle instellingen en verenigingen die een lening bij de gemeente hebben afgesloten. In 2020 zijn 7 leningsovereenkomsten aangepast met een renteverlies van € 272.000 in 2020 (uitstel aflossing € 167.000). In 2021 innen we de rente en aflossing weer regulier.	€ 272.000
Professionele cultuur- en sportorganisaties	Onze professionele instellingen op het gebied van Sport, Cultuur en Ontmoeten geven we extra ondersteuning over het jaar 2020. De compensatie is bepaald aan de hand van de jaarcijfers 2020 van de desbetreffende instanties. Het verlies oftewel de afname van het Eigen Vermogen is het te compenseren bedrag. Voor het jaar 2021 volgt nog afrekening van de corona ondersteuning.	€ 194.410
Wijk- en dorpshuizen	- Compensatie voor 2020: we compenseren wijk- en dorpshuizen voor totaalbedrag van € 191.097. We hebben € 83.000 ontvangen van het Rijk, het restant tekort van € 108.097 is nadeel voor jaarrekening 2020 - Compensatie voor 2021: we compenseren wijk- en dorpshuizen voor totaalbedrag van € 110.452. We hebben € 49.000 ontvangen van het Rijk, het restant tekort van € 61.452 is nadeel voor jaarrekening 2021	€ 301.549
Kermis	We hebben in 2021 weer gekozen voor een kermis in afgeslankte vorm. Dit heeft in 2021 geleid tot extra nadeel. Het totale nadeel voor de kermis is € 144.000.	€ 144.000
Ventilatiesystemen vastgoed	Extra kosten voor aanpassing ventilatiesystemen.	€ 125.000
Programma 4 Dynamisch stadscentrum		
Belastingen	Voor compensatiemaatregelen op het gebied van reclamebelasting en precariobelasting wordt verwezen naar programma 11 Financieel solide	
Parkeren	Voor compensatiemaatregelen op het gebied van parkeren wordt verwezen naar programma 7 Mobiliteit	
Programma 5 Zuinig op ons klimaat		
Bedrijfsafval voor ondernemers	We hanteren dezelfde aanpak als in 's-Hertogenbosch, omdat we samen met hen in de regio het bedrijfsafval doen. Concreet kan het contract (abonnement) op verzoek om gezet worden naar	

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	lediging op afroep: op deze manier blijft de container wel staan (wordt de beperkte huur ervan wel doorbelast), maar worden de ledigingskosten tijdelijk stilgezet.	
Programma 6 Vitale economie		
Uitstel betaling pacht-overeenkomsten	Voor pachtovereenkomsten hebben we in 2020 gewerkt met een verlengde betalingstermijn van 90 dagen.	-
Markten	- Voor de kooplieden met NON-FOOD zijn de facturen marktgeld 2e kwartaal niet geïnd. Oftewel kooplieden die er niet staan hoeven niet te betalen. De gemiste opbrengsten voor de gemeente bedragen ongeveer € 8.000 per kwartaal - Voor de kooplieden met FOOD, die het zwaar hebben, kregen uitstel van betaling tot 30 mei 2020. Kooplieden met FOOD die geen financiële problemen hebben betalen de factuur marktgeld 2e kwartaal gewoon voor de vervaldatum. In principe wordt het kwartaal in het begin van het kwartaal vooraf betaald. Vervolgens betalen kooplieden marktgelden alleen op de momenten dat ze op de markt mogen staan.	Gemiste opbrengst circa € 28.000 in 2020 en € 30.000 in 2021
Programma 7 Mobiliteit		
Handhaving centrum/ gratis parkeren in het centrum	- Geen handhaving parkeren in het centrum - Geen handhaving fietsen door het centrum Op gebied van parkeren hadden we in 2020 een financieel nadeel (circa € 175.000 per maand). Na overleg met het CMO voerden we per 15 juli 2020 handhaving en dus betaald parkeren weer in. We zien wel dat de parkeerinkomsten in 2021 ver achter blijven op de "normale" ramingen. Eind 2021 is besloten om eind december/ begin januari gedurende de lock down niet te handhaven op parkeren en fietsen in het centrum.	€ 980.000
Parkeren	Besloten is om parkeren op het Jurgensplein het eerste uur gratis te maken tijdens de periode van Click & Collect in de lockdown.	Kosten circa € 7.000 per week
Maasveren	Extra eenmalige bijdrage in verband met omzetverlies in het jaar 2020.	€ 95.260
Programma 11 Financieel solide		
Uitstel van betaling	- We hebben uitstel van betaling verleend in eerste instantie tot 1 juni. Daarna hebben we dit verlengd tot 1 september 2020. - Daarna zijn we de inning op gaan starten, waarbij we coulant omgaan met verzoeken om betaalregelingen - Voor nieuwe rekeningen, geldt een standaard betalingstermijn van 90 dagen in plaats van 30 dagen. - Vanaf oktober 2020 is de invordering weer opgestart voor facturen en dwangsommen. Ook hier gaan we coulant om met verzoeken om betaalregelingen.	-
Betaling van rekeningen door gemeente	Facturen worden z.s.m. betaald (streven binnen 15 dagen). Dit is in 2021 ook gerealiseerd.	-

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Uitstel belastingen	– BSOB verstuurde tot 1 juni geen nieuwe aanslagbiljetten. Ze verstuurden in deze periode ook geen aanmaningen en dwangbevelen. – Inwoners en bedrijven hadden sowieso tot 1 juni de tijd om het aanslagbiljet te betalen dat in februari ontvangen is. – Tot 1 september 2020 deed de BSOB geen actieve invordering. Hierna is e.e.a. weer opgestart. Er wordt coulant omgegaan met verzoeken om betaalregelingen.	-
Uitstel van betaling verbeurde dwangsommen VTH	We hebben uitstel van betaling verleend van in te vorderen dwangsommen tot 1 augustus 2020. Daarna afhankelijk van de situatie rondom COVID-19 en de gevolgen daarvan met maatwerk bepalen hoe de betaling kan worden voldaan. Vanaf oktober 2020 is invordering weer opgestart (zie eerder).	-
Precariobelasting en verruiming terrassen	Besloten is om voor terrassen en uitstallingen voor het gehele jaar 2020 geen precariobelasting te innen.	€ 52.000 in 2020
	Besloten is om voor de periode tot 1 januari 2022 verruiming van terrassen toe te staan. Besloten is om voor terrassen en uitstallingen voor het gehele jaar 2021 geen precariobelasting te innen.	€ 43.000 in 2021
Reclamebelasting	Besloten is om in 2021 geen reclamebelasting te innen. En daarbij de bijdrage aan CMO wel regulier te betalen.	€ 210.000 in 2021

Programma 1. Zorg en welzijn

1. Inleiding

We willen graag dat al onze inwoners actief deelnemen aan de samenleving. Daar zetten we dan ook zoveel als mogelijk op in. Uitgangspunt is om aan te sluiten bij de talenten, mogelijkheden en behoeften van inwoners. Wanneer het niet vanzelf gaat, bieden we ondersteuning, zorg en opvang. Deze ondersteuning is gericht op zoveel mogelijk zelf en samen doen.

We investeerden in 2021 om beter aan te sluiten op de leefwereld van onze inwoners. In het afgelopen jaar zorgden we ervoor dat we nog meer wijkgericht zijn gaan werken. En hebben we voorbereidingen getroffen om hier ook met inwoners in gesprek te gaan. Waarbij we in het bijzonder aandacht hebben voor mantelzorg. Andere acties die een bijdragen hieraan leveren zijn opgesomd in de programma-onderdelen.

De transformatie van het Sociaal Domein krijgt steeds meer vorm in onze reguliere werkprocessen. Ook bijvoorbeeld in de digitaliseringsagenda Sociaal Domein. Ook geven we het vorm door te experimenteren in projecten en pilots. En de resultaten hiervan nemen we mee in onze werkprocessen. Daarbij is het waardevol dat onze partners in het Sociaal Domein hierin samen met ons optrekken.

Ondanks Corona, waardoor we met de nodige aanpassingen te maken kregen, zien we dat een groot deel van de geplande acties gerealiseerd zijn.

2. Programma-onderdelen

2.1 Zorg en ondersteuning in de Wmo

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Mensen kunnen zichzelf redden, doen mee aan het sociale leven en hebben het gevoel dat ze erbij horen*
- *Goede basisvoorzieningen en ondersteuningsmogelijkheden in de wijk*
- *Passende (specialistische) zorg voor mensen die het nodig hebben*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We hebben gewerkt aan onze drie hoofdthema's van de lokale Wmo: werken aan een sterke sociale basis, zorgen voor ondersteuning van inwoners in kwetsbare posities zodat ze het zelf redden en zorgen voor een vangnet voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Per thema lichten we aan de hand van de activiteiten toe hoe we aan deze doelstellingen hebben gewerkt.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We hebben gewerkt op basis van de drie hoofddoelen van de lokale Wmo:

Hoofdthema 1 lokale Wmo: Werken aan een sterke sociale basis

- ONS welzijn werkt sinds 2021 met 6 Multidisciplinaire wijkteams van 0-100 waarvan 2 wijkteams voor de dorpen en stadjes. De teams bestaan uit sociaal werkers voor volwassenen en de jeugdprofessionals. Het aantal opbouwwerkers is in 2021 uitgebreid waarmee alle Multidisciplinaire wijkteams beschikken over professionals die collectief werken en de sociale basis ondersteunen. Daarin werken zij samen met inwoners, vrijwilligers en wijkcoördinatoren. De Multidisciplinaire teams zijn onderdeel van de brede sociale teams waarvan de consultants Wmo/Jeugd en W&I en SHV van de gemeente Oss onderdeel zijn.
- De wijkfoto Oss is sinds september 2021 beschikbaar. De opbouwwerkers van ONS Welzijn en de wijkcoördinatoren hadden naar aanleiding van de wijkfoto de gesprekken met de inwoners voor de sociale agenda voorbereid. Vanwege COVID-19 zijn deze gesprekken uitgesteld naar 2022.
- In 2021 sloten we een nieuwe subsidieovereenkomst met ONS welzijn af. Met duidelijke doelen en resultaten voor jongerenwerk, Wmo, jeugdzorg, Sociale Raadslieden.
- Concrete prestatiedoelen en daarbij horende prestatie-indicatoren en meetinstrumenten hebben we geformuleerd t.b.v. het professioneel jongerenwerk.

- Voor de Wmo is de volgende resultaatdoelstelling afgesproken: Op 1 januari 2023 is de inzet van sociaal werkers verschoven van minder (30%) individuele inzet (trajecten) naar meer (70%) collectieve, groepsgerichte inzet.
- Vanuit de visie 'Thuis in de Buurt' lopen in 6 kernen en dorpen trajecten om te komen tot een passend activiteitenplan, bedrijfsplan en exploitatiemodel.
- We hebben de inzet van straatcoaches geëvalueerd en op basis daarvan het contract met Secutor Security verlengd tot eind 2022.
- We hebben onderzocht wat mantelzorgers nodig hebben aan informatie en advies, zodat we samen met ONS Welzijn in deze behoefte kunnen voorzien. Samen met ONS welzijn besteden we continu aandacht aan de ondersteuning van mantelzorgers en onze communicatie hiervoor. Wij proberen zoveel mogelijk ook 'onbewuste' mantelzorgers te spreken en te ondersteunen waar nodig.
- We hebben initiatieven van inwoners gefaciliteerd vanuit ons innovatie/transformatiebudget. Een deel van de middelen is beschikbaar gesteld voor activiteiten van bewoners via het project Lief en leedstraten. Oss Innoveert blijft beschikbaar voor nieuwe initiatieven op zorg en welzijn.
- We streven naar meer verbinding, gezamenlijke aanpak en gedragen verantwoordelijkheid voor de thema's die op de domeinen en zorg en veiligheid spelen. We hebben hierbij een eerste stap gezet met het opstellen van een prioriteitenagenda Zorg en Veiligheid. Het geeft op hoofdlijnen een overzicht van de thema's die spelen op het snijvlak zorg en veiligheid.
- We hebben op basis van de prioriteitenagenda besloten om aan de slag te gaan met de volgende thema's: doorontwikkeling Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE), doorontwikkeling aanpak complexe casuïstiek en goede verbinding tussen interne bestuurlijke/ambtelijke overlegstructuur op het gebied van Zorg en Veiligheid.

Hoofdthema 2 lokale Wmo: Zorgen voor ondersteuning van inwoners in kwetsbare posities zodat ze het zelf redden

- Om de basis op orde te krijgen heeft de gemeentelijke team uitvoering WMO extra middelen ontvangen. Hierdoor is de formatie in 2021 op orde.
- We hebben de opdracht voor sociale teams geformuleerd en geïmplementeerd in samenwerking tussen gemeente Oss en Ons welzijn. Hierin zijn ook de verbeterpunten zijn geformuleerd.
- In de 6 wijken van Oss werken de consultants (WMO, SHV en W&I en Jeugdzorg) en de medewerkers van ONS welzijn in de Sociale Teams samen. In casuïstiek vinden ze elkaar en benutten elkaars expertise.
- De Samenwerkwijze is verbreed naar de andere gebieden van de onze gemeente. De verbreding loopt volgens plan en de werkwijze wordt door de deelnemende organisatie steeds meer verankerd in hun handelen en visie. Hiervoor kan scholing en ontwikkeling vanuit het leerhuis gevolgd worden.
- Om complexe cliëntvragen goed op te pakken is het afwegingsproces verbeterd. In dit proces wegen we steeds af vanuit welk zorg- of ondersteuningskader (Wmo algemeen, Wmo beschermd wonen en maatschappelijke opvang of doorverwijzen naar de WLZ of Zvw) de inwoner het beste geholpen kan worden.
- We evalueerden de Proeftuin in 2021. Resultaten delen we in 2022 met de gemeenteraad.
- In wijkcentrum de Haard experimenteren we vanuit de transformatieregeling met de omslag van maatwerk Dagbesteding naar algemene voorziening voor ontmoeten. De lange sluiting van de wijkcentra, door COVID-19, heeft een vertragend effect op deze ontwikkeling.
- In 2021 is besloten om ook voor Huishoudelijke Verzorging te gaan werken met gedifferentieerde tarieven. Voor nieuwe inwoners geldt dit al vanaf de zomer, in 2022 voeren we dit door voor alle inwoners Huishoudelijke Verzorging (HV).
- Eind 2021 besloten we om in 2022 te starten met twee innovatieve pilots rond HV:
 1. De algemene voorziening HV waarmee inwoners langer zelfstandig hun huishouden kunnen voeren.
 2. Een wijkgerichte inzet van HV. Daarmee versterken we het wijknetwerk en kunnen we beter signaleren en verbinden.
- In 2021 is een onderzoek opgestart voor het inrichten van een scootmobiel/vervoersvoorzieningenpool. In 2022 zal hierover besluitvorming plaatsvinden.

- We zorgen voor een betere overgang 18-/18+ door tijdige afstemming bij indicaties die doorlopen van jeugdzorg naar Wmo. Oss is actief in het regionale aanjaagteam 18-/18+. Dit is een diverse club met vertegenwoordigers van (jeugd)zorgaanbieders en beleids- en kwaliteitsmedewerkers van gemeenten (jeugd en Wmo). Met dit aanjaagteam volgen we de landelijke ontwikkelingen rondom de integrale aanpak 16-27 jaar op de voet.
- In 2021 zijn we gestart met het ontwerpen van een Dashboard Sociaal Domein Oss. Het dashboard levert inzicht voor het brede Sociale Domein onder andere in gebruik, trends, kosten, cliënt ervaringen. Het levert ons management- en sturingsinformatie op waarnaar we kunnen handelen. Het dashboard Sociaal Domein is in ontwikkeling.
- We hebben een lokaal implementatieplan PGB gemaakt waarmee de kaders en randvoorwaarden duidelijker worden om te kunnen voldoen aan onze gemeentelijke verantwoordelijkheid. Besluitvorming, inclusief ASD-advies, volgt in 2022.
- In 2021 is het proces van kwaliteit, toezicht en handhaving voor de Wmo geanalyseerd. Er ligt een aanpak voor het integraal inrichten en uitvoeren van het proces van toezicht en handhaven op kwaliteit en rechtmatigheid van zorg en ondersteuning binnen de Wmo. Regionale afstemming en besluitvorming volgt in 2022.
- Het landelijk programma Geweld Hoort Nergens Thuis (GHNT) is gestart met de ambitie om een doorbraak te realiseren in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM).
- In 2021 is een integrale lokale aanpak Geweld Hoort Nergens Thuis gemaakt aansluitend op het regionaal programma Geweld Hoort Nergens Thuis.
- De visie gefaseerd samenwerken aan veiligheid is bestuurlijk omarmd wat een cruciale randvoorwaarde is voor een effectieve en duurzame aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM).
- In 2022 volgt een lokale uitvoeringsagenda Huiselijk Geweld Kindermishandeling.

Hoofdthema's 3 lokale Wmo: Zorgen voor een vangnet voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid.

- We zijn gestart met de uitvoering van de regionale ontwikkelagenda Opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid.
- We hebben een maatschappelijke kosten baten analyse uitgevoerd naar opvangmogelijkheden voor structurele overlastgevers.
- We hebben een monitor met het Trimbos Instituut opgezet voor psychische kwetsbaarheid, waarmee we de komende jaren meer data gestuurd willen gaan werken.
- We hebben één meldpunt Zorg en Overlast gerealiseerd, in plaats van vier verschillende meldpunten.
- We hebben een meld- en interventie en consultatieteam (MICT) ingericht dat 24/7 bereikbaar is om te de-escaleren en inwoners naar juiste zorg toe leidt.
- We hebben een lokale investeringsagenda opgesteld waarmee we de basis op orde willen brengen in de gemeente Oss, conform de doelen in de ontwikkelagenda.
- We hebben een locatie gevonden voor een time-out voorziening en de aanbesteding en overeenkomst voor deze regionale voorziening afgerond.
- We hebben een straatdokter gevonden die medische zorg gaat verlenen aan dak- en thuislozen.
- We hebben een overeenkomst met Stichting Barka afgesloten om arbeidsmigranten naar werk of land van herkomst te begeleiden.
- We voldoen aan alle eisen van Norm van Opdrachtgeverschap voor de doordecentralisatie Beschermd Wonen.
- We hebben een concreet 'Regionaal uitvoeringsplan brede aanpak dak- en thuisloosheid opgesteld'.
- We hebben afspraken gemaakt met woningcorporaties en aanbieders in de regio over het urgentieproces voor woningen wanneer inwoners uitstromen uit opvang.
- We hebben vanuit de lokale investeringsagenda capaciteit vrij gemaakt om de samenwerking tussen Zorg en Veiligheid te versterken en hebben hier een ontwikkelagenda met acties voor opgesteld.
- We hebben met ONS Welzijn gewerkt aan doorontwikkeling van expertise en samenwerking voor de doelgroep 'Psychisch kwetsbaar in de wijk'.
- We hebben in de uitvoering stappen gezet in het 'Project regionale toegang', formats gemaakt en leersessies georganiseerd om de nieuwe werkwijze te bevorderen in de regio.

- We hebben een nieuwe overeenkomst 2023 met het Verdihuis opgesteld waarin de transformatie van de Maatschappelijke Opvang in speerpunten is uitgewerkt.
- We hebben extra nachtopvang bij de maatschappelijke opvang gerealiseerd om meer dak- en thuislozen te kunnen opvangen.

Wat hebben we specifiek vanwege COVID-19 gedaan?

- We hebben COVID-19 opvang gerealiseerd bij het Verdihuis wanneer er sprake was van een lockdown.
- Wijk- en buurthuizen zijn vanwege COVID-19 minder open geweest. De geïndiceerde dagbesteding is wel opengebleven en ook de inloopvoorzieningen zijn waar mogelijk open gebleven.

2.2 Jeugdhulp

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We organiseren hulp voor de jeugdige zo dicht mogelijk bij huis, nabij het gezin*
- *We zorgen voor passende (specialistische) jeugdhulp voor de jeugdigen die dit nodig hebben. Daarbij zijn we kritisch op de reikwijdte van gespecialiseerde jeugdhulp om de meeste kwetsbare jeugdigen te kunnen blijven helpen*
- *We versterken de (gemeentelijke) toegang en verbinden deze met partners uit de jeugdketen zoals consultatiebureau, voorschoolse voorzieningen en onderwijs*
- *We beschermen jeugdigen bij onveilige situaties*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De doelstellingen voor jeugdhulp zijn steeds uitgangspunt in onze beleidsontwikkeling en uitvoering. Concreet per doelstelling is de stand van zaken als volgt.

- Onze toegang zet in op meer gezinsgericht en ambulante specialistische jeugdhulp, waar nodig wordt verblijf zoveel mogelijk nabij het gezin georganiseerd.
- Er zijn nieuwe afspraken gemaakt met het onderwijs over inzet en financiering (jeugd)hulp, we zetten alleen jeugdhulp in wanneer dit valt binnen de jeugdwet, sturen op WLZ indicaties en zijn kritisch op waar de oorzaak van problemen ligt; jeugdige (jeugdwet), volwassenen (WMO, WLZ of ZVW).
- Ons CJG is aanwezig binnen het onderwijs, consultatiebureau en kinderopvang/buitenschoolse opvang.
- Extra aandacht in 2021 en 2022 voor scholing medewerkers CJG op signaleren en oppakken van onveilige situatie, nauwe samenwerking met VeiligThuis, Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdbescherming.

Grote verandering dit jaar was dat het Rijk op basis van onderzoek en arbitrage, extra middelen heeft toegezegd en gegeven aan gemeenten. Dit krijgt een vervolg in de Hervormingsagenda Jeugd. Het grote tekort aan middelen voor jeugdhulp, dat in afgelopen jaren vanuit de algemene middelen werd aangevuld, kunnen we daarmee afdekken. Het vraagstuk van kostenbeheersing komt enigszins in een ander licht te staan, maar blijft een aandachtspunt, ook al omdat nog onduidelijk is of deze extra middelen vanuit het Rijk structureel zijn en in welke omvang.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben uitvoering gegeven aan de ontwikkelagenda jeugd.
- In aansluiting op de Inkoop 2022 hebben we de nieuwe werkwijze voor toewijzing jeugdhulp en het nieuwe productenboek gespecialiseerde jeugdhulp bij CJG en huisartsen geïmplementeerd. Wij hebben de administratieve en financiële processen bij backoffice jeugd opnieuw ingericht, zodat zorgtoewijzing en facturatie vanaf 2022 lokaal kan plaatsvinden. De verordening en beleidsregels zijn aangepast aan de nieuwe inkoop.
- We hebben de inzet van onderwijscontactpersonen vanuit het CJG ingevoerd en gemonitord.
- We hebben de pilot POH GGZ Jeugd verlengd en monitoren de opbrengst.
- We hebben de invoering van het gewijzigde woonplaatsbeginsel gerealiseerd door het omzetten van jeugdhulp voor de betreffende jeugdigen.

- We hebben extra afspraken gemaakt met het CJG om de opnamestop bij de Gecertificeerde Instellingen (deels) op te vangen. Regionaal is daarbij ook een plan van aanpak wachtlijsten opgesteld.
- Regionaal is de notitie Reikwijdte jeugdhulp-onderwijs vastgesteld en besproken op een bestuurlijke themabijeenkomst van jeugdhulp en (samenwerkingsverbanden) onderwijs. Hierin is taak- en verantwoordelijkheidsverdeling op het grensvlak van passend onderwijs, jeugdzorg en Participatiewet vastgelegd.
- We hebben onze bijdrage geleverd aan de regionale beleidsontwikkeling door voorzitterschap en deelname aan het regionaal beleidsteam, deelname aan het regionaal regieteam, voorzitterschap controllersoverleg jeugd, deelname in het regionale inkoopteam zowel vanuit beleid als vanuit control, deelname aan de regionale werkgroep Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, deelname aan het regionale aanjaagteam 18-/18+.
- We hebben het werken volgens het (nieuwe) handelingsprotocol Veilig Thuis vervolgd en de inzet en samenwerking van VT en jeugdbeschermingspartners met de lokale teams bij bescherming van jeugdigen in onveilige situaties begeleid. We hebben de aanpak Geweld Hoort Nergens Thuis lokaal opgepakt en besproken met lokale bestuurders jeugd, Wmo en veiligheid. De visie Gefaseerd Samenwerken aan Veiligheid is omarmd. Als onderdeel daarvan implementeren we de Top 3 methodiek. We hebben een plan van aanpak opgesteld voor vertaling van het kwaliteitskader lokale teams en veiligheid van de VNG.
- Bestuurlijk participeerden we actief in de gesprekken over de doorontwikkeling van het zorglandschap met specialistische jeugdhulp aanbieders. Daarin bespreken we de transformatie opgaven gericht op dat meer jeugdigen dichtbij thuis geholpen worden en waar dat niet kan gezinsgerichte hulp krijgen bij voorkeur binnen pleegzorg of gezinshuizen.
- Regionaal (RIOZ) is de inkoop en aanbesteding van de gespecialiseerde jeugdhulp vanaf 2022 afgerond. Wij vervulden het regionaal bestuurlijk (gedeeld) en ambtelijk opdrachtgeverschap.
- Het regionaal monitoringsysteem om zicht te houden op inzet lokale en specialistische jeugdhulp is opgezet en wordt begin 2022 geïmplementeerd.
- Wij regelden ondersteuning aan jeugdhulpaanbieders in het kader van COVID-19 via onze regionale inkooporganisatie RIOZ.
- Regionaal is een plan voor integrale aanpak 16-27 jaar opgesteld en besproken in een bestuurlijke bijeenkomst voor wethouders jeugd, Wmo en Participatiewet. Lokaal hebben we een eerste verkenning voor verbetering van het werkproces hiervoor gedaan.
- We geven samen met 10 gemeenten uitvoering aan de methodiek STORM (depressie preventie voor jongeren)
- We hebben Spoedeisende zorg (SEZ), geëvalueerd en de contracten verlengd.
- Wij hebben in aansluiting op het AEF-rapport verkend welke mogelijkheden wij hebben voor kostenbeheersing bij jeugdhulp. Behalve inzet van de POH GGZ Jeugd, is bijvoorbeeld ook lokale monitoring van jeugdhulpgebruik en financiën van belang.
- Wethouders zijn in gesprek geweest met cliëntenraden en jongeren en hebben de opbrengsten geïmplementeerd in beleid.
- Er is onderzoek gedaan naar het behouden en werven van pleegouders, en er is media-aandacht geweest in de Week van de Pleegzorg.
- Kostenbeheersing in de jeugdhulp is een belangrijk aandachtspunt; we hebben een analyse van mogelijkheden hiervoor gemaakt in samenwerking met een onderzoeksbureau. Een deel van de maatregelen, bijvoorbeeld POH GGZ wordt al aan gewerkt.
- Wij regelden ondersteuning aan jeugdhulpaanbieders in het kader van COVID-19 via onze regionale inkooporganisatie RIOZ.

2.3 Gezondheid en preventie

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een gezond leven en gezonde leefomgeving*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We werkten verder aan de doelstellingen van ons gezondheidsbeleid door te focussen op de volgende drie thema's: Gezonde leefstijl, Zoönose en Gezondheidsverschillen verkleinen. Hierbinnen pasten we lokaal de landelijke kaders toe, zoals het Nationaal Preventieakkoord. Van hieruit hebben we acties ondernomen om roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik tegen te gaan. Vanuit Kansrijke Start hebben we interventies ingezet om kinderen een gezonde start van hun leven te kunnen bieden. Met het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS) hebben we diverse interventies ingezet om gezondheidsverschillen tegen te gaan.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Er is een lokale preventieaanpak opgesteld die is gekoppeld aan het Osse Sportakkoord. Door middel van een wijkgerichte aanpak gaan inwoners aan de slag met de thema's roken, overgewicht en alcoholgebruik.
- We hebben ingezet op bewustwordingscampagnes, als Stoptober en IkPas.
- De themawebsite Oss is gezond, is gelanceerd waar inwoners informatie kunnen vinden over een gezond leven en wat zij daar zelf in kunnen doen.
- Via het regioproject 'Drugs, wat doet het met jou' werkten we met 38 gemeenten in de politieregio Oost-Brabant, de GGD HvB, GGD Brabant Zuidoost en Novadic-Kentron verder aan de denormalisering van drugsgebruik.
- De ketenaanpak Kind naar gezonder gewicht hebben we voortgezet om overgewicht bij kinderen terug te dringen.
- Met het beweegprogramma Sociaal FITaal stimuleerden we (kwetsbare) ouderen om meer te bewegen om zo gezonder ouder te worden, lichamelijk sociaal en mentaal. De ouderen werden uitgenodigd voor een fittest waarna ze doorverwezen kunnen worden naar beweeggroepen of lokaal beweegaanbod.
- Sinds 2019 heeft Oss een lokale coalitie Kansrijke Start om kwetsbare gezinnen te ondersteunen in de eerste 1000 dagen van een kind. Deze coalitie heeft in 2021 alle projecten in kaart gebracht die belangrijk kunnen zijn voor de doelgroep. In januari 2022 delen we deze kennis in een conferentie met alle relevante professionals in Oss. Ook hebben we een digitale netwerktool ontwikkeld om alle professionals rond deze doelgroep met elkaar te verbinden. De kansrijke start wordt ook de komende vier jaar weer gefinancierd, staat in het regeerakkoord.
- Elk jaar hebben we accountgesprekken met de GGD. Door deze gesprekken brengen we meer focus aan op de werkzaamheden. Uitgangspunt hierbij is dat we de landelijke ontwikkelingen volgen en uitvoering geven aan de actiepunten uit het preventieakkoord en actieprogramma Kansrijke Start.

Wat hebben we specifiek vanwege COVID-19 gedaan?

- Ook in 2021 hebben organisaties in de (para)medische en sociale sector verbinding met elkaar onderhouden in het netwerkoeverleg Nazorg COVID-19. Hierdoor zijn signalen rond langdurige klachten en nazorg COVID-19 adequaat opgepakt.
- De GGD heeft een taak bij de beheersing en bestrijding van COVID-19. Waaronder vaccineren, registratie, bron- en contactonderzoek. De GGD voert deze taken uit in opdracht van de Minister van VWS. Het valt binnen basispakket van de GGD.
- Het effect van COVID-19 op de GGD-organisatie is een grote onvoorziene ontwikkeling (geweest). De uitdagingen die de pandemie met zich meebrengt legt een hoge druk op de GGD (organisatie). Er bestaan maatschappelijke zorgen over de negatieve impact van de COVID-19 maatregelen op de leefstijl van de Nederlanders. Op basis van inzichten uit monitoringsinstrumenten, ontwikkelt de GGD aanvullende interventies en beleidsadvisering als daar een noodzaak toe blijkt.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Sociale duurzaamheid betekent: kiezen voor oplossingen die het probleemoplossend vermogen van de samenleving zelf versterken, waardoor op termijn minder zorg/ondersteuning nodig is en mensen toekomstperspectief hebben. Dat betekent: inzetten op eigen kracht en zelfredzaamheid en zo mogelijk kiezen voor oplossingen waarbij inwoners en hun informele netwerken een rol spelen. Niet zorgen voor een oplossing, maar helpen een oplossing te vinden, zodat de inwoner of de buurt een volgende keer meer zelf kan oppakken. Dat komt tot uiting in de manier waarop ondersteuning en welzijn worden ingevuld en uitgevoerd, maar ook in concrete activiteiten zoals: preventie, gezondheidsprojecten, mantelzorgondersteuning, ondersteuning van vrijwilligerswerk, combinaties van 1e en 2e lijnsondersteuning, enzovoort.

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, geen honger, goede gezondheid en welzijn, gendergelijkheid, ongelijkheid verminderen, duurzame steden en gemeenschappen en vrede, veiligheid en gerechtigheid.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2018	2019	2020	2021	Streef-waarde
<i>Kwaliteit toegang Wmo</i>	<i>CEO Wmo *</i>					
1. Ik weet waar ik moet zijn met mijn hulpvraag		73%	75%	79%		78%**
2. Ik werd snel geholpen		75%	73%	82%		79%**
3. De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag		85%	89%	90%		85%
<i>4. Wmo gebruik</i>	<i>Wmo monitor</i>					
Aantal cliënten per zorgvorm	Begeleiding	1.046	1.217	1.306		
ZIN***	Dagbesteding	375	365	345		
	Kortdurend verblijf	3	4	2		
<i>5. Jeugdhulp gebruik*****</i>						
Aantal cliënten Centrum Jeugd en Gezin		-	1604	1527		
Aantal cliënten gespecialiseerde jeugdhulp	Met verblijf			176		
	Pleegzorg****	178	159	116		
	Zonder verblijf	103	127			
	(ambulant/daghulp)	2363	2221	2052		

* CEO= Cliëntervaringsonderzoek Wmo, wordt elk jaar uitgevoerd

** Dit is het gemiddelde van de regio over 2018

*** Streven is het zorggebruik van geïndiceerde zorg omlaag te brengen door inzet van lichte vormen en collectieve activiteiten

**** Pleegzorg wordt geregistreerd in dagen; dit is een inschatting van het aantal kinderen in Oss

***** Cijfers Jeugdhulp 2017 niet gevalideerd, dus niet geheel betrouwbaar

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Jongeren met delict voor de rechter	1%	1%	2020
Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	13,7%	11,9%	2020
Jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming	1,5%	1,3%	2020
Jongeren van 12-23 jaar met jeugdreclassering	0,3%	0,4%	2020
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement per 10.000 inwoners	790	657	2021

4. Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Wmo individuele voorzieningen	Lasten	13.182	14.268	14.274	5	N
	Baten	-252	-237	-180	58	N
	Saldo	12.929	14.031	14.094	63	N
Wmo collectieve voorzieningen	Lasten	12.475	14.189	13.535	-654	V
	Baten	-305	-499	-637	-138	V
	Saldo	12.170	13.690	12.898	-792	V
Jeugdwerk	Lasten	608	977	641	-336	V
	Baten	-21	-21	-26	-4	V
	Saldo	587	955	615	-340	V
Jeugdzorg	Lasten	30.445	34.411	31.285	-3.126	V
	Baten	-41	-41	-45	-3	V
	Saldo	30.403	34.369	31.240	-3.129	V
Wmo algemeen	Lasten	1.145	1.072	971	-101	V
	Baten	-1.167	-1.167	-751	415	N
	Saldo	-21	-95	220	314	N
Gezondheidszorg	Lasten	3.366	3.442	3.443	0	N
	Baten	-29	-29	-48	-19	V
	Saldo	3.338	3.413	3.394	-19	V
Wmo begeleiding en dagbesteding	Lasten	10.145	11.275	10.883	-392	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	10.145	11.275	10.883	-392	V
Wmo beschermd wonen	Lasten	19.320	14.683	12.769	-1.914	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	19.320	14.683	12.769	-1.914	V
Totaal programma	Lasten	90.687	94.317	87.799	-6.518	V
	Baten	-1.816	-1.995	-1.687	309	N
	Saldo	88.871	92.322	86.113	-6.209	V
Stortingen reserves		0	6.800	8.615	1.815	N
Onttrekkingen reserves		-2.425	-6.770	-5.761	1.009	N
Totaal mutaties reserves		-2.425	30	2.854	2.824	N
Resultaat		86.446	92.352	88.967	-3.385	V

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000

Wmo individuele voorzieningen

Per saldo hebben we een beperkte afwijking op de individuele voorzieningen, maar wel een aantal wat grotere nadelen en voordelen die dit verklaren. Het gaat om:

- Hogere kosten voor woningaanpassingen: Bij de WMO voorzieningen zijn de kosten van woningaanpassingen altijd een onzekere factor. Vooral grote woningaanpassingen hebben een grote impact op de totale kosten. We zien wederom meer grote woningaanpassingen dan vooraf begroot. Dit zorgt voor een overschrijding op de begroting van € 167.000.
- Lagere kosten op het kleinschalig collectief vervoer: We hebben € 100.000 lagere kosten en € 41.000 lagere opbrengsten (reizigersbijdrage). We zien dat er gedurende COVID-19 minder ritten worden verreden, waardoor de kosten lager uitvallen. Tijdens de programmabegroting hebben we de begroting al incidenteel met € 175.000 verlaagd om deze reden. In de tweede helft van het jaar is het regiovervoer wel iets aangetrokken in vergelijking met de eerste helft van het jaar, maar toch lager dan ingeschat.
- Lager nadeel huishoudelijke hulp: In 2021 hebben we in totaal € 1 miljoen (inclusief inflatiecorrectie) aan extra kosten opgenomen voor hulp bij huishouding vanwege flinke kostenstijgingen door de invoering van het abonnementstarief. We zien nu dat dit iets mee blijkt te vallen en daardoor hebben we € 99.000 lagere kosten in hulp bij huishouding. Dit zit hem voor het grootste deel in het PGB stuk. We zien daar € 75.000 lagere kosten, omdat er minder gebruik wordt gemaakt van PGB.

Wmo collectieve voorzieningen

We hebben lagere kosten van € 654.000 en hogere inkomsten van € 138.000, per saldo geeft dit een voordeel van € 792.000. Dit heeft een aantal oorzaken:

- Lagere kosten voor Maatschappelijke opvang (€ 451.000): De lagere uitgaven hebben vooral betrekking op het project voor het terugdringen van dak- en thuisloosheid in onze regio. We hebben hiervoor via de septembercirculaire 2020 als centrumgemeente namens de regio een bijdrage van € 708.000 van het ministerie van VWS ontvangen. In 2020 en 2021 hebben we in totaal € 344.000 uitgegeven. Er resteert nu dus nog een bedrag van € 364.000. De uitvoering van het project heeft in de eerste helft van 2021 stilgelegen door een tekort aan personele capaciteit. In de tweede helft van 2021 hebben alle regiogemeenten op basis van de laatste inzichten een uitvoeringsplan vastgesteld. Dit is een meerjarig plan dat doorloopt in 2022.
Daarnaast hebben we een bedrag van € 87.000 niet besteed. Dit bedrag is in de maartbrief 2021 als COVID-19 compensatie toegekend in verband met de toename van het aantal dak- en thuislozen. Dit budget hebben we toegevoegd aan het uitvoeringsplan. In het hoofdstuk Resultaatbestemming stellen we voor de resterende middelen naar 2022 over te hevelen.
- Lagere kosten subsidiering ouderen (€ 215.000): We hebben in 2021 vanuit het Rijk € 198.000 voor de bestrijding van eenzaamheid bij ouderen ontvangen. Dit omdat door COVID-19 de eenzaamheid is toegenomen. Hiermee kunnen we inzetten op extra contact met ouderen, helpende handen, verbinding tussen mensen en extra inzet op zingeving. We stellen hier ook voor om het bedrag over te hevelen naar 2022 om laagdrempelig ontmoeten tussen ouderen mogelijk te maken.
- Hogere kosten proeftuin Ruwaard (€ 95.000): We hebben hogere kosten door de pilot "Substitutie in de Haard" (het nieuwe wijkcentrum). Deze lokale pilot is bedoeld voor passend alternatief geïndiceerde dagbesteding en begeleiding. De inzet is dat we via substitutie moeten zorgen dat 10 maatwerkvoorzieningen worden omgezet in algemene (lees goedkopere) voorzieningen. De kosten zouden gedekt worden vanuit Wmo budget Ruwaard. Door latere opening van De Haard en COVID-19 is er pas laat in 2021 gestart met inzet op substitutie via De Haard. Daardoor hebben we de geplande besparing niet gerealiseerd.
- Hogere kosten en opbrengsten voor Wmo landelijke afspraken: De lasten op dit onderdeel zijn vooral hoger uitgevallen door de uitvoering van de meerkostenregeling COVID-19 Wmo 2020 (€ 133.000). Dit proces is in de eerste helft van 2021 afgerond. Zorgaanbieders mogen op basis van een landelijke regeling hun meerkosten Wmo bij gemeenten declareren. Oss coördineert dit proces als centrumgemeente voor onze Wmo regio. Deze hogere kosten zien we ook terug in de vorm van hogere inkomsten (€ 180.000): we hebben de kosten voor de regio bij de gemeenten in rekening gebracht.

Van ons lokale budget voor 2020 hebben we een bedrag van € 47.000 over. In het hoofdstuk Resultaatbestemming stellen we voor dit bedrag naar 2022 over te hevelen. De meerkostenregeling is namelijk ook van toepassing op 2021. Op basis van eerste inschattingen van zorgaanbieders weten we dat ons budget voor compensatie van meerkosten over 2021 niet voldoende is om alle kosten van zorgaanbieders te kunnen vergoeden. Daarom willen we het restant van 2020 ook inzetten.

Jeugdwerk

We hebben € 336.000 aan lagere kosten. Het overgrote deel is een gevolg van niet uitgegeven rijksmiddelen 2021 die we in het kader van COVID-19 hebben ontvangen. We hebben in 2021 opnieuw geld van het rijk gekregen van € 171.000 voor jeugdwerk. Dit o.a. voor het organiseren van activiteiten om de mentale weerbaarheid van jongeren te versterken. Dit bedrag hebben we mede door de aanhoudende COVID-19 niet kunnen besteden. We maken hier in 2022 een bestedingsvoorstel voor. Daarom willen we het bedrag van € 171.000 overhevelen naar 2022.

Daarnaast hebben we een voordeel bij jeugdaccommodaties van € 95.000. Dit komt door lagere kosten voor de scouting Ussen. De tijdelijke huisvestingskosten en sloopkosten zijn lager omdat het pand nog niet gesloopt is. Dat volgt in 2022. Daarom stellen we voor om het bedrag over te hevelen naar 2022.

Jeugdzorg

We hebben voor jeugdzorg afgerond € 3,1 miljoen aan lagere kosten. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Lagere uitgaven aan jeugdhulp: de begrote netto-uitgaven waren € 27 miljoen, de gerealiseerde netto-uitgaven € 25 miljoen, een voordeel van € 2 miljoen. Dit bedrag is opgebouwd uit hogere kosten van € 800.000 aan de ene kant en een hoger rijksbudget van € 2,8 miljoen aan de andere kant. Dit maakt per saldo een voordeel van € 2 miljoen. De uitgaven aan jeugdhulp zijn € 800.000 hoger uitgevallen, onder andere door hogere kosten aan Zorg in Natura (ZIN), maatwerk en gecertificeerde instellingen. Daar staat tegenover dat we in 2021 een hoger rijksbudget van afgerond € 2,8 miljoen hadden dat we in de meicirculaire en septembercirculaire 2021 gekregen hebben. Dit budget was vooral bedoeld voor het oplossen van wachtlijstproblematiek en het afdekken van tekorten. We hebben dit bedrag in 2021 niet kunnen besteden omdat het pas later in het jaar beschikbaar gesteld is. In het hoofdstuk Resultaatbestemming stellen we voor € 550.000 naar 2022 over te hevelen voor tijdelijke capaciteitsuitbreiding bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Daarmee kunnen zij inzetten op het oplossen van wachtlijsten.
- De uitgaven aan PGB's zijn afgerond € 100.000 lager uitgevallen.
- De uitvoeringskosten van de regionale inkooporganisatie (RIOZ) zijn afgerond € 80.000 lager uitgevallen.
- Een restantbudget van € 888.000 op het project transformatie. We hebben in 2021 afgerond € 187.000 uitgegeven van ons restantbudget van afgerond € 1.070.000. In 2020 is besloten de looptijd van het project te verlengen tot en met 2023. Het restant van afgerond € 888.000 blijft beschikbaar voor de komende jaren. We hebben de uitgaven 2021 aan de algemene reserve onttrokken.

Wmo algemeen

We hebben lagere kosten van € 101.000 en lagere opbrengsten van € 415.000.

De lagere kosten van € 66.000 zijn een gevolg van minder kosten in het kader van minimabeleid. Het voordeel komt o.a. doordat het Nationaal jeugd ontbijt 2021 niet door is gegaan in verband met COVID-19. Ook het budget van € 10.000 voor Helpende Handen is niet besteed. Verder zijn ook de kosten met betrekking tot preventie armoede en schulden jongeren achter gebleven.

De eigen bijdragen Wmo zijn afgerond € 415.000 lager uitgevallen dan we begroot hadden. Dit nadeel heeft vooral betrekking op eigen bijdragen voor beschermd wonen. Deze zijn lager doordat in 2021 een grote groep cliënten beschermd wonen is uitgestroomd naar de Wlz (Wet langdurige zorg). We konden van tevoren niet inschatten hoe groot de groep zou zijn die ging uitstromen. De landelijke beoordeling van alle aanvragen door het CAK (Centraal Administratie Kantoor) heeft namelijk veel vertraging opgelopen. In de eerste financiële tussenrapportage van 2022 gaan we de begroting hier structureel op aanpassen.

Wmo begeleiding en dagbesteding

De kosten aan individuele begeleiding, dagbesteding, kortdurend verblijf en maatwerk zijn € 392.000 lager uitgevallen dan we begroot hadden. We zien hogere ZIN-uitgaven (€ 102.000) maar lagere kosten aan PGB's (€ 494.000).

De hogere ZIN-uitgaven worden met name veroorzaakt door hogere kosten voor individuele begeleiding (€ 139.000) door de ambulantisering in de GGZ en het Rijksbeleid om meer inwoners met een psychische kwetsbaarheid thuis te laten wonen. We ervaren dat complexe vragen in de wijk toenemen. Per 1 januari 2022 gaat de dagbesteding uit de Zorgverzekeringswet voor GGZ-cliënten en wordt de gemeente verzocht de kosten van deze begeleiding/dagbesteding te betalen. Een deel van deze inwoners is het afgelopen jaar al overgegaan naar de Wmo voor dagbesteding en/of begeleiding. Daarnaast zien we hogere kosten op Maatwerk (€ 54.000) door een toename van zeer complexe casuïstiek met veiligheidsvragen. De instroom in de dagbesteding is door de COVID-19 lager geworden (voordeel € 100.000). Het lijkt dat potentiële nieuwe cliënten de aanvraag uitstellen in afwachting van versoepeling van de maatregelen.

We zien € 494.000 lagere kosten in PGB. Hier zien we hier een mogelijke verplaatsing naar ZIN, alleen doordat we onvoldoende managementinformatie ontvangen vanuit het SVB kunnen we geen verdere onderbouwing geven.

Wmo Beschermd wonen

De uitgaven aan beschermd wonen zijn € 1,9 miljoen lager uitgevallen dan we begroot hadden. Dat is op hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- € 1,2 miljoen lagere uitgaven aan ZIN en PGB's. Dat komt omdat er meer cliënten dan verwacht zijn uitgestroomd naar de Wlz. Daarnaast hebben we te maken met een groep inwoners die niet geplaatst kunnen worden doordat passende plekken in het regionale vangnet ontbreken.
- ruim € 400.000 lagere uitgaven aan de lokale investeringsagenda voor beschermd wonen. Dit is het gevolg van capaciteitsproblemen.
- ruim € 100.000 lagere uitgaven aan de nieuwe regionale toegang voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dat komt omdat niet alle medewerkers per 1 januari 2021 meteen gestart zijn.
- ruim € 100.000 lagere frictiekosten. Er zijn een paar aanbieders die een vergoeding (frictiekosten) ontvangen als gevolg van de invoering van uniforme tarieven beschermd wonen per 2020. In 2021 zijn meer cliënten naar de Wlz uitgestroomd dan verwacht. Hierdoor is het cliëntenbestand van de aanbieders die in aanmerking komen voor een vergoeding voor frictiekosten kleiner, wat ook een lagere compensatie betekent.

Voor 2022 verwachten we lagere overschotten:

- De (beleids)capaciteit is op orde gebracht waardoor de lokale investeringsagenda uitgevoerd kan worden. Daarnaast wordt de capaciteit van de regionale toegang op orde gebracht.
- Realiseren ontbrekende regionale voorzieningen: de nieuwe time-out voorziening is gestart en de nieuwe aanbesteding voor opvang voor verslaafden wordt opgestart.

Stortingen reserves

Zoals we hebben aangegeven zijn de uitgaven aan beschermd wonen € 1,8 miljoen lager uitgevallen. Dit overschot hebben we in de reserve beschermd wonen gestort, zodat de middelen beschikbaar blijven voor onze regionale taak. Dat is in lijn met het besluit bij de programmabegroting 2022-2025 om voortaan een gesloten systeem van de reserve beschermd wonen te maken.

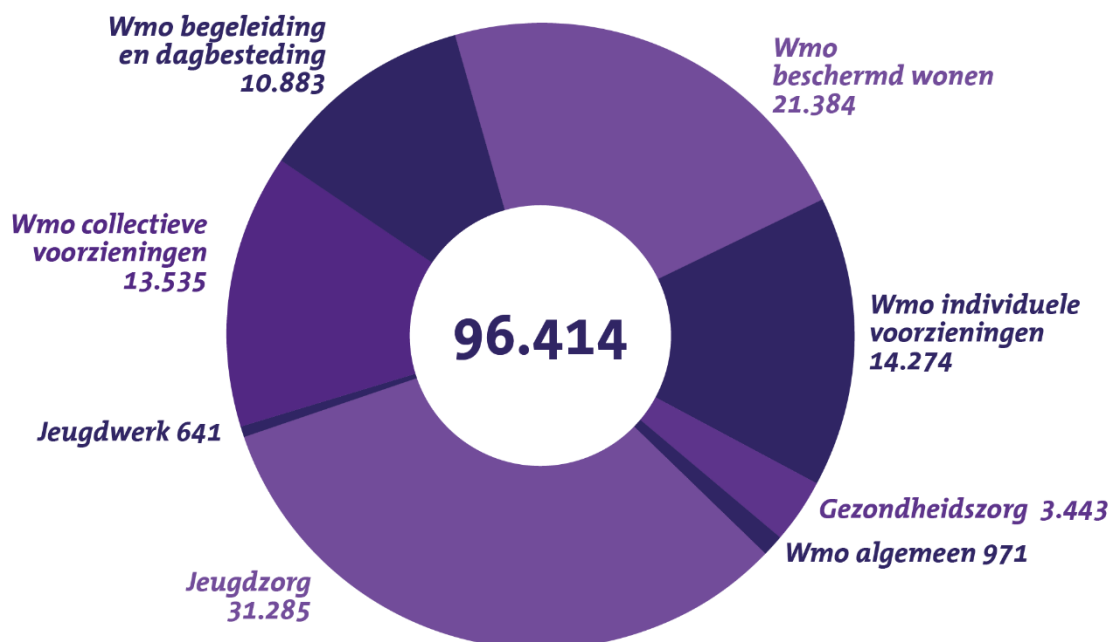
Onttrekkingen reserves

We hebben afgerond € 1 miljoen minder onttrokken aan reserves. Dit komt door:

- Zoals we hiervoor hebben aangegeven hebben we nog een restantbudget van € 888.000 op het project transformatie Jeugd. Dit bedrag hebben we niet uit de algemene reserve onttrokken. Dat gebeurt de komende jaren.
- Daarnaast hebben we afgerond € 100.000 minder onttrokken aan de reserve Beschermd Wonen voor de lokale investeringsagenda.

Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2021 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

5. Overzicht subsidies

We geven hier een overzicht van de subsidies binnen dit programma per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Gezondheidszorg	81	88	88
Jeugdwerk	223	234	196
Jeugdzorg	3.783	3.880	3.880
Wmo Algemeen	368	442	427
Wmo collectieve voorzieningen	6.980	7.687	7.661
Totaal programma 1. Zorg en welzijn	11.434	12.332	12.252

Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs

1. Inleiding

We willen goede en goed toegankelijke voorzieningen voor iedereen op het gebied van sport, cultuur en ontmoeten. Voorzieningen die goed aansluiten op wat inwoners kunnen en willen. En die gedragen worden door inwoners en de vele gemeenschappen in Oss.

We stellen vast dat COVID-19 een zware wissel trekt op juist de organisaties in het sport-cultuur-ontmoeten domein. Hoewel er door COVID-19 veel aandacht is gekomen voor het belang van cultuur, ontmoeten, sporten en bewegen, zien we toch vooral dat de deelname over de hele linie afgenomen is. Het beperkt open zijn van de accommodaties (maatschappelijk en commercieel) draagt zeker bij aan dit effect. Het steeds opnieuw aanscherpen en versoepelen van COVID-19 maatregelen zorgden verder voor toenemende druk op bestuur en vrijwilligers bij zowel de professionele als de amateurorganisaties.

We hebben desondanks veel werk kunnen verzetten op het gebied van cultuur, sport en bewegen. Naast het ondersteunen van de organisaties vanwege de coronabeperkingen, hebben we belangrijke stappen gezet in het vernieuwen van beleidsambities (Cultuur verbindt O(n)ss, de visie Thuis in de Buurt, het Osse Sportakkoord, Vitale Verenigingen), de uitvoering van de Cultuuragenda en het hernieuwen van een aantal accommodaties. De ambities en eisen op het gebied van duurzaamheid vragen om investeringen en aanpassingen in de bestaande voorraad. Verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed doen we volgens de door de raad vastgestelde uitgangspunten, benoemd in de opinienota Verduurzamen van het Maatschappelijk Vastgoed.

2. Programma-onderdelen

2.1 Participatie

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Zo veel mogelijk inwoners hebben (betaald) werk*
- *We verminderen laaggeletterdheid om mogelijkheden voor participatie te vergroten*
- *Zoveel mogelijk uitkeringsgerechtigde inburgeraars stromen uit naar een (beroeps)opleiding of naar betaald werk*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In 2021 was COVID-19 nog van grote invloed. Wij hebben ZZP-ers in een kwetsbare financiële situatie verder ondersteund met TOZO en TONK. Dit hebben we integraal gedaan door niet alleen naar inkomensvraagstukken te kijken maar ook naar geldzorgen of ander werk.

We hebben intensief ingezet op jongeren, die erg kwetsbaar bleken op de arbeidsmarkt, door onder andere het project Young Talent met IBN. We hebben de nieuwe partnerovereenkomst getekend met IBN, dat is doorontwikkeld tot een sociaal ontwikkelbedrijf.

Wij zetten in actief in op het tegengaan van laaggeletterdheid, zowel breed met alle partners in het Taalhuis als vanuit de dienstverlening met prioriteit aan de meest kwetsbare inwoners.

We hadden een stijging van de bijstand verwacht in 2021. Landelijk werd rekening gehouden met een percentage van 5-15%. Door alle Rijksmiddelen, krapte op de arbeidsmarkt en inzet in de uitvoering hebben we een bijstandsdaling van 3,5% bereikt in Oss.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben onze dienstverlening verbeterd door te werken aan vakmanschap en de implementatie van de Samenwerkwijze Oss.
- De uitstroom van mensen uit de bijstand naar werk is met 38,7% boven het landelijk gemiddelde. Van de 50 grootste gemeente hebben wij in 2021 het laagste percentage werkloosheid (we staan op nummer 1 in Atlas Nederlandse gemeente), ook het aantal mensen in de bijstand is relatief laag (nummer 5 in de Atlas).

- We zijn één van de koplopers bij het aan het werk helpen van mensen met het instrument loonkostensubsidie. Het percentage loonkostensubsidie (=volume loonkostensubsidies t.o.v. volume BUIG) is in november 2021 25,6%. Het gemiddelde in de Divosa benchmark is 9,8% (224 gemeenten).
- We hebben de TOZO uitgevoerd en TOZO-aanvragers verder ondersteund met eventuele van-werk-naar-werk begeleiding. Naast directe ondersteuning met TOZO, hebben we andere TOZO werkzaamheden verricht zoals heronderzoeken, aflossing van verstrekte bedrijfskredieten en verantwoording naar het Rijk.
- Ook in onze arbeidsmarktregio vanuit Noordoost Brabant Werkt is een pilot 'van werk naar werk' trajecten voor de ondernemers met een NOW regeling, opgezet en onderzocht door de Tilburg University.
- We hebben per juli 2021 met 11 gemeenten uit de regio en IBN een nieuwe samenwerkingsovereenkomst, om als sociaal ontwikkelbedrijf te zorgen voor de voorziening beschut werken en de re-integratie van inwoners met een arbeidsbeperking.
- Hoewel wij achterblijven op de taakstelling 2021 van beschut werk, realiseren wij ruim boven het gemiddelde in Nederland.
- Ook de meest kwetsbare groep, vaak mensen die wat ouder zijn, langdurig gebruik maken van de uitkering, laaggeletterd zijn en bekend zijn bij zorg- en welzijnsinstellingen, hebben we dienstverlening geboden. Dit betreft circa 3/4 van ons bestand. Met aandacht en contact doorbreken we een sociaal isolement, proberen we te activeren en het sociaal netwerk te versterken.
- We hebben onze inzet op kwetsbare jongeren zonder uitkering (NUG) voortgezet. Deze doelgroep bestaat eind 2021 uit 64 jongeren (16-27 jaar).
- De COVID-19 crisis had tot gevolg dat het aantal jongeren in de uitkering toenam. Zij zijn vaak de eerste groep die ontslagen wordt, ook omdat ze vaak met tijdelijke contracten werken. Voor deze jongeren is het project Young Talent met IBN opgezet. Bij IBN zijn zij tijdelijk in dienst gekomen en vandaar uit bemiddeld naar werk. Dit is onderdeel van het nieuwe partnership. Daarnaast blijven er jongeren die een uitkering nodig hebben; half 2021 waren dat er 226, eind 2021 nog 200 jongeren waarvan 17% vergunninghouder.
- Wij hebben de implementatie van de nieuwe wet Inburgering per 2022 voorbereid, door het opstellen van een beleidskader en een verordening, en de (regionale) inkoop van leerroutes bij ROC De Leijgraaf en subsidieafspraken met Vluchtelingenwerk en Thuis in Oss.
- We hebben de landelijke pilot "van A2 naar B1" niveau uitgevoerd en verantwoord als hoofdaanvrager voor de regio.
- Onderdeel van onze dienstverlening is ook het verbeteren van de basisvaardigheden van volwassen inwoners van Oss. In afstemming met de regio geven we prioriteit aan laaggeletterden met Nederlands als eerste taal (NT1), uitkeringsgerechtigden, jongeren en andere kwetsbare doelgroepen: nigger, laagopgeleide ouders met jonge kinderen, ex-inburgeraars.
- We werken voor een brede aanpak van laaggeletterdheid. Het Taalhuis geeft met partners uitvoering aan de activiteitenagenda van het beleidsplan 'Meedoen begint bij de basis'.

2.2 Arbeidsmarkt

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Bedrijven in Oss beschikken op het juiste moment over de juiste hoeveelheid mensen, met de juiste kwalificaties op de juiste plek*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Begin 2021 waren we vooral bezig met het zo goed mogelijk ondersteunen van bedrijven in het licht van de COVID-19 maatregelen met van-werk-naar-werk activiteiten. Inmiddels is er vooral sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Zowel regionaal als lokaal hebben we daar aandacht voor. Een goede aansluiting van het onderwijs op het bedrijfsleven is daarvoor een belangrijk element. Samen met De Leijgraaf en de Talentencampus werken we hieraan.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In het Regionaal Werkbedrijf Noordoost-Brabant, als netwerkorganisatie van gemeenten, sociale partners, het UWV en SW-bedrijven, harmoniseren we de dienstverlening aan werkgevers in de regio, maken we afspraken over arbeidsmarktvraagstukken en zorgen we dat we minimaal voldoen aan de banenafpraak in het sociaal akkoord. Doel van de regio (met 16 gemeenten) is dat eind 2021 daarvoor 6358 banenafspraken actief zijn; realisatie is meestal boven deze doelstelling. In het voorjaar 2021 was dat al zo, de cijfers eind 2021 zijn nog niet bekend. Als werkgever heeft de gemeente Oss 26,71 fte gerealiseerd (het doel was 29).
- We investeren in Noordoost Brabant Werkt met menskracht en middelen, op bestuurlijk en strategisch niveau. Ook nemen we deel aan de pijlers Regionaal Werkbedrijf en Jongerenaanpak gericht op voortijdig schoolverlaters (VSV)/kwetsbare jongeren. Onze actieve deelname in Noordoost Brabant Werkt leidt tot regionale projecten voor arbeidsmarktbeleid en tot een gezamenlijke aanpak die uitval van jongeren tegengaat. Jaarlijks dragen we hier € 1 per inwoner aan bij.
- We werken samen met onderwijs en ondernemers in de projectorganisatie van de Talentencampus, voor verbinding onderwijs en bedrijfsleven in learning communities, banenmarkt etc. In 2021 hebben wij specifiek geïnvesteerd in de ontwikkeling van Open Badges, als manier om skills voor de arbeidsmarkt zichtbaar te maken. Ook hebben we een aanvraag ingediend bij UNESCO om deel uit te kunnen maken van het Learning City netwerk.
- De gemeente Oss, ROC de Leijgraaf en ondernemers ontwikkelen arrangementen die aansluiten bij de huidige vraag en inspelen op de toekomstige vraag op de arbeidsmarkt (PPS). Het project BIM5 is afgerond en wordt via de Talentencampus voortgezet als learning community Smart Building.
- We hebben een position paper voor MBO in Oss opgesteld. Dat bepaalt ons gesprek met het Koning Willem 1 College, waarmee ROC De Leijgraaf is gefuseerd.

2.3 Schulden en armoede

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Iedereen kan meedoen door onze inkomensvoorzieningen en –regelingen en we hebben daarbij extra aandacht voor kinderen*
- *We bereiken zoveel mogelijk inwoners met schuldenproblematiek met onze preventieactiviteiten en dienstverlening*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We bespreken met alle mensen die een bijstandsuitkering ontvangen de mogelijkheden van onze inkomensregelingen en de maatregelen voor kinderen in armoede. Het bereiken van mensen met een inkomen tot 120% van het minimum is lastiger, maar toch ondersteunen we nog altijd zo'n 74% van de groep. Van de grootste 50 gemeenten hebben wij in Oss relatief weinig gezinnen met kinderen in armoede; wij staan op plaats 5 in de Atlas Nederlandse gemeenten.

De afdeling schuldhulpverlening is versterkt; we hebben extra ingezet op vroegsignalering, ook via werkgevers. Landelijke verwachting was dat, als gevolg van COVID-19, het aantal mensen in een problematische financiële situatie toe zou nemen. Wij zien dat er in 2020 een toename was van mensen die voor ondersteuning bij de gemeente aanklopten; in 2021 is dat weer gestabiliseerd op het niveau van 2019. Dit betreft situaties waarin schuldhulpverlening wordt geboden. Wij hebben op dit moment onvoldoende zicht op het aantal mensen met schulden en ondersteuning die zij krijgen vanuit andere voorzieningen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We zetten bijzondere bijstand en minimaregelingen in om iedereen op maat te kunnen ondersteunen.
- In 2021 hebben we het subsidie voor Stichting Leergeld eenmalig verhoogd. Daarmee hebben we een inhaalslag gemaakt voor de leerlingen die nog geen laptop of Ipad hadden.
- Wij hebben structureel subsidie vrijgemaakt voor Helpende Handen. Op 17 oktober 2021 (Wereldarmoededag) is een nieuwe (opslag)ruimte in gebruik genomen.

- We hebben samen met Consulting Kids op 3 basisscholen het thema "Kinderen in armoede" besproken. Er zijn oplossingen bedacht door kinderen die we nu met de partners verder gaan uitvoeren.
- We hebben gewerkt aan de gezamenlijke toegang en inkomensstoets voor de armoedevervoorzieningen . Op basis van overleg met maatschappelijke partners is gekozen voor de ontwikkeling van een routekaart. Deze routekaart wordt momenteel gevuld met informatie. We verwachten het opgemaakte concept in het voorjaar te testen in de praktijk.
- We hebben de motie Gratis mondkapjes voor minima (aangenomen 17-12-2020) uitgevoerd en gratis mondkapjes verstrekt, vanuit het gemeentehuis en via ons netwerk van armoedevervoorzieningen. In totaal zijn 1500 pakketjes met daarin twee mondkapjes verspreid.
- We hebben de zichtbaarheid van onze armoedevervoorzieningen vergroot door hierover een film te maken.
- We zetten vanuit een integrale benadering in op het tijdig signaleren van armoede- en schuldenproblematiek en zorgen voor een goede toegankelijkheid van de hulp en vrijwillige ondersteuning via sociale teams en samenwerking met partners en inwoners in de wijken. Daarbij werkten we aan implementatie van de Samenwerkwijze Oss.
- We zijn aan de slag met vroegsignalering van schulden door gebruik maken van signalen van betalingsachterstanden van o.a. huur, water –en licht, zorgverzekering en bieden outreachend steun aan. In 2021 hebben we op deze manier 1642 inwoners met problematische schulden bereikt door hen een kaart en folder te sturen met een hulpaanbod. We hebben een aanvullende aanpak ontwikkeld met huisbezoeken die vanaf 2022 van start gaat.
- Met diverse Osse werkgevers zijn we samenwerking gestart voor ondersteuning van werknemers met loonbeslag.
- We hebben een plan van aanpak gericht op vroegsignalering bij life-events gemaakt. Hierin staat beschreven welke doelen we willen halen, op welke life-events we inzoomen en met welke maatschappelijke partners we willen optrekken. Na afstemming over het plan gaan we over tot uitvoering.
- Wij volgen de opbrengsten van onze aansluiting (per 1-8-20) bij de Nederlandse Schuldhulproute (pilot voor 2 jaar). Dit betekent dat inwoners uit Oss met betalingsachterstanden of rood staan bij een aantal aangesloten banken, zorgverzekeraars, energiemaatschappijen van daaruit een signaal krijgen om hulp te zoeken. Dit gebeurt door hen te wijzen op de website geldfit.nl. Uit dashboardgegevens (gemeente Oss) van NSR blijkt dat in 2021 1682 Osse inwoners geldfit.nl hebben bezocht, 461 inwoners hebben online een test gedaan en advies ontvangen, en 25 inwoners hebben de informatie over gemeentelijke schuldhulp bekeken.
- In de integrale ondersteuning voor deelnemers in Tozo hebben wij waar nodig schuldhulpverlening geboden.
- Met het oog op kwaliteit en kostenbeheersing inzake bewindvoering hebben wij een convenant opgesteld en ondertekend met bewindvoerders werkzaam in onze gemeente.
- We hebben alle mogelijkheden voor ondersteuning bij administratie en geldzaken in Oss geïnventariseerd. Op basis van dit overzicht van het huidige aanbod gaan we met verschillende partijen (intern en extern) in gesprek om de samenwerking rond inwoners met geldzorgen te verbeteren.
- We hebben 'schuldsanering voor inwoners met minimale afloscapaciteit' geïmplementeerd en kijken op grond van de positieve resultaten of deze aanpak uitgebreid kan worden.
- We hebben de pilot aanpak 'jongeren met schulden' voortgezet en verlengd om de beoogde 40 jongeren te bereiken.
- We hebben in kaart gebracht hoe we onze gemeentelijke werknemers met schulden ondersteunen en hoe we onze rol als schuldeiser bij inwoners invullen en wat hierin verbeterd kan worden. De aanbevelingen worden geïmplementeerd.
- We zijn voor preventie van schulden bij jongeren 17-23 jaar een spreekuur gestart op ROC De Leijgraaf. Deze pilot beslaat de periode 2021-2023. De uitvoering monitoren we en waar nodig worden zaken bijgesteld.

2.4 Opvang, onderwijs en onderwijshuisvesting

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We signaleren en bestrijden achterstanden onder jonge kinderen, zodat alle kinderen – ongeacht in welk sociaal-economisch milieu zij opgroeien – gelijke kansen hebben op een succesvolle schoolloopbaan*
- *We zorgen voor goede aansluiting van passend onderwijs en jeugdhulp*
- *We benutten onze capaciteit onderwijshuisvesting optimaal*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Door de COVID-19 maatregelen en digitaal onderwijs, zijn leerachterstanden vergroot. We hebben met onderwijs en opvangvoorzieningen gewerkt aan een plan voor inzet van de NPO-middelen, in aansluiting op ons onderwijsachterstandenbeleid.

Wij hebben de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp versterkt door de inzet van onderwijscontactpersonen vanuit het CJG en door subregionaal afspraken te maken over de inzet van jeugdhulp in het (speciaal) onderwijs.

We hebben in overleg met de schoolbesturen een integraal huisvestingsplan (IHP) opgesteld en voeren onze plannen voor onderwijshuisvesting conform dit plan uit.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Tegen de verwachting in daalde het aantal schoolverlaters in schooljaar 2019-2020 (zowel landelijk als lokaal). In gemeente Oss daalde het aantal nieuwe VSV'ers van 154 in 2018-2019 naar 136 in 2019-2020. Daarmee behoren we opnieuw tot de laagste percentages van Nederland. Het is mogelijk dat deze daling door de COVID-19 uitbraak komt: het aantal banen verminderde waardoor jongeren zonder vast contract hun baan verloren en misschien weer voor onderwijs kozen. Of jongeren bleven juist onderwijs volgen omdat ze niet verleid werden om direct aan het werk te kunnen. Inmiddels is de economie weer hersteld en is er weer krapte op de arbeidsmarkt; mogelijk zien we dat terug in de cijfers over het schooljaar 2020-2021.
- We zijn vanuit het RBL-BNO actief aan de slag met de bredere doelgroep kwetsbare 18-23-jarigen door ze terug te begeleiden naar school. We bereikten 303 jongeren met onze aanpak, die onderdeel is van de regionale Jongerenaanpak als onderdeel van Noordoost Brabant Werkt.
- In 2021 is het nieuwe (regionale) beleidsplan RBL-BNO voor de komende vier jaar vastgesteld. De belangrijkste speerpunten zijn het voorkomen van thuiszitten, het benaderen en begeleiden van voortijdig schoolverlaters en het monitoren van jongeren 16-23 in een kwetsbare positie: alle jongeren die geen startkwalificatie kunnen behalen zijn in beeld en hebben een duurzame werkplek, passende dagbesteding of volgen een traject naar werk of zorg.
- Wij hebben samen met onderwijs en opvangvoorzieningen de invulling van ons Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 "Sporen naar kansen voor kinderen" geactualiseerd en in aansluiting daarop een plan gemaakt voor inzet van de NPO-middelen.
- We hebben een hernieuwde overlegstructuur ingezet voor afstemming rond het NPO en de Sporen naar kansen, samen met onderwijs, opvang, Samenwerkingsverband en de gemeente.
- In aansluiting op het rijksbeleid hebben we de Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) naar 16u per week gebracht op de voorschoolse VVE-voorzieningen.
- Wij hebben de Peutermonitor ingevoerd voor een beter inzicht in het bereik en het gebruik van peuteropvang en VVE en ter verlichting van de administratie.
- De inrichting van de Passende opvang is door een projectgroep verkend bij andere gemeenten. Het vervolg wordt ingericht in samenwerking met het CJG, GGD en specialistische Jeugdhulp. Hierbij zetten we in op deskundigheidsbevordering in de opvang en individuele ondersteuning waar nodig.
- In aansluiting op rijksbeleid is invulling gegevens aan de verbrede inzet van HBO-ers in de VVE.

- We werken samen met de scholen en het Samenwerkingsverband aan passend onderwijs en realiseren een goede aansluiting van onderwijs op jeugdhulp. De integratie van (delen) uit het speciaal onderwijs met het reguliere onderwijs is vormgegeven in bijvoorbeeld koers- en trajectklassen. De verbinding tussen speciaal onderwijs en de Centrum Jeugd & Gezin (CJG) en specialistische Jeugdhulp op bijvoorbeeld SBO Het Bakken is in een leercyclus geëvalueerd en heeft een vervolg gekregen.
- In aansluiting op de opdracht van de Onderwijsinspectie zijn resultaatafspraken gemaakt en is een monitor ingericht voor de voor en vroegschoolse educatie. Ook het NT2 onderwijs en ouderparticipatie nemen we hierin mee. In 2022 ontvangen we hieruit de eerste resultaten.
- De regionale aanpak dyslexie door de poortwachtersfunctie is voortgezet en de consultatie en adviesfunctie van het dyslexieteam versterkt. We hebben nieuwe afspraken voor de periode 2022-2024 gemaakt.
- In het kader van passend onderwijs hebben we PAST, educatieve crisisopvang in het voortgezet onderwijs voortgezet.
- Het tweejaarlijks overleg met kinder- en gastouderopvang heeft aandacht besteed aan: de terugloop in het bereik van VVE doelgroepkinderen tijdens COVID-19, de (goede!) organisatie van de noodopvang, de inzet van de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs in de voorschoolse periode en de invoering van een monitoring instrument op de resultaten van VVE en NT2 trajecten.
- Voor sociale versterking Schadewijk hebben we met het onderwijs, de opvangvoorzieningen en andere partners in de wijk het plan Talentenplein ontwikkeld en verder voorbereid.
- De evaluatie van de pilot Familiecontactpersoon bij de Regenboog (taalontwikkelachterstand) wordt in 2022 opgepakt.
- Het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) is vastgesteld. Ter voorbereiding op de actualisatie in 2022 is de gemeenteraad meegenomen in de stand van zaken eind 2021.
- We hebben nieuwe leerlingenprognoses laten opstellen en deze hebben we geverifieerd met de stand van zaken en ontwikkelingen binnen de gemeente. We nemen dit mee bij de actualisatie van het IHP.
- Samen met het schoolbestuur SAAM hebben we gewerkt aan we vervangende nieuwbouwplannen voor de basisscholen De Korenaer/J.F. Kennedy (KC Oss Noord-West) en de Nicolaasschool (KC Nicolaas). De Investeringskredieten zijn vastgesteld door het college en ingebracht voor besluitvorming in de gemeenteraad (januari 2022).
- Samen met het schoolbestuur Optimus hebben we de vervangende nieuwbouw voor de basisschool 't Schrijverke in Herpen opgeleverd).
- Samen met het schoolbestuur Optimus zijn we begonnen met het locatieonderzoek voor de vervangende nieuwbouwplannen van een basisschool in Megen/Macharen/Haren.
- Binnen het SWV PO 3006 werken wij samen met de schoolbesturen Optimus, Hub Noord-Brabant en Oosterwijs aan de realisatie van een integrale voorziening voor het speciaal (basis)onderwijs, waarvoor we dit jaar zijn begonnen met het locatieonderzoek.
- Samen met de schoolbesturen Hub Noord-Brabant en Oosterwijs werken wij aan de realisatie van een integrale voorziening voor het voortgezet speciaal onderwijs, waarbij we dit jaar zijn begonnen met het locatieonderzoek.
- Voor De Meander in Lith hebben we een tijdelijke oplossing gerealiseerd voor de leerlingengroei. De structurele ruimtevraag werken we samen met het schoolbestuur Filios verder uit.
- We hebben op basis van actuele informatie over de verspreiding van COVID-19 de ventilatie voor een gezond binnenklimaat gemonitord. De schoolbesturen die hiervoor verantwoordelijk zijn, bevestigden ons dat de situatie in Oss voor 2021 op orde is. Bij de gebouwen waar de gemeente verantwoordelijk is hebben we beschikkingen verleend om maatregelen te treffen, zoals het warmteprobleem bij De Fonkeling in Berghem en de ventilatie bij De Blinkerd en Martinus van Beek in MFA De Komeet.
- We zijn gestart met de voorbereidingen voor onderwijshuisvesting in de nieuwe wijk Oss-West.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Wij willen dat iedereen mee kan doen in onze samenleving. Onderwijs en werk zijn belangrijk voor participatie. Wij werken aan een duurzame plek op de arbeidsmarkt voor onze inwoners. Daarom streven we naar een startkwalificatie bij een zo groot mogelijke groep inwoners en gaan uitval uit onderwijs tegen. We ondersteunen mensen met een uitkering om passend werk te krijgen en te houden. We werken aan erkende certificaten en praktijkverklaringen waarmee kennis en vaardigheden beter aantoonbaar zijn. Leven lang ontwikkelen is een belangrijk uitgangspunt.

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, geen honger, kwaliteitsonderwijs, duurzame energie, fatsoenlijk werk en gezonde economie, ongelijkheid verminderen en partnerschappen.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2018	2019	2020	2021	Streef-waarde
Voortijdig schoolverlaters Oss	Vsvverkenner.nl	1,94%	2,11%	1,84%		<2,0%
Bereik VVE doelgroep	TOV jaarverslag					100%
Bereik doelgroep armoedebeleid	WISZ	82,6%	86,4%	84,3%		85%
Bereik huishoudens 120%			81,6%	78,3%	73,9%	80%
Bereik huishoudens p-wet			91,1%	90,2%	90,4%	90%
Percentage stijging bijstandsuitkeringen	WISZ	-5%	-3,4%	5%	-3,1%	2,5%

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Absoluut verzuim onderwijs per 1.000 leerlingen (niet ingeschreven op school)	1,1	1,9	2019
Relatief verzuim onderwijs per 1.000 leerlingen (wel ingeschreven, niet aanwezig)	12	26	2019
Voortijdig schoolverlaters (VO en MBO)	1,8%	1,8%	2020
Kinderen in uitkeringsgezin	5%	6%	2019
Personen > 18 jaar met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	250,2	311,3	2021
Werkloze jongeren 16-22 jaar	1,8%	1,8%	2020
Personen 15-64 jaar met lopend re-integratietraject per 10.000 inwoners	212,9	199,7	2020
Netto arbeidsparticipatie (aandeel beroepsbevolking met baan)	70,7%	68,2%	2020
Demografische druk (verhouding tussen niet-productieve leeftijdsgroepen < 20 jaar en > 65 jaar en productieve groep 20-64 jaar)	69,7%	74,4%	2021

4. Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Onderwijshuisvesting	Lasten	4.947	5.196	5.230	34	N
	Baten	-169	-169	-750	-581	V
	Saldo	4.778	5.027	4.480	-547	V
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Lasten	5.487	6.014	5.245	-770	V
	Baten	-2.752	-3.249	-2.936	313	N
	Saldo	2.735	2.765	2.308	-457	V
Inkomensregelingen	Lasten	33.032	39.560	35.862	-3.698	V
	Baten	-26.016	-31.172	-29.341	1.832	N
	Saldo	7.016	8.388	6.522	-1.867	V
Arbeidsparticipatie	Lasten	4.791	5.030	4.402	-628	V
	Baten	0	-557	-557	0	-
	Saldo	4.791	4.473	3.845	-628	V
Schuldhelpverlening	Lasten	1.263	1.227	1.200	-26	V
	Baten	0	-16	-16	0	N
	Saldo	1.263	1.211	1.185	-26	V
Begeleide participatie	Lasten	17.463	17.592	18.013	421	N
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	17.463	17.592	18.013	421	N
Minimabeleid	Lasten	1.318	1.325	1.155	-170	V
	Baten	0	0	-3	-3	V
	Saldo	1.318	1.325	1.152	-173	V
Totaal programma	Lasten	68.302	75.944	71.107	-4.837	V
	Baten	-28.937	-35.163	-33.602	1.561	N
	Saldo	39.365	40.781	37.505	-3.276	V
Stortingen reserves		0	157	157	0	-
Onttrekkingen reserves		-136	-568	-473	95	N
Totaal mutaties reserves		-136	-411	-316	95	N
Resultaat		39.229	40.370	37.189	-3.181	V

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000

Onderwijshuisvesting

We hebben hogere inkomsten van € 581.000 en hogere kosten van € 34.000. De hogere inkomsten worden met name veroorzaakt door de vrijval van de voorziening Buitenonderhoud scholen. We hebben hier geen kosten meer voor omdat het onderhoud nu wordt uitgevoerd door de scholen zelf (de eigenaren).

Als eerste komt dit doordat we hogere inkomsten en uitgaven hebben van € 150.000 voor een subsidie die we hebben gehad in het kader van "Specifieke uitkering RVO ventilatie in scholen". We betalen deze subsidie door aan de PIUS school. Daarnaast hebben lagere kosten voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Het gaat om een bedrag van € 99.000. We stellen voor om dit over te hevelen naar 2022. Verder hebben we minder kosten voor incidentele aanpassingen aan scholen (€ 87.000) en lagere kosten voor vandalisme (€ 54.000).

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

We hebben € 770.000 aan lagere kosten en € 304.000 aan lagere inkomsten. Dit heeft een aantal oorzaken:

- De lagere kosten hebben voor € 300.000 betrekking op niet bestede NPO rijks gelden 2021 (Nationaal Programma Onderwijs). Dit zijn extra rijksmiddelen om opgelopen leerachterstanden in verband met COVID-19 weg te werken. De niet bestede gelden kunnen we doorschuiven naar 2022/2023. De lagere inkomsten zijn nagenoeg volledig toe te schrijven aan lagere NPO-rijks gelden. Door het niet uitgegeven bedrag schuiven we € 300.000 door naar 2022.
- We hebben minder kosten (afgerond € 150.000) aan onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Dit komt voornamelijk omdat de kosten 2021 aan ONS welzijn voor Sociaal Medische Indicatie (SMI) voor kinderopvang hoger zijn uitgevallen. Deze kosten vormen een onderdeel van het Onderwijsachterstandenbeleid en worden daarmee verrekend.
- We hebben € 131.000 lagere kosten subsidiëring van peuterspeelzalen. Ondanks dat we eerder bij de programmabegroting 2022-2025 de begroting met € 100.000 hebben verlaagd hebben we nog veel geld over. De lagere kosten komen doordat we ook in 2021 effecten hebben van COVID-19. We schatten in dat dit voor de Peuteropvang zo'n € 50.000 onderbesteding betreft. In 2021 hebben we voor het eerst gewerkt met de Peutermonitor en met het nieuwe subsidiebeleid voor Peuteropvang en VVE. Vóór 2021 hadden we geen volledig beeld van de te verwachten kosten en de uitzetting daarvan door de nieuwe subsidieregels. Nu, begin 2022 is dat duidelijk geworden en is daarmee ook de budgetruimte duidelijker. Er wordt op dit moment hard gewerkt aan een versterkte inrichting van de Peuteropvang. Zo wordt concreet ingezet op structurele logopedische ondersteuning op de peuter- (en dag)opvang voor alle kinderen. Ook wordt er gewerkt aan passende inclusieve opvang waardoor kinderen met meer zorgbehoefte ook voldoende aandacht kunnen krijgen in de reguliere peuteropvang.
- We hebben € 71.000 niet besteed rijksbudget COVID-19 voor de compensatie eigen bijdragen Kinderopvang en noodopvang. Vanuit 2020 hebben we € 50.000 overgeheveld naar 2021. Mede als gevolg daarvan hebben we in 2021 € 71.000 niet besteed. We verwachten geen kosten meer in dit kader voor de kinderopvang en kunnen dus vrijvallen. Er worden geen aanvragen meer verwacht.
- De kosten van het Leerlingenvervoer vallen dit jaar € 65.000 lager uit. Het Leerlingenvervoer is opnieuw aanbesteed met ingang van het schooljaar 2021-2022. Per 1 augustus 2021 hebben we nieuwe vervoerders en ook de vorm van de financiering is gewijzigd van lumpsum naar beladen kilometer. Door leerlingenvakanties in oktober en december en eerdere schoolsluiting in december zijn de kosten lager uitgevallen. We zullen de kosten maandelijks blijven monitoren zodat we de financiële effecten van de nieuwe aanbesteding inzichtelijk hebben, daarvoor zijn we nu nog te kort onderweg met de nieuwe vervoerders. Daarnaast hebben ook de maatregelen voor COVID-19 effect op de omvang van de ritten.

Inkomensregelingen

We hebben lagere kosten van € 3,7 miljoen en lagere inkomsten van € 1,8 miljoen. Per saldo geeft dit een voordeel van € 1,9 miljoen. Dit heeft een aantal verklaringen:

- We hebben lagere kosten bij de BUIG van € 145.000 op een budget van € 25.929.000 (0,6% afwijking). Voor 2021 was de prognose dat het bijstandsbestand zou groeien. De verwachte groei heeft door beperkte instroom niet plaatsgevonden.
- Het resultaat op TOZO (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers) komt uit op een positief resultaat van € 243.000. Voor de uitvoering van TOZO ontvangen we een vergoeding per genomen besluit. Doordat het gelukt is de TOZO regeling in eigen beheer uit te voeren houden we een deel van dit budget over. In het hoofdstuk Resultaatbestemming stellen we voor deze middelen in de reserve Participatiebevordering te storten voor de crisisaanpak in de komende jaren.
De afwijking van inkomsten en uitgaven wordt voornamelijk veroorzaakt doordat we in 2021 vanuit het Rijk een voorschot van afgerond € 4,4 miljoen hebben ontvangen voor de financiering van de TOZO. Onze uitgaven aan TOZO zijn lager uitgevallen dan het voorschot dat we ontvangen hebben. We hebben € 2,0 miljoen niet besteed en moeten we terugbetalen aan het Rijk. Het Rijk heeft ons ruim bevoorschot. Gebleken is dat er toch nog bedrijvigheid in Oss is. Slechts de mensen die behoefte hadden aan TOZO, hebben zich gemeld.

- We hebben lagere kosten bij Bijzondere bijstand van € 1.179.000. Dit resultaat heeft vooral betrekking op de middelen voor TONK (Tijdelijke ondersteuning voor noodzakelijke kosten). We hebben een bedrag van € 1.145.000 niet besteed. De regeling TONK is voor huishoudens die door de COVID-19 crisis de noodzakelijke kosten (zoals woonkosten) niet meer kunnen betalen. Deze regeling is gebaseerd op de bijzondere bijstand en is bedoeld om een terugval in inkomsten op te vangen. De middelen voor TONK zijn in twee tranches via het gemeentefonds beschikbaar gesteld, later in 2021. Gemeenten houden landelijk over op het budget. Dat geldt ook voor Oss. Bedoeling van de TONK is om te voorkomen dat er een nieuwe groep en/of grotere groep kwetsbare Ossenaren ontstaat met problematische schulden of andere uitdagingen. Daarom het voorstel om de crisismiddelen niet vrij te laten vallen en primair beschikbaar te houden voor de doelgroep om te kunnen meedoen, rondkomen of vooruitkomen. In het hoofdstuk Resultaatbestemming stellen we voor deze middelen in de reserve Participatiebevordering te storten.
- Vanaf 2017 hadden we € 280.000 per jaar begroot voor stijgende uitvoeringskosten als gevolg van een stijging van het aantal bijstandsgerechtigden. Dat had te maken met de instroom van vluchtelingen en omdat ons volume aan bijstandsuitkering meer steeg dan de landelijk gemiddelde ontwikkeling. De ontwikkeling van de afgelopen jaren laat zien dat het bijstandsbestand minder hard groeide dan we toen verwacht hadden. In 2021 was er zelfs een daling van het bijstandsbestand. Onze uitvoeringskosten zijn dus niet gestegen en hebben we dit bedrag niet uitgegeven. Vanaf 2022 zijn de middelen ingezet ter dekking van extra formatie binnen het sociaal domein.

Arbeidsparticipatie

We hebben vanuit het Participatiebudget € 628.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft verschillende oorzaken, namelijk:

- Net als in 2020 hebben de maatregelen als gevolg van COVID-19 ook in 2021 een duidelijke invloed gehad op een deel van de mogelijkheden tot re-integratie. Dat heeft de besteding van het Participatiebudget beïnvloed. In (gedeeltelijke) lockdown zijn trainingen, groepssessies en intensieve trajecten, zoals de kweekvijvers, grotendeels stil komen te liggen. De uitgaven op deze onderdelen zijn daardoor lager uitgevallen. We hebben daarbij steeds gekeken wat wel verantwoord mogelijk was. Zo is het arbeidstrainingscentrum De Rotonde op vrijwillige en aangepaste basis open gebleven.
- Om in te spelen op de COVID-19 maatregelen en een goede arbeidsmarkt is geïnvesteerd in de directe bemiddeling. Daarom is in 2021 de vaste formatie uitgebreid. We zetten meer eigen mensen in wat de dienstverlening goedkoper maakt.
- Daarnaast werken we met strategische partners waarmee we in 2021 scherpe prijsafspraken hebben gemaakt.
- We maken gebruik van de dienstverlening van het Regionaal Werkbedrijf zoals onder andere deskundigheidsbevordering van accountmanagers en voor communicatie.
- Vanuit het Rijk hebben we voor 2021 behoorlijk wat extra middelen als gevolg van COVID-19. Een bedrag van € 460.000 was beschikbaar gesteld om de reguliere dienstverlening op peil kunnen houden als de instroom in de bijstand toeneemt en om de dienstverlening aan mensen te intensiveren die als gevolg van de crisis instromen in de bijstand. Voor 2021 was het de verwachting dat het bijstandsbestand zou groeien. Echter heeft de verwachte groei door beperkte instroom niet plaatsgevonden en daardoor hebben we nauwelijks extra uitgaven gehad binnen het Participatiebudget.
- Tenslotte is in 2021 bekend geworden dat de BTW die we op de re-integratiekosten betalen voor een groot deel compensabel is. Dat betekent voor 2021 een voordeel van € 145.000.

Begeleide participatie

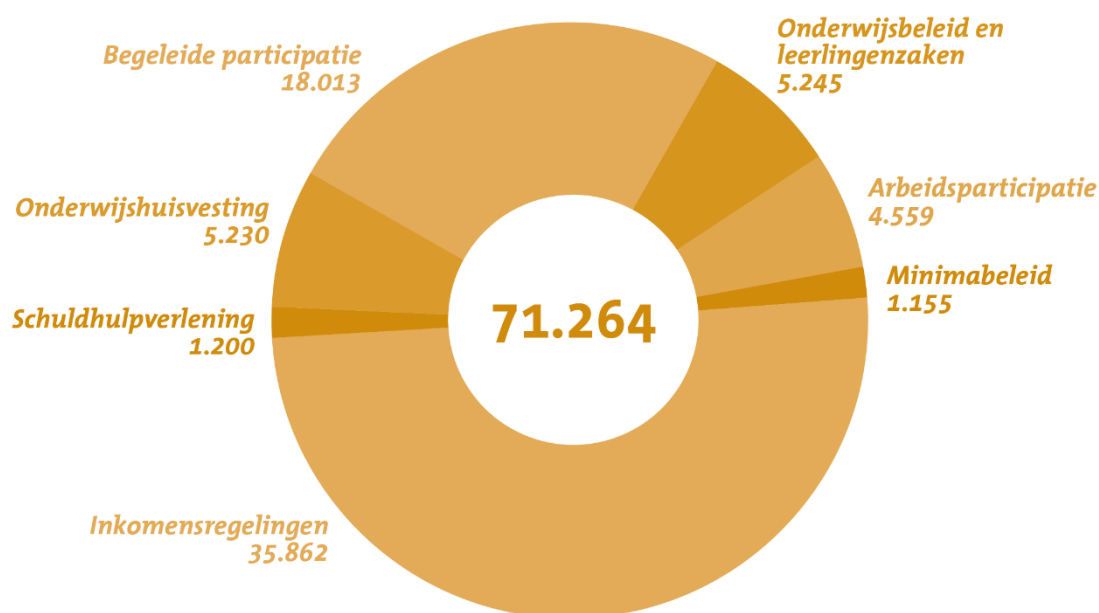
We hebben een nadeel van € 421.000. Dit komt doordat we bij de decembercirculaire 2021 gemeentefonds bekend is gemaakt dat we € 439.687 COVID-19 compensatie krijgen. Dit is voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven. De rijks gelden WSW betalen we altijd volledig door aan het Werkvoorzieningsschap. Omdat dit budget niet in de begroting 2021 is aangepast zien we hier nu een overschrijving. Bij de algemene uitkering op programma 11. Financieel solide zien we een voordeel hierdoor. Per saldo is het feitelijk dus budgettair neutraal.

Minimabeleid

We hebben lagere kosten van € 170.000 voor ons minimabeleid Meedoen is belangrijk. In 2021 hebben we veel mensen bereikt, maar door COVID-19 minder dan voorgaande jaren. Zo zijn voorzieningen als zwembaden en wijkcentra tijdelijk gesloten geweest met als gevolg dat we minder zwemvouchers hebben uitgegeven en minder bijdragen hebben gegeven voor sociale en culturele activiteiten.

Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2021 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

5. Overzicht subsidies

We geven hier een overzicht van de subsidies binnen dit programma per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2021
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	194	154	154
Totaal programma 2. Werk, inkomen en onderwijs	194	154	154

Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur

1. Inleiding

In het afgelopen jaar is nadrukkelijk gebleken hoe we de activiteiten op het gebied van sport, cultuur en ontmoeten waarderen, nodig hebben en missen als het aanbod niet beschikbaar is. Een groot gedeelte van het jaar zijn veel activiteiten niet of maar gedeeltelijk beschikbaar geweest. Sommige voornemens die we in 2019 hebben gemaakt zijn in 2020 naar de achtergrond gedrongen vanwege de COVID-19 crisis. Vanzelfsprekend is er veel aandacht is uitgegaan naar het zo goed mogelijk steunen en overeind houden van onze vele organisaties in dit domein. Hierbij werden we gesteund door de raad door de oproep 'om te doen wat nodig was'.

Gelukkig hebben diverse ontwikkelingen wel hun voortgang gehad en zijn er stappen gezet naar een eigentijds en toegankelijk voorzieningenniveau, passend bij een gemeente van onze omvang en onze positie in de regio. Dat doen we vanuit de overtuiging dat we ook in deze tijden moeten blijven investeren in een vitaal en eigentijds voorzieningenpakket.

2. Programma-onderdelen

2.1 Ontmoeten

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Er zijn voldoende mogelijkheden voor laagdrempelig ontmoeten op buurt- en wijkniveau in de gemeente Oss*
- *Ons evenementenbeleid is actueel en sluit goed aan bij de verschillende behoeften*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In 2021 is een belangrijke mijlpaal gerealiseerd voor het laagdrempelig ontmoeten. Het nieuwe wijkcentrum De Haard in de Ruwaard is in 2021 geopend, waar het laagdrempelig ontmoeten integraal onderdeel uitmaakt van de exploitatie van het wijkcentrum. Daarnaast zijn we in 2021 met vijf andere gemeenschapshuizen aan de slag gegaan in een leertraject om meer verbinding met hun gemeenschap voor elkaar te krijgen. Dit leertraject wordt medio 2022 afgerond. Aan de hand van de opgedane inzichten en ervaringen komen we in 2022 met concrete voorstellen naar de raad over de wijze waarop de gemeenschapshuizen 'nieuwe stijl' het beste ondersteund kunnen worden.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Ontmoeten en sport in Neerloon-Overlangel-Keent (NOK): In overleg met de inwoners van NOK hebben we besloten om een accommodatie voor ontmoeten en sport op de locatie van korfbalvereniging TOG mogelijk te maken (voorkeursscenario). De initiatiefnemers hebben een beheerstichting opgericht die het plan verder uitwerkt en realiseert. De raad kan naar verwachting in 2022 een besluit nemen over het concrete uitvoeringsplan. Voor de realisering moet daarna een ruimtelijke procedure worden gevolgd. We blijven betrokken in het proces. Omwonenden ervaren overlast van de tijdelijke ontmoetingsruimte in Overlangel. In overleg met betrokkenen blijven we ons inzetten voor een passende oplossing, totdat de nieuwe ontmoetingsruimte in gebruik is genomen.
- In Oss Noord-West is opnieuw onderzocht hoe we sport, ontmoeten, en onderwijs kunnen huisvesten in deze wijk. Voor Scouting Ussen wordt nieuwbouw gerealiseerd op de oorspronkelijke locatie. In maart 2021 is tijdelijke huisvesting gerealiseerd voor 2 jaar voor de scouting nabij de Lockaert. Verder is voor ontmoeten in december 2021 een plan aan de wijk en het college gepresenteerd. Dit plan zal in 2022 ook aan de raad worden voorgelegd. Het voorstel is om in een nieuw complex van BrabantWonen op de begane grond een MFA voor ontmoeten te realiseren.
- Volgens het raadsbesluit van september 2019 hebben we de verbouwing van het raadhuis Ravenstein voorbereid. Het gebouw is volgens de opdracht gerenoveerd en verbouwd in 2021 en is opgeleverd eind december 2021. Eind januari 2022 hebben de gebruikers TIR, Gilde, Heemkundekring en Restaurant Donato's de deuren opengesteld voor publiek.

- Ter correctie van een constructiefout moest de entree van de Koppellinck in Geffen worden aangepast. Na de aanbesteding is de verbouwing eind september gestart en wordt in februari 2022 opgeleverd.
- In 2020 hebben de Koppellinck en het Oude Klooster opnieuw de samenwerking geactualiseerd. Vanwege COVID-19 is verdere uitwerking vertraagd. Met de start van een pilot vanuit "Thuis in de Buurt" is in Geffen een traject gestart met de Koppellinck & Geffen Zorgt. Zij zijn hiervoor de kartrekkers. Het Oude Klooster is als stakeholder betrokken, maar zij hebben mede vanwege het wegvallen van de voorzitter en ziekte van een bestuurslid niet actief deelgenomen. In het najaar heeft weer een eerste gezamenlijke overleg plaatsgevonden. Het Oude Klooster gaat in 2022 deelnemen aan de opdracht vanuit thuis in de buurt.
- Vanuit het dorp Macharen was urgentie aangegeven om sneller aan de slag te gaan met het project Ontmoeten in Macharen. Er is in januari 2021 een traject gestart waarbij de vraag en behoefte breed is opgehaald aan ontmoetingsactiviteiten. Er zijn 3 werkgroepen gevormd die dit hebben uitgewerkt in een activiteitenprogramma. Met het bestuur van het gemeenschapshuis de Bongerd en de werkgroepen is een bedrijfsplan uitgewerkt, waaronder een exploitatieplan. Daarbij is een organisatie en samenwerking uitgewerkt, die geresulteerd heeft in een samenwerkingsovereenkomst. Dit plan maakt onderdeel uit van een gebiedsgerichte ontwikkeling in Macharen waarbij diverse ontwikkelingen samenkomen; wonen, sport, onderwijs en ontmoeten. Dit wordt verder uitgewerkt en in 2022 voorgelegd aan de raad.
- Stichtingsbestuur Onder d'n Plag heeft een businessplan uitgewerkt om meer maatschappelijke activiteiten mogelijk te maken door het gebouw aan te passen. We ondersteunden het initiatief met een geldlening, de uitvoering gebeurde in zelfwerkzaamheid.
- Voor het Slotje in Herpen werken we aan een renovatieplan, waarbij het gebouw toegankelijker wordt en meer aan de eisen van deze tijd voldoet. Gekozen is in 2021 om het plan uit te werken met een bouwteam en een adviesraad. Het ontwerpproces heeft echter langer geduurd dan voorzien. Deels onder invloed van COVID-19, maar ook omdat het niet eenvoudig bleek om op één lijn te komen binnen het beschikbare budget. We verwachten wel dat we daaruit komen en dat we in het eerste kwartaal van 2022 een voorstel hiervoor aan de raad kunnen voorleggen.
- Voor de nieuwbouw van Vidi Reo in Ravenstein zijn in 2021 alle noodzakelijke bodemonderzoeken uitgevoerd en is een visie voor het Hoornwerk en de Beneden Bleek opgesteld. Beide zaken waren nodig om de kosten te kunnen ramen van de inrichting van de openbare ruimte en de aanleg van infrastructuur als elektra, riool en wegen. Daarnaast is een schetsontwerp gemaakt van het nieuwe Vidi Reo. Uit het archeologisch onderzoek is gebleken dat aanvullend onderzoek nodig is. Dit kan pas worden uitgevoerd in maart 2022. Daarom zal in het eerste kwartaal van 2022 een overleg worden georganiseerd met de brede werkgroep Ontmoeten Ravenstein, waarin ook de Dorpsraad zitting heeft. Doel van het overleg is afstemmen of Ravenstein bereid is te wachten op de uitkomsten van dit onderzoek of dat geadviseerd wordt naast het Hoornwerk naar alternatieve locaties uit te kijken.
- Het nieuwe gemeenschapshuis De Haard in de Ruwaard is in het najaar van 2021 opgeleverd en geopend.
- Het gebouw van scouting Titus Brandsma is verouderd. De scouting wenst hun gebouw te renoveren. Eind 2021 zijn we begonnen met de interne voorbereidingen om dit project in 2022 verder ter hand te kunnen nemen. Dat gaan we doen in samenhang met de bredere vraag naar ontmoetingsruimte in Oss Zuid.
- De visie "Thuis in de Buurt" is in september 2020 vastgesteld door de raad. In de Programmabegroting 2022-2025 zijn hiervoor middelen ter beschikking gesteld door de raad. In 2021 zijn we met vijf gemeenschapshuizen een leertraject gestart over de vraag hoe de activiteiten in en van het gemeenschapshuis goed aan kunnen sluiten bij de behoeften van de buurt/wijk/dorp. Dit traject wordt medio 2022 afgerond. Ondertussen hebben we gesprekken gevoerd met de andere gemeenschapshuizen hoe zij hierop kunnen aanhaken.

2.2 Sport

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Sporten en bewegen zijn aantrekkelijk om te doen*
- *Er zijn geen (financiële) drempels om aan sporten en bewegen te doen*
- *Inwoners zijn zich bewust hoe sporten en bewegen bijdraagt aan hun welbevinden en welzijn*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We werken met de sportverenigingen in Oss aan de verdere uitwerking van het Osse Sportakkoord en het daarin opgenomen concept van de Vitale Sportvereniging. De COVID-19 beperkende maatregelen gedurende 2021 hebben veel aandacht gevestigd om het sporten zoveel als mogelijk door te kunnen laten gaan. Veel inwoners zijn minder gaan sporten en bewegen in deze tijd.

We hebben in 2021 via het SEC in een aantal rondes gesprekken gevoerd met veel sportverenigingen hoe we verder invulling kunnen geven aan het Osse Sportakkoord en wat verenigingen daarvoor nodig hebben. We koppelen dit in 2022 terug met de raad, inclusief concrete voorstellen hiervoor.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De fiscaal juridische entiteit van de Golfbad Exploitatie BV als winst beogende instelling met een Btw-plicht is bevestigd door de belastingdienst. Per 1 januari 2022 zal de relatie tussen de gemeente en de Golfbad Exploitatie BV niet langer gebaseerd zijn op een budgetovereenkomst (subsidie) maar op een zakelijke overeenkomst (afrekenen prestaties). De aanbestedingsprocedure voor de bouw van het nieuwe zwembad is nog niet doorlopen. Er is extra tijd nodig geweest om met de gebruikers (zwemsportverenigingen) en de exploitant de configuratie te bepalen. Er is zorgvuldig gekeken naar de beste bouworganisatievorm door middel van een marktconsultatie. Ook de ruimtelijke inpassing aan de Osseweg heeft meer tijd gevraagd doordat er geen duidelijkheid is gekomen over andere initiatieven (o.a. ICVL) die een plek zouden krijgen op het perceel. De gemeenteraad is op de hoogte gebracht van de vorderingen in het project via een drietal raadsinformatiebrieven. Ten behoeve van de start van de voorbereidings- en ontwerpfasen is een voorbereidingskrediet aangevraagd bij de gemeenteraad (januari 2022).
- De nieuwe gymzaal in Herpen is in september 2021 in gebruik genomen, samen met de nieuwe basisschool 't Schrijverke (project Wijland). De plannen voor de vervanging van gymzaal Krakenburg hebben we verder uitgewerkt binnen het herhuisvestingsproject van de Nicolaasschool (Oss). Door een brand kon gymzaal Krakenburg na de zomervakantie niet worden gebruikt. Voor de gebruikers hebben we alternatieve accommodaties geregeld. De plannen voor de vervanging van gymzaal Grindlaan hebben we verder uitgewerkt binnen het herhuisvestingsproject van de basisscholen Korenaer en J.J. Kennedy (Oss).
- Deze voorgenomen acties van het renoveren van gymzalen volgen de ontwikkelingen bij onderwijshuisvesting. Dat geldt ook voor de renovatie van de binnenzijde van gymzaal Staringstraat. Na het gereedkomen van het IHP kunnen we daarmee aan de slag.
- Er is een burgerinitiatief van voetbalvereniging Herpinia en tennisvereniging VIP (Herpen) voor mogelijke fusie en clustering op sportpark Wilgendaal. De verenigingen zijn zelf gestart met de planvoorbereiding en hebben met andere maatschappelijke partijen een samenwerkingsvisie gepresenteerd. We hebben in 2021 met elkaar verder gewerkt aan verdere concretisering van deze samenwerking. We streven er naar dat we hierover in het eerste kwartaal van 2022 een intentieovereenkomst hierover met elkaar kunnen sluiten. De mogelijke investering in een passende sportaccommodatie wegen we te zijner tijd integraal af in de Programmabegroting.
- We maakten met het Osse Sportakkoord de verbinding met het Preventieakkoord. We stelden het programma 'De meest actieve wijk' op samen met Sport Expertise Centrum (SEC), GGD en Brabant Wonen. Deze aanpak werd positief beoordeeld door het ministerie van VWS. In 2022 gaan we aan de slag met de uitvoering.

- Het Beleidskader Vitale Sportvereniging is vastgesteld door de gemeenteraad op 8 juli 2021. Een vervolg is gegeven in een vijftal werksessies voor sportverenigingen in samenwerking met het Sport Expertise Centrum (SEC). Het doel was het beleidskader en de handreiking nader toe te lichten, de mogelijkheden te verkennen en samenwerking onderling te bevorderen. De werksessies zullen elk half jaar worden herhaald. De volgende staan gepland in maart 2022. Een belangrijke toevoeging (addendum) aan het beleidskader wordt de handreiking Veilige Sportvereniging. Hier zal de (nieuwe) commissie Sociaal Bestuurlijk in eerste instantie opiniërend over spreken voor de zomer van 2022.
- Een van de ambities van het sportakkoord is Vaardig in Bewegen. We willen dat kinderen vaker buiten bewegen. Met het programma Buiten Spelen = Buiten Bewegen gaan kinderen na schooltijd onder begeleiding van een professional meer sporten en bewegen. Dit is vanwege de COVID-19 maatregelen beperkt in uitvoering genomen in 2021.
- Er is een initiatief van atletiekvereniging AVOSs'78 om het clubhuis met kleedaccommodatie uit te breiden. De gemeente is gevraagd hieraan financieel bij te dragen. Vooralsnog zijn door AV-Oss hierin geen verdere initiatieven genomen.
- De aanleg van een extra kunstgrasveld bij voetbalvereniging Margriet is vertraagd door een te doorlopen ruimtelijke procedure. We verwachten dat we het kunstgrasveld in 2022 kunnen aanleggen. Binnen de gebiedsontwikkeling voor het nieuwe Golfbad aan de Osseweg, willen ook de mogelijkheden van een extra veld voor Berghem Sport verkennen.
- We lieten een onderzoek uitvoeren naar de toekomst van sporthal de Hoge Graaf in Ravenstein. De besluitvorming hierover verwachten we in 2022.
- We reikten bijna 20 stimuleringsbudgetten uit in het kader van het Osse Sportakkoord aan initiatieven die ondanks of juist dankzij COVID-19 kansen zagen om bij te dragen aan de ambities van het Osse Sportakkoord.
- We organiseerden samen met het SEC de 'Uniek Sporten-sportdag' op sportpark De Rusheuvel om juist de mensen die een beperking ervaren om te sporten en bewegen, te activeren.
- We stelden de nieuwe uitvoeringskaders voor het Sport Expertise Centrum vast. Met de uitvoeringskaders 2021-2025 geven we aan welke aandachtspunten en kaders er voor het SEC zijn als uitvoeringsorganisatie van ons sportbeleid. We werken met het SEC en alle andere partners aan de ambities van het Osse Sportakkoord en de borging daarvan in de toekomst.

2.3 Cultuur

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Culturele activiteiten zijn aantrekkelijk en laagdrempelig om aan deel te nemen of om er van te genieten*
- *Ons subsidiebeleid is rechtvaardig en sluit goed aan op het bereiken van de gemeentelijke doelstellingen*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het culturele veld is het grootste gedeelte van 2021 gebukt gegaan onder de beperkende maatregelen als gevolg van COVID-19. Veel activiteiten gingen niet door of maar in beperkte vorm. De activiteiten die wel doorgingen werden hadden last van drempelverhogende maatregelen (QR-code, beperkte capaciteit, aangepaste vorm). Ondanks alle beperkingen heeft het culturele veld er alles aan gedaan om in contact te blijven met inwoners. Er zijn veel activiteiten ondernomen voor kwetsbare mensen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In 2021 is een nieuwe exploitant aangetreden voor de brasserie in het pand Groene Engel. Daarmee beogen we een kwalitatieve impuls te geven aan de samenwerking tussen het cultuurpodium en de horeca. Die samenwerking verloopt naar tevredenheid, maar de horeca heeft door de COVID-19 beperkende maatregelen een lastige start. Verder hebben we het voornemen om het pand Kruisstraat 15 (cultuurpodium, horeca en andere gebruikers) te verkopen aan een groep betrokken Osse investeerders. De voorwaarden hiervoor werken we momenteel uit en aan de hand daarvan leggen we een concept koopovereenkomst in het eerste kwartaal van 2022 voor aan de raad.

- We stelden het positioneringsonderzoek van theater De Lievekamp vast. Vervolgens zijn we gestart met een haalbaarheidsonderzoek Gebiedsontwikkeling Raadhuislaan Zuid. Samen met theater De Lievekamp en de eigenaar van Raadhuislaan 4 zijn we een haalbaarheidsonderzoek gestart voor de totale gebiedsontwikkeling aan de Raadhuislaan Zuid. Hierbij hebben we, naast een ambitie op cultuur, wonen, werken en zorg, een hoge duurzaamheidsambitie.
- Het vorige evenementenbeleid was inmiddels vijf jaar oud en is daarom dit jaar geactualiseerd (inclusief bijbehorende locatieprofielen).
- We zijn in 2021 na de commissie van december 2020 (waarin het rapport van de kwartiermaker besproken werd) terug gegaan naar de basis van het toekomstige Warenhuis; De Bibliotheek, Het Stadsarchief Oss en Centrum Management Oss. Samen met het TBL is er een strategisch overleg ingericht en zijn alle onderwerpen uit de commissievergadering en het rapport opgepakt. Daarnaast zijn de eerste gesprekken gevoerd over de praktische invulling van de binnenkant van het pand van het Warenhuis.
- We stelden de cultuurnota Cultuur Verbindt OnSS vast. De cultuurnota richt zich op twee pijlers; het behoud van de culturele infrastructuur en op Cultuur Verbindt. De eerste moet zorgen voor een goede infrastructuur die het mogelijk moet blijven maken om alle facetten van cultuur aan te bieden aan onze inwoners. De tweede pijler zet in op het versterken van cultuureducatie in het onderwijs en op cultuurparticipatie waarbij we de cultuurdeelname van inwoners willen vergroten.
- Museum Jan Cunen en het Stadsarchief Oss zorgen naast het beheer van de gemeentelijke collectie ook voor de ontsluiting ervan. De afspraken over collectiebeheer hebben we herijkt, omdat beide organisaties tegen met name financiële problemen aanliepen. De herijking heeft een beleidsmatige connectie met de Erfgoedvisie die in december 2021 is vastgesteld.
- Voor Muzelinck hebben we een nieuw koersdocument vastgesteld. Hierin onderbouwt Muzelinck haar nieuwe rol verder als vraaggericht kennis- en expertisecentrum op het gebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie. Voor de nieuwe fase van implementatie waarin ook de huisvesting een rol gaat spelen, is een nieuwe directeur aangesteld die per 1 december 2021 is gestart.
- We stelden een cultuurfonds in voor professionele makers. Dit fonds is bedoeld om ook professionele makers die zwaar getroffen worden door de COVID-19 crisis te ondersteunen. De regeling zal ingediend worden bij de provincie Noord-Brabant om gebruik te maken van cofinanciering.
- De derde 4-jarig periode van Cultuureducatie met Kwaliteit is gestart in 2021. Muzelinck is onderdeel van de Brabant Stad samenwerking in dit programma waarvan Kunstloc de penvoerder is namens Oss, 's-Hertogenbosch, Helmond, Breda, Tilburg en de provincie Noord-Brabant. Om lokaal de samenwerkingen vorm te geven met OKVO, kunstenaars, culturele organisaties en het onderwijs (PO en VO) is een stuurgroep opgezet. Deze stuurgroep zal in 2022 van start gaan om de cultuur educatieve vraag en het aanbod optimaal op elkaar af te stemmen.
- Het cultuurfonds Amateurkunst heeft door COVID-19 een wat moeizame start sinds eind 2020 en nog steeds kan er veel niet doorgaan. In 2021 hebben er vier ronden plaatsgevonden en zijn er 7 projecten gehonoreerd. De aanvragen zijn heel gevarieerd en divers in discipline, idee en uitvoering.
- Waar mogelijk hebben we evenementen door laten gaan, meestal in aangepaste vorm vanwege de maatregelen rondom COVID-19. Zo heeft de Osse kermis voor de tweede keer op rij in aangepaste vorm toch doorgang kunnen vinden, evenals diverse (vervangende) dorpskermissen.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

We volgen bij het verduurzamen van onze maatschappelijke vastgoedportefeuille het Klimaatakkoord zoals beschreven in de *Nota Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed* en streven naar een CO₂ arme portefeuille in 2050. Als gemeente Oss zijn we een van de koplopers in de verduurzaming. We hebben echter ook moeten constateren dat koploper zijn, betekent dat we leergeld betalen. De technieken waarmee we gebouwen verduurzamen zijn nog volop in ontwikkeling en er wordt nog volop geëxperimenteerd. Daar komt nog bij dat een maatschappelijk vastgoedportefeuille niet geschikt is voor één oplossing voor alle gebouwen.

In 2021 is daarom gewerkt aan volgende stappen om te komen tot een routekaart (plan van aanpak) tot 2050 voor de hele portefeuille. We willen in Oss verduurzamen op basis van reëel energieverbruik en hebben daarom in 2021 van de kernportefeuille het reële energiegebruik in kaart gebracht vanaf 2017. Daarnaast zijn we de gebouwen, die al verduurzaamd zijn, aan het monitoren, zoals de MFA Lith. We kijken daarbij naar het besluitvormingsproces, de communicatie vooraf, hoe gebruikers betrokken zijn en hoe we de vraag in de markt hebben gezet. Daarnaast hebben we een pilot gestart om gebouwen te laten verduurzamen door een marktpartij. De uitkomsten van de hierboven genoemde stappen zullen worden gedeeld met de gemeenteraad in 2022 en de geleerde lessen worden meegenomen in de verdere uitwerking van de routekaart tot 2050.

De global goals die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, gendergelijkheid, ongelijkheid verminderen, duurzame steden en gemeenschappen en vrede, veiligheid en gerechtigheid.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2018	2019	2020	2021	Streef-waarde
Tevredenheid inwoners over voorzieningen	Waarstaatjegemeente.nl	76%		74%		73%
Inzet burgers voor leefbaarheid in de buurt	Waarstaatjegemeente.nl	24%		21%		22%
Actief in verenigingsleven	Waarstaatjegemeente.nl	65%		55%		63%
Volwassenen die voldoen aan norm gezond bewegen	GGD Brabantscan.nl			46%		60%
Mensen met ernstig overgewicht	GGD Brabantscan.nl			18%		12%

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Niet-sporters	48,3%	51,8%	2020

4. Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Sportaccommodaties	Lasten	5.190	5.124	4.900	-223	V
	Baten	-1.529	-1.357	-1.739	-382	V
	Saldo	3.661	3.767	3.162	-605	V
Musea	Lasten	95	97	99	2	N
	Baten	-80	-80	20	100	N
	Saldo	15	18	120	102	N
Sociaal-cultureel werk	Lasten	3.019	3.408	3.044	-363	V
	Baten	-608	-281	-326	-45	V
	Saldo	2.411	3.127	2.718	-409	V
Kermissen	Lasten	131	76	69	-6	V
	Baten	-199	0	-4	-4	V
	Saldo	-68	76	65	-11	V
Sportbeleid en activeringsregelingen	Lasten	3.115	3.976	3.944	-32	V
	Baten	-276	-851	-1.073	-222	V
	Saldo	2.839	3.125	2.871	-254	V
Overige voorzieningen	Lasten	77	77	91	13	N
	Baten	-37	-37	-74	-37	V
	Saldo	41	41	17	-24	V
Media	Lasten	2.300	2.300	2.300	0	-
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	2.300	2.300	2.300	0	-
Kunst en cultuur	Lasten	4.255	5.667	4.616	-1.051	V
	Baten	-10	-10	-14	-3	V
	Saldo	4.245	5.657	4.603	-1.054	V
Totaal programma	Lasten	18.181	20.724	19.064	-1.660	V
	Baten	-2.739	-2.616	-3.210	-594	V
	Saldo	15.443	18.109	15.854	-2.254	V
Stortingen reserves		3.232	4.132	4.120	-12	V
Onttrekkingen reserves		-461	-1.544	-1.083	460	N
Totaal mutaties reserves		2.771	2.588	3.037	448	N
Resultaat		18.214	20.697	18.891	-1.806	V

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000

Sportaccommodaties

We hebben lagere kosten van € 223.000 en hogere inkomsten van € 382.000. Dit heeft een aantal oorzaken. Allereerst komt dit doordat we lagere kosten hebben voor planmatig onderhoud op sporthallen en zalen en sportterreinen. Daarnaast hebben we hogere inkomsten doordat we voor 2019 en 2020 positieve afrekeningen hebben gehad voor btw bij sport, in totaal € 226.000. We verwachten ook hogere inkomsten voor 2021 van afgerond € 100.000.

Musea

We hebben lagere opbrengsten voor het Museum Jan Cunen van afgerond € 100.000. Dit komt doordat we de huur voor 2021 hebben kwijtgescholden in verband met COVID-19.

Sociaal-cultureel werk

We hebben lagere kosten van € 363.000 en hogere inkomsten van € 45.000. Per saldo geeft dit een voordeel van € 409.000. Dit heeft een aantal oorzaken:

- We hebben als gemeente de buurt- en wijkcentra ondersteund met middelen voor aandachtsexploitatie en COVID-19. Maar we hebben niet alles besteed. We hebben een voordeel van € 38.000. Daarnaast hebben we in totaal € 48.000 minder aan onderhoudskosten besteed voor de accommodaties dan begroot. Voor accommodatie De Meteor hebben we € 42.000 aan lagere kosten.
- De energielasten bij accommodatie De Groene Engel vallen € 42.000 lager uit doordat de energielasten € 16.000 lager waren dan begroot en een bijdrage energiekosten van € 26.000 is ontvangen.
- Daarnaast hebben we een voordeel van € 63.000 door het vervallen van de subsidie aan de Iemhof. Dit omdat de Iemhof is gesloopt en er een nieuw Wijkcentrum De Haard is gerealiseerd. Met het nieuwe wijkcentrum is geen jaarlijkse subsidie afgesproken. Echter het bedrijfsplan van het wijkcentrum De Haard, waarbij laagdrempelig ontmoeten nadrukkelijk onderdeel van uitmaakt, geeft in de eerste drie jaren aanloopverliezen. Begin 2022 is een verzoek van het wijkcentrum bij de gemeente Oss binnengekomen voor een overbruggingskrediet. Op grond daarvan is het voorstel om het bedrag van € 63.000 over te hevelen.
- Voor de Groene Engel en voor Raadhuis Ravenstein is € 120.000 respectievelijk € 60.000 minder huur ontvangen/kwijtgescholden.
- We hadden € 300.000 begroot voor het kwijtschelden van huur van de accommodaties en € 91.000 kwijt te schelden huren vanuit 2020. De werkelijk niet ontvangen en kwijtgescholden huren en andere opbrengsten bedragen per saldo € 132.000. We hebben een voorstel voor resultaatbestemming gedaan ter grootte van € 188.000 om de MFA's op basis van werkelijke jaarcijfers te kunnen ondersteunen en maatwerk te leveren waar nodig.

Sportbeleid en activeringsregelingen

We hebben € 222.000 aan hogere inkomsten, de afwijking op de lasten is beperkt.

De hogere inkomsten zijn te verklaren door COVID-19 compensatie voor het Golfbad (€ 343.000). In september 2021 is een nieuwe aanvraag ingediend voor COVID-19 compensatie voor het Golfbad Oss over het eerste en tweede kwartaal van 2021. Het ministerie heeft deze eind 2021 toegekend. Hiermee hadden we in de begroting nog geen rekening gehouden. We hebben dit doorbetaald aan het Golfbad.

Daarnaast hebben we lagere kosten voor de voorbereidingen van een nieuw zwembad (€ 208.000). We stellen voor om dit over te hevelen naar 2022 (zie het hoofdstuk Resultaatbestemming).

Kunst en cultuur

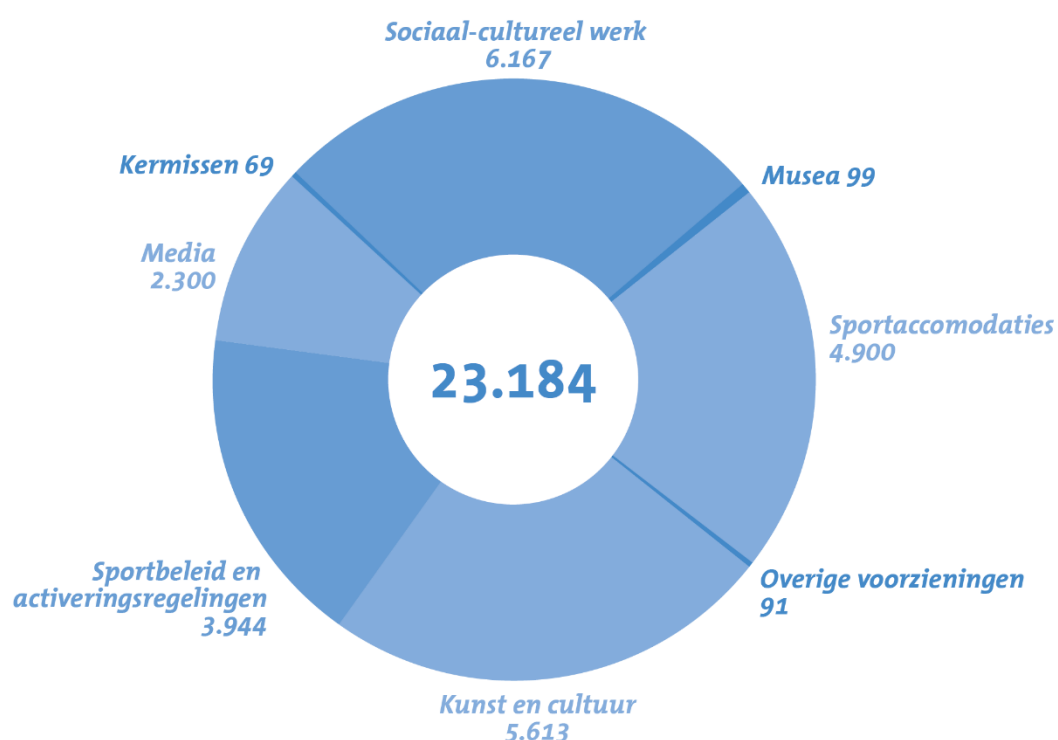
We hebben een voordeel door lagere kosten van € 1.051.000. Dit komt met name omdat we de COVID-19 compensatie 2021 van het Rijk later verwerken. We hebben een systematiek waarbij we achteraf op basis van de jaarcijfers COVID-19 ondersteuning bieden. Dit maakt dat we het overgrote deel van de rijkscompensatie nog niet hebben uitbetaald. Voor 2021 moet de compensatie aan de professionele instellingen nog geschieden op basis van de jaarstukken 2021. Deze worden rond april 2022 verwacht. Het is moeilijk in te schatten wat de COVID-19 schade 2021 bij de instellingen zal zijn. Daarom is het voorstel om de niet bestede gelden over te hevelen naar 2022.

Onttrekkingen reserves

We hebben lagere onttrekkingen uit reserves van in totaal € 460.000. Als eerste komt dit doordat we minder hebben onttrokken uit de reserve IVB voor aandachts-exploitaties en projectleiding. De projecten IVB zijn met enige vertraging gestart waardoor de projectkosten later vallen dan verwacht. In totaal hebben we hierdoor € 316.000 minder onttrokken. Daarnaast hebben we € 150.0000 minder onttrokken uit de algemene reserve (€ 150.000). Dit komt omdat de onderzoekskosten voor een nieuw zwembad slechts voor een deel zijn gebruikt in 2021. Hierdoor heeft de beschikking uit de algemene reserve, als dekking van de onderzoekskosten, niet plaatsgevonden.

Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2021 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

5. Overzicht subsidies

We geven hier een overzicht van de subsidies binnen dit programma per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Kunst en cultuur	2.723	2.832	2.759
Media	2.249	2.300	2.300
Sociaal-cultureel werk	202	195	130
Sportbeleid en activering	2.622	2.901	2.874
Totaal programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur	7.797	8.228	8.063

Programma 4. Dynamisch stadscentrum

1. Inleiding

Onze gemeente heeft een bruisend centrum nodig. Een centrum voor inwoners uit de eigen gemeente en bezoekers uit de regio. Dit aantrekkelijke centrum bestaat uit een mix van winkels, horeca, wonen, dienstverlening, cultuur, werken en andere functies die publiek aantrekken. Door deze mix versterken we de ontmoetingsfunctie van het centrum voor onze inwoners. Dat willen we bereiken door in te zetten op een ruimtelijk compact(er) centrum, met een meer gevarieerd aanbod, naast winkels en horeca ook cultuur en wonen, in een eigen authentieke sfeer. We zetten ons in voor de nieuwe ontwikkeling van het Walkwartier. Daarnaast hebben we oog voor vergroening om het hart als verblijfsgebied aantrekkelijker te maken. Een levendig en verrassend centrum vraagt blijvende aandacht en inspanningen van alle partijen; vastgoedeigenaren, ondernemers, bezoekers, bewoners en de gemeente. We hebben grote waardering voor bewoners, ondernemers en pandeigenaren die hieraan een belangrijke bijdrage leveren. De visie op het centrum van Oss staat in de Koers Stadshart Oss.

Het dynamische stadscentrum is veel groter dan het 'stadshart' zoals in de Koers Stadshart beschreven. In de ring rond het stadshart vindt in de komende jaren een transformatie plaats; aan de Raadhuislaan, rondom het station, het golfbad en op het bedrijventerrein Euterpelaan. We stimuleren private partijen om deze gebieden met ons te ontwikkelen tot een aantrekkelijk, duurzaam en groen stedelijk woon- en werkmilieu.

2. Programma-onderdelen

2.1 Realisatie Wal Kwartier met het UITHuis

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We willen een aantrekkelijk centrum met veel verschillende functies en activiteiten, de cultuur en ontmoetingsfunctie van het Warenhuis is hiervan een voorbeeld*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Voor iedereen die het centrum bezoekt, wordt duidelijk dat het Walkwartier eraan komt. De plek van de oude V&D is nu een grote zandvlakte, afgescheiden door de 'perimeter'. Nadat het bestemmingsplan onherroepelijk werd, hebben we de bestaande gebouwen gesloopt. Met Van Wanrooij Ontwikkeling spreken wij over de mogelijkheid om de Carmelietenstraat open te houden voor (éénrichtings)verkeer (in onze Samenwerkingsovereenkomst is de afsluiting van deze straat opgenomen). Wij komen met een apart raadsvoorstel hierover in 2022. Van Wanrooij Ontwikkeling heeft in 2021 de omgevingsvergunning aangevraagd; wanneer deze vergunning onherroepelijk is, leveren wij de grond en starten zij met de bouw van het Walkwartier.

Het strategisch overleg Warenhuis is in 2021 opgestart (aanbeveling Kwartiermaker) door de beoogde huurders van het Warenhuis. Zij komen samen met voorstellen over de exploitatie, beheer- & organisatievorm en de programmering.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De gemeenteraad stelde in 2021 het bestemmingsplan Walkwartier vast.
- Het bouwperceel voor het Walkwartier is bouwrijp; we hebben de gebouwen laten slopen en hebben archeologisch- en bodemonderzoek laten verrichten.
- De elektriciteitsvoorzieningen in de omgeving van het Walkwartier zijn vervangen en opgeschaald.
- We zijn gestart met actieve communicatie over het Walkwartier en de bouwperiode. Dit onder meer via de website Walkwartier.nl, een digitale talkshow en via de omgevingsmanager die we hebben aangesteld.
- Wij hebben samen met Het Hooghuis / Stichting Carmel een conceptplan opgesteld om het huidige TBL-sportterrein om te vormen tot een deels openbaar sportpark. In onze programmabegroting 2022-2025 hebben we hiervoor middelen opgenomen en ook Het Hooghuis kan middelen inbrengen.

2.2 'De huiskamer van Oss': Ontmoeting, beleving en compacte stad

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Het stadshart is nog aantrekkelijker om te bezoeken door de inwoners uit de gemeente Oss en de directe omgeving*
- *Er zijn meer nieuwe en vernieuwende functies gevestigd in het stadshart, in aanvulling op de bestaande detailhandel en horeca*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het afgelopen jaar was COVID-19 opnieuw spelbreker in het stadshart. Er waren vele beperkingen voor het ontmoeten en beleven en de horeca en retail werd gesloten op momenten die zo belangrijk zijn voor de omzet. Toch is er doorgewerkt aan de doelstellingen. De meerjarige consistente aanpak en samenwerking, vele jaren terug ingezet met de Koers stadshart, werpt nu vruchten af als het gaat om het tegengaan van leegstand. De stimuleringsregeling Wonen in het centrum heeft daar onder meer aan bijgedragen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Met Volop Oss hebben we sinds de start in 2019 15 initiatieven kunnen realiseren. Begin dit jaar zijn nog steeds drie initiatieven actief. Momenteel zijn er minder leegstaande panden. Dat betekent dat niet ieder verzoek een match met een pandeigenaar oplevert.
- De vergroening in het centrum van Terwaenen is klaar, overeenkomstig het ontwerp. Uiteindelijk konden twee van de drie te verwijderen bomen blijven staan. Voor de Heuvel zijn de vergroeningselementen besteld. Deze worden begin maart 2022 geplaatst. En dan is ook de vergroening van de Heuvel gereed.
- Er zijn in het afgelopen jaar zes toezeggingen gedaan voor een bijdrage vanuit de stimuleringsregeling Wonen in het centrum. Daarnaast hebben nog een aantal pandeigenaren een plan in voorbereiding.
- Er zijn in het afgelopen jaar twee toezeggingen gedaan voor een financiële bijdrage aan de verbetering van de gevel.
- De middelen van de Taskforce centrum hebben we besteed aan een bijdrage in de kosten van de evenementen coördinator, aan planten rondom de tijdelijke terrassen op de Heuvel en aan de vervanging van de sfeerverlichting in het centrum.
- Naar aanleiding van de ingrijpende COVID-19 maatregelen hebben we in het afgelopen jaar geen reclamebelasting en precario in het centrum geïnd. Ook zijn parkeergelden een deel van het jaar niet geheven in het centrum.

2.3 Transitieopgave en leegstand

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Er is minder leegstand in het stadscentrum van Oss*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Net zoals in veel andere middelgrote stadscentra, is ook in Oss de leegstand de afgelopen (COVID-19)jaren terug gelopen. We zijn koploper in Nederland op het gebied van terugdringen leegstand. De gezamenlijke inspanningen van gemeente, CMO en vastgoedeigenaren werpt nu zijn vruchten af. Gezien de relatief lage leegstand, hebben we voorlopig afgezien om een transitiecoach & 'subsidieregeling verplaatsingen' in te stellen. In het stadshart Oss zijn de panden veelal in het bezit van lokale eigenaren. Zij tonen nauwe betrokkenheid bij ons centrum en denken mee over wat er nodig is (rapport 'Stadshart Oss 2025'). Sommige eigenaren zijn ook gaan nadenken over een herontwikkeling van hun panden. Ontwikkelingen komen zo steeds meer vanuit de pandeigenaren, zonder dat wij daar als gemeente leidend in zijn. Dit laat onverlet dat wij graag met ondernemers meedenken, mocht daar behoefte aan zijn.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben het rapport 'Stadshart Oss 2025' opgesteld, samen met vastgoedeigenaren en ondernemers in het centrum. De aanbevelingen hebben we besproken in de Opiniecommissie, waaronder de omvang van het compacte centrum met de onderdelen 'pit' en 'schil'.
- We hebben een subsidieregeling stimulering verplaatsingen voorbereid, inclusief een uitvraag voor een transitiecoach. Gezien de huidige lage leegstandcijfers, zien we er voorlopig van af om deze regeling vast te stellen.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Dit programma levert een bijdrage aan meerdere doelen uit de Duurzaamheidskring:

- Arbeid: door te streven naar behoud en zelfstandig ondernemerschap mogelijk maken leveren we een bijdrage aan meerdere indicatoren, zoals besteedbaar inkomen, armoede en jeugdwerkloosheid.
- Maatschappelijke participatie en wonen: we gaan in het stadscentrum een diversiteit aan functies creëren. We versterken de woonfunctie in het Wal Kwartier, voegen cultuur toe en geven ruimte aan starters en tijdelijke functies. We stimuleren, wanneer het kan, evenementen in het centrum en de kernen, deze worden veelal georganiseerd door lokale verenigingen.
- Natuur en Landschap: We vergroenen het centrum om de effecten van hittestress tegen te gaan.

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, duurzame steden en gemeenschappen en leven op het land. Door in te zetten op het compact maken van het stadshart, functiemenging, meer bezoekersbeleving, stimuleren lokaal en duurzaam, in samenwerking met belanghebbenden in de binnenstad. Zo bouwen we samen aan een duurzaam stadshart.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2016	2017	2018	2019	2020	
							September 2021
Aantal VKP	Locatus	311	311	302	287	286	274
Omvang WVO in m ²	Locatus	42.694 m ²	44.664 m ²	42.898 m ²	42.557 m ²	42.724 m ²	38.178 m ²
Leegstand % aantal VKP	Locatus	11,3%	15,8%	16,9%	15,3%	15,4%	10,9%
Leegstand % WVO	Locatus	23,1%	18,8%	21,3%	17%	15,8%	10,2%
							November 2021
Leegstand % aantal VKP	CMO					14,6%	9,2%
Aantal VKP	CMO					363	360

Er zit een verschil tussen de cijfers van Locatus en de cijfers van het CMO. Het aantal panden in het centrum is hoger in de telling van het CMO. Zij tellen het aantal panden binnen het werkgebied van het CMO. Dit werkgebied beslaat een groter gebied dan het stadshart, zoals gedefinieerd in de Koers Stadshart Oss. Het CMO rekent tot haar werkgebied bijvoorbeeld ook de oostzijde van de Oostwal, zoals Klaphekkestraat, Berghemseweg en Oostwal. Hetzelfde geldt o.a. voor het voorzieningencluster op het Burchtplein. De gegevens van Locatus hebben alleen betrekking op de pit en de schil van het stadshart. Locaties zoals het Burchtplein en de Klaphekkestraat e.o. behoren in de Koers tot de omgeving van het centrum. Dit verklaart het verschil van 88 verkooppunten in de cijfers.

Er zit ook een verschil tussen het percentage leegstaande panden volgens Locatus, en het percentage leegstaande panden volgens het CMO. Dit verschil is echter minimaal. Het verschil dat er is kan deels worden verklaard door de werkgebieden die gehanteerd worden. Daarnaast is het bestand van het CMO actueel dan dat van Locatus. Dit komt doordat Locatus eenmaal per jaar een telling uitvoert. Het CMO werkt haar bestand actief jaarrond bij.

3.3 Waar staat je gemeente

Niet van toepassing.

4. Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Centrumontwikkeling algemeen	Lasten	1.341	1.426	698	-728	V
	Baten	-210	0	1	1	N
	Saldo	1.131	1.426	699	-727	V
Herontwikkeling Walkwartier	Lasten	2.071	3.021	3.789	768	N
	Baten	-2.135	-2.893	-2.830	62	N
	Saldo	-64	128	959	830	N
Totaal programma	Lasten	3.412	4.448	4.487	40	N
	Baten	-2.345	-2.893	-2.829	63	N
	Saldo	1.067	1.555	1.658	103	N
Stortingen reserves		3.424	3.428	3.424	-4	V
Onttrekkingen reserves		-789	-899	-1.120	-221	V
Totaal mutaties reserves		2.634	2.529	2.304	-225	V
Resultaat		3.701	4.084	3.961	-122	V

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000

Centrumontwikkeling algemeen

De kosten voor centrumontwikkeling zijn € 728.000 lager dan begroot. Dit heeft een aantal oorzaken:

- We hebben lagere kosten voor leegstand in het centrum (€ 250.000). De leegstand bleek zo laag dat we dit budget niet hebben hoeven te gebruiken.
- Bij het centrummanagement hebben we een voordeel van € 40.000. Het evenement winterland is door COVID-19 afgezegd en hebben we het subsidiebedrag van € 40.000 niet hoeven te betalen.
- Op het onderdeel wonen in het centrum hebben we een bedrag van € 133.000 niet besteed. Dit komt door dat er dit jaar minder aanvragen zijn ingediend dan voorzien. Dit bedrag blijft wel beschikbaar in de reserve, omdat we dit (tijdelijk) project voortzetten.
- Daarnaast hebben we de onttrekking van € 300.000 uit de reserve investeringsstadshart Oss nog niet gedaan. Deze onttrekking behoort de kosten van de vergroening stadshart af te dekken. De onttrekking maken we pas als alle werkzaamheden van de vergroening stadshart Oss in zijn geheel zijn uitgevoerd (totaal € 500.000). De werkzaamheden zijn voor de jaren 2021 en 2022 gepland. In 2021 is een bedrag van circa € 210.000 aan de vergroening stadshart uitgevoerd.

Herontwikkeling Wal Kwartier

De herstructurering Wal Kwartier is een woningbouwcomplex. Deze is onderdeel van het grondbedrijf en wordt als een budgettaire neutrale activiteit opgenomen. Het is een grondexploitatie waarbij de grondkosten en grondopbrengsten worden verantwoord. Het saldo wordt verrekend met de balanspost onderhanden werken. We hebben een extra storting in de voorziening verwachte exploitatieverliezen gedaan van € 850.000 door hogere verwachte sloopkosten en kosten bouwrijp maken. Deze storting in de voorziening is voor hetzelfde bedrag onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve.

De inkomsten zijn circa € 2,2 miljoen lager dan begroot. Hierdoor stijgt de voorraad onderhanden werk.

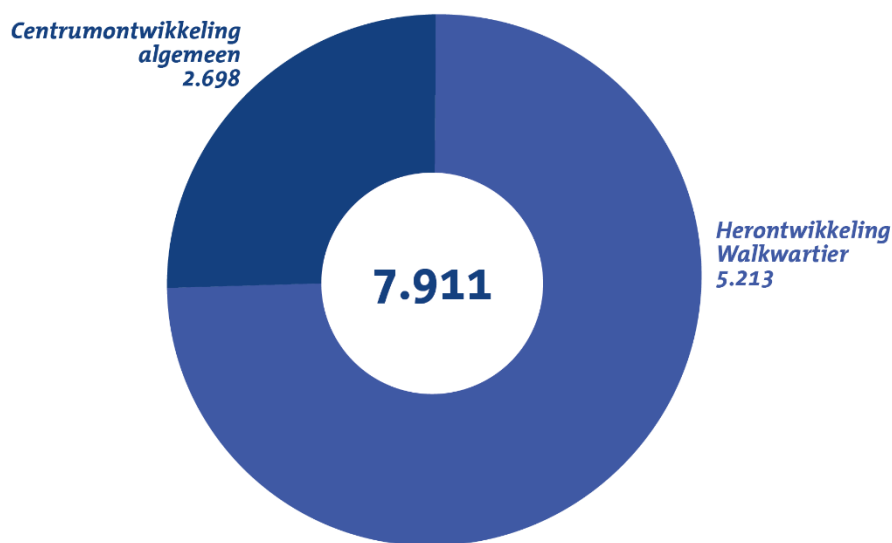
Onttrekkingen reserves

We hebben € 221.000 extra onttrokken aan reserves. Dit komt door:

- extra onttrekking van € 850.000 uit de algemene bedrijfsreserve in de voorziening verwachte exploitatieverliezen (Walkwartier);
- extra onttrekking van € 40.000 aan de reserve IVB voor de projectleiding van het Uithuis.
- lagere onttrekking uit het investeringsfonds Stadshart Oss (afgerond € 0,6 miljoen) omdat we minder kosten hebben gemaakt voor het project leegstand centrum, vergroening van het stadshart en de stimulering voor wonen in het centrum.
- lagere onttrekking van afgerond € 30.000 uit de reserve volkshuisvesting.

Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2021 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

5. Overzicht subsidies

We geven hier een overzicht van de subsidies binnen dit programma per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Centrumontwikkeling algemeen	10	130	90
Totaal programma 4. Dynamisch stadscentrum	10	130	90

Programma 5. Zuinig op ons klimaat

1. Inleiding

De klimaatverandering vraagt versneld om ingrijpende maatregelen. Alarmerende rapporten en zorgwekkende klimaatverschijnselen, zoals dichtbij de wateroverlast en elders de bosbranden, hebben deze zomer de ernst daarvan andermaal bevestigd. De (inter)nationale afspraken daarover stellen de overheden op alle niveaus voor zware opgaven. We verwachten bijstellingen in de nieuwe kabinetsperiode. De lijn tot nu toe is dat het Rijk steeds meer taken oplegt aan gemeenten. Dit leidt tot problemen bij gemeenten, ook bij ons.

In Oss nemen we onze bijdrage uiterst serieus. We willen op z'n minst voldoen aan wat van hogerhand is opgelegd met betrekking tot o.a. waterveiligheid, klimaatadaptatie, CO2 reductie, energie, circulariteit, natuur/biodiversiteit. Daarnaast richten we ons op specifieke onderwerpen waaronder het Schone Lucht Akkoord en de transitie van de landbouw. Wel kijken we in onze aanpak steeds realistisch naar onze invloedsfeer, beschikbare technische mogelijkheden, consequenties, draagvlak en draagkracht binnen de samenleving.

De klimaatmaatregelen gaan over het nu en over het straks voor de generaties na ons. Des te belangrijker is het dat wij de jeugd betrekken bij onze aanpak.

Voor een duurzame, groene, gezonde en toekomstbestendige inrichting van de openbare ruimte zetten we in op leefbaarheid, bereikbaarheid, bruikbaarheid, veiligheid, en efficiency. Maatschappelijke opgaven voor de openbare ruimte komen samen in een integrale aanpak van inrichting, beheer en onderhoud. We zetten in op reductie en circulariteit van grondstoffen. Afvalverwerking is een van de onderdelen daarvan.

2. Programma-onderdelen

2.1 Energietransitie

Doelstellingen

Via raadsbesluiten hebben we, mede op grond van de opgedane ervaringen, onze oorspronkelijke ambitie bijgesteld en vertaald naar de volgende doelstellingen:

- *Oss reduceert CO2 emissie met 49% in 2030 in vergelijking tot 1990*
- *Energietransitie: De input van Oss voor ons deel van het RES-bod is:*
 - o *Besparing 11% in 2030 in vergelijking tot 2017*
 - o *Grootschalige opwekking: 0,93 PJ duurzame energie in 2030; vergund in 2025*
 - o *Volledig energieneutraal in 2050*
- *Oss realiseert 7.500 aardgasvrije woningen in 2030 en is volledig afgekoppeld van het gasnet in 2050*

Deze zijn vertaald naar "de hoe en wat vraag". In dat kader heeft de gemeenteraad belangrijke besluiten genomen.

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Gemeenten staan voor grote uitdagingen met betrekking tot de energietransitie. Met de Regionale Energie Strategieën (RES) heeft het Rijk gemeenten opdrachten gegeven voor de gebouwde omgeving en elektriciteit. Ook zijn verplichtingen opgelegd voor de bijdrage aan de warmtetransitie. Politiek-maatschappelijk ligt de energietransitie zeer gevoelig wat onder meer leidt tot veel weerstand tegen grootschalige opwekking en beperkte inzet van inwoners en bedrijven op energiebesparing en "van het gas af komen". Dit heeft ook consequenties voor juridische procedures en uitspraken. Bovendien is de netwerkcapaciteit een groot knelpunt dat nog jarenlang kan opspelen. Kort na de zomer kreeg de discussie een geheel nieuwe dimensie toen de gasprijzen enorm stegen, enkele energieleveranciers omvielen en energie-armoede een beladen thema werd. Daarmee is de warmtetransitie vol geland op de keuken- en bestuurstafels.

Afgelopen jaar hebben we de beleidslijnen die eerder zijn uitgezet en de verkenningen die daarvoor zijn gedaan, concreet gemaakt richting uitvoering. Daarbij werken wij steeds vanuit de onderlinge verwevenheid van de drie pijlers van de energietransitie: besparing, grootschalige opwekking en de warmtetransitie.

We hebben de Uitvoeringsagenda Energiebesparing verder uitgerold. De gemeenteraad heeft belangrijke besluiten genomen over grootschalige opwekking. We hebben voldaan aan de verplichting om een TransitieVisie Warmte vast te stellen. We hebben meer middelen en mankracht beschikbaar gesteld voor de energietransitie. We hebben nauw samengewerkt met allerlei stakeholders waaronder de woningcorporaties, Brabant Woont Slim en Buurkracht. In allerlei overkoepelende verbanden hebben wij actief deelgenomen om onze belangen te dienen zoals in de RES NOB, de G40 en de VNG.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Regionale Energie Strategie

In de zomer van 2021 is het definitieve RES 1.0 bod voor de regio Noordoost Brabant ingediend. Daarin is ook bepaald wat het "fair share" is dat elke gemeente daaraan bijdraagt.

Uitvoeringsagenda Energiebesparing

In 2020 is het Uitvoeringsprogramma Energiebesparing door de gemeenteraad vastgesteld. Deze loopt tot en met 2023. Doel is om in deze periode $\pm 3,5\%$ op het energieverbruik in Oss te besparen om in de periode tot en met 2030 11% te kunnen realiseren. Het afgelopen jaar hebben we vervolgstappen gezet. Onderdeel daarvan is de campagne "Oss schakelt door" die is gericht op bewoners (huur, koop en VvE), en bedrijven.

Inwoners

We doen aan advisering van inwoners, in algemene zin en op maat. We hebben vrijwillige energiecoaches opgeleid. We hebben een project aanbesteed gericht op ontzorging bij de keuze en plaatsing van zonnepanelen, inkoopacties voor isolatie gevoerd en leningen verstrekt. We hebben een duurzaamheidsakkoord gesloten met de beide woningcorporaties en dit vertaalt naar activiteiten. Volgens gegevens van de netwerkbeheerder loopt het installeren van zonnepanelen op woningen in onze gemeente goed. Inmiddels is ruim 20% van de woningen voorzien van zon-pv.

Ondernemers

Vanuit de Uitvoeringsagenda hebben we ons ook gericht op ondernemers. Door middel van advies via de Kracht van New Business Oss, Stichting ESCOSS en de gemeente. Met het zgn adviserend toezicht door de Omgevingsdienst (ODBN) helpen we bedrijven te voldoen aan hun informatieplicht en energiebesparingsplicht. In samenwerking met Stichting ESCOSS hebben we het project Zon op je Bedrijfsdak vorm gegeven.

Resultaat

Ondanks de versnelling in de bereidheid van inwoners en bedrijven om te investeren in energiebesparing constateren we dat de gerealiseerde besparing sedert 2017 tot en met 2020 pas circa 1,75% is. We tekenen hierbij aan dat gerekend moet worden met de *netto*-besparing. Het toegenomen energieverbruik werkt negatief uit op het besparingspercentage. Dit geeft aan hoe uitdagend de op het oog beperkte besparingsdoelstelling van 11% is. Wij schatten in dat de warmtetransitie hier nog meer druk op zal zetten. Het besparingstempo dient de komende jaren fors te worden verhoogd om de gestelde doelstelling in 2030 te halen.

Grootschalige opwekking van duurzame energie

Windpark Elzenburg/de Geer

Eind 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning voor windpark Elzenburg/de Geer. Daarmee wordt het voor de beide initiatiefnemers mogelijk om in totaal 4 windmolens te plaatsen met de mogelijkheid van een door de Raad te hanteren wijzigingsbevoegdheid van nog 2 windmolens. We hadden gehoopt dat in het afgelopen najaar tot de bouw kon worden overgegaan. Daarmee zou naar de nieuwe maatstaven voor ruim 22.000 huishoudens energie worden opgewekt. Met veel vertraging heeft de Raad van State eind juli uitspraak gedaan op de twee bezwaarschriften. Hoewel wij met het stellen van eigen normen wel hadden voldaan aan de eisen van het zgn. Delfzijl-arrest zijn onze besluiten onverwacht toch vernietigd op enkele kleine onderdelen. Op formele gronden werd reparatie via de zgn. bestuurlijke lus onmogelijk geacht.

In goede samenwerking met de provincie Noord-Brabant en met medewerking van de gemeenteraad hebben wij eind december een aangepast bestemmingsplan en omgevingsbesluit vastgesteld. De vervolgstappen zijn nu afhankelijk van een eventuele nieuwe bezwaarprocedure.

Resterende RES-opgave

De RES-opgave voor Oss is 0,93 PJ. Op basis van de Verkenning Duurzame Polder heeft de gemeenteraad eind januari besloten dat de resterende RES-opgave voor 2030 ingevuld gaat worden met windenergie op te wekken in de Duurzame Polder. En dus niet (ook) door windenergie in Stijbeemden en op grote zonnenvelden, anders dan op reststroken. Daarbij zijn voorwaarden gesteld: niet meer opwekking dan de resterende RES-opgave en 2 km afstand tot de omliggende dorpen als uitgangspunt. Om een goed beeld te hebben van de resterende RES-opgave is om een nadere berekening gevraagd. Deze is gepresenteerd en bedraagt 0,514 PJ.

Bestuursakkoord Duurzame Polder

In december heeft de gemeenteraad besloten hoe de realisatie van windenergie in de Duurzame Polder vorm moet krijgen. Herhaald is dat de gemeente de regie moet voeren, samen met de gemeente Den Bosch voor het gezamenlijke gebied. Daarover hebben beide gemeenten stevig onderhandeld met de Provincie en het Rijk zijnde het huidige resp. oorspronkelijk bevoegd gezag. De uitkomst is een bestuursakkoord dat in december door de vier partijen is ondertekend. Daarin is afgesproken dat de beide gemeenten het bevoegd gezag krijgen onder de voorwaarden die zij hebben gesteld. Dit evenwel onder de conditie dat zij zorgen dat zij dit windpark voor 2025 hebben vergund. De ondertekening met de toegezegde middelen en ondersteuning door de Provincie en het Rijk geven aan hoezeer beide partijen hechten aan het belang van de realisatie van dit gezamenlijke windpark. De eerstvolgende mijlpaal is de Nota Reikwijdte en Detailniveau als opstart van de MER-procedure.

Grootschalige zonne-energie (SDE+ projecten)

We stimuleren grootschalige zon-op-dak-installaties. Daaronder verstaan we de initiatieven met SDE+ subsidies. Volgens de meest recente cijfers wordt daarin voortgang geboekt. Inmiddels is ongeveer 30% van de potentieel geschikte grote daken voorzien van zonnepanelen.

De afgesproken evaluatie van de ervaringen met de Nota Grootschalige opwekking van Zonne-energie uit 2019 is vastgesteld. Herbevestigd is het uitgangspunt dat voor zonnenvelden alleen reststroken en gemengde gronden in aanmerking komen en aangescherpt is dat landbouwgrond alleen in aanmerking komt in niet-primair agrarisch gebied en onder de voorwaarde van meervoudig gebruik. De pilot Bekkers is een voorbeeld van dat laatste. De procedure is licht aangepast en er is ingestemd met de voorstelbaarheid van enkele nieuwe initiatieven zoals bij de rioolwaterzuivering, de geluidswal bij Herpen en enkele parkeerplaatsen. De Rechtbank heeft positief geoordeeld over zonnepark De Mun, dat daarmee op weg is om het eerste grote zonnenveld in onze gemeente te worden.

Omgevingsparticipatie

Wij hechten grote waarde aan een zorgvuldige procesparticipatie. De gemeenteraad stelt daaraan specifieke eisen met name voor de Duurzame Polder. Daarvoor zijn voorstellen gedaan ter bespreking in de gemeenteraad.

Financiële participatie

De gemeenteraad heeft opiniërend gesproken over een algemeen kader voor financiële participatie bij grootschalige opwekking van duurzame energie. Verdere besluitvorming hierover vindt plaats in de nieuwe Raadsperiode.

Warmtetransitie

De warmtetransitie zien wij als de “olifant in de Kamer” qua complexiteit en ingrijpendheid. Elke gemeente moet in 2021 haar TransitieVisie Warmte hebben vastgesteld. In december heeft de gemeenteraad deze voor Oss vastgesteld. Op basis van de analyse van de huidige Osse situatie zijn hierin onze visie, ambitie, rol, invloedssfeer en benodigde instrumenten verwoord. Dit is uitgewerkt in een Uitvoeringsagenda voor 2022 die is gebaseerd op zes speerpunten:

1. Vergroten van de algemene bewustwording en actiebereidheid.
2. Samenwerking met woningcorporaties om sociale huurwoningen aardgasloos te maken.
3. Stimuleren van woningeigenaren/VvE's om eigen woningen aardgasloos te maken.
4. Stimuleren van ondernemers om hun bedrijf aardgasloos te maken.
5. Warmtetransitie voor het gemeentelijke vastgoed.
6. Wijk-voor-wijk-aanpak – start van het Wijkuitvoeringsplan Schadewijk en verkennen van de aanpak van één dorp.

Op weg naar aardgasvrij is een belangrijke rol weggelegd voor het Besparingsprogramma. De komende tijd wordt dit programma meer gericht is op het voorbereiden van de bestaande bebouwing op de warmtetransitie door het nemen van besparingsmaatregelen en isolatiemaatregelen. Op deze wijze wordt de warmtebehoefte gereduceerd waardoor ook minder alternatieve warmtebronnen nodig zijn.

Ambitieuw maar realistisch

Naar onze mening vraagt de energietransitie om een veel zwaardere regierol van de rijksoverheid. Om tot het gewenste resultaat te komen, zal ook de industrie als grootste gebruiker van warmte tot actie moeten worden aangezet, zal de boodschap indringender moeten zijn en zullen er betere randvoorwaarden moeten worden gecreëerd. Dat is en wordt ook door de VNG en G40 krachtig verwoord richting onze regering. Daarvoor lobbyen wij vanuit Oss in onze samenwerkingsverbanden. Gevraagd naar wat wij als gemeenten nodig hebben, hebben wij daarvoor de 8 M'en-oproep gedaan: minder machteloos met meer middelen, mankracht, mandaat en medewerking. Als dit van hogerhand niet beter wordt ingevuld, staan wij, ook in Oss, voor een onmogelijke opgave en blijven we ver af van de doelstellingen die we onszelf hebben opgelegd. In hoeverre de plannen van de nieuwe regering hieraan tegemoet komen en deze wellicht ook leiden tot een verzwaring van onze opgave, zal het komend jaar blijken.

In het Collegeprogramma “Kansen zien en kansen pakken” staat op pagina 20 “Wij houden vast aan de ambitie om zo duurzaam mogelijk te zijn en tot de koplopers in Brabant te behoren.” Op grond van de opgedane ervaringen hebben we onderweg onze ambitie met betrekking tot de energietransitie bijgesteld. Desondanks constateren we dat Oss met onze aanpak en de keuzes die onze gemeenteraad heeft gemaakt in brede kring tot de kopgroep in Brabant wordt gerekend.

2.2 Grondstoffentransitie

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Het verminderen van het gebruik van grondstoffen en afval: we willen alsnog zo snel mogelijk in de buurt komen van de landelijke afvaldoelstellingen 2020: 75% afvalscheiding en maximaal 100 kilo restafval per inwoner (de Osse doelstelling is 96 kilo)*
- *We voldoen aan de landelijke afvaldoelstellingen voor 2025: 85% afvalscheiding en 30 kg restafval per inwoner per jaar*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In 2021 hebben we de eerste fase van het nieuwe inzamelsysteem voor huishoudelijk afval geïntroduceerd dat is gebaseerd op het principe van 'afval scheiden loont'. Per januari 2022 is fase 2 ingevoerd, namelijk gedifferentieerde tarieven. Zo willen we de landelijke doelstellingen realiseren met tegelijkertijd een zo hoog mogelijk milieurendement en een goed serviceniveau voor onze burgers, tegen zo laag mogelijke kosten met kostendekkende tarieven.

In de besprekingen over dit nieuwe systeem hebben we met elkaar inschattingen gemaakt over de mogelijk negatieve neveneffecten. Nadien hebben we regelmatig de reacties en signalen uit het veld besproken, waaronder bijplaatsingen bij ondergrondse containers, dumpingen, zwerfafval, de veranderingen bij het Duurzaamheidsplein en het ophaalbeleid door het kringloopbedrijf. Tussentijds hebben we daarvoor maatregelen getroffen.

Door invoering van de nieuwe aanpak van huishoudelijk afval per 1 januari 2021 hebben we een flinke inhaalslag gemaakt richting de landelijke afvaldoelstelling van 100 kg restafval per inwoner per jaar. We hebben een vermindering van circa 50 kg restafval per persoon per jaar behaald. De hoeveelheid restafval per inwoner per jaar daalde van circa 209 kg in 2020 naar voorlopige raming 2021 van circa 157 kg. De recyclebare stromen GFT-afval, PBD-afval en oud papier en karton zijn toegenomen, dankzij betere afvalscheiding door onze inwoners. Het percentage afvalscheiding is gestegen van 70% naar 71%. De nieuwe afvalaanpak is gebaseerd op het principe 'Afval scheiden loont'. Hierbij streven we naar een zo hoog mogelijk milieurendement en een goed serviceniveau voor onze inwoners, tegen zo laag mogelijke kosten met kostendekkende tarieven. Per 1 januari 2022 start fase 2 en gaan we gedifferentieerde tarieven per lediging hanteren. Met de invoering van betalen per lediging/inworp per 1 januari 2022 verwachten we dat de hoeveelheid restafval nog verder afneemt en daarmee nog dichter de landelijke doelstelling benaderd wordt.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Vanaf 1 januari 2021 ging de nieuwe afvalaanpak in. Hierbij ontvingen alle huishoudens in de laagbouw (uitgezonderd huishoudens vanaf 6 personen) een kleine restafvalcontainer (140 liter). Het aantal inworpen in de ondergrondse restafvalcontainer bij hoogbouw werd beperkt tot maximaal 10 per maand. We zamelen het PBD-afval tweewekelijks in plaats van driewekelijks in. Het tweewekelijks inzamelen van GFT-afval gaat ook in de winterperiode door (dit was voorheen in deze periode 1 maal per maand). We hebben extra luier- en incontinentiecontainers geplaatst en de problemen ten aanzien van toegankelijkheid van deze containers opgelost.
- In de aanloop naar de invoering van de nieuwe afvalaanpak per 1 januari 2021 zijn we in oktober 2020 met een campagne gestart, waarin we de veranderingen aankondigden en uitleg hierover gaven. Deze campagne liep in 2021 door.
 - o Dit deden we onder andere via Oss Actueel, artikelen in wijk- en dorpskranten, onze websites, de app afvalwijzer en borden op de vuilniswagens.
 - o Onze huishoudens zijn individueel geïnformeerd over de wijzigingen via een brief, waarin de omruil van de containers is opgenomen. Ook de huishoudens in de hoogbouw zijn individueel geïnformeerd over het limiteren van het aantal stortingen in de ondergrondse containers en bij sommige locaties is extra informatie gegeven over vervanging van de bovengrondse verzamelcontainer door een ondergrondse container met toegangspas.
 - o Om meer bekendheid te geven aan de verzamelcontainers voor luiers en incontinentiemateriaal hebben we een campagne hiervoor uitgevoerd.
 - o We hebben via een campagne meer bekendheid geven aan de afvalstromen die gratis ingeleverd kunnen worden op het Duurzaamheidsplein Oss.
 - o De veranderingen op het Duurzaamheidsplein Oss zijn gecommuniceerd en er is een speciale folder opgesteld, waarin de tarieven en de uitleg over de nieuwe voorwaarden zijn opgenomen.
- Met ingang van 1 januari 2021 zijn de nieuwe voorwaarden bij het Duurzaamheidsplein Oss ingegaan, onder andere verscherpte controle op inwonerschap via identiteitscontrole en marktconforme en objectieve poorttarieven. Dit heeft geleid tot een daling van het aantal bezoekers aan het duurzaamheidsplein en een forse daling van het bouw- en sloopafval.

- De knelpunten rondom de inzameling van huisraad door het Kringloopbedrijf Maasland zijn opgelost. Deze knelpunten ontstonden door wijziging in de ophaalcriteria. Er zijn nieuwe afspraken gemaakt met het Kringloopbedrijf Maasland ten aanzien van het ophalen van herbruikbare en niet-herbruikbare huisraad en deze zijn per 15 september 2021 ingegaan. Het Kringloopbedrijf Maasland haalt alle spullen aan huis op, ook al is minder dan 70% van deze spullen verkoopbaar. De onverkoopbare spullen worden meegenomen tegen betaling. De nieuwe afspraken met het kringloopbedrijf ten aanzien van het ophalen van herbruikbare en niet-herbruikbare huisraad per 15 september 2021 zijn gecommuniceerd via persberichten, website en de app afvalwijzer.
- We zijn met de voorbereidingen en communicatie voor een pilot 2-2-2 gestart, waarbij we bij één inzamelroute (deel van de wijk Ussen) tweewekelijks restafval inzamelen. In de pilot onderzoeken we of inwoners hierdoor nog gemakkelijker een inzamelronde kunnen overslaan met het betalen per lediging, zodat inwoners die hun afval goed scheiden financieel beloond kunnen worden. Deze pilot evalueren we in 2022 in relatie tot de hoeveelheden restafval en kosten van de nieuwe afvalaanpak 3-2-2.
- We hebben ingezet op extra controle en handhaving bij een aantal hotspot locaties waar regelmatig bijplaatsingen/afvaldumpingen plaatsvinden. Door het capaciteitsbeslag van de controle op naleving van COVID-19 maatregelen is deze extra inzet van boa's in de praktijk niet optimaal geweest. In 2022 verscherpen we deze aanpak.
- We hebben de Afvalstoffenverordening aangepast en in lijn gebracht met de nieuwe afvalaanpak. Daarnaast is nu het opleggen van bestuurlijke handhaving in de vorm van bestuurlijke boetes in de Afvalstoffenverordening gemeente Oss 2022 opgenomen. Daarmee is niet langer een heterdaad-vaststelling nodig om te kunnen beboeten.
- Voor het scheiden van GFE(Groente, fruit, etensresten)-afval bij hoogbouw hebben we een pilot voorbereid. Deze start begin 2022. Hiermee onderzoeken we of het voor hoogbouw mogelijk is om GFE-afval te scheiden en daardoor minder restafval te hebben. Er worden op drie proeflocaties verzamelcontainers voor GFE-afval geplaatst.
- Het huidige verwerkingscontract voor restafval liep per 1 januari 2021 af. Dit contract hebben we in 2020 met vier jaar verlengd tot 1 januari 2025. Gelet op de prijzen van nieuwe contracten, is verlenging van het huidige contract dat een gunstig tarief kent, een goede deal.
- In 2021 hebben we samen met de gemeenten Den Bosch, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Helmond, Meierijstad, Valkenswaard en samen met de provincie Noord-Brabant stappen gezet in het nascheidingsinitiatief. Daarbij kijken we samen of nascheiding van huishoudelijk afval een extra bijdrage kan leveren aan de realisatie van de gezamenlijke afvaldoelstellingen. In 2022 gaan we hier samen mee door.
- Zwerfafval en dan met name in het centrum van Oss is een groeiend probleem. In de programmabegroting 2021-2024 hebben we extra opruimactiviteiten overwogen. In de prioritering hebben we destijds besloten daarvan af te zien. In 2021 is in de programmabegroting 2022-2025 door de Raad incidenteel € 100.00 vrijgemaakt voor 2022.
- Naast vrijwilligers heeft de speciale kinderclub Mikmakers zich ingezet om zwerfafval op te ruimen. Het aantal Mikmakers is flink gegroeid, van circa 600 leden naar 1850 leden. Dit vergroot de betrokkenheid en bewustwording van inwoners bij een schone leefomgeving.
- In samenwerking met programma 6. Vitale Economie en relevante Osse bedrijven verkennen we een aanpak van de Osse plasticproblematiek.
- Dankzij de positieve ontwikkelingen hebben we de financiële tekorten op de afvalverwerking om weten te buigen naar een positief saldo. Dit heeft het mogelijk gemaakt de inwoners met een korting op de afvalstoffenheffing 2022 te belonen.

2.3 Klimaatrobuuster en meer biodiversiteit

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We zijn in 2050 klimaatrobuust*
- *We vergroten de biodiversiteit in onze leefomgeving*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In de gebiedsvisies in opmaat naar een Omgevingsvisie zijn onze ambities voor klimaatrobuustheid en biodiversiteitsherstel opgenomen. Klimaatrobuustheid en biodiversiteitsverbetering maken standaard onderdeel uit van projectvorming bij (her)inrichting van de openbare ruimte, natuurgebieden en nieuwe woon- en werklocaties. We stimuleren initiatieven van grondeigenaren en andere belangstellenden om hun eigen directe omgeving te vergroenen en klimaatrobuust in te richten.

Afhankelijk van problematiek, beschikbare ruimte en middelen plannen we maatregelen en voeren die uit. Daarmee zetten we concrete stappen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We zijn met partners (terreinbeheerders, overheden) in gesprek over uitbreiding van het natuurnetwerk Oss als aanvulling en aansluitend op het Natuurnetwerk Brabant. Uitbreiding van bos en riviernatuur maakt daar onderdeel van uit. We streven naar concrete uitvoeringsvoorstellen in 2022.
- De waterveiligheidsmaatregelen langs de Maas gaan een enorme impuls geven aan onze riviernatuur zowel in flora als fauna. Uitvoering start naar verwachting in 2023. Met de al eerder gerealiseerde natuur in Keent, Hemelrijkse en Kesselse Waard ontstaat daarmee een uitgestrekt en omvangrijk natuurgebied in de gemeente.
 - o Door de plannen van het project Meanderende Maas ontstaat maar liefst 600 ha nieuwe natuur in onze gemeente Oss. Uitvoering wordt naar verwachting in 2023 opgestart. Een deel van deze ontwikkeling is afhankelijk van de verwerving van gronden in de uiterwaarden (zelfrealisatiegebieden).
 - o Vanuit de Projectmatige Aanpak Grote Wateren (PAGW) is in het afgelopen jaar € 15 mln extra ter beschikking gesteld voor de ontwikkeling van riviergebonden natuur in de gehele Ossekamp en De Waarden om deze te ontwikkelen tot natuurgebied (100 ha van de 600ha).
 - o Ook het uiterwaardengebied in de meander Dieden-Demen maakt onderdeel uit van eerdergenoemde maatregelen. Afgelopen jaar is de vergunning verleend. Dit voorjaar gaat de schop de grond in.
 - o Voor het dijkverbeteringstraject Ravenstein-Cuijk zijn er vorderingen in de verkenning. Ook hier worden koppelkansen gezocht voor de gebiedsontwikkeling.
- De bosontwikkeling in ons deel van de Maashorst is, ondanks de discussies over de verzelfstandiging van Herperduin, gewoon doorgegaan inclusief de heraanplant. Biodiversiteitsopnamen tonen mooie uitkomsten zoals bijvoorbeeld de aanwezigheid van de raaf en andere bijzondere vogels.
- Met het waterschap hebben we een belangrijke fase van inrichting van de Ecologische Verbindingszone langs de Hertogswetering afgerond. Daarmee is deze wetering over de hele lengte binnen het grondgebied van Oss voorzien van een EVZ (ecologische verbindingszone).
- In Geffen hebben we door aankoop van grond aanvullende mogelijkheden gecreëerd voor uitbreiding van de Groene Long in de zuidelijke geleidingszone.
- Klimaatrobuustheid en biodiversiteitsherstel wordt in de projectontwikkeling voor nieuwe woon- en bedrijfslocaties meegewogen zoals in Geffens Veld, Oss West, Raadhuislaan Noord en Ravenstein.
- In 2021 is fase 2 in de aanplant van 1500 nieuwe bomen ter versterking van de boomstructuren in uitvoering gegaan. Circa 500 bomen zijn in de winter-periode extra geplant, naast reguliere aanplant door uitval bij ziekte/afsterven en vervanging van bestaande bomen in renovaties. In 2020 is fase 1 uitgevoerd. Eind 2022 voeren we de laatste fase uit.
- Vanaf 1 januari 2022 geven we invulling aan de motie om te kappen bomen duidelijker in beeld te brengen zowel met een markering op de boom als met informatie op onze website en in Oss Actueel.

- Met deelname aan het NK Tegelwippen, aanleg van 110 geveltuinen (met de mooiste uit de wedstrijd in de Koekoekstraat) van tiny forests en ondersteuning van diverse initiatieven van bewoners/bewonersgroepen gaven we aandacht aan bewustwording en handelingsperspectief van bewoners in het vergroenen/klimaatrobuuster inrichten van de eigen woonomgeving.
- De in 2021 geïntroduceerde website www.mijnbuurtoss.nl informeert en stimuleert bewoners steeds vaker om tot vergroeningsacties over te gaan. Via een gezamenlijke subsidieregeling (As50+ partners) ondersteunen we eigen acties. In 2021 maakten circa 25 inwoners hiervan gebruik.
- Wij stimuleren de vergroening van schoolpleinen, niet alleen vanwege de bijdrage aan onze natuur maar ook vanuit de educatieve waarde. Diverse scholen hebben hier ook in het afgelopen jaar op ingespeeld. Het plan van Hooghuis TBL werd het afgelopen jaar door de provincie Noord-Brabant in een wedstrijd uitgeroepen als beste en ontving voor de realisatie daarvan € 5000. Ook een beleefstuin op de PiusX school ondersteunden we.
- We nemen deel aan een initiatief van VNO/NCW en OIK voor verduurzaming van bedrijventerrein Moleneind/Landweer. Met name aspecten vergroening en klimaatrobuustheid zijn concrete acties die worden beschouwd met de partners.
- Met de vaststelling van de toekomstvisie op de agrarische sector, met circa 70% de verreweg grootste grondeigenaar binnen onze gemeente, hebben we de gesprekken over natuurinclusieve landbouw geïntensiveerd.
- Met de Regio Noord Oost Brabant en de watersamenwerking As50+ verkennen en ontwikkelen we instrumenten en maatregelen ten behoeve van klimaatrobuuste (her)inrichting, waaronder een toolbox klimaatadaptatiemaatregelen en subsidies, planologische en juridische instrumenten voor klimaatbestendige bedrijventerreinen en bouwstenen voor de omgevingsvisie.
- We nemen voor een periode van drie jaar (2021-2023) deel aan de provinciale STILA regeling, met name gericht op natuuruitbreiding en biodiversiteitsherstel.
- Met de regio As50+ hebben we een beroep gedaan op Impulsgelden van het Rijk voor versnelling van klimaatadaptatiemaatregelen. Bekende knelpunten ten aanzien van wateroverlast bij hevige regen zijn maatregelen die we daarmee naar voren halen (IUP). We verwachten in het voorjaar van 2022 uitsluitsel.
- Met een Raadsinformatiebrief informeerden wij de gemeenteraad in november over de ontwikkelingen met betrekking tot natuurinclusief bouwen.

2.4 Kansgestuurd beheren van de openbare ruimte

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *De tevredenheidsscore voor onderhoud op de Veiligheidsmonitor is 70% of meer*
- *Beheer en onderhoud zijn doelmatig en toekomstbestendig*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In de veiligheidsmonitor 2019 oordeelt 77,5% van de inwoners tevreden te zijn over onderhoud van de openbare ruimte (NB gegevens 2021 zijn in maart 2022 beschikbaar). Daarmee voldoen we ruim aan de doelstelling (minimaal 70%). De beleidsschouw 2021 op de onderhoudskwaliteit laat een nagenoeg zelfde resultaat zien als in 2020. Voor alle gebieden, met uitzondering van de centra, voldoen we daarmee aan het vastgestelde uitgangspunt. In de centra voldoen we niet aan het beoogde niveau van Goed. Dat levert voor de komende jaren een aandachtspunt op voor de uitvoering. Duurzaamheid is bij ontwerp, aanbesteding en uitvoering een zwaarder wegend item geworden.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In 2021 lagen we op schema met uitvoering van het IUP (Integraal UitvoeringsPlan). We hebben voor een nieuwe periode het IUP geactualiseerd met projecten in de openbare ruimte voor de komende jaren. In het plan hebben we enkele verbeteringen doorgevoerd waarmee met name meer inzicht op de maatschappelijke effecten van projecten ontstaat. Via een separate voortgangsrapportage is de raad geïnformeerd.

- COVID-19 maatregelen hebben ook in 2021 extra druk gelegd op beheer en onderhoud. We hadden opnieuw te maken met meer zwerfafval en zwerfafvalmeldingen dan voor de pandemie. Dit resulteerde in extra opruimrondes, met name ook in enkele weekenden in het centrumgebied.
- Via de programmabegroting 2022-2025 en op basis van een integraal beheerplan openbare ruimte voorzien we met een hoger budget in toenemende vervangingsinvesteringen van met name verhardingen en openbaar groen.
- We beëindigden de pilot belevingsbestek Berghem met de aannemer zonder een gewenst resultaat. Doelstelling was tevreden bewoners, behoud van kwaliteit, bevorderen van participatie en het ontzorgen van de opdrachtgever. Aan de hand van prestatie-indicatoren (KPI'S) hebben we geconstateerd dat de aannemer met deze nieuwe aanpak in onvoldoende mate resultaat boekte.
- Met de in 2021 gelanceerde website www.mijnbuurtoss.nl geven we een nieuwe impuls aan bewonersparticipatie en betrokkenheid bij de inrichting, het beheer en gebruik van de eigen woonomgeving.

2.5 Een veilige en gezonde leefomgeving

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een adequate invulling van wettelijk milieutaken*
- *Verbetering van lucht-, bodem- en waterkwaliteit*
- *Een integrale, gebieds- en ontwikkelingsgerichte benadering van milieutaken, afgestemd op maatschappelijke opgaven*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Adequate invulling van onze wettelijke taken hangt nauw samen met aanpassingen door invoering van de Omgevingswet. We vorderen hierin conform planning.

Vanuit de gedachte dat de luchtkwaliteit in onze regio zorgen baart en dat luchtverontreiniging zich niet aan gemeentegrenzen houdt, is Oss de initiatiefnemer en voortrekker van de regionale aanpak van het Schone Luchtakkoord in Noordoost-Brabant. Voor verbetering van lucht, bodem en waterkwaliteit zijn ambities in de gebiedsvisies aangescherpt.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Ambities voor milieuaspecten bodem, water, lucht zijn opgenomen in de gebiedsvisies in voorbereiding op de integrale benadering in de Omgevingsvisie.
- We hebben een uitvoeringsprogramma Schone Lucht Akkoord opgesteld en geven daar invulling aan. Voor de bronnen Mobiliteit, Mobiele Werktuigen, Landbouw, Industrie, Havens en Houtrook zijn de te nemen maatregelen met een verwacht tijdspad bepaald. Voorbeelden zijn actievere voorlichting over verantwoord hout stoken onder andere via de webpagina "Oss is gezond" en het registreren van klachten over houtrook. Er worden 3 walstroomvoorzieningen aangelegd in de haven van Oss met subsidie van het Schone Lucht Akkoord.
- In regio verband (RNOB) werken we samen aan schone lucht op het gebied van mobiliteit, mobiele werktuigen en landbouw en delen kennis over meetprojecten luchtkwaliteit.
- De verkenning voor een gebiedsgerichte aanpak grondwaterbeheer (GGB) in de stad met de provincie Noord-Brabant en bedrijven heeft niet geleid tot realisatie. Er werd geen consensus bereikt over de overname van verontreinigingspluimen. Oss zal zelfstandig een monitoringsprogramma grondwater opstellen.
- De voorbereidingen voor overdracht van bodemtaken en invoering van de Omgevingswet zijn verder gevorderd.
- Met de Veiligheidsregio en Omgevingsdienst hebben we inzichtelijk gemaakt wat de actualisering van de omgevingsveiligheid voor Oss gaat betekenen. Dit brengen we in in het project Omgevingsplan.
- We nemen deel aan de pilot energie uit mest (project RegioDeal) en Bokashi (structuurverbeteraar uit bermmaaisel) ter stimulering van kringloop binnen de landbouw.

- Onze gemeente heeft deelgenomen aan de landelijke Week van de asbestvrije schuurtjes. Huiseigenaren en bedrijven met mogelijk een asbestdak zijn aangeschreven. Tevens is een webpagina opgesteld met actuele informatie over asbestdaken.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

In dit programma staan de duurzaamheidsinspanningen in de pijler Planet centraal. Daarbij wordt de combinatie gezocht met mogelijkheden vanuit de beide andere pijlers People en Profit. Voorbeelden daarvan zijn de aandacht voor de economie en voorweldzijn en veiligheid in de inrichting van de openbare ruimte, de inschakeling van vrijwilligers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het creëren van een aantrekkelijke woon- en vestigingsomgeving.

De Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Global Goals) die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, schoon water en sanitair, duurzame energie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen, klimaatactie, leven op het land en partnerschappen om doelen te bereiken.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2017	2019	2020	2021	Streef-waarde
Tevredenheid onderhoud verhardingen, groen	Veiligheidsmonitor	77,1%	77,5%	1)	2)	>= 70%
Onderhoudsniveau	Gemeente, beleidsmonitor	Basis Basis	Basis Basis	Basis Basis	Basis Basis	Centra Goed Overig Sober
Kostendeekkende rioolheffing	Plan Watertaken	100%	100%	100%	99%	100%

1) Landelijke Veiligheidsmonitor vanaf 2017 tweejaarlijks

2) gegevens over 2021 worden omstreeks maart 2022 verwacht (Veiligheidsmonitor)

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Voor hernieuwbare energie gebruiken we de gemiddelde waarde van geheel Nederland omdat gemiddelde gemeente naar grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners ontbreekt.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Omvang huishoudelijk restafval per inwoner	161 kg	156 kg	2019
Hernieuwbare elektriciteit	8,2%	20,0%	2019

4. Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Afvalverwijdering particulieren	Lasten	12.920	11.632	10.689	-943	V
	Baten	-15.401	-15.821	-16.869	-1.049	V
	Saldo	-2.480	-4.189	-6.180	-1.991	V
Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	282	283	265	-18	V
	Baten	-204	-204	-222	-18	V
	Saldo	78	79	43	-35	V
Afvalverwijdering bedrijven	Lasten	504	529	487	-42	V
	Baten	-533	-558	-590	-32	V
	Saldo	-29	-29	-103	-74	V
Riolering	Lasten	6.875	6.875	6.769	-106	V
	Baten	-8.204	-8.204	-8.433	-229	V
	Saldo	-1.329	-1.329	-1.664	-335	V
Openbaar groen	Lasten	6.928	7.101	7.560	459	N
	Baten	-85	-191	-254	-64	V
	Saldo	6.843	6.910	7.305	395	N
Milieubeheer	Lasten	1.871	1.848	1.909	61	N
	Baten	0	0	-4	-4	V
	Saldo	1.871	1.848	1.905	57	N
Projecten milieu en buitengebied	Lasten	1.831	2.576	2.152	-424	V
	Baten	-100	-674	-489	185	N
	Saldo	1.731	1.902	1.663	-238	V
Hondenwacht	Lasten	340	340	349	8	N
	Baten	-535	-535	-538	-3	V
	Saldo	-195	-195	-189	5	N
Wegen, straten en pleinen	Lasten	9.189	9.713	9.563	-150	V
	Baten	-472	-838	-1.381	-542	V
	Saldo	8.716	8.874	8.182	-693	V
Projecten openbare ruimte	Lasten	124	551	334	-217	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	124	551	334	-217	V
Totaal programma	Lasten	40.865	41.448	40.077	-1.370	V
	Baten	-25.534	-27.025	-28.780	-1.755	V
	Saldo	15.331	14.423	11.297	-3.125	V
Stortingen reserves		480	992	3.474	2.481	N
Onttrekkingen reserves		-1.291	-1.924	-1.611	313	N
Totaal mutaties reserves		-811	-932	1.863	2.794	N
Resultaat		14.520	13.491	13.160	-331	V

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000

Afvalverwijdering particulieren

We hebben lagere kosten van € 943.000 en hogere opbrengsten van € 1.049.000. Per saldo geeft dat een voordeel van € 2 miljoen. De begrote storting in de reserve afvalstoffenheffing bedroeg € 662.000. In werkelijkheid is er een overschot van € 2,6 miljoen. We storten dit in de reserve afvalstoffenheffing. We hebben dus een fors voordeel. De diverse doorgevoerde wijzigingen in ons afvalbeleid van 2021 hebben een groter financieel effect dan we bij de programmabegroting 2022 hadden verwacht.

De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- 1) Nieuwe afvalbeleid (volumevermindering restafval, vaker Plastic verpakingsafval ophalen en het aanpassen van het reglement van het Duurzaamheidsplein) zorgt voor lagere uitgaven en hogere inkomsten.
 - We hebben een voordeel van € 52.000 op verwerkings- inzamel- en overslag- en transportkosten.
 - Er zijn grotere hoeveelheden gescheiden afvalstoffen zoals gft, glas, papier en plastic verpakingsafval t.o.v. 2020 aangeleverd. Voor de verwerking van deze stoffen hebben we extra kosten van € 40.000 gemaakt als gevolg van deze hogere hoeveelheden. Daartegenover staat dat we voor glas, papier en PBD (plastic verpakingsafval) hogere inkomsten hebben van € 572.000.
 - Ten opzichte van 2020 zien we minder bouw en sloopafval en minder grof huishoudelijk afval. Dit zorgt voor lagere kosten bij het duurzaamheidsplein. De hoeveelheid bouw en sloopafval is in 2021 met 107 kilo per persoon t.o.v. 2020 afgenomen. Dit zorgt voor een voordeel van € 215.000.
 - De hoeveelheid ingezameld oud papier is t.o.v. 2020 gelijk gebleven. Afzettend tegen de landelijke tendens is dit opvallend omdat deze o.a. door de digitalisering elke jaar lager wordt.
 - De opbrengsten van het Duurzaamheidsplein door betalende bezoekers zijn door het aanpassen van de tarieven hoger. Dit geeft extra opbrengsten van € 181.000.
 - De hoeveelheid afvalstoffen per inwoner zijn sterk verminderd. De totale hoeveelheid afvalstoffen per inwoner is in 2021 afgenomen met 162 kilo t.o.v. 2020.
- 2) De effecten van de mondiale COVID-19 pandemie zorgen voor hogere opbrengsten. Wereldwijd is er een grote vraag naar grondstoffen. Hierdoor is de opbrengst van deze afvalstoffen hoger. Gevolg is dat er hogere inkomsten zijn voor papier en metalen.
 - Het opbrengsttarief van oud papier wordt maandelijks vastgesteld. Hierdoor fluctueert de prijs sterk gedurende een kalenderjaar. In 2021 heeft de papierprijs sterk gefluctueerd. In februari 2021 zat deze op het laagste tarief van de afgelopen 10 jaar waarna deze gedurende 2021 is gaan stijgen. Gemiddelde opbrengst stijging oud papier 2021 was 75%. Hierdoor is er een voordeel van € 445.000. Het betreft hier al het ingezamelde huishoudelijke oud papier dus incl. Duurzaamheidsplein).
 - De opbrengsten van metalen (oud ijzer Duurzaamheidsplein) wordt per maand bepaald. Hierdoor fluctueert de prijs sterk gedurende een kalenderjaar. Gemiddelde opbrengst stijging metalen 2021 was 50%. Hierdoor hadden we in 2021 een voordeel van € 35.000.
- 3) Organisatorisch doorgevoerde wijzigingen. Dit komt doordat de kwaliteit van het (grove) restafval van het Duurzaamheidsplein is verbeterd (homogenere samenstelling). Hierdoor wordt het tegen een prijstechnisch lager tarief verwerkt. In 2021 hebben we hierdoor een voordeel van € 420.000.

Riolering

We hebben € 106.000 aan lagere kosten en € 229.000 aan hogere opbrengsten, per saldo geeft dit een voordeel van € 335.000.

We hebben lagere kosten vanwege minder preventieve reiniging en inspectie van riolen. Verder was er minder correctief onderhoud van riolering noodzakelijk en hadden we minder kosten aan inhuur. We hebben hogere opbrengsten vanwege hogere heffingen door een hoger aantal eenheden dan we hadden begroot en naheffingen over 2020.

Openbaar Groen

We hebben € 459.000 aan hogere kosten en hogere opbrengsten van € 64.000, per saldo hebben we een nadeel van € 395.000.

We hebben hogere kosten voor het groot onderhoud van groen. Het gaat om een bedrag van € 361.000. We hebben dit verrekend met de reserve IUP. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de voortgangsrapportage IUP.

Daarnaast hebben we hogere kosten van € 143.000 door hogere opruimkosten door stormschade van het voorjaar 2021. Verder hadden we hogere stortkosten voor composteerbaar groen en door meerwerk van bestekken.

Projecten Milieu en buitengebied

We hebben € 424.000 aan lagere kosten en € 185.000 aan lagere opbrengsten, per saldo een voordeel van € 238.000. Dit kunnen we verklaren door de volgende afwijkingen. Allereerst zijn de kosten voor de RREW en RRE (Reductie regeling energie) lager uitgevallen dan verwacht, in totaal afgerond € 250.000. Dit zijn subsidieregelingen en we gaan het budget volgend jaar besteden. Omdat de kosten lager zijn, zijn ook de opbrengsten doorgeschoven naar 2022.

Daarnaast hebben we minder kosten gemaakt voor de Duurzame polder, namelijk € 195.000. Duurzame polder is een samenwerking met de provincie Noord-Brabant en de gemeente 's-Hertogenbosch, we hebben een deel van de kosten bij hen in rekening gebracht. Ook dit project overstijgt het kalenderjaar en het beschikbare budget in 2022 worden besteed. We hebben hiervoor ook minder onttrokken uit de reserve.

Wegen, straten en pleinen

We hebben € 150.000 aan lagere kosten en € 542.000 aan hogere opbrengsten. Dit heeft een aantal oorzaken:

- We hebben lagere kosten doordat we de bijgestelde aankoop van wegzout te hoog hadden ingeschat. Daarnaast hebben we lager onderhoudskosten en minder en uitgestelde werkzaamheden/storingen door COVID-19. Ook hadden we lagere kosten op het veegbestek.
- Voor openbare verlichting hadden we lagere onderhoudskosten door een aanbestedingsvoordeel en meevallende aantallen van storingen. Daarnaast hadden we fors hogere energiekosten omdat bij inventarisatie en aanpassing naar slimme meters is gebleken dat diverse schakelstations niet in rekening waren gebracht.
- We hebben € 63.000 aan lagere kosten voor openbare verlichting doordat een aantal werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2022.
- De eerder verwachte hogere uitvoerings- en toezichtkosten voor het project glasvezel vallen mee.
- We hebben vanuit diverse overheidsinstanties subsidies voor verkeersveiligheid ontvangen, voor onder andere de Hazenkamplaan. Het gaat om een bedrag van € 341.000. Dit is verrekend met de IUP projecten en het overschot is hebben we gestort in reserve IUP.
- We hebben hogere inkomsten door de doorberekening van beheerkosten en de degeneratievergoedingen aan de nutsbedrijven.
- We hebben extra leges ontvangen voor het project glasvezel (€ 76.000).

Projecten Openbare ruimte

We hebben € 217.000 aan lagere kosten. Dit jaar hebben we slechts een termijn, in plaats van alle 3 termijnen, als bijdrage betaald voor werkzaamheden aan de Hertogswetering. Dit project heeft ook in 2021 vertraging opgelopen. Het gaat om € 72.000 in plaats van de begrote € 262.5000. We hebben daarom ook minder onttrokken aan de reserve Groenfonds landelijk gebied.

Daarnaast hebben we minder kosten gemaakt voor projecten voor milieu en klimaat. Dit budget is bedoeld voor advies, ondersteuning en onderzoek en nu gebundeld voor de beleidsvelden openbare ruimte, klimaatadaptatie, en milieuaspecten. In 2021 hebben we weinig kosten gemaakt, met name als gevolg van COVID-19.

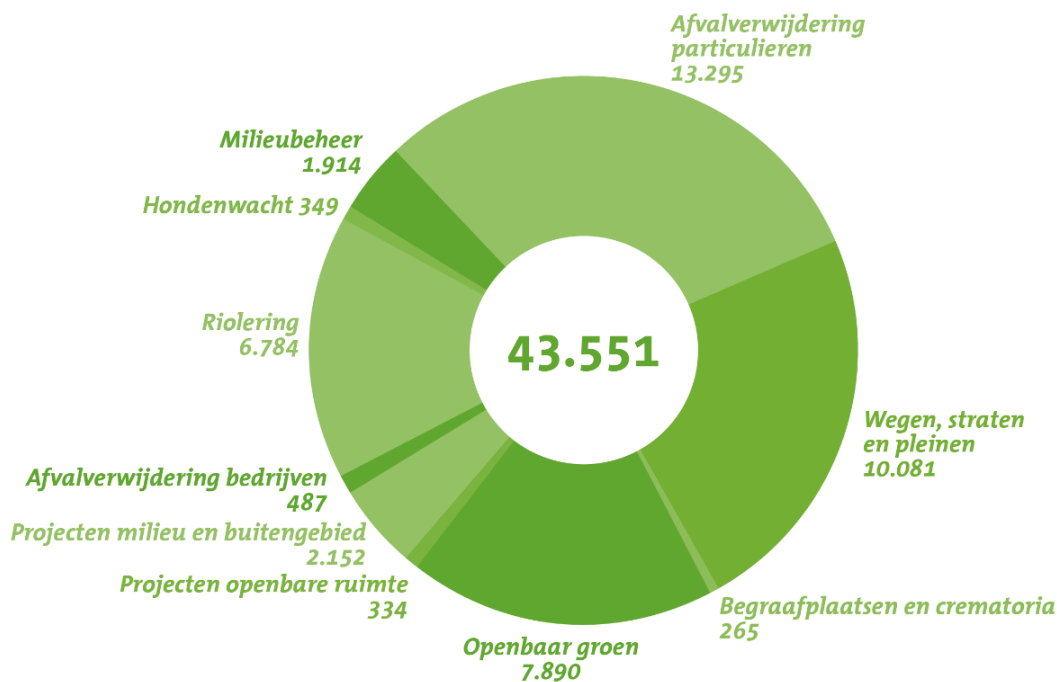
Onttrekkingen en stortingen reserves

- We hebben een bedrag van € 2,6 miljoen in plaats van € 662.000 in de reserve Afvalstoffenheffing gestort. Dit is het positieve resultaat wat we daar hebben behaald.

- We hebben € 361.000 extra onttrokken aan de reserve IUP vanwege hogere kosten van het groot onderhoud van groen. Daarnaast hebben we € 369.000 gestort vanuit groot onderhoud van wegen, straten en pleinen. Ook hebben we een extra bedrag van € 87.000 in de reserve IUP gestort door de degeneratievergoeding van nutsbedrijven. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de voortgangsrapportage IUP.
- We hebben een bedrag onttrokken uit de reserve riolering, het gaat om een bedrag van € 69.000. We hadden een onttrekking begroot van € 389.000. Doordat we een voordelig resultaat van € 320.000 voor riolering hebben we een bedrag van € 69.000 onttrokken omdat dit het werkelijke tekort is.
- We hebben € 230.000 minder onttrokken voor de Duurzame polder uit het investeringsfonds Duurzaamheid.
- We hebben € 190.000 minder onttrokken aan de reserve Groenfonds landelijk gebied voor de EVZ Hertogswetering.
- We hebben € 93.000 meer onttrokken aan de reserve voor verkeersregelinstanties.
- We hebben € 63.000 gestort in de reserve openbare verlichting.

Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2021 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

5. Overzicht subsidies

We geven hier een overzicht van de subsidies binnen dit programma per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Projecten milieu en buitengebied	243	260	260
Totaal programma 5. Zuinig op ons klimaat	243	260	260

Programma 6. Vitale economie

1. Inleiding

Binnen het programma Vitale Economie staat toekomstbestendige werkgelegenheid en toekomstbestendige economische structuur voor de inwoners van Oss centraal. Want het hebben van werk stelt mensen in staat om hun bestaan zelf vorm te geven en mee te doen in de maatschappij. Met de COVID-19, waarvan we het effect op de werkgelegenheid op dit moment nog steeds niet in de volle omvang kunnen overzien, is deze opgave actueler dan ooit. De klappen vallen selectief, we breken op dit moment zelfs het banenrecord in Oss. Tegelijkertijd weten we niet welke golf er nog komt wanneer bijvoorbeeld de COVID-19 steun van de Rijksoverheid stopt.

Randvoorwaarde voor duurzame economische ontwikkeling en werkgelegenheid is een arbeidsmarkt die goed functioneert en aansluit bij de vraag en ontwikkelbehoefte van het bedrijfsleven. Ook het versnellen van de transitie naar een circulaire economie en het verminderen van onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen is belangrijk. Zo snijdt het mes aan twee kanten; nieuwe ontwikkel- en groeikansen voor onze bedrijven én een bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.

Wij vinden het belangrijk dat nieuwe én al in Oss gevestigde bedrijven hier goed uit de voeten kunnen. Daar richten we onze acquisitie op en ook ons accountmanagement. Oss is dé maakstad in de regio Noordoost Brabant en daar zijn we trots op. Onze opgave is het om samen met het bedrijfsleven, het onderwijs en de regio telkens weer te komen tot vernieuwingen en zo te bouwen aan een vitale economie, klaar voor de toekomst. Daarom zijn we ook zeer actief in Oss en in de regio op het gebied van economische structuurversterking. In Oss met de Kracht van Oss, en de Talentencampus, bijvoorbeeld met Learning Communities. In de regio via Regio Noordoost-Brabant (RNOB), Agrifood Capital (AFC), Vijsterren Logistiek en Ondernemerslift+ bouwen we aan een economische profilering en ontwikkeling van sectoren die toekomst hebben op zowel economisch als duurzaamheidsvlak. Via AFC en de regiodeal (initiatief van Rijk, Provincie en Regio) komen er ook middelen beschikbaar voor deze structuurversterking. Overheid, onderwijs en ondernemers (3O) werken daarbij nauw samen. Meer daarover is te vinden in programma 10. In samenwerking met 's-Hertogenbosch en Bernheze werken we aan de ontwikkeling en realisatie van een duurzaam bedrijventerrein Heesch-West voor Logistieke en grootschalige bedrijven en bedrijven in de sector Life Sciences. Ons paradepaardje op het gebied van sectorenbeleid blijft Life Sciences en de verdere doorontwikkeling van Pivot Park. Daarom zijn we de voorbereidingen gestart om van 2022/2023, met de terugkeer van Organon in Oss en de historische betekenis van 100 jaar Farma en life sciences voor Oss, een bijzonder jaar te maken. Een jaar waarin Pivot Park 10 jaar bestaat.

2. Programma-onderdelen

2.1 Versterken van een toekomstbestendige arbeidsmarkt

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Bedrijven in Oss beschikken op het juiste moment over de juiste hoeveelheid mensen, met de juiste kwalificaties op de juiste plek. Meetbaar in een lagere werkloosheid en een afname van het aantal en de looptijd van vacatures*
- *We brengen talentontwikkeling en valorisatie tussen onderwijsinstellingen en (MKB)bedrijven tot stand*
- *We interesseren hoger opgeleid talent voor onze lokale arbeidsmarkt*

Voor overige arbeidsmarkt-doelstellingen zie programma 2. Werk, inkomen en onderwijs.

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De werkloosheid in Oss is de laatste jaren flink gedaald van 4,4% naar 2,2% (tot onder het landelijke gemiddelde). Het aantal banen is boven de 43.000 gestegen. Het aantal vacatures loopt op. Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Ondernemers moeten steeds meer moeite doen om gekwalificeerd personeel te vinden en te houden. Vanuit ons team economische zaken we meer dan 100 hbo studenten gestimuleerd om naar Oss te komen door ze via stages en masteropleidingen te verbinden aan het bedrijfsleven. Binnen het programma vitale economie begeleiden we zelf ook studenten voor onderzoek naar de kansen van de haven en het spoor, duurzame verpakkingen en agrifood.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We namen deel aan een aanvraag voor ondersteuning uit het Rif (regionaal investeringsfonds van ministerie) voor ROC's op het gebied van data awareness. Deze is toegekend en hiervoor wordt een leerlijn ontwikkeld op mbo niveau die leerlingen opleidt voor data gedreven beroepen in de toekomst.
- In 2020 startten we als gemeente al met steun voor het project Open Badges. Dit project is een voorbeeldproject in Brabant op het gebied van talentontwikkeling op basis van vaardigheden. Dit project wordt uitgevoerd door de Talentencampus. Dit jaar kregen we subsidie van de provincie Noord-Brabant om het project Open Badges verder uit te breiden.
- We ontvingen subsidie van de provincie Noord-Brabant voor het project Digitale Werkplaatsen Oss. Dit project wordt uitgevoerd door de Talentencampus. Met dit project wordt digitalisering, robotisering en automatisering bij bedrijven gestimuleerd door de inzet van studenten.
- We startten het project hybride leeromgeving Pivot Park op. Daarvoor kregen we subsidie van de provincie Noord-Brabant en gaven vanuit dit programma ook een bijdrage aan dit project. In een hybride leeromgeving wordt een omgeving gebouwd bij bedrijven of op campussen, waarin studenten ter plaatse vaardigheden kunnen opdoen in bepaalde vakgebieden. Op deze manier worden onderwijs en bedrijfsleven fysiek verbonden om daarmee aantrekkingskracht van hoogopgeleid talent te vergroten. De Talentencampus voert dit project uit.
- We hebben Oss op de kaart gezet via deelname aan online events en campagnes als aantrekkelijke woon- en werkstad bij studenten.
- We hebben studenten begeleid met minor opdrachten en stages.
- Er is via een bestuursopdracht speciale aandacht besteed aan huisvesting en integratie van arbeidsmigranten. Voor het onderdeel huisvesting is een plan van aanpak opgesteld en een planning gemaakt. Er wordt zowel beleidsmatig als m.b.t. passende locaties gewerkt aan grootschalige(re) huisvesting in de gemeente Oss. Overbewoning wordt in kaart gebracht en waar mogelijk aangepakt. Beleid wordt opgesteld om verkamering terug te dringen, overlastsituaties aan te pakken en er wordt gewerkt aan een veilige en leefbare omgeving. Het onderdeel Integratie en Participatie van internationale werknemers is regionaal opgepakt vanuit de Regio Deal. Er zijn drie scenario's ontwikkeld voor een Migratie Informatiepunt om integratie en participatie van internationale werknemers te bevorderen. Over de financiering hiervan zijn/worden gesprekken gevoerd met het ministerie van BZK en de VNG. Het dienstverleningsconcept (in ontwikkeling) voor integratie en participatie voor de gemeente Oss sluit in 2022 aan bij het landelijk (voorkeur want één benchmark) of Brabant breed gekozen scenario.

2.2 Versnellen van de transitie naar een duurzame circulaire economie

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Het bedrijfsleven in Oss voldoet aan het Nationaal Energieakkoord en het Nationaal Grondstoffenakkoord. Dit houdt in dat Oss in 2050 energieneutraal en volledig circulair is*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Via adviserend toezicht door ODBN en het project Zon op bedrijfsdak bevorderen we de kennis en de mogelijkheden van energiebesparing en energieopwekking bij bedrijven. Met behulp van regiodealprojecten en innovatieprogramma's stimuleren we de innovatie bij bedrijven op het gebied van circulaire economie.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We stimuleerden het plaatsen van zonnepanelen op bedrijfsdaken d.m.v. studentenproject. Met deze actie hebben 4 bedrijven meegedaan.
- We bieden adviserend toezicht door ODBN aan bedrijven en rapporteren over de resultaten. Zie hiervoor ook programma 5. Zuinig op ons klimaat.
- We voerde een haalbaarheidsonderzoek naar ODE (onderzoekscentrum duurzame eiwitten) uit. De verkenning is afgerond. In stap twee worden partners samengebracht en een gezamenlijke aanpak geformuleerd.
- We onderzochten de mogelijkheden m.b.t. verduurzaming bedrijventerreinen Moleneind-Landweer. Het onderzoek is afgerond en het vervolg wordt gedefinieerd met VNO-NCW.
- We voeren het project duurzame verpakkingen (regiodeal) uit. De komende drie jaar onderzoeken we samen met HAS Hogeschool en verpakkingsproducenten mogelijkheden voor meer circulaire verpakkingen. De kennis delen we jaarlijks met een landelijk evenement. Het Innovatieprogramma maakt onderdeel uit van de Regiodeal Noordoost-Brabant. We werken hierbij nauw samen met het Circular Food Center in Meierijstad, dat zich richt op het tegengaan van voedselverspilling. In het innovatieprogramma komt ook de achterkant van de verpakkingsketen (afval) aan bod.
- We ondersteunen vanuit de Kracht van Oss het uitvoeringsprogramma Kracht van New Business Oss. Dit uitvoeringsprogramma geeft praktische invulling aan onze economische duurzaamheidsambities door begeleiding van succesvolle MVO en PSO-trajecten bij bedrijven en door het uitreiken van vouchers voor innovatieve samenwerkingen. De rapportage over de resultaten volgt via de Kracht van new Business.
- We zetten het traject Business Model Template (BMT) met de Kracht van New Business voort. Het BMT is een methode voor ondernemers om hun bedrijfsprocessen circulair te ontwerpen. De resultaten delen we in een jaarlijks evenement. Gekoppeld aan het BMT-traject faciliteren we voor de tweede jaar het HAN-project Global Goals. Hierin begeleiden 25 studenten ondernemers bij hun keuze voor drie Global Goals, die leidend zijn voor hun bedrijf. De rapportage over de resultaten volgt via de Kracht van new Business.

2.3 Realiseren van voldoende en innovatieve werklocaties voor bedrijven in Oss

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We hebben voldoende en geschikte mogelijkheden voor bedrijfshuisvesting op onze bedrijventerreinen*
- *Bedrijventerrein Vorstengrafdonk is in 2022 volledig uitgegeven*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het afgelopen jaar zijn de laatste kavels op bedrijventerreinen in Oss uitgegeven. Op Vorstengrafdonk dienen nog drie kavels notarieel te passeren. Deze zijn alle drie gereserveerd, direct beschikbaar is er niets meer. Daarnaast is er hard gewerkt aan het nieuwe bedrijventerrein Heesch-West. Net voor de jaarwisseling is het bestemmingsplan door het bestuur vastgesteld en aangeboden aan de gemeenteraden. Er is een studie gestart naar de mogelijkheden voor uitbreiding en toekomstbestendigheid van de huidige bedrijventerreinen. Dit

onderzoek wordt begin 2022 afgerond. Nieuwe bedrijventerreinen zijn niet eenvoudig voor handen. Verwacht wordt dat met de intensivering van het ruimtegebruik op bestaande terreinen en de vestiging van nieuwe bedrijven op de deze terreinen werkgelegenheid en ondernemerschap verzekerd wordt. Zeker als er ruimte vrijkomt doordat lokale bedrijven verplaatsen naar Heesch West.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De accountmanagers blijven bestaande en nieuwe bedrijven begeleiden in de zoektocht naar geschikte ruimte om te ondernemen in Oss. Vanwege schaarste aan bedrijfsgrond is hier veel inspanning voor nodig. Denk aan het begeleiden van verplaatsingen o.a. op Moleneind.
- Zowel intern (via de intaketafel) als extern (via 1-loket) worden complexe vragen met betrekking tot ruimte voor ondernemen steeds beter en completer beantwoord.
- Het bestemmingsplan voor duurzaam bedrijventerrein Heesch-West is aangeboden aan de colleges en gemeenteraden.
- Er is vanuit de taskforce wonen en werken een onderzoek gestart naar uitbreiding en toekomstbestendigheid van bestaande bedrijventerreinen in Oss. Dit onderzoek wordt begin 2022 afgerond.

2.4 Samenwerking en profilering

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Oss staat in de top 5 van logistieke hotspots in Nederland*
- *Oss wordt herkend als dé 'Industrial hotspot' voor medicijnontwikkeling en productie in Nederland*
- *Oss is nationaal een krachtige speler binnen de sector Agrifood*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De ontwikkeling van Pivot Park tot life science and health Campus voorloopt voorspoedig. Naamsbekendheid en interesse als vestigingsplaats voor medicijnontwikkeling en productie neemt toe. Op het gebied van Agrifood zijn de duurzame verpakkingen en de ontwikkeling van vlees naar vegetarische producten zeer succesvol. Op het gebied van logistiek doet Oss het op het gebied van wegvervoer nog steeds erg goed. De modal shift naar vervoer over water en spoor verloopt nog niet vlot en vraagt voor de toekomst grote investeringen in de infrastructuur en heldere keuzes. Oss stijgt daarom niet in de lijst met logistieke hotspots. Ook omdat er geen logistieke kavels meer uit te geven zijn.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Er is hard gewerkt aan de voorbereidingen voor het themajaar 100 jaar life sciences in Oss.
- Voor de uitbreidingen op Pivot Park zijn leningen verstrekt door de provincie Noord-Brabant en de gemeente Oss. Tevens is gewerkt aan een groeifondsaanvraag voor de toekomstige uitbreiding van Pivot Park.
- Over de toekomst van Vijfsterren logistiek hebben we gesprekken in de regio gestart en werken we ideeën uit.
- Ontmoetingen met ondernemers (waaronder ook agrifood ondernemers) konden veelal niet fysiek doorgaan. Daarom is digitaal veel bekendheid gegeven aan ondernemerschap voor een door ondernemers in Oss. Bijvoorbeeld tijdens de dag van de ondernemer.
- Via de kracht van Oss is een adviesprogramma voor en door ondernemers opgezet.
- Diverse studentenprojecten hebben bijgedragen aan de bekendheid van Oss als maakstad.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Dit programma levert een bijdrage aan meerdere doelen uit de duurzaamheidskring, vooral aan de profit-kant, waarbij people en planet ook goede aandacht krijgen:

- Arbeid: Door te streven naar een maximale werkgelegenheidsfunctie leveren we een bijdrage aan meerdere indicatoren zoals besteedbaar inkomen, armoede, jeugdwerkloosheid en verhuissaldo.
- Kennis: Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking en dus de aanwezigheid van hoger onderwijs is de sleutel tot de toekomst. We zetten dan ook maximaal in op samenwerking met bijvoorbeeld Avans, HAS, HAN en universiteiten in onze nabijheid.
- Ruimtelijke vestigingsvoorwaarden: we kijken kritisch naar ons ruimtegebruik, onder andere door toepassing van de 'Ladder duurzame verstedelijking'. Bij de ontwikkeling van bedrijventerrein Heesch-West is dit een belangrijke factor. We hebben hier regionaal afstemming over.
- Daarnaast ontwikkelen we projecten en activiteiten die de transitie binnen het bedrijfsleven naar een duurzame en circulaire economie moeten versnellen (zie paragraaf 2.2).

De global goals die bij dit programma horen zijn: geen armoede, kwaliteitsonderwijs, duurzame energie, fatsoenlijk werk en gezonde economie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen, verantwoorde consumptie en productie en partnerschappen om doelen te bereiken.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2017	2018	2019	2020	2021	Streef-waarde
Werkgelegenheid	OssStat*	39.512	40.310	42.917	42.940	43.428**	41.310
Vestigingsklimaat	Peiling 'MKB vriendelijkste gemeente'***		7,2				7.0
Ranking 'Logistieke hotspots'	www.logistiek.nl	5	7	7	8	7	5

*Gebruikt zijn de LISA-cijfers, die zijn berekend op basis van KvK-gegevens aangevuld met steekproefonderzoek onder bedrijven. De cijfers zijn een schatting van de werkgelegenheid van halverwege het jaar ervoor. In landelijk LISA-verband wordt ervoor gekozen om jaarlijks de historie met terugwerkende kracht te actualiseren. De cijfers zijn terug te vinden in OssStat onder het kopje Economie.

**voorlopig cijfer gebaseerd op peiling najaar 2020

*** De verkiezing vindt elke twee jaar plaats. In 2020 heeft Oss niet actief deelgenomen, vanwege COVID-19. In 2022 wordt dat wel weer gedaan.

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Functiemenging (verhouding tussen banen en woningen, 0 is alleen wonen, 100 is alleen werken)	51,6	52,0	2020
Vestigingen bedrijven per 1.000 inwoners 15-64 jaar	135,1	145,2	2020
Banen 15-64 jaar per 1.000 inwoners	720,0	768,2	2020

4. Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
 - is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
 bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Haven	Lasten	887	992	940	-52	V
	Baten	-548	-548	-495	53	N
	Saldo	338	443	445	2	N
Overige bedrijfsmatige activiteiten	Lasten	6.318	15.414	6.994	-8.419	V
	Baten	-6.043	-12.938	-6.864	6.075	N
	Saldo	275	2.475	130	-2.345	V
Industrieterreinen	Lasten	5.128	21.075	9.218	-11.856	V
	Baten	-7.949	-26.688	-14.377	12.312	N
	Saldo	-2.821	-5.614	-5.158	455	N
Markten	Lasten	98	98	82	-16	V
	Baten	-93	-63	-63	0	V
	Saldo	5	35	19	-16	V
Economische ontwikkeling	Lasten	1.401	1.538	1.655	117	N
	Baten	0	0	-2.551	-2.551	V
	Saldo	1.401	1.538	-896	-2.434	V
Totaal programma	Lasten	13.832	39.116	18.889	-20.227	V
	Baten	-14.633	-40.238	-24.349	15.889	N
	Saldo	-801	-1.123	-5.460	-4.338	V
Stortingen reserves		2.452	5.324	5.193	-130	V
Onttrekkingen reserves		-40	-2.765	-998	1.767	N
Totaal mutaties reserves		2.411	2.559	4.195	1.636	N
Resultaat		1.610	1.436	-1.266	-2.702	V

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000

Overige bedrijfsmatige activiteiten

Het product overige bedrijfsmatige activiteiten bestaat uit de volgende onderdelen:

- herstructureringsplannen: dit is een budgettair neutrale activiteit, onderdeel van het grondbedrijf. Het saldo van lasten en baten van alle complexen inclusief mutaties in reserves en voorzieningen wordt uiteindelijk verrekend met de grondvoorraad op de balans van de gemeente.
- beheercomplexen: per saldo is dit neutraal.
- verhuurde panden en percelen: per saldo is dit neutraal.

Voor herstructureringsplannen zijn de kosten € 6,3 miljoen lager dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door lagere kosten in 2021 voor Bergoss (€ 0,9 miljoen), centrumplan Berghem (€ 1 miljoen), Talentencampus (€ 1,6 miljoen), Megen Zuid (€ 0,3 miljoen), Groenstraat Haren (€ 0,3 miljoen), Kolk Ravenstein (€ 0,2 miljoen), winkelcentrum de Ruwert (€ 0,3 miljoen), Schelversakker (€ 0,4 miljoen) en Kapelaan Nausstraat (€ 0,6 miljoen).

De totale verkopen bedroegen € 1,1 miljoen in 2021. Dit is per saldo € 7,5 miljoen lager dan geraamd. Dit komt vooral door lagere verkopen in Talentencampus (- € 4,4 miljoen), Kapelaan Nausstraat (- € 1,2 miljoen), Schelversakker (- € 0,7 miljoen), centrumplan Lith (- € 0,5 miljoen) en Koornstraat Begijnenstraat (- € 0,4 miljoen).

Voor verwachte exploitatieverliezen is in 2021 een bedrag van € 1 miljoen gestort in de voorziening. Per saldo is de voorraad onderhanden werk binnen het grondbedrijf met € 3 miljoen toegenomen.

Voor een uitgebreide toelichting op het rekeningresultaat van het grondbedrijf verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid verderop en naar het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG).

Het saldo van de beheercomplexen is € 0,5 miljoen positief. Dit komt door de verkoop van beheersgronden. Dit saldo is gestort in de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf. Hierdoor is het saldo nihil.

Industrieterreinen

Industrieterreinen is een budgettair neutrale activiteit, onderdeel van het grondbedrijf. Het saldo van lasten en baten van alle industriecomplexen inclusief mutaties in reserves en voorzieningen wordt uiteindelijk verrekend met de grondvoorraad op de balans van de gemeente.

Binnen industrieterreinen vallen twee onderdelen:

- Industrieterreinen;
- Erfpachtgronden.

De verschillen ten opzichte van de begroting zitten in:

- Industrieterrein: lagere kosten van circa € 12,7 miljoen door met name vertraging van de ontwikkeling binnenhaven Elzenburg (€ 12,3 miljoen). Ook de inkomsten waren lager dan begroot, namelijk € 13,7 miljoen lager. Bovengenoemde vertraging van binnenhaven Elzenburg zorgde ervoor dat de opbrengsten € 12,4 miljoen lager zijn. De totale verkoop bedroeg € 12,1 miljoen in 2021 (waarvan circa € 9,9 miljoen binnen Vorstengrafdonk).
- Verwervingen en uitgegeven erfpachtgronden: in 2021 is sprake geweest van een aantal extra verwervingen van gronden binnen erfpachtcomplexen (€ 4 miljoen). Hiervan werd voor een bedrag van € 2,5 miljoen verworven voor industriegrond in erfpacht en € 1,5 miljoen gaat om erfpacht van gronden ten behoeve van woningbouw. Daarnaast hebben we extra opbrengsten van € 1,3 miljoen door verkoop van een in erfpacht uitgegeven woningbouwgrond (€ 1,1 miljoen) en industriegrond (€ 0,2 miljoen).

Economische ontwikkeling

We hebben € 117.000 aan hogere kosten en € 2,5 miljoen aan extra inkomsten. De hogere kosten komen doordat we subsidie die we hebben ontvangen door hebben betaald aan de Talentencampus. Het gaat om subsidie voor het project hybride werkplaats (€ 50.000) en voor digitale werkplaats gaat het om een bedrag van € 60.000. Hier staan dus ook hogere inkomsten tegenover.

Daarnaast hebben we een voordeel van € 2,4 miljoen door de vrijval van de voorziening van Pivot Park. Aan het eind van 2021 hebben we vastgesteld dat de onderliggende waarde van de aandelen van Pivot Park Holding BV zodanig robuust is dat de voorziening hierop kan vrijvallen. We hebben deze voorziening eerder gevormd omdat het toen onzeker was of het geld van de deelneming terugverdiend kon worden.

Stortingen reserves

We hebben per saldo € 130.000 minder gestort in reserves door een lagere storting in de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf.

- lagere winsten industrieterreinen: € 546.000 minder;
- lagere winsten herstructureringsplannen: € 177.000 minder;
- extra verkopen beheercomplexen (zonder boekwaarde): € 522.000 extra;
- extra verkopen erfpachtgronden: € 70.000 extra;

Onttrekkingen reserves

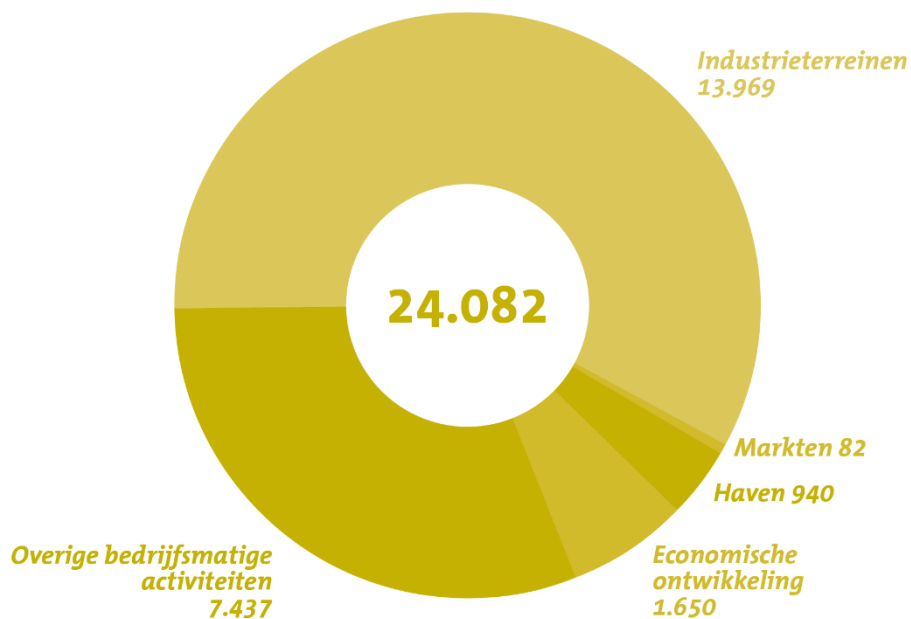
We hebben per saldo € 1.767.000 minder onttrokken aan reserves door:

- Gedeeltelijke vrijval risicoreserve Heesch West: € 309.000. Begin 2022 hebben de gemeenteraden het bestemmingsplannen Heesch West vastgesteld. Naar aanleiding daarvan is de grondexploitatie opnieuw berekend. En daarop is ook de risicoanalyse Heesch West geactualiseerd. De nieuwe berekening geeft een risicobedrag van € 1.733.700. Hierdoor kan een bedrag van € 308.505 vrijvallen.

- Lagere onttrekking aan de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf: € 2 miljoen. De verwachte exploitatieverliezen worden lager ingeschat bij met name Kapelaan Nausstraat (en de vorming van de extra voorziening voor het Walkwartier was hier begroot en is feitelijk op ander programma geboekt voor een bedrag van € 850.000).

Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2021 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

5. Overzicht subsidies

Niet van toepassing.

Programma 7. Mobiliteit

1. Inleiding

Oss is goed aangesloten op de landelijke infrastructuur. Via het spoor, de Maas en het rijkswegennet (A50/A59) zijn we goed bereikbaar. Deze bereikbaarheid willen we waarborgen, ook als de stad zich verder ontwikkelt. Het is daarbij van belang om zowel de individuele als de collectieve verplaatsingen goed te faciliteren.

We beschouwen de mogelijkheden om ons te verplaatsen als vanzelfsprekend. Een goede bereikbaarheid stelt ons in staat te werken, te recreëren, voor onszelf en anderen te zorgen. Maar onze verplaatsingen kunnen ook niet wenselijke effecten hebben in onze omgeving, zoals onveiligheid en overlast in de vorm van geluid of parkeerdruk. De COVID-19 crisis heeft laten zien dat verplaatsingen ook niet altijd nodig zijn of op een andere, alternatieve manier kunnen. In Oss willen we de verplaatsingen mogelijk maken maar wel met een goede balans tussen bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid.

2. Programma-onderdelen

2.1 Bereikbaarheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Het behouden van een goede bereikbaarheid*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Voor het behoud van een goede bereikbaarheid investeren we in de verbetering van de doorstroming op het hoofdwegennet. We zien dat de doorstroming aan de noordzijde, met name op de Singel 1940-1945, onder druk staat. Hiervoor ontwikkelen we plannen voor een noordelijke ontsluitingsweg. Ook aan de westzijde van Oss verwachten we dat de bereikbaarheid onder druk komt te staan als gevolg van de voorgenomen woningbouwontwikkelingen, zowel in het stedelijk gebied als in Oss-west. Dit heeft onze aandacht.

Verder blijven we, samen met andere stakeholders uit de regio, aandacht houden voor de doorstroming op de corridor A50 Nijmegen Eindhoven.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Er is het afgelopen jaar besloten om de ontsluitingsweg Oss-Noord verder uit te werken richting planontwerp en uitvoering. Er is gekozen voor een profiel met een vrijliggend fietspad en de aansluiting met de Oijenseweg wordt opengesteld. Het stappenplan om te komen tot de uitvoering is niet gereed gekomen in 2021. Dat wordt in 2022 verder opgepakt.
- Het Meerjarenprogramma Mobiliteit hebben we aangehouden vanwege de ambitie op het gebied van de woningbouwontwikkelingen. Dit is zo ingrijpend dat we besloten hebben om eerst te onderzoeken wat nodig is om Oss bereikbaar te houden als gevolg van deze ontwikkelingen. Dat betekent dat we in 2022 de grote mobiliteitsopgaven in beeld brengen. Dit moet uiteindelijk resulteren in een (nieuw) mobiliteitsplan met uitvoeringsagenda. Met ingang van 2023 wordt de mobiliteitsreserve hiervoor ingezet.
- We zijn actief aangehaakt bij de ontwikkelingen rondom de MIRT A50 en de mobiliteitsaanpak corridor A50 Nijmegen-Eindhoven. Samen met andere partners kijken we welke maatregelen genomen moeten worden op de A50, waarbij we ook kijken naar het thema duurzaamheid. Verder werken we mee aan flankerende projecten om de doorstroming op de A50 te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn: het onderzoeken of het station omgevormd kan worden tot een mobiliteitshub (locatie waar meerdere mobiliteiten samenkomen) en een haalbaarheidsonderzoek naar doortrekken van de snelfietsroute Den Bosch-Oss naar Wijchen-Nijmegen.
- Als gevolg van het invoeren van kentekenparkeren komt het doorgeven van parkeertickets niet meer voor. Wat de (financiële) gevolgen hiervan zijn voor het Parkeerbedrijf kunnen we niet bepalen omdat de parkeersituatie in het centrum erg afwijkend is vanwege COVID-19 (onder andere het gratis parkeren). Verder hebben we een proefronde gedaan met controle van betaald parkeren met een scanauto. De eerste resultaten laten zien dat een verbetering van de betalingsbereidheid en een efficiëntieslag in de handhaving noodzakelijk zijn. Het komende jaar wordt dit verder uitgewerkt.

- Vanwege de aanhoudende invloed van COVID-19 op het centrumbezoek en parkeren hebben we ook het actualiseren van het parkeerbeleid nog niet opgepakt.

2.2 Duurzame mobiliteit

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een betere verkeersveiligheid*
- *Meer duurzaam verkeer*
- *Zo min mogelijk overlast van verkeer*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We zien het aantal verkeersongevallen met slachtoffers in het verkeer afnemen.

Het aantal laadpalen neemt toe.

We voerden diverse projecten uit die bijdragen aan het verminderen van de overlast van verkeer en het verduurzamen van het verkeer. In het verlengde van de landelijke en provinciale aanpak werkten we aan een risico gestuurde verkeersveiligheidsaanpak. We stimuleerden het fietsgebruik en het gebruik van openbaar vervoer door aanleg van fietspaden en het ondersteunen van buurt- en wijkbus.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De uitvoering van het fietspad langs de Kennedybaan (N625) loopt vertraging op vanwege de moeizame grondverwerving door de provincie Noord-Brabant. Subsidie is aangevraagd en toegekend. Het fietspad aan De Strepen is uitgevoerd en in gebruik, dat geldt ook voor de lokale knelpunten op de F59. Het vervangen van het aanliggend fietspad door een vrijliggend fietspad op de Heihoeksingel is aangehouden vanwege de ontwikkelingen in Oss-west. Ook de fietsverbinding via het Sibeliuspark richting Mondriaanlaan wacht op de uitvoering van de plannen in het Sibeliuspark. De getroffen maatregel op de fietsstraat bij het kruispunt Wethouder van Eschstraat/Chrysantstraat lijkt op basis van de afgenomen meldingen en klachten effect te hebben gehad.
- De risicogestuurde verkeersveiligheidsaanpak bepaalt mede de keuze in de projecten die gericht zijn op verkeersgedrag en ook in de keuze voor infrastructurele maatregelen. De vertaling van deze aanpak in een uitvoeringsprogramma nemen we mee bij het actualiseren van het mobiliteitsbeleid. Hiervoor onderzoeken we eerst de gevolgen van de woningbouwontwikkelingen voor de mobiliteit in Oss (zie onderdeel bereikbaarheid binnen dit programma).
- We hebben ingestemd met het Ambitiedocument gedeelde mobiliteit van de provincie Noord-Brabant. Dit is een eerste stap in de richting van een nieuwe concessie voor openbaar vervoer in de provincie.
- In de programmabegroting 2022-2025 is besloten om de wijkbus in de periode 2022-2024 een subsidie te verstrekken van € 25.000. De ondersteuning voor de buurtbussen en Maasveren is ongewijzigd. De Maasveren hebben naast de jaarlijkse subsidie van € 25.000 in 2021 een eenmalige extra bijdrage ontvangen van ruim € 90.000 in verband met COVID-19.
- We wachten de plannen van de initiatiefnemer voor het Innovatiecentrum Verkeer en Logistiek nog af. We ondersteunden de pilot 'Zichtbaar op de fiets in het donker' door een subsidie voor ontwikkeling en uitvoering. De werknemersaanpak van deze pilot is binnen de organisatie van de gemeente Oss uitgevoerd.
- De plankaarten voor het plaatsen van laadpalen zijn gereed en de uitrol door Vattenfall is gestart. Daarnaast zijn we gestart met het opstellen van een integrale visie op laadinfrastructuur.
- De fietsenstalling aan de Spoorlaan is medio 2021 gesloten vanwege het sterk teruggelopen gebruik én de bouwkundige staat van het pand. In de huidige omstandigheden is er ruim voldoende fietsparkeercapaciteit bij het NS-station. Gezamenlijk met Prorail onderzoeken we in hoeverre het aanbod aan fietsparkeervoorzieningen ook kwalitatief aansluit bij de behoefte. Hierbij onderzoeken we onder andere de inrichting en uitstraling van de bewaakte en onbewaakte fietsenstallingen, de mogelijkheden om de veiligheid en klantvriendelijkheid van de stallingen te verbeteren en de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van de behoefte en innovaties (mobiliteitshub).

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

De activiteiten genoemd onder 'Duurzame Mobiliteit' dragen bij aan een duurzamer verkeerssysteem, onder andere door:

- het zorgen voor een betere verkeersveiligheid.
- het stimuleren van meer duurzame verkeersbewegingen (te fiets, per spoor of over water).
- het verminderen van overlast van verkeersbewegingen (o.a. geluid, CO2-uitstoot).

De global goals die bij dit programma horen zijn: goede gezondheid en welzijn, duurzame energie, duurzame industrie, innovatie en infrastructuur, duurzame steden en gemeenschappen en klimaatactie.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2018	2019	2020	2021	Streef-waarde
Verkeersongevallen totaal	Viastat**	368	383	343	397	0*
Aantal ongevallen met doden	Viastat	3	1	2	3	0*
Aantal ongevallen met gewonden	Viastat	83	60	55	44	0*
Aantal doden	Viastat	6	1	2	3	0*
Aantal gewonden	Viastat	93	68	64	48	0*
Aantal laadpalen in de openbare ruimte		17	29	45	94	N.v.t.
Elektrische personenauto's (per 1.000 inwoners)	RDW klimaatmonitor	4,3	5,1	9	n.n.b.	N.v.t.

*We streven naar een daling van het aantal ongevallen en slachtoffers in het verkeer. Het ultieme doel is 0 doden en/of gewonden.

**Dit betreffen uitsluitend gegevens van door de politie geregistreerde ongevallen. De waarden voor 2021 zijn in verband met nabewerking voorlopig.

3.3 Waar staat je gemeente

Niet van toepassing.

4. Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Parkeren	Lasten	2.140	2.089	1.833	-256	V
	Baten	-2.458	-1.181	-1.784	-603	V
	Saldo	-318	908	48	-860	V
Verkeer	Lasten	1.585	1.823	1.533	-290	V
	Baten	-36	-41	-160	-119	V
	Saldo	1.549	1.782	1.372	-410	V
Totaal programma	Lasten	3.725	3.912	3.365	-547	V
	Baten	-2.494	-1.222	-1.945	-723	V
	Saldo	1.231	2.690	1.421	-1.269	V
Stortingen reserves		495	495	694	199	N
Onttrekkingen reserves		-285	-393	-348	45	N
Totaal mutaties reserves		210	102	346	244	N
Resultaat		1.442	2.792	1.767	-1.025	V

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000

Parkeren

We hebben € 256.000 aan lagere kosten en € 603.000 aan hogere opbrengsten. Per saldo geeft dit een voordeel van € 860.000.

Bij het opstellen van de programmabegroting 2022-2025 hadden we een nadeel verwacht van € 1,2 miljoen door COVID-19. Meerjarig staat de begroting ook onder druk. Het nadeel is echter veel minder groot dan we hadden verwacht, namelijk afgerond € 365.000.

We zien aan de ene kant lagere kosten door minder steringen, onderhoud en inzamelkosten door COVID-19. Ook hebben we lagere kosten bij bewaakte rijwielstallingen door sluitingen van stallingen. Ook dit komt door COVID-19.

Daarnaast zijn de opbrengsten hoger dan verwacht. De bijstelling die we bij de begroting hebben gedaan is te fors.

Verkeer

We hebben € 290.000 aan lagere kosten en € 119.000 aan hogere inkomsten, per saldo hebben we een voordeel van ruim € 0,4 miljoen. Dit heeft een aantal oorzaken:

We hebben lagere kosten voor het onderhoud van verkeer van € 199.000. Dit valt binnen de IUP projecten daarom hebben we dit we gestort in de reserve IUP. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de voortgangsrapportage IUP verderop in dit boekwerk.

We hebben € 94.000 minder uitgegeven aan de voorbereiding van de noordelijke randweg. Dit pakken we in 2022 verder op. Daarom stellen we voor om dit bedrag over te hevelen naar 2022.

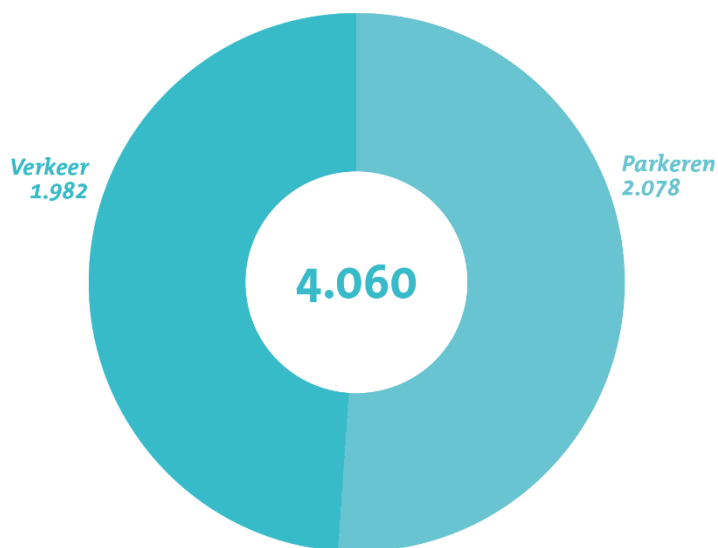
We hebben ongeveer € 119.000 aan hogere kosten en inkomsten door de subsidieregeling mensgerichte maatregelen. Hier zijn we afhankelijk van de aanvragen voor verkeerssubsidie en de verkeersprojecten die scholen indienen en realiseren. Hierdoor is het te ontvangen subsidiebedrag van de provincie Noord-Brabant lastig te begroten.

Stortingen reserves

We hebben € 199.000 gestort in de reserve IUP doordat we lagere kosten hadden voor groot onderhoud van verkeer.

Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2021 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

5. Overzicht subsidies

We geven hier een overzicht van de subsidies binnen dit programma per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Verkeer	55	55	55
Totaal programma 7. Mobiliteit	55	55	55

Programma 8. Aantrekkelijk wonen in Oss

1. Inleiding

In Oss voelen we al langere tijd veel urgentie om de grote woningbouwopgave aan te pakken. Op basis van het coalitieakkoord en de rapportage van de taskforce versnelling woningbouw en bedrijventerreinen hebben we hier met resultaat invulling aan gegeven en blijven we daar aan werken. In de Woonvisie staat beschreven:

- We zijn een complete woongemeente.
- We hebben een comfortabele woningvoorraad.
- Een (t)huis van alle groepen inwoners.
- We versterken de woonfunctie van Oss en willen de woningbouw versnellen.

Hoe ver we zijn met het realiseren van de doelstellingen en uit welke activiteiten dit blijkt volgt in deze programma evaluatie. De Osse inspanningen op gebied van woningbouw worden steeds breder herkend. Voorbeelden zijn diverse publicaties over de Osse woningbouwambities op locaties zowel binnen als buiten de stad en de recente publiciteit over de dalende winkelleegstand in het Osse centrum (landelijk koploper)

We willen een vitaal en multifunctioneel buitengebied behouden, waarin een nieuw en duurzamer evenwicht ontstaat, met een daarbij passende verbinding tussen stad en ommeland. Lange tijd was die relatie vanzelfsprekend, maar ook die is onder druk komen te staan. In ons buitengebied vinden veel grote ontwikkelingen plaats. Rondom de agrarische sector, energie en waterveiligheid. Het is onze rol als gemeente om die ontwikkelingen een goede plek te geven. Per deelgebied onderscheiden we specifieke kwaliteiten, waarden en belangen. Op basis daarvan wegen we de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde af en benutten we de kansen die zich voordoen. Hoe wij de ontwikkeling van het buitengebied op langere termijn zien, hebben we beschreven in de Gebiedsvisie Vitaal Buitengebied.

2. Programma-onderdelen

2.1 Wonen

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

In lijn met de in 2020 vastgestelde Woonvisie:

- *We zijn een complete woongemeente: Aandacht voor de woonomgeving in bestaande wijken en kernen. Een flexibel en gedifferentieerd woningbouwprogramma.*
- *We hebben een comfortabele woningvoorraad: Een woningvoorraad die aansluit bij de behoeften en wensen van de bewoners. De woningen zijn duurzaam en toekomstbestendig.*
- *Een (t)huis van alle groepen inwoners. Aandacht voor de groep kwetsbare inwoners met een zorgbehoefte die in de toekomst in een reguliere woning moeten blijven wonen.*
- *We versterken de woonfunctie van Oss, ook in regionaal opzicht. Dit betekent het ontwikkelen van goede woonmilieus voor de inwoners van Oss, maar ook de behoefte vanuit de regio.*

Bij het vaststellen van de Woonvisie is afgesproken dat er nog een vijfde doelstelling volgt:

- *We zorgen voor een aanpak ter versnelling van de woningbouwproductie.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Met het woonbeleid en woningbouwprogramma sluiten we zoveel mogelijk aan op de opgaven op de korte én lange termijn. We werken voortdurend aan extra en de juiste woningen in het stedelijke én het landelijke gebied en dat doen we in gesprek met onze inwoners, dorps- en wijkraden en ontwikkelende partijen. De afgelopen 4 jaar heeft dat geleid tot:

	Gereed gemelde woningen	Vergunde woningen	In aanbouw genomen woningen
2018	331	904	281
2019	413	167	104
2020	524	497	544
2021	534	356	255
Totaal	1.802	1.924	1.184

Er zijn in 2021 534 woningen gerealiseerd in de gemeente Oss, in de periode 2018-2021 in totaal circa 1.800. In de periode 2018-2021 is Oss gegroeid van 90.951 naar 93.243 inwoners (per 01-11-2021, bron: CBS). Een groei met ongeveer 2.300 Ossenaars.

Bij versnelling van de woningbouw gaat het vooral ook om de inspanningen die zijn geleverd om tot de ontwikkeling van nieuwe planlocaties te komen, zodat het aantal opgeleverde nieuwe woningen per jaar op een hoog niveau blijft. Concreet heeft dat geleid tot verdere stappen in de planontwikkeling van Geffen 't Veld, Ravenstein Stationskwartier en Oss-West, waar we in de eerste helft van 2022 komen tot het ter inzage leggen van ontwerpbestemmingsplannen. Op veel andere locaties is voortgang in de planontwikkeling, zoals Raadhuislaan Belastingkantoor en de Euterpelaan maar ook op veel locaties in het landelijk gebied. Zoals in Macharen en Lithoijen waar samen met de kernen zelf komen tot plannen die in 2022 in een bestemmingsplanprocedure kunnen worden gebracht. Naast de inzet op nieuwbouw hebben we een start gemaakt met de programmaopdracht Wonen, Welzijn en Zorg en de bestuursopdracht arbeidsmigratie. Samen met de woningbouwcorporaties werken we aan de uitvoering van de Prestatieafspraken 2021-2024.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In 2021 zijn 534 woningen gerealiseerd. In de raadsinformatiebrief 'voortgang woningbouw' wordt twee keer per jaar ingegaan op (een deel van) de locaties en de verdeling naar prijsklassen. In 2021 zijn 2 raadsinformatiebrieven 'voortgang woningbouw' verstuurd en in het eerste kwartaal van 2022 volgt een update met de jaarcijfers 2021.
- Er zijn in 2021 in totaal 360 initiatieven vanuit de samenleving op de Intaketafel gebracht. Vaak gaat het om woningbouwontwikkelingen en deze zijn in eerste aanzet beoordeeld op de wenselijkheid vanuit onze beleidskaders.
- We actualiseren periodiek grondprijzen en vrij op naam prijzen op basis van onder meer landelijke standaarden zoals de grens voor Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Sinds 2021 hanteren we deze werkwijze.
- Voor nieuwe mogelijkheden voor woningbouw werken we aan plannen voor:
 - o Oss West: gefaseerde ontwikkeling met in totaal als richtpunt circa 3.000 woningen met een start van de bouw in 2023. We werken aan de stappen om onder de mogelijkheden van de Crisis en Herstelwet te komen tot een ontwerp bestemmingsplan medio 2022 en in 2021 zijn daar vele stappen voor gezet. De ontwerp structuurvisie ligt in februari 2022 ter besluitvorming in de gemeenteraad. De stappen om daar te komen worden hier niet allemaal opgenoemd.
 - o Raadhuislaan Belastingkantoor (ca. 200 woningen): er is een winnaar geselecteerd uit de inzendingen en op basis daarvan wordt gewerkt aan verdere planontwikkeling binnen de gestelde kaders (zoals verdeling over prijsklassen).
 - o Transformatie van het gebied Euterpelaan naar een gemengd woon-werkmilieu (indicatie ca. 500-750 woningen).

- We zorgen de komende jaren voor aanvullende plancapaciteit in Geffen en Ravenstein:
 - o Voor woningbouwlocatie Geffen 't Veld (circa 270 woningen) is in 2021 veel voortgang bereikt. Samen met (digitale) participatie van veel Geffenaren is er eind 2021 een concept verkaveling gepresenteerd en wordt in het voorjaar van 2022 het ontwerpbestemmingsplan gemaakt.
 - o Voor woningbouwlocatie Ravenstein Stationskwartier met in fases in totaal toevoeging van circa 250-300 woningen is ook veel voortgang bereikt. Tot 6 februari 2022 is de concept verkaveling (digitaal) beschikbaar. De reacties worden daarna verwerkt en medio 2022 wordt het ontwerpbestemmingsplan gemaakt.
- Voor nieuwe mogelijkheden voor woningbouw in de stadjes en dorpen maken we plannen op maat, inspeland op de toekomstige behoefte. Daarvoor zijn we op verschillende manieren met de kernen in gesprek. Voorbeelden zijn er in o.a. Lithoijen, Macharen, Herpen en Overlangel.
- In lijn met de prestatieafspraken met de corporaties realiseren we in samenwerking met BrabantWonen de komende jaren vier locaties voor tijdelijke huurwoningen (circa 240 woningen). Deze zijn bestemd voor de doelgroep van beleid van corporaties. Op de eerste locatie, de Ruwaardvelden, is het proces in 2021 opgestart en worden naar verwachting in 2022 de woningen opgeleverd.
- We hebben samen met gemeenten in de regio stappen gezet naar een gezamenlijke aanpak van inschrijving voor en toewijzing van woonwagendplaatsen.
- We richten de standplaatsen aan de Brasem en de Weemse Hof in. Verder onderzoeken we mogelijkheden om de in het coalitieakkoord opgenomen 10 extra woonwagendplaatsen toe te voegen.
- We geven uitvoering aan het duurzaamheidsakkoord dat we met de woningcorporaties hebben gesloten voor de periode t/m 2025. Verdere informatie over de activiteiten m.b.t. thema energie en duurzaamheid in programma 5. Zuinig op ons klimaat.
- Op basis van een programmaopdracht voor een visie op Wonen, Welzijn en Zorg worden achtereenvolgens een woonzorganalyse, een visie op wonen welzijn en zorg en een bijbehorend uitvoeringsprogramma opgesteld. Eind 2021 is gestart om de woonzorgopgave voor de komende jaren inzichtelijk te krijgen, de resultaten verwachten we medio 2022.
- In 2021 is verder gewerkt aan de bestuursopdracht Huisvesting, Integratie en Participatie van internationale werknemers. We gaan daar in 2022 mee door tot er integraal beleid ontwikkeld is gericht op goede en veilige huisvesting van arbeidsmigranten.
- We geven uitvoering aan de eind 2020 vastgestelde meerjarige prestatie- afspraken met de woningcorporaties op thema's: toekomstgeschiktheid, beschikbaarheid, passendheid, leefbaarheid, duurzaamheid en betaalbaarheid.
- We benutten en onderhouden regionale, provinciale en landelijke netwerken, o.a. met betrekking tot lobby en profilering.
- Taskforce versnelling woningbouw en bedrijventerreinen heeft in 2020 en 2021 gewerkt aan een vijftal actielijnen. De komende jaren wordt hier verder op ingezet in de lijnorganisatie. Voorbeelden zijn projectgroep Oss-West o.l.v. de gedelegeerd opdrachtnemer (actielijn 3), het projectenbureau onder leiding van een kwartiermaker projectenbureau (actielijn 2) en de diverse producten van actief grondbeleid die in december 2021 door de Raad vastgesteld zijn van actielijn 4.
- We maken gebruik van provinciale en landelijke regelingen voor zover kansrijk en haalbaar voor Osse ontwikkelingen. Voorbeeld: de bijdrage- regeling stimulering woningbouw van de provincie Noord-Brabant. Daar gaan we in 2022 mee verder, net als met kansen uit het regeerakkoord.
- We attenderen initiatiefnemers in CPO groepen op mogelijkheden vanuit het provinciale actieprogramma nieuwe woonvormen en zelfbouw. Waar nodig ondersteunen we deze groepen met intentieverklaringen of adviezen. We geven in Q1 van 2022 uitvoering aan amendement Kickstart voor CPO's.
- Naast inzet op versterking van de uitvoeringskracht van de organisatie zetten we ook in op het creëren van de randvoorwaarden om de ambities waar te maken. We spelen in op juridische mogelijkheden vanuit de Huisvestingswet (zoals de wet opkoopbescherming) en hebben aandacht voor strategische vraagstukken, ook gericht op lobby en profilering van gemeente Oss op thema Wonen is van belang. De regionale woonfunctie van Oss versterken kan mede vanuit betrokkenheid op het juiste moment binnen regionale of landelijke trajecten worden bereikt.

2.2 Buitengebied

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We zorgen voor een integrale aanpak gericht op vitalisering van het buitengebied*
- *We spelen adequaat in op de transitie landbouw*
- *We ontwikkelen een nieuwe aanpak van de Maashorst-samenwerking*
- *We versterken de infrastructuur voor recreatie en toerisme*
- *We werken aan behoud en beleefbaar maken van ons erfgoed*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In ons Collegeprogramma "Kansen zien, kansen pakken" hebben we doelstellingen opgenomen voor de verschillende onderdelen van dit programma. Voor de realisatie daarvan hebben we de afgelopen jaren een consequente lijn gevolgd. We hebben nieuwe, toekomstgerichte visies ontwikkeld en daarin onze ambities voor de komende jaren bepaald. Expliciet is daarin opgenomen welke rol we als gemeente willen vervullen en wat deze vraagt aan middelen en mankracht. In de voorbereiding hebben we intensief gesproken met allerlei stakeholders en ons laten bijstaan door deskundigen. Onze nieuwe ambities hebben we concreet gemaakt in Uitvoeringsprogramma's voor de korte termijn, in de aanpassing van de benodigde middelen en mankracht en in de samenwerking met "het veld". De gemeenteraad heeft zich in het besluitvormingsproces intensief beraden op de diverse onderdelen.

In 2020 is de visie op Recreatie & Toerisme door de gemeenteraad vastgesteld. In 2021 zijn de visies op de landbouw en de Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's) en de Maashorst vastgesteld en is de Erfgoedvisie aan de gemeenteraad aangeboden die in januari 2022 is vastgesteld. Van de waterveiligheidstrajecten koerst het Project Meanderende Maas richting uitvoering met aantrekkelijke koppelkansen voor het gebied, te beginnen met de uiterwaard Diemen-Deden waarvoor het bestemmingsplan is vastgesteld. Het Project Ravenstein-Cuijk is op weg naar keuzes voor het voorkeursalternatief. De Duurzame Polder is aangewezen als intensief landbouwgebied met de opdracht voor opwekking van windenergie. Dit wordt vertaald in een integrale ontwikkeling voor dit gebied met koppelkansen voor andere doelstellingen. Voor het buitengebied als geheel is de Gebiedsvisie Vitaal Buitengebied vastgesteld die de wenselijk geachte ontwikkelingen schetst met veel aandacht voor de uitdagingen van natuur en biodiversiteit, lucht, water en bodem. In breder perspectief zijn de genoemde thema-visies daarin opgenomen. Dit is de eerste van de drie gebiedsvisies, naast de stad en de kernen, die de bouwstenen vormen voor de Omgevingsvisie van Oss.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Gebiedsvisie Vitaal Buitengebied:

Er zijn allerlei ontwikkelingen gaande die ons buitengebied raken en voor verandering zorgen. Om een vitaal en multifunctioneel buitengebied te kunnen behouden en versterken, moeten we een nieuw en duurzamer evenwicht creëren. Met een daarbij passende verbinding tussen stad en ommeland. Lange tijd was die relatie vanzelfsprekend. Maar dat is niet meer. De gemeenteraad heeft de Gebiedsvisie Vitaal Buitengebied vastgesteld. Deze vormt het perspectief van waaruit de uitdagingen en kansen van ons grote buitengebied worden benaderd en hoe de verschillende belangen tegen elkaar worden afgewogen. Kern daarvan vormt de sturing op 2 assen in onderlinge samenhang: horizontaal op de benutting en verdeling van de ruimte, verticaal op de kwaliteit van lucht, water en bodem. Onderscheiden worden deelgebieden zoals de Maasoever; dekzandrug en polder. Zes thema's worden uitgewerkt: Water, Bodem, Lucht; Rijke Natuur; Ruimte voor Energie; Vrije tijd en Ruimte; Prettig en gezond Leven; Toekomstvast Landbouw. Ruimtelijke initiatieven in het buitengebied worden integraal beoordeeld op basis van deze Gebiedsvisie Vitaal Buitengebied en gefaciliteerd door de werkwijze via de nieuwe opzet volgens de 'intaketafel'.

Waterveiligheidstrajecten

Door de klimaatontwikkeling is water(-veiligheid) landelijk en provinciaal nog hoger op de agenda komen te staan dan al het geval was. De overstromingen van de rivieroeveren, nota bene middenin de zomer, met op plaatsen desastreuze gevolgen, maakte eens te meer duidelijk hoe concreet dichtbij de urgentie is van de verbetering van de waterveiligheid. Weliswaar bleef de schade in onze gemeente nog beperkt maar dat had zo maar anders kunnen zijn. Omdat het overstromingsrisico van de Maas in onze gemeente verstrekkende gevolgen kan hebben voor de brede regio wordt al jaren hard gewerkt aan te treffen maatregelen. Wij zijn hier volop in betrokken als mede-opdrachtgever en in onze rol om de plannen ruimtelijk mogelijk te maken. Het Project Meanderende Maas bestaande uit een combinatie van dijkversterking en ruimte voor de rivier gaat richting uitvoering. Het bestemmingsplan voor de grootste meander Diemen-Deden is vastgesteld zodat de werkzaamheden in het voorjaar van 2022 kunnen starten. Gepland is dat in 2023 de vervolgstappen worden gezet. De voorbereiding van het voor ons kleinere Project Ravenstein-Cuijk is gericht op keuzes richting het voorkeursalternatief voor uitwerking. Wij maken ons in beide projecten hard voor koppelkansen die een verrijking voor ons gebied vormen. Daarin zijn verdergaande keuzes gemaakt voor landschap, natuur/biodiversiteit, erfgoed, economie en recreatie & toerisme. Hierover wordt permanent invulling gegeven aan de omgevingsdialoog. In dat kader kwamen onder meer ook de natuur- en recreatiemogelijkheden in de Ossekamp/de Waarden, de verkeersdrukte op de dijk, wandel- en fietspaden en de kademuur in Ravenstein aan de orde.

Duurzame Polder

De Lithse en Geffense polder is een open gebied dat gekenmerkt wordt door eigen natuurwaarden zoals de weidevogels en dat overwegend wordt benut door rundveehouderijen. Dat gebied leent zich voor grootschalige energie-opwekking door windmolens, maar niet door zonnevelden. De gemeenteraad heeft besloten dit gebied als intensief landbouwgebied aan te wijzen en daar onder voorwaarden mee te werken aan initiatieven voor windmolens. Dit in een gemeenschappelijke aanpak met de gemeente Den Bosch met ondersteuning door Provincie en Rijk. Hiervoor is een Bestuursvereenkomst gesloten die uitgaat van een integrale gebiedsontwikkeling.

Maashorst

De nieuwe samenwerking in Maashorstverband waar al langer aan werd gewerkt is, is per 1 januari 2022 tot stand gebracht. Doel daarvan is een betere afstemming op de verschillende ambities van de deelnemende gemeenten, Staatsbosbeheer en Waterschap. Voor Oss houdt dit in dat wij Herperduin inmiddels weer geheel in eigen beheer hebben genomen en daarin onze wensen ten aanzien van natuurontwikkeling en -beheer, recreatie en toerisme en klimaateducatie vorm geven volgens het zgn. Herpense model. Onze interne organisatie, de financiering en de wijze waarop wij in de Maashorst samenwerken zijn hierop aangepast. Dit houdt in dat de nieuwe gemeente Maashorst vanuit haar ambitieniveau het voortouw neemt in de verdere ontwikkeling van de Maashorst als geheel. De Stichting Maashorst in Uitvoering wordt opgeheven. Als gemeente Oss hebben wij voor bepaalde activiteiten een dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Maashorst afgesloten. Onze subsidie aan het NatuurEducatieCentrum Slabroek hebben we beëindigd en ingezet voor een eigen aanpak van de verbinding van klimaat in de breedte met jongeren.

In Maashorst-verband loopt een onderzoek naar het klimaatrobuust maken van het gebied incl. de aanpak van verdroging. Als Oss verkennen we de mogelijkheid voor een tweede natuurpoort bij Hoessenbos, bereiden we een nieuw IBP (Inrichtings- en Beheer Plan) voor en zijn we gestart met de vormgeving van een eigen aanpak van klimaateducatie waaronder natuureducatie.

Landbouw

De agrarische keten is van oudsher een belangrijke sociaal-economische sector in onze gemeente. Zij draagt bij aan een van de belangrijkste elementen van ons welzijn: de voedselvoorziening. Tegelijkertijd bezitten en gebruiken onze agrariërs verreweg het grootste deel van ons grondgebied. De transitie van de landbouw is een veelbesproken en complex onderwerp op Rijks- en Provinciaal niveau. Gemeenten hebben hierin een rol. Daarom was een beleidskader nodig aanvullend op het Bestemmingsplan Buitengebied 2020. Dit wordt gevormd door een nieuwe visie op de landbouw die uit twee onderdelen bestaat: "*De toekomst van de landbouw in Oss*" en "*Beleid voor Vrijkomende Agrarische Bedrijven en Bedrijfsbebouwing*".

Waar omliggende gemeenten zich met name richten op stoppende bedrijven en met name varkenshouderijen, gaat onze aandacht primair uit naar het faciliteren van toekomstperspectief voor moderne agrarische drijven, waarbij de melkveehouderij de grootste tak is in onze gemeente. Over het doel van de transitie zijn partijen het eens: een economisch volhoudbaar landbouwmodel, dat ecologisch verantwoord is en zich verzekerd weet van voldoende politiek-maatschappelijk draagvlak. Maar het hoe en wat van de uitvoering blijkt weerbarstig. Op basis van een externe analyse van de Osse situatie hebben wij onze rol en onze inzet voor de komende jaren bepaald.

Binnen het Uitvoeringsprogramma werken we nauw samen met de sector. We faciliteren innovatieve ondernemers in ons gebied met pilots zoals stalsystemen, energie uit mest, groenteteelt onder zonnedak, bokashi-compostering en eiwittransitie. Voor de westelijke polder zijn verkennende gesprekken gevoerd met stakeholders in de agrarische sector om te komen tot integrale invulling van "energy-farming" met koppelkansen. We zijn actief deelnemer aan een onderzoek van de WUR naar de ruimtelijke implicaties van het implementeren van circulaire landbouw (Splendid) en nemen de resultaten mee in de verschillende gebiedsgerichte aanpakken. We zijn actief deelnemer in de Kopgroep Transitie Landbouw voor de regio Noordoost-Brabant waarin we samenwerken aan visievorming, kansen voor de regio en lobbytrajecten.

Recreatie en toerisme

In 2020 is het beleidskader voor recreatie & toerisme vastgesteld met de Nota "Verbinden en vertellen". Het afgelopen jaar hebben we verhaallijnen ontwikkeld die een plaats hebben gekregen op ons platform TrefhetinOss. De Maassamenwerking met 5 andere gemeenten (Den Bosch; Heusden; Maasdriel; West Maas en Waal; Wijchen) is bekrachtigd en gaat een bijdrage leveren aan de promotie van ons gebied langs de Maas. We hebben onze samenwerking geïntensiveerd met Visit Brabant, de marketingorganisatie van de Brabantse Vrijetijdseconomie, gefaciliteerd door de provincie Noord-Brabant. In dat kader is onze wethouder de voortrekker in Noordoost-Brabant zijnde een van de vier regio's. We zetten nadrukkelijk in op het verbeteren en aantrekkelijker maken van routestructuren. Het contract met de VVV is beëindigd. In de nieuwe streekwinkel waaraan we meewerken en die we financieel ondersteunen, is nu het Toeristisch Informatiecentrum Oss gevestigd. Verkend wordt hoe we de diverse informatiecentra beter kunnen equiperen en of er ook in Lith en Geffen een toeristisch informatiecentrum kan worden gevestigd. Initiatieven tot versterking van recreatief-toeristische voorzieningen liggen ter beoordeling bij de afdelingen RO en VTH zoals de Lithse Ham, Jachthaven de Groot, Hoessenbosch, Keent, Alle Straaten en de uitbreiding van Bierbrouwerij Oijen is positief beoordeeld. Voor een nieuwe ontwikkeling van de Geffense Plas is een belangrijke doorbraak bereikt. Als gemeente hebben we weer de vrije eigendom verworven en zijn we gestart met het maken van een toekomstplan.

Erfgoed

Oss is een grote erfgoedgemeente die veel te bieden heeft. Bovendien blijkt steeds weer dat erfgoed leeft in onze gemeente. Enkele jaren geleden zijn we gestart met een nieuwe aanpak en zwaardere profilering van ons erfgoed. Dit heeft mooie resultaten opgeleverd, zoals de rotonde met het kromgebogen zwaard, de pilot Kerkenvisie, vele initiatieven en publicaties en de prestigieuze nominatie van Beste Erfgoedgemeente 2019. Om dit verder uit te breiden en de aanwezige energie te stimuleren en richting te geven, is een nieuw toekomstgericht beleidskader nodig. De laatste Erfgoednota dateerde uit 2006. Voor het nieuwe kader hebben we lering getrokken uit onze ervaringen van de afgelopen jaren. Hierover is intensief met het erfgoedveld gesproken en opiniërend gesproken met de gemeenteraad. Het College heeft de erfgoedvisie 'Toekomst voor OnSS erfgoed' aangeboden aan de gemeenteraad en deze is inmiddels vastgesteld. Onze ambitie en daaruit voortvloeiende opgave is kernachtig verwoord in het motto "*Om zuinig en trots op te zijn en om door te vertellen*". Met als rode draad het centrale verhaal van de Maas zoals beschreven in het boekje Mens en Maasland.

Afgelopen jaar zijn er weer veel aansprekende initiatieven genomen vanuit de gemeenschap die ook veel aandacht hebben gekregen. In het kader van de basis op orde brengen, hebben we de personele bezetting versterkt en zijn we gestart met de aanwijzingsprocedure van 100 nieuwe gemeentelijke monumenten. Vooruitlopend op deze aanwijzingsprocedure zijn de Nucleaire-, Biologische- en chemische schuilkelder (NBC), 't Hageltje en enkele andere gebouwen aangewezen als gemeentelijk monument.

We hebben het nieuwe ambitiedocument voor de provinciale samenwerking in het programma Zuiderwaterlinie onderschreven. En we hebben met het TU Lab learning communities met betrekking tot de herbestemming van religieus erfgoed opgezet.

Publieksactiviteiten brachten ons erfgoed onder de aandacht bij inwoners en bezoekers zoals de Archeologiedagen, Open Monumentendag (in samenwerking met het Stadsarchief Oss), de lancering van de fietsroute Tempels langs de Maas en de activiteiten die door studenten van de Universiteit Leiden in onze gemeente zijn georganiseerd rondom de Fieldschool (opgraving aan de Gewandeweg). We doen actief mee in het Platform Grote Erfgoedgemeenten met een eigen inbreng als stadteland met veel diverse historie.

Solide, toekomstgerichte basis

Met de nieuwe beleidskaders op de deelonderwerpen en met de overkoepelende Gebiedsvisie Vitaal Buitengebied hebben we onze ambities bepaald en aangegeven hoe we die denken te kunnen realiseren. De organisatie is versterkt en de financiële middelen zijn herschikt en uitgebreid. We hebben nieuwe energie gebracht in onze samenwerking met het veld. En omdat we op al deze terreinen samen met andere externe partijen meer kunnen bereiken, hebben we ons netwerk uitgebreid en onze rollen daarin versterkt. Al deze zaken hebben we vertaald in uitvoeringsprogramma's die lopen. Daarmee hebben we een solide, toekomstgerichte basis gelegd waarop de komende jaren kan worden voortgebouwd.

2.3 Omgevingswet

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Oss is op 1-1-2022 klaar voor de uitvoering van de Omgevingswet (minimale vereisten)*
- *We stellen in 2021 gebiedsvisies vast ter voorbereiding op de omgevingsvisie, die we in 2023 vaststellen*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Onze voorbereiding ligt op schema. De planning is op onderdelen aangepast naar aanleiding van het uitstel van de invoeringsdatum naar 1 januari 2023. De aanpassingen betreffen vooral de ICT en de werkprocessen, omdat we daar ook afhankelijk zijn van de voortgang landelijk en bij onze leveranciers. De activiteiten zijn erop gericht om per 1 januari 2023 volgens de wet te werken. De voorbereiding daarop ligt op schema.

In 2021 heeft de gemeenteraad conform planning een aantal besluiten genomen over het omgevingsplan (uitgangspunten, delegatie, adviesrecht e.d.). Op basis daarvan treffen we voorbereidingen voor de transitie van ons tijdelijk omgevingsplan van rechtswege naar een nieuw omgevingsplan conform de wet en onze gemeentelijke uitgangspunten. Met deze transitie starten we direct na inwerkingtreding van de wet. De gebiedsvisie buitengebied is vastgesteld, de gebiedsvisie stedelijk gebied volgde in februari 2022. De gebiedsvisie stadjes en kernen heeft enige vertraging opgelopen en wordt in 2022 afgerond. Tegelijkertijd zijn we gestart met de voorbereiding voor het maken van een omgevingsvisie, waarmee we met de nieuwe raad en het nieuwe college aan de slag gaan.

De nota Participatiebeleid onder de Omgevingswet is vastgesteld door de gemeenteraad. Op basis daarvan geven we participatie bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving in 2022 verder handen en voeten.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben de gebiedsvisie buitengebied afgerond.
- We hebben een gebiedsvisie stedelijk gebied gemaakt.
- We hebben een gespreksnotitie gemaakt voor de gebiedsvisie stadjes en kernen waarmee we in 2022 het gesprek aangaan met inwoners en partners.
- We hebben de noodzakelijke besluiten rond het omgevingsplan voorbereid en voorgelegd (besluit raad oktober 2021).
- We hebben de nota Participatie onder de Omgevingswet gemaakt en voorgelegd (besluit raad oktober 2021).
- Op het gebied van ICT hebben we de noodzakelijke software aangeschaft en geïnstalleerd en zijn we begonnen met het aanpassen van de software aan onze eigen processen. Daarnaast zijn we gestart met het oefenen met de nieuwe software voor vergunningen en omgevingsplan (Omgevingslab).

- We werken door aan de uitwerking en implementatie van de nieuwe werkprocessen.
- We nemen actief deel aan het regionale traject om het proces in de keten goed te organiseren (o.a. omgevingstafel).

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Het verduurzamen van vooral de bestaande woningvoorraad is een grote en belangrijke opgave. Deze opgave komt (o.a.) aan bod in programma 5: uitvoeringsprogramma Energiebesparing en Transitievisie Warmte.

Bij de integrale aanpak voor het buitengebied gaat het om een kwaliteitsslag waarbij alle aspecten van duurzaamheid belangrijk zijn. Het buitengebied biedt ruimte voor belangrijke bronnen voor ons bestaan: voedsel, energie, biodiversiteit, water, gezonde bodem en lucht en recreatiemogelijkheden.

De Toekomstvisie en Structuurvisie voor de gemeente Oss lopen tot 2020. De actualisatie krijgt gestalte in de Omgevingsvisie, die daarmee het nieuwe integraal kader vormt voor het ruimtelijk beleid waaronder wonen voor de gemeente. In de omgevingsvisie maken we ook keuzes t.a.v. duurzaamheid. Daarin nemen we de global goals als drijfveer en integreren we sociale doelen als gezondheid en onderwijs.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2018	2019	2020	2021	Streef-waarde
Gemiddelde leegstand woningen	OssStat	2,9	3,2	3,1		2,2% (frictie leegstand)
Gemiddelde verkooptijd woningen	NVM	Q2 - 55	Q2 - 59	Q2 - 32		100 dagen
Verleende bouwvergunningen	Gemeente Oss	904	392	497		450
In aanbouw zijnde woningen	Gemeente Oss	322	542	544		
Gereedgekomen woningen	Gemeente Oss	331	400	524		600
Aantal actief woningzoekenden Mooiland	Mooiland	1.034	1.214	1.073		
Aantal reacties per woning BW			131,2	139,5		

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	10,3	7,8	2020

4. Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Evenementen en stadspromotie	Lasten	863	800	711	-88	V
	Baten	0	0	-13	-13	V
	Saldo	863	800	698	-101	V
Ruimtelijke ordening	Lasten	3.137	3.794	3.416	-378	V
	Baten	-336	-381	-352	28	N
	Saldo	2.800	3.414	3.064	-350	V
Volkshuisvesting	Lasten	4.007	4.030	4.129	99	N
	Baten	-2.999	-2.999	-4.440	-1.440	V
	Saldo	1.007	1.030	-311	-1.341	V
Recreatie en toerisme	Lasten	1.004	977	992	15	N
	Baten	-38	-38	-121	-83	V
	Saldo	967	940	872	-68	V
Woningbouwcomplexen	Lasten	8.461	14.982	9.945	-5.037	V
	Baten	-9.886	-18.201	-13.176	5.025	N
	Saldo	-1.425	-3.219	-3.230	-12	V
Strategische projecten/samenwerking	Lasten	994	1.599	2.523	924	N
	Baten	0	0	-428	-428	V
	Saldo	994	1.599	2.095	496	N
Totaal programma	Lasten	18.465	26.182	21.717	-4.465	V
	Baten	-13.260	-21.619	-18.530	3.089	N
	Saldo	5.206	4.563	3.187	-1.376	V
Stortingen reserves		1.927	3.956	4.047	91	N
Onttrekkingen reserves		-6.447	-7.748	-7.994	-246	V
Totaal mutaties reserves		-4.520	-3.793	-3.947	-155	V
Resultaat		686	770	-761	-1.531	V

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000

Ruimtelijke ordening

We hebben € 378.000 aan lagere kosten. Dit heeft een aantal oorzaken.

- In de planschadezaak v.d Schoot in Berghem hebben we na jaren gerechtelijke procedures geschikt met een vergoeding van € 66.000. Dit nadeel was niet geraamd.
- Op het project Nieuw Zevenbergen is vertraging in de MER-procedure opgelopen. Dit zorgt voor lagere kosten van € 71.000. We hebben daarom minder onttrokken aan de reserve Geluid.
- Bij het project Windpark Elzenburg de Geer hebben we dit jaar een bedrag van € 108.000 niet besteed. Door de bezwaarprocedure van het bestemmingsplan zijn diverse werkzaamheden tijdelijk uitgesteld. We hebben daarom ook minder onttrokken aan de reserve.
- Voor de omgevingsvisie houden we dit jaar een bedrag van € 298.883 over. De invoering van de wet is al diverse keren uitgesteld en dat betekent dat de werkzaamheden hiervoor ook vertraagd zijn. Ook hiervoor hebben we een lagere onttrekking gedaan uit de algemene reserve.

- Bij project Visie Geffen-Oss is een bedrag van € 38.626 uitgegeven dat niet is geraamd. We betalen dit uit de bijdragen die we hiervoor hebben ontvangen.

Volkshuisvesting

We hebben hogere kosten van € 99.000 en hogere opbrengsten van afgerond € 1,4 miljoen. De hogere kosten komen onder andere omdat we extra personeel hebben ingezet in de afhandeling van de vergunningaanvragen. Daarnaast hebben we lagere kosten voor de renovatie voor woonwagendplaatsen, daarom hebben we ook minder onttrokken aan de reserve woonwagens.

We hebben dit jaar een fors hogere legesopbrengst gehaald, namelijk € 1,4 miljoen. Dit komt doordat we in hebben gezet op het inlopen van de achterstand vergunningaanvragen van vorig jaar en de vervroeging (extra) aanvragen door de komst van de nieuwe Omgevingswet.

Woningbouwcomplexen

Woningbouw is een budgettaire neutrale activiteit, onderdeel van het grondbedrijf. Het saldo van lasten en baten van alle woningbouwcomplexen inclusief mutaties in reserves en voorzieningen verrekenen we uiteindelijk verrekend met de grondvoorraad op de balans van de gemeente.

Per saldo zijn de kosten op de diverse woningbouwcomplexen € 1,5 miljoen lager geweest dan geraamd in 2021. Dit wordt vooral veroorzaakt door:

- Piekenhoef: € 0,3 miljoen lager
- Horzak: € 1,3 miljoen lager
- Oijense Zij: € 2 miljoen lager
- Liesdaal: € 0,4 miljoen lager
- Lith Oost: € 0,5 miljoen lager.

Daarnaast zijn de kosten voor het complex 't Veld Geffen € 3,2 miljoen hoger. Deze grondexploitatie is in 2021 daadwerkelijk geopend en er zijn gronden aangekocht voor totaalbedrag van circa € 2,8 miljoen.

De totale verkopen bedroegen € 13,1 miljoen in 2021. Dit is per saldo € 5,1 miljoen lager dan geraamd. Vooral de verkopen bij Oijense Zij en Leiweg Geffen blijven achter op de raming. Van de werkelijk gerealiseerde opbrengsten is circa € 10,8 miljoen binnen Oijense Zij gerealiseerd.

Voor verwachte exploitatie verliezen (Leiweg en Weverstraat) hebben we een storting gedaan van € 0,2 miljoen in de betreffende voorziening. Deze gelden hebben we onttrokken aan de algemene bedrijfsreserve.

Per saldo is de voorraad onderhanden werk binnen het grondbedrijf met € 3,8 miljoen afgenomen.

Voor een uitgebreide toelichting op het rekeningresultaat van het grondbedrijf verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid verderop en naar het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG).

Strategische projecten/samenwerking

Op dit product verantwoorden we de plankosten verantwoord voor diverse projecten. Deze plankosten activeren we als immateriële vaste activa.

Voor diverse plankosten (€ 1,3 miljoen) hebben we een voorziening gevormd. Het betreft vooral kosten die gemaakt zijn voor Oss West (€ 0,6 miljoen), het voormalig belastingkantoor (€ 0,3 miljoen) en voor het stationskwartier Ravenstein (€ 0,2 miljoen).

Voor het afboeken van de aankoop van strategische gronden hebben we € 0,4 miljoen uit de reserve strategische aankopen gehaald en gestort in de voorziening afwaardering (I)MVA.

De voorziening voor Heesch West is nog niet ingebracht in deze gemeenschappelijke regeling (€ 13,2 miljoen).

Stortingen reserves

De stortingen in de reserves zijn € 91.000 hoger dan begroot door:

- een extra storting in algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf voor winsten woningbouw: € 0,1 miljoen;
- extra storting in het groenfonds landelijk gebied: € 0,2 miljoen;
- een lagere storting in algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf vanuit strategische projecten van € 0,2 miljoen.

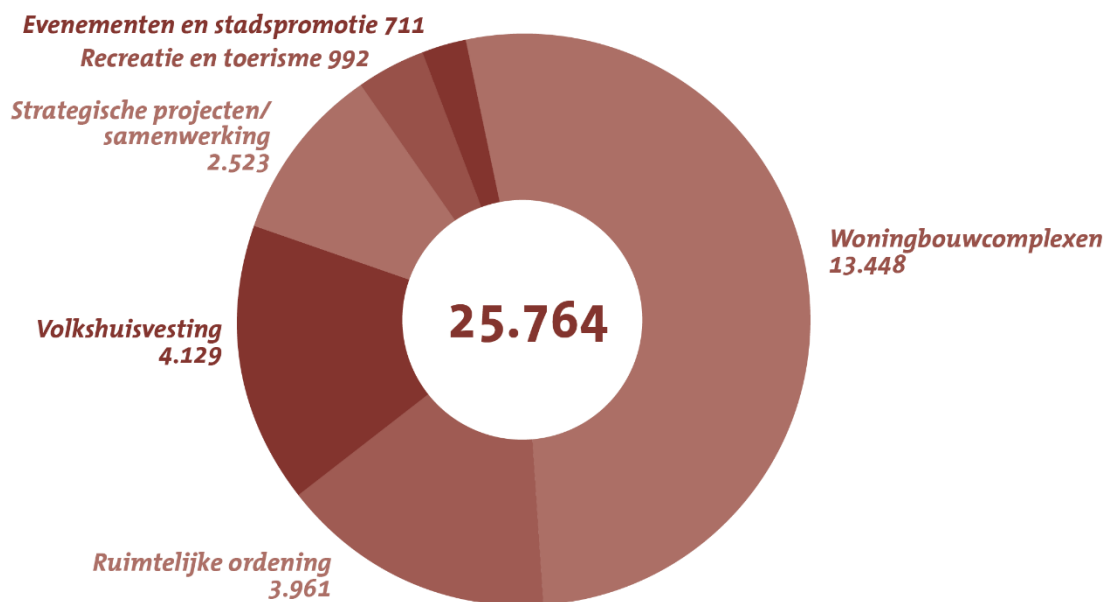
Onttrekkingen reserves

De onttrekkingen aan de reserves zijn € 246.000 hoger dan begroot door:

- een hogere onttrekking aan de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf voor strategische projecten: € 355.000.
- een hogere onttrekking aan de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf: € 320.000. Dit is vooral voor het afdekken van verwachte exploitatieverliezen voor Leiweg 3 Geffen en de Weverstraat. Hiervoor zijn verliesvoorzieningen gevormd.
- een hogere onttrekking aan de reserve volkshuisvesting voor de beheerkosten van diverse leningen, zoals startsleningen en duurzaamheidsleningen: € 43.000.
- een lagere onttrekking van € 227.000 aan de algemene reserve voor de Omgevingsvisie.
- een lagere onttrekking van € 108.000 aan de reserve voor het windpark Elzenburg de Geer.
- een lagere onttrekking van € 71.000 aan de reserve Geluid voor het bestemmingsplan Nieuw Zevenbergen.
- geen onttrekking voor de realisatie van woonwagens: € 53.000.

Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2021 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

5. Overzicht subsidies

We geven hier een overzicht van de subsidies binnen dit programma per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Evenementen en stadspromotie	98	152	139
Recreatie en toerisme	340	219	186
Totaal programma 8. Aantrekkelijk wonen in Oss	438	371	325

Programma 9. Veilige omgeving

1. Inleiding

Vanuit dit programma werken we aan zo veilig mogelijke wijken en kernen in Oss. Veiligheid is v n iedereen en vóór iedereen. Het op peil houden van de veiligheid en veiligheidsbeleving moeten we samen met de Osse inwoners doen. Iedereen heeft hierin zijn eigen verantwoordelijkheid. We richten onze inzet op de zaken die we als gemeente kunnen beïnvloeden en hebben daarbij vaak een proces of beleidsmatige rol. Daarnaast kennen we een zelfstandige rol, daar waar het gaat om het inzetten van bestuursmaatregelen om de openbare orde te handhaven en ondermijning tegen te gaan. Het doel is integraal werken vanuit verschillende rollen maar wel als één overheid door alle domeinen heen.

Binnen veiligheid hanteren we vijf veiligheidsvelden: veilige leef- en woonomgeving, bedrijvigheid en veiligheid, jeugd en veiligheid, fysieke veiligheid en integriteit en veiligheid (ondermijning). Binnen de velden stellen we prioriteiten. Alle velden pakken we integraal met onze partners aan. De verbinding tussen zorg en veiligheid loopt als een rode draad door de onderdelen heen waarbij het belang van de koppeling tussen zorg en veiligheid niet meer weg te denken is.

Ook als er openbare orde of veiligheidsincidenten zijn dan lossen we deze zo goed als mogelijk op. Zo zetten we o.a. in op toezicht en handhaving op straat, zijn we zeer betrokken bij de veiligheidsregio, zetten we in op de aanpak van ondermijnende criminaliteit en adviseren we bestuur over juridische handhaving of openbare ordeverstoringen.

2. Programma-onderdelen

2.1 Veilige woon- en leefomgeving

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We verbeteren de objectieve en subjectieve veiligheid door samen met de partners de slachtofferkans te beperken, de pakkans te vergroten en de aangifte bereidheid onder slachtoffers te verhogen.*
- *Bij langdurige ernstige woonoverlast zetten we in op een ketengerichte aanpak om met partners integraal op te treden.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De aanpak van vergaande woonoverlast is een terugkerende taak. Afgelopen jaar hebben we gezien dat de tijd waarin we leven zorgt voor uitdagingen in de leefomgeving van mensen en dat de ervaren woonoverlast is toegenomen. Dit zien we terug in het aantal complexe casussen dat via het model Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE) is opgepakt en in de gevoelde noodzaak om zorg en veiligheid beter met elkaar te verbinden.

Het verbeteren van de objectieve en subjectieve veiligheid is tevens een doorlopend proces waarbij we per jaar bekijken waar er extra inzet nodig is. In 2021 hebben we dit met name gekoppeld aan de aanpak en maatregelen rondom het COVID-19 virus en de bijbehorende impact.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We streven naar meer verbinding, gezamenlijke aanpak en gedragen verantwoordelijkheid voor de thema's die op de domeinen en zorg en veiligheid spelen. We hebben hierbij een eerste stap gezet met het opstellen van een prioriteitenagenda Zorg en Veiligheid. Het geeft op hoofdlijnen een overzicht van de thema's die spelen op het snijvlak zorg en veiligheid.
- We hebben op basis van de prioriteitenagenda besloten om aan de slag te gaan met de volgende thema's: doorontwikkeling Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE), doorontwikkeling aanpak complexe casuïstiek en goede verbinding tussen interne bestuurlijke/ambtelijke overlegstructuur op het gebied van Zorg en Veiligheid.

- We werken structureel samen met wijkcoördinatoren, wijkagenten, boa's en andere betrokkenen om vroegtijdig (woon)overlast aan te pakken.
- We leggen (bestuurlijke) maatregelen op bij ernstige (woon)overlast of huiselijk geweld. Dit aan de hand van het AVE model zodat zorg en veiligheid maar ook preventie, vroeg signalering en repressie elkaar aanvullen tot een totaal aanpak passend bij de casus.
- We zetten samen met partners in op de Schadewijk door middel van de integrale opdracht vanuit programma Schadewijk. Team veiligheid participeert hierin.
- We hebben een analyse gemaakt van de huidige aanpak van nazorg aan ex-gedetineerden. In 2022 gaan we aan de slag om de rollen en taken beter vorm te geven.
- We hebben de pilot samenwerking Proeftuin Ruwaard en Justitiële keten, waarbij we straf afdoeningen in een vroegtijdig stadium koppelen aan zorgbehoeften, afgerond en zetten in 2022 in op een vervolg van de pilot.
- We zijn, samen met de collega's van zorg, ervaring aan het opdoen met de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (WvGGZ) die per 2020 van kracht is. Samenwerking met de GGZ hierin zal een belangrijk thema zijn.
- We participeren in projecten die zorg en veiligheid raken zoals bij Koers en Kansen, KetenveldNorm Signalenoverleg, de driehoek Beschermd wonen en de Toegang.
- We zetten in op deskundigheidsbevordering van de procesregisseurs. Dit doen we onder andere in samenwerking met het Zorg- en Veiligheidshuis.
- Door de veranderende rol als regisseur in het proces voetbal trekt de gemeente nauwer op met politie en de BVO (Betaald Voetbalorganisatie) Top Oss. Dat heeft geleid tot een koppeling van een gebiedsverbod aan een stadionverbod. Op deze manier trekken we integraal op en pakken we overlast effectiever aan.
- Taakverzwaring en -verbreding hebben ertoe geleid dat we hebben ingezet op het anders vormgeven van de organisatorische invulling van veiligheid en dat we een plan hebben opgesteld voor versteviging van de crisis- en rampenbestrijding en het beleidsmatige werkveld. Dit geven we in 2022 vorm.

2.2 Bedrijvigheid en veiligheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We pakken ondermijning in het buitengebied aan*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We hebben de aanpak van het buitengebied niet als prioriteit opgepakt zoals vooraf voorgenomen. Hiermee hebben we capaciteit vrijgespeeld voor de aanpak van COVID-19. Wel hebben we ingezet op een aantal activiteiten zoals aanmelding bij Meld Misdaad Anoniem, hebben we een aantal MIT-controles gehouden in het buitengebied en op de weekmarkt van Oss met de 'bijtende bende bus' gestaan om inwoners te informeren over de gevaren van drugsdumpingen en drugsproductie. Daarnaast hebben we het Signaaloverleg opgezet om fraude en ondermijningssignalen intern te bespreken. Het afgelopen jaar zijn er nauwelijks signalen binnengekomen over ondermijnende criminaliteit in het buitengebied van Oss.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Om onze informatiepositie te verbeteren bespreken we signalen van fraude en ondermijning in een intern signalenoverleg. Hierdoor kunnen we integraal en meer informatie-gestuurd werken.
- We hebben de gemeente Oss in 2020 aangemeld bij Meld misdaad anoniem (MMA), zodat signalen laagdrempelig en anoniem gemeld kunnen worden. In 2021 hebben we gezien dat hier voldoende gebruik van wordt gemaakt om dit te continueren. Er zijn 112 MMA meldingen binnengekomen in 2021.

2.3 Jeugd en veiligheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We dringen jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit terug*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De invloed van COVID-19 op de jeugd was enorm. Door een actieve aanpak op zowel de overlast als in het creëren van mogelijkheden hebben we de overlast tot een minimum weten te beperken. Dit hebben we samen gedaan met partners zoals politie maar ook interne collega's vanuit evenementen, TOR/HOR en zorg. We zagen dat het aantal overlastgevendende jeugdgroepen niet groeiden. We zien wel dat het lachgasgebruik onder jeugdigen is toegenomen, hier gaan we in 2022 mee aan de slag.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben ingezet op maatregelen om de overlast te beperken op plekken zoals de parkeerplaats bij de Rusheuvel of op het schoolplein van BS de Fonkeling in Berghem.
- We hebben ingezet op een aantal overlastgevendende jeugdgroepen. Hierdoor is de overlast afgenomen.
- We focussen ons op de verbinding tussen zorg en veiligheid, waarbij we beleid zoveel mogelijk op elkaar afstemmen. Ook in de uitvoering van interventies die te maken hebben met preventie enerzijds en repressie anderzijds zoeken we de verbinding.
- Met programma 1. Zorg en welzijn, werken we nauw samen. Een voorbeeld hiervan is de inzet van de straatcoaches. We hebben de werkzaamheden van de straatcoaches geëvalueerd in 2021. De verbeterpunten hebben we opgepakt met de betreffende ketenpartners die erbij betrokken zijn. We hebben de inzet van de straatcoaches vanaf januari 2020 verlengd tot eind 2022. In 2022 onderzoeken we de mogelijkheden van een verlenging voor na 2022.
- We hebben met de ketenpartners gewerkt aan een betere onderlinge samenwerking om zo de overlast op straat terug te dringen.

2.4 Fysieke veiligheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Zorgdragen dat de organisatie (veiligheidsregio) bij een ramp of crisis goed ingericht en voorbereid is*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

De Veiligheidsregio Brabant-Noord (VRBN) heeft een zeer grote rol in de aanpak van COVID-19 en alle maatregelen die daarbij horen. Zij pakken hierin een sturende, maar ook faciliterende rol. Ondanks de impact van COVID-19 blijkt uit de recente tussenevaluatie van het beleidsplan 2020-2023 Samen Veiliger dat VRBN op koers ligt om haar ambities te realiseren. VRBN verwacht daarom in december 2023 de opgaven uit het Beleidsplan grotendeels afgerond te hebben.

De personen die een actieve rol hebben binnen de bevolkingszorgprocessen worden jaarlijks bijgeschoold over de ontwikkelingen binnen hun proces, zo is er ook in 2021 een oefening geweest.

Daarnaast hebben we in 2021 meerdere incidenten gekend waarbij we hebben geacteerd vanuit de rampen en crisisbeheersing. Denk hierbij natuurlijk aan COVID-19 maar ook aan het hoogwater en aangekondigde rellen in de stad in januari van 2021.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben een piketregeling opgesteld waardoor de bereikbaarheid en beschikbaarheid van een communicatieadviseur en een Aov'er (Ambtenaar openbare orde en veiligheid) vanaf 2022 voor 24/7 geregeld is.
- We zijn bezig om het aantal Aov medewerkers uit te breiden van 2 naar 5 zodat we het piket op een goede manier kunnen bemensen.
- We participeren actief in de Veiligheidsregio. We hebben hier met name een rol in de Bevolkingszorg en communicatie. Rondom de aanpak van COVID-19 werken we actief samen met de staf van de Veiligheidsregio. Zo leveren we momenteel een grote bijdrage qua capaciteit van communicatiemedewerkers en juristen van VTH.
- Wij zijn als adoptiegemeente actief betrokken bij de doorontwikkeling van de Veiligheidsregio en bewaken inhoudelijk en financieel de Osse belangen hierin.
- We zorgen ervoor dat alle partijen in staat zijn om vanuit hun rol incidenten te bestrijden. We doen dit door te zorgen voor relevante opleidingen en oefeningen.
- De COVID-19 pandemie en de daaruit voortkomende maatregelen vertalen, uitvoeren en handhaven op een manier die past bij het beleid en bij de gemeente Oss.
- Voorbereiding voor in werking stellen van één of meerdere vaccinatielocaties binnen de gemeente Oss.

2.5 Integriteit en veiligheid

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Het zoveel mogelijk stoppen en voorkomen van ondermijnende criminaliteit en het herstellen/vergroten van het vertrouwen in de overheid*
- *We willen een weerbare en integere organisatie worden waarbij medewerkers in een veilige werkomgeving hun publieke taak kunnen uitvoeren*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het programma Weerbare Organisatie is in 2021 afgebouwd en nieuwe werkwijzen zijn terug in de lijn gelegd. De pilot van het Maasland Interventie Team (MIT) is positief verlopen en zal vanaf 2022 structureel vormgegeven worden. Daarmee organiseren we uitvoeringskracht om ondermijningssignalen en casuïstiek ook daadwerkelijk te controleren. Ook zijn de ontwikkelingen op het gebied van Bibob doorvertaald in een capaciteitsvraagstuk wat in 2022 ingevuld wordt.

Het stoppen en voorkomen van ondermijnende criminaliteit is een doorlopende doelstelling. Wij werken samen met de gemeente Bernheze, de politie, het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst samen onder het RIEC convenant in de bestrijding van ondermijnende criminaliteit.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De Campagne Veilig Werk is opgestart met extra aandacht voor integriteit en het professionaliseren van een Veilige Publieke Taak (VPT).
- Op het gemeentehuis is een nieuw interventieteam gestart. Dit interventieteam komt in actie wanneer er ongeregeligheden ontstaan in de publieke ruimten van het gemeentehuis. We hebben een trainingsprogramma in weerbaarheid (omgaan met agressie en verward gedrag) opgesteld. Per 1 januari 2022 valt dit team onder de afdeling P&O.
- We hebben ingezet op het verbeteren van de gemeentelijke informatiepositie door het inrichten van het signalenoverleg. Komende jaren investeren we hier verder in via het programma Datagericht werken.
- We pakken doorlopend casuïstiek en projecten op. Intern of onder de samenwerkingsverbanden van de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland of het Maasland Interventieteam (MIT).
- We werken blijvend samen met regionale partners zoals gemeente Bernheze, politie, OM, de Belastingdienst, Douane, omgevingsdienst, UWV, ISZW, de belastingsamenwerking, enz..

- We toetsen de inkomende vergunningaanvragen samen met VTH. Wanneer aanvragen onder het Bibob-beleid vallen worden ze onderworpen aan een Bibob-toets. Afgelopen jaar hebben we alle 168 binnen gekomen vergunningsaanvragen die vallen onder het Bibob-beleid, getoetst. In enkele gevallen vragen we het Landelijk Bureau Bibob om advies.
- De Wet Bibob is landelijk aangepast. Daarnaast is het lokale Bibob-beleid uitgebreid. De mogelijkheden om dit als instrument in de aanpak van ondermijning breder in de organisatie toe te passen zijn onderzocht en worden geïmplementeerd in 2022. i
- In 2019 hebben we samen met Bernheze het Maasland Interventie Team opgericht en per 2022 is dit structureel vormgegeven.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Om als gemeenschap duurzaam samen te leven (SDG11) is het onder andere van belang om mensen een veilige woon- en werkomgeving (SDG16) te bieden. Dat wil zeggen het tegengaan van criminaliteit en overlast, het veilig mogelijk maken van evenementen en de voorwaarden scheppen voor een zuiver democratisch proces (integriteit). Dat doen we samen met partners (SDG 17), waar mogelijk door integraal op te trekken.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2018	2019	2020	2021	Streef- waarde
Woninginbraken	Politie	207	185	150	143	172
Rapportcijfer veiligheid	Veiligheidsmonitor	-	7,2	-		7,4
Incidentmeldingen verwarde personen	Politie	267	360	489	537	-
Inzet bestuursrechtelijke maatregelen						
- Waarschuwing gebiedsverbod	gemeente	1	1	0	0	-
- Gebiedsverbod	gemeente	2	36	1	1	-
- Waarschuwing gedragsaanwijzing	gemeente	0	1	0	0	-
- Gedragsaanwijzing	gemeente	0	1	2	1	-
- inzetten cameratoezicht in het kader van de openbare orde		3	0	1	1	
-inzetten veiligheidsrisicogebied		1	1	0	1	
Incidentmeldingen jeugdoverlast	Politie	308	387	440	428	400
Controles waarbij hennep en/of harddrugs is aangetroffen (13b)*	gemeente					-
- waarna bestuurlijke waarschuwing		11	12	8	3	
- waarna sluiting pand						
- waarna dwangsom		21	17	12	10	
					1	
Interne BIBOB-toetsen	gemeente	80	84	144	168	-
- waarna BIBOB toetsen door landelijk bureau BIBOB		5	2	6	3	-

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Verwijzingen Halt 12-17 jaar per 1000 inwoners van 12-17 jaar	11	12	2020
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	3,4	1,7	2020
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	4,6	4,4	2020
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	6,9	6,5	2020
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1,6	1,8	2020
Drugsdelicten per 10.00 inwoners	7,6	7,2	2020
Verboden wapenbezit per 10.000 inwoners	5,0	3,7	2020
Overlast door dakloos persoon per 10.000 inwoners	1,7	1,3	2020
Overlast verward persoon per 10.000 inwoners	4,9	5,6	2020
Overlast jeugd per 10.000 inwoners	3,9	5,8	2020

4. Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Voordeel/ Nadeel
Toezicht en handhaving openbare orde	Lasten	2.186	2.186	2.214	28	N
	Baten	-80	-80	-36	44	N
	Saldo	2.106	2.106	2.178	71	N
Integrale veiligheid	Lasten	991	1.204	947	-257	V
	Baten	-12	-12	-75	-63	V
	Saldo	980	1.192	872	-320	V
Veiligheidsregio	Lasten	5.325	5.325	5.321	-4	V
	Baten	0	0	-8	-8	V
	Saldo	5.325	5.325	5.313	-12	V
Totaal programma	Lasten	8.503	8.715	8.482	-233	V
	Baten	-92	-92	-119	-27	V
	Saldo	8.411	8.624	8.363	-261	V
Stortingen reserves		0	0	0	0	-
Ottrekkingen reserves		0	-231	-231	0	-
Totaal mutaties reserves		0	-231	-231	0	V
Resultaat		8.411	8.392	8.132	-261	V

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000

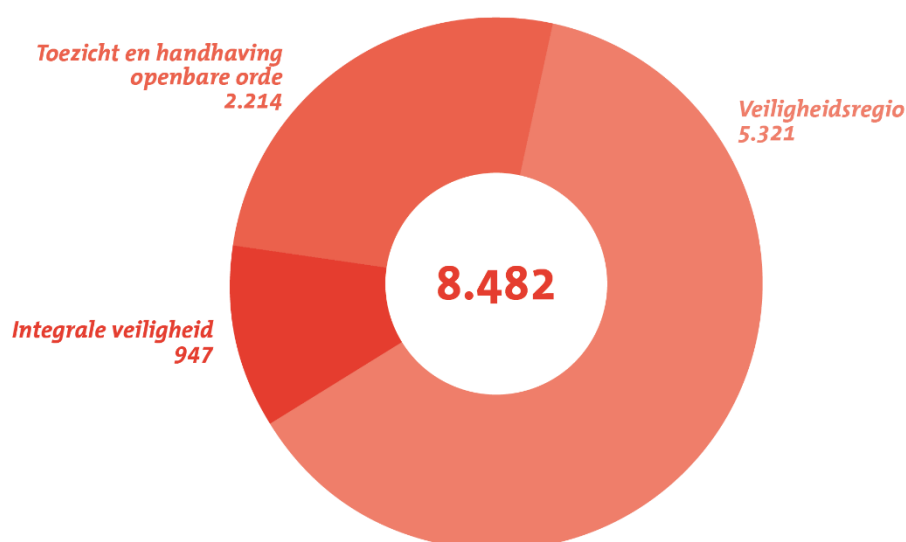
Integrale veiligheid

We hebben een lagere kosten bij integrale veiligheid van € 257.000. Dit komt door € 180.000 niet bestede gelden voor de doorontwikkeling van de lokale teams rond veiligheidscasussen. Dit komt doordat we eerst duidelijk moesten hebben waar de regio met het oog op het kwaliteitskader van de VNG vooral op in wilde inzetten. En waar we op grond van een zelfscan van de lokale teams lokaal prioriteit aan gaven en waar ONS welzijn capaciteitsproblemen voorzag in de aanpak van veiligheidscasussen. Het overige voordeel komt doordat het overhevelingsbudget 2020 in het kader van veiligheid COVID-19 maatregelen niet volledig nodig is geweest.

We hebben hogere inkomsten van € 63.000 door een oude BTW afwikkeling vanuit de Taskforce Brabant Zeeland, vergoeding via de Veiligheidsregio Brabant Noord met betrekking Corona toegangsbewijzen (CTB) en enkele andere kleine meevallers.

Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2021 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

5. Overzicht subsidies

We geven hier een overzicht van de subsidies binnen dit programma per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Integrale veiligheid	12	180	-8
Totaal programma 9. Veilige omgeving	12	180	-8

Programma 10. Besturen in verandering van tijden

1. Inleiding

In de programma's tot zo ver hebben wij een aantal ontwikkelingen beschreven waar wij de komende jaren mee te maken krijgen. Van kleine aanpassingen tot grote ingrijpende maatschappelijke veranderingen. Dit vraagt een professionele organisatie die de basis op orde heeft, strategisch schakelt op de grote opgaven, gesprekspartner is voor organisaties in de keten en collega overheden. We noemen dat de 100.000 organisatie: daarbij gaat het niet om het exacte aantal inwoners, maar om een organisatie die kwalitatief en kwantitatief op de juiste manier bemenst is en de schouders onder de opgaven van nu en morgen zet. Met volop aandacht voor robuuste en toekomstgericht IT, die de digitale transitie faciliteert, zorgt voor informatieveiligheid en standaardisatie om onze dienstverlening en bedrijfsvoering te optimaliseren. Passend digitaal en aandacht voor vakmanschap. Dit groeiperspectief hebben we beschreven in de *Organisatievisie*, die tijdens de behandeling van de Kadernota 2022 in juli 2021 in de gemeenteraad is besproken. De komende jaren werken we de onderdelen ervan jaarlijks uit en de hoofdpunten nemen we telkens op in de begrotingen.

COVID-19 heeft ook bij ons geleid tot een herbezinning op ons kantoor concept. Wij hebben gekozen voor het hybride werkconcept, waarbij thuis en kantoor, digitaal en fysiek elkaar afwisselen, passend bij het werk dat gedaan wordt. Het vraagt een aanpassing van ons kantoor, de ICT faciliteiten en aanvullende vaardigheden van onze medewerkers om daadwerkelijk hybride te werken. In 2021 hebben we dit opgepakt met name op het digitale vlak en in 2022 ronden we het af voor wat betreft de huisvesting component.

2. Programma-onderdelen

2.1 Bestuur

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Een transparant, interactief en zorgvuldig besluitvormingsproces*
- *Een zichtbare, moderne gemeenteraad die aansluiting heeft bij nieuwe ontwikkelingen in onze stad*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het vergaderstelsel van de Osse gemeenteraad borgt een transparant, interactief en zorgvuldig besluitvormingsproces. Hierbinnen is tijd en ruimte voor alle perspectieven.

De gemeenteraad is in de loop van 2021 overgegaan tot het organiseren van hybride vergaderingen van raadscommissies en gemeenteraad. De besluitvorming is afhankelijk van de situatie van dat moment fysiek of digitaal gebeurd. Uitgangspunt bij het organiseren van onze vergaderingen is dat de gemeenteraad de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol goed kan blijven vervullen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We namen initiatieven om de interactie met de samenleving te versterken. Dit zijn bijvoorbeeld 5 podiumbijeenkomsten en 1 hoorcommissie over bestemmingsplannen. We zijn er in geslaagd om, ondanks de COVID-19 beperkingen, alle tijd en ruimte te geven aan burgers om in te spreken in de vergaderingen van de commissies en gemeenteraad. We hebben helaas geen gast van de raad kunnen organiseren in 2021.
- Onze Rekenkamercommissie heeft in 2021 de rapporten 'leren van elkaar: een vergelijking van (besluitvorming bij) Coronasteunmaatregelen' en 'Onderzoek Dienstverlening' opgeleverd aan de gemeenteraad.
- De griffiers uit de regio Noordoost Brabant organiseerden drie bijeenkomsten voor de raadsleden uit de regio om beter in positie te komen bij regionale samenwerkingsverbanden. In 2021 was er aandacht voor de ODBN (Omgevingswet en Stikstofproblematiek), Jeugdhulp, Veiligheidsregio en de Evaluatie GRIP op regionale samenwerking. Daarnaast werden er door verschillende samenwerkingsverbanden informatieve bijeenkomsten georganiseerd (o.a. RES, Heesch-West, Regio NOB en IBN).
- We zijn doorgegaan met onze social media kanalen om de bekendheid met de gemeenteraad te verhogen.

- In 2021 hebben we een aantal activiteiten vanwege de COVID-19 maatregelen niet kunnen organiseren. Het gaat onder andere om het opleidingsprogramma Raadskompas, werk- en bedrijfsbezoeken, het bezoek van basisscholen (Democracity) en middelbare scholen (klassenbezoek) aan het gemeentehuis en de jeugdgemeenteraad. Ook hebben we geen nadere invulling gegeven aan ontwikkelingen op het vlak van co-creatie en innovaties.
- In de maanden juni en juli zijn drie groepen cursisten Politiek Actief aan de slag gegaan. Alle Ossenaren konden zich aanmelden, maar bij de promotie van de cursus hebben we ons met name gericht op de groepen die minder vertegenwoordigd zijn in de Osse gemeenteraad. In totaal hebben we ruim 70 Ossenaren een kijkje in de keuken van de lokale politiek kunnen geven.
- Alle vergaderzalen zijn in de loop van 2021 ingericht om hybride te kunnen vergaderen. Het geluidssysteem van de commissiezaal is nog niet aangepast. Afhankelijk van de keuze van de nieuwe raad over het vergaderstelsel zullen we de commissiezaal aanpassen zodat deze ook voldoet als goed ingerichte vergaderlocatie.

2.2 Organisatie

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *De gemeente Oss is een organisatie die toegerust is op een 100.000 opgave, waar vernieuwing en bestendiging hand in hand gaan en waar het fijn werken is. Nu en in de toekomst.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Onze gemeente heeft flinke stappen gezet in de verdergaande professionalisering. We hebben ons functiegebouw opnieuw vorm gegeven en waar nodig functies op het niveau van een 100.000 gemeente gebracht. We hebben een afdeling Projectmanagement ingericht, waar de grote projecten zijn onder gebracht: meer regie, meer professionaliteit, gerichte stuurinformatie. We hebben afdelingen als Communicatie en Veiligheid doorgelicht en opnieuw gepositioneerd. We hebben een data strategie ontwikkeld die de komende jaren richting geeft aan data gedreven werken. We hebben informatieveiligheid op een hoger plan gebracht en dat heeft zijn toegevoegde waarde bewezen bij de actuele Log4j dreigingen. We hebben een wervingsstrategie gemaakt, die ons helpt om te voorzien in onze personele behoefte. We hebben onze ICT uitstekend op orde: een betrouwbaar netwerk, waarop je op kantoor, thuis of vanuit welke plek dan ook kunt werken voor Oss.

Kortom, we slagen er in om minder ad hoc en meer procesmatig te werken, waardoor de basis op orde komt en we vanuit dat stevig fundament verder groeien. Het is daarnaast bijzonder plezierig en welkom, dat we met de in de programmabegroting 2022–2025 beschikbaar gestelde middelen onze personeelsformatie op het niveau van een 100.000 gemeente kunnen brengen. De werving loopt volop en we merken dat ondanks de krapte, Oss een aantrekkelijk werkgever is. Wij gaan dan ook graag door op de ingeslagen weg en daarbij is de organisatievisie 'Oss, richting een 100.000 plus gemeente' het belangrijkste kompas. Het goede van Oss behouden, verder uitbouwen en aanvullen met competenties en werkwijzen die passen bij een gemeente van onze omvang en ambitie.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De organisatievisie is vastgesteld en tijdens de kadernota 2022-2025 bespreking gepresenteerd aan de raad.
- De overgang naar het nieuwe functiewaarderingssysteem HR21 is grotendeels afgerond. Door de overgang kennen we circa 70 functieprofielen en hebben we het functiehuis versterkt. Dat wil zeggen dat we een aantal functies hebben opgehoogd naar meer strategische profielen. We kunnen dan ook werven voor meer ervaren en stevigere medewerkers.
- We hebben de tussenschalen uit onze conversietabel gehaald en is er onderhoud uitgevoerd aan het functiehuis. Hiermee hebben we een actueel en toekomstproof functiehuis.

- Kernregistratie Personeel: De eerste modules van het digitale HR systeem Motion zijn uitgerold. De voorbereiding van de overige modules is in volle gang. De uitrol van de overige modules staat in de planning voor het 2e halfjaar van 2022.
- Hybride werken: We werken tOss. De letters staan voor Thuis, Ontmoeten, Samenwerken en Stilte. We werken met opgave verdiepingen, passen het kantoor aan op de verschillende functies en werken aan het verbeteren van de digitale vaardigheden van de medewerkers. Verder hebben we aandacht voor de benodigde houding en gedrag in het hybride werken.
- Architectenbureau "De Twee Snoeken" begeleidt ons bij het maken van het nieuwe ontwerp voor het kantoor. De medewerkers zijn betrokken bij de ontwerpssessies en geven, samen met collega's van hun opgaveverdieping, input voor de inrichting van hun verdieping.

2.3 Digitalisering en dienstverlening

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We standaardiseren producten/diensten waar mogelijk en leveren maatwerk waar nodig voor de inwoner en ondernemer van Oss*
- *We betrekken inwoners en ondernemers bij de ontwikkeling van onze dienstverlening*
- *We innoveren met als doel maatschappelijke meerwaarde (tastbaar resultaat in de praktijk)*
- *We zijn betrouwbaar, bereikbaar en benaderbaar voor digitaal vaardigen en niet digitaal vaardigen*
- *We hebben een moderne en wendbare IT Service Management Organisatie die de digitaliseringsambitie van de organisatie optimaal faciliteert.*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Dienstverlening

We zijn gestart met de implementatie van de e-diensten huwelijk en overlijden zodat dit proces digitaal verloopt. Verder is het GBos afsprakensysteem omgezet naar een Cloud versie van JCC. Deze omzetting brengt met zich mee dat we het straks makkelijker voor onze inwoners maken om online een afspraak in te plannen en zich aan te melden voor hun afspraak in het gemeentehuis.

Burgerzaken heeft de kwaliteit van het adresonderzoek verbeterd en draagt daarmee bij aan de integrale aanpak. Door deelname aan de landelijke VNG werkgroep Omnichannel hebben wij een actieve bijdrage geleverd aan de tools voor een inclusieve naadloze dienstverlening. Tevens is er een basis gelegd voor een bredere samenwerking met o.a. de politie in het kader van overheidsdienstverlening. We hebben de bestaande vragenlijsten in de tool KCM geëvalueerd en verbeteringen doorgevoerd op basis van feedback van inwoners. Dit heeft o.a. geleid tot een verbeterde website.

De afdelingen Werk & Inkomen en Schuldhulpverlening zijn tevens van start gegaan met inzet van de KCM tool. Medewerkers KCC en Burgerzaken worden voortdurend gecoacht op kennis en vaardigheden. We hebben het TELAN onderzoek inzake telefonische bereikbaarheid begin 2021 besproken, resultaten en adviezen zijn gedeeld met de gehele organisatie. De telefonische bereikbaarheid is licht verbeterd. De telefonische bereikbaarheid van de teams/afdelingen is onder de loep genomen, er is en wordt gestuurd op het tijdig afhandelen van terugbelverzoeken en telefonische bereikbaarheid maakt onderdeel uit van het inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers.

Daarnaast is een organisatiebrede visie op dienstverlening tot stand gekomen en werken we aan een set aan Servicenormen, die bijdragen aan de (digitale) toegankelijkheid, de (telefonische) bereikbaarheid en het Osse DNA in de dienstverlening. Hiermee geven we invulling aan de aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek.

ICT

Eind 2021 hebben we een I-strategie gemaakt, die onze beleidsmatige ambities op het gebied van de I samenleving bundelt. Denk aan cloud, digitalisering, data, privacy, ethische aspecten. Deze ambtelijke voorzet, is input voor het bestuurlijke gesprek en besluitvorming in 2022. Het hybride werken is verder uitgerold en heeft opgeleverd dat iedereen kan werken vanuit een plek op kantoor, thuis of in een andere omgeving. Hybride werken blijft meer doelgroepgerichte IT ondersteuning vragen. Een van de belangrijke aspecten daarbij is de online samenwerking tussen medewerkers en met de verschillende ketenpartners. Er is daarom een onderzoek uitgevoerd naar Office 365 en op basis daarvan is er in 2021 een start gemaakt met een proeftuin.

Als een betrouwbare overheid zijn wij verplicht om de informatievoorziening op orde te hebben. Archivering was in het verleden het sluitstuk van een werkproces. Dit is gekanteld naar informatiebeheer vanaf het allereerste begin van een werkproces, met nog steeds hetzelfde doel: duurzame geordende toegankelijkheid van informatie voor alle bevoegden. Voor alle vakafdelingen worden daarom informatiebeheerplannen gemaakt waarvoor in 2021 een stevig fundament is gelegd.

We hebben applicaties die in de Cloud draaien en applicaties op ons eigen rekencentrum, voorlopig blijven deze twee werelden naast elkaar bestaan. Omdat de cloud om nieuwe kennis en vaardigheden vraagt is in 2021 gestart met een opleidingsplan voor technische en functioneel applicatie beheerders.

Het aanpassen van die technische achterkant kost vaak nog meer tijd dan bij veranderingen aan de voorkant. Dit betekent dat we vooruit moeten denken en op basis van een degelijke planning oude technologie opschonen en vervangen door nieuwe technologische toepassingen. Dit met als doel een toekomstbestendig IT landschap neer te zetten waarop de dienstverlening en de bedrijfsvoering zich kunnen blijven verbeteren. In 2021 hebben we het werken onder architectuur verder bestendigd. Ook hier hebben we de vruchten van geplukt tijdens de Log4j dreigingen.

Daarnaast hebben we een start gemaakt met een organisatie breed bedrijfscontinuïteitsplan (BCP). Dit plan is nodig voor een zo snel mogelijke afhandeling, doorstart en herstel na een ernstige bedrijfscalamiteit. Dit is belangrijk onderdeel van informatiebeveiliging.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben een bijdrage geleverd en blijven deze leveren aan de bouwstenen van de VNG Omnichannelstrategie en gaan deze kennis en informatie verder toepassen om verdere stappen te maken richting inclusieve naadloze dienstverlening.
- We hebben gekozen voor de verdere uitrol van de module klantbeleving (KCM) in de verschillende domeinen. De afdeling Werk & Inkomen start in 2022 met klanttevredenheidsonderzoeken via KCM. De uitrol daarna komt terug in het plan van aanpak dienstverlening.
- We hebben continue aandacht voor de telefonische en digitale bereikbaarheid. Diverse systemen en applicaties zijn geschikt gemaakt voor het werken in de Cloud. Een API koppeling met Unexus (telefonie)/KCM (klantbelevingsonderzoek) en Symagic is gerealiseerd. Er is een forecasting tool voor Symagic (roosterprogramma) aangeschaft voor een betere personeelsplanning KCC en Burgerzaken. Nieuwe investeringen in IT doen we primair in SaaS. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de afsprakenmodule van JCC. We moeten wel nog meer voorbereidingen treffen en investeren om onze overige systemen en applicaties in de toekomst te kunnen overzetten naar een SaaS applicatie.
- We zijn verder gegaan met het automatiseren en digitaliseren van onze processen. Denk hierbij aan het proces verhuizingen, huwelijk en overlijden. Dit is afhankelijk van Wet en Regelgeving en de beschikbare systemen. We volgen hierin de leidraad uit de visie op dienstverlening van 2021; Digitaal waar het kan, persoonlijk waar nodig.
- We hebben doorgepakt op de ontwikkeling van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) en Adresonderzoek en maken onderdeel uit van het nieuw geformeerde MIT team. Dankzij de middelen in de programmabegroting 2022-2025 zetten we in 2022 nog meer in op een integrale aanpak.
- We hebben (en blijven) collega afdelingen geadviseerd over bereikbaarheid, dienstverlening en samenwerking. Dit doen we onder andere naar aanleiding van de feedback die we ontvangen uit ons klanttevredenheidsonderzoek in KCM en de vragen en opmerkingen van inwoners die binnenkomen bij het Klantencontactcentrum. Dit alles vanuit het kader van de organisatiebrede visie op dienstverlening.

- We hebben gewerkt aan het strategisch informatiebeveiligingsbeleid waarin we de doelen, uitgangspunten, rollen en verantwoordelijkheden beschrijven in het kader van informatiebeveiliging. Het beleid dient de komende drie jaren als paraplu voor al het tactische en operationele beleid. Het beleid wordt begin 2022 opgeleverd.
- Informatiebeveiliging gaat over mens, proces en techniek. We blijven onze medewerkers bewust maken van het belang van informatiebeveiliging. Via de campagne 'Veilig werk' houden we bijvoorbeeld regelmatig phishingacties, vertellen we over actuele cyberdreigingen en leggen we uit wat we verwachten van onze medewerkers. We hebben een cybercrisis geoefend en ontdekt op welke vlakken we ons kunnen verbeteren als we daadwerkelijk getroffen worden. Verder hebben we meer kennis en slagkracht gekregen door ons informatiebeveiligingsteam uit te breiden met een technisch beveiligingsspecialist. Informatiebeveiliging maakt steeds meer onderdeel uit van processen, maar dit blijft een aandachtspunt. Qua techniek hebben we onder andere tweefactorauthenticatie (2FA) ingevoerd, zodat medewerkers behalve een gebruikersnaam en wachtwoord nog een tweede factor nodig hebben in de vorm van een code. Daarnaast blijven we onze systemen voorzien van de laatste patches (stukjes software om een fout of kwetsbaarheid op te lossen) en updates en hebben we aandacht voor het maken en terugzetten van reservekopieën.
- We maken steeds meer gebruik van cloudoplossingen en dat vraagt om een andere benadering van informatiebeveiliging. Net als voorgaande jaren heeft een externe partij een pentest uitgevoerd om te toetsen of er misbruik gemaakt kan worden van eventuele kwetsbaarheden.
- In december is er een grote kwetsbaarheid ontdekt in Log4j. Log4j is een stuk software dat gebruik wordt om logbestanden te schrijven. Het maakt onderdeel uit van zo veel software dat vrijwel alle gemeentes hier last van hebben. We hebben direct verschillende maatregelen getroffen om onze beveiliging te vergroten: we hebben onze dijken verzwakt, scans uitgevoerd, kwetsbaarheden geïnventariseerd en waar nodig patches geïnstalleerd. Vanwege de grote dreiging hebben we ook een externe partij scans laten uitvoeren. Verder hebben we nog meer dan anders gefocust op monitoring (in de gaten houden wat er gebeurt) en respons (proces om een incident af te handelen).
- Jaarlijks verantwoorden we ons over informatiebeveiliging via ENSIA. In 2020 hebben we op basis van de verplichte IT-audits voor DigiD en Suwinet opnieuw aan alle eisen voldaan. Het ENSIA-verantwoordingsproces voor 2021 loopt nog.

2.4 Regionale samenwerking en netwerken

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *We willen een uitgesproken rol in de samenwerking in de regio, in provinciale, landelijke en internationale netwerken om bewust gekozen gemeentelijke doelstellingen te bereiken*
- *De gemeente Oss wordt gekend en herkend in haar doelstellingen door haar samenwerkingspartners*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Door samen te werken zowel landelijk (via VNG en G40), provinciaal (via Provincie, M7) als regionaal (RNOB, Vijfsterren logistiek, GR Heesch-West, AFC, Noordoost Brabant Werkt, Ondernemerslift+, IBN) kunnen we kennis en ervaring uitwisselen, die bijdragen aan de doelstellingen van wonen, werken, mobiliteit en duurzaamheid.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We namen actief deel aan zowel ambtelijk als bestuurlijk aan RNOB (economie, mobiliteit, duurzaamheid, wonen), agrifood capital, ondernemerslift+ en Noordoost Brabant Werkt
- We begeleiden onderzoek naar Bestuurlijke Regionale Ecosystemen NOB door Berenschot.
- We nemen deel aan een werkgroep public affairs in de regio en opzet lobby en profileringsagenda Oss.
- We nemen ambtelijk en bestuurlijk deel aan de G40 (pijler economie, fysiek en sociaal).
- We nemen deel aan verstedelijkingsopgave Brabantbreed en in de Stedelijke Regio 's-Hertogenbosch.

- We nemen ambtelijk en bestuurlijk deel aan Taskforce Economisch herstel en transitie VNG en discussies over brede welvaart en global goals.

2.5 Schadewijk

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Met alle partners willen we de kwaliteit en leefbaarheid van de wijk versterken: een trotse wijk met diverse woonmilieus en een duurzaam veerkrachtige sociale structuur. Een wijk waarin mensen zich thuis voelen en met plezier wonen, werken, recreëren en leven. We ontwikkelen dit niet voor maar samen met de bewoners. Zoals de wijk zelf aangeeft "De wijk Schadewijk moet een wijk zijn waar kinderen kansrijk op kunnen groeien."*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

Het programma Schadewijk wordt ontwikkeld samen met de mensen die in de wijk wonen en werken.

We werken intensief met de mensen uit de wijk en dat heeft het afgelopen jaar onder druk gestaan.

COVID heeft een stevige impact in de wijk.

Samen komen en interactieve bewonersbijeenkomsten organiseren zat er even niet in. De digitale vaardigheden beheerst ook niet iedereen. Als het met de wijk doorontwikkelen van het programma vroeg dan om een creatieve aanpak. Hiervoor hebben we het festival "vijverFever" ingezet. Dit heeft ons en alle betrokken organisaties weer op het spoor gezet en samen zoeken we naar vervolgstappen. We willen de uit te zetten de routes in de wijk samen met de bewoners uitvoeren.

Er is het afgelopen jaar verder geïnvesteerd op verbetering van de samenwerking tussen de verschillende organisaties. Tijdens de lockdown is gebleken dat beroepskrachten van verschillende organisaties elkaar goed konden vinden en snel konden schakelen met elkaar. Korte lijnen zorgden ervoor dat bijvoorbeeld zorg snel ingezet werd. Door wijzigingen in de werkwijze van OnsWelzijn zijn er een aantal personele wisselingen geweest. Ook bij Brabant Wonen, Wmo en Werk en Inkomen, SaamScholen en Politie hebben er wisselingen plaatsgevonden. Daardoor is versterken van samenwerking een punt wat aandacht blijft vragen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Binnen dit programma-onderdeel hebben we veel doorlopende activiteiten:

- We winnen het vertrouwen van de wijk terug door te doen wat we zeggen en te zeggen wat we doen. Dit doen we ook snel.
- We werven "straatversterkers" en bewoners voor de lief en liedstraten. Wijkbewoners die signalen uit de wijk versterken en op de juiste plaats weten neer te leggen.
- We ondersteunen de ontwikkeling van een zorgbuurthuis in de wijk
- We versterken de samenwerking tussen de verschillende professionals en bewoners (-organisaties).
- We maken laagdrempelig ontmoeten mogelijk in het wijkcentrum.
- Met de wijk hebben we door aan deur acties uitgevoerd voor de kinderen en de senioren tijdens de COVID virus.
- We werven burgerjournalisten en leiden deze ook op voor online en offline communicatiekanalen.
- We pakken jongerenoverlast aan.
- We zetten extra in op de aanpak van woonfraude.
- We werken aan een gevarieerde en toekomstbestendige woningvoorraad. We gaan dan ook in een gedeelte van de wijk de woningen vervangen.
- We versterken het sportaanbod voor de kinderen uit de wijk.
- We ontwikkelen samen met de wijk een rondreizende tentoonstelling over het verleden van de wijk.
- We pakken adresfraude in de wijk aan.
- We ontwikkelen een programma om samen met ouders en kinderen de taalontwikkeling te versterken.

- We ontwikkelen met de drie basisscholen, AVEM kinderopvang, Ons Welzijn, SEC en Muzelinck een talententuin. De ontwikkeling van het kind en het versterken van de driehoek ouder-kind-school zijn hierin centraal.
- Elke middag is een van de professionals uit de wijk aanwezig in het wijkcentrum om zichtbaar en bereikbaar te blijven.
- We gebruiken de global goals als leidraad voor de ontwikkeling van ons programma.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Activiteiten:

- We blijven als gemeente Oss herkenbaar op het gebied van de Global Goals. Deze Sustainable Development Goals zijn verankerd in de beleids- en beheerscyclus en zijn uitgangspunt bij grote opgaven.
- We houden bij aanbestedingsprocedures rekening met duurzaam gebruik van grondstoffen, energieverbruik en sociale aspecten (social return). Dat geldt ook voor onze eigen bedrijfsvoering, zoals gebouwenbeheer, wagenpark en catering.
- Vanuit de doelstellingen van de Participatiewet, specifiek de banenafpraak, creëren we functies voor specifieke doelgroepen, onder andere door het aanpassen van takenpakketten (jobcarving).

De Global Goals die bij dit programma horen zijn: Gendergelijkheid, fatsoenlijk werk en gezonde economie, ongelijkheid verminderen, vrede, veiligheid en gerechtigheid en partnerschappen om doelen te bereiken.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2018	2019	2020	2021	Streef-waarde
Klanttevredenheid	Waarstaatjegemeente.nl					Landelijk gemiddelde
- directe dienstverlening		6,93		6,90		6,90
- digitale dienstverlening		7,22		7,25		7,11
Tevredenheid medewerkers	Gemeente	7,4				7,1
Ziekteverzuim	Gemeente	5,5	5,9	6,3	6,85	Landelijk gemiddelde 5,8%
Norm banenafpraak	VNG banenafpraak	23,1	25,9	24,64	26,71	22 banen van 25 uur (2019)

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Jaar
Formatie per 1.000 inwoners (bron: Personeelsmonitor Gemeenten; A&O-fonds Gemeenten)	7,7 fte	2021
Overhead (bron: Vensters voor bedrijfsvoering)	27,1%	2021
Apparaatskosten per inwoner (bron: Vensters voor bedrijfsvoering)	€ 699	2021
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur. (bron: Personeelsmonitor Gemeenten; A&O-fonds Gemeenten)	13,1%	2021

4. Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Voordeel/ Nadeel
Overhead	Lasten	30.537	34.269	32.080	-2.188	V
	Baten	-2.338	-3.555	-3.588	-33	V
	Saldo	28.199	30.713	28.493	-2.221	V
Raad en raadscommissies	Lasten	1.360	1.469	1.459	-9	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	1.360	1.469	1.459	-9	V
Dienstverlening	Lasten	2.325	2.626	2.528	-98	V
	Baten	-1.140	-1.170	-1.213	-43	V
	Saldo	1.185	1.456	1.316	-140	V
College	Lasten	1.124	1.261	1.027	-235	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	1.124	1.261	1.027	-235	V
Wijkgericht werken	Lasten	715	1.396	1.221	-175	V
	Baten	-110	-110	-110	0	-
	Saldo	605	1.286	1.111	-175	V
Rekenkamer	Lasten	50	50	40	-10	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	50	50	40	-10	V
Verkiezingen	Lasten	260	379	298	-82	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	260	379	298	-82	V
Saldo kostenplaatsen	Lasten	0	-1.100	-2.963	-1.863	V
	Baten	0	0	605	605	N
	Saldo	0	-1.100	-2.358	-1.258	V
Totaal programma	Lasten	36.371	40.350	35.690	-4.660	V
	Baten	-3.588	-4.835	-4.305	530	N
	Saldo	32.783	35.515	31.385	-4.130	V
Stortingen reserves		638	1.019	1.453	434	N
Onttrekkingen reserves		-830	-3.621	-2.642	979	N
Totaal mutaties reserves		-192	-2.602	-1.189	1.413	N
Resultaat		32.591	32.913	30.196	-2.717	V

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000

Personeelskosten en overhead (saldo kostenplaatsen)

Voor een goed totaalbeeld hebben we een analyse gemaakt inclusief mutaties in de reserves.

De directe personele kosten (saldo kostenplaatsen) zijn € 1,7 miljoen lager dan begroot. De overheadkosten (o.a. indirecte personele kosten) zijn € 0,4 miljoen lager dan begroot. Per saldo is er dus sprake van een voordeel op de personele kosten en overhead van € 2,1 miljoen.

Dit voordeel wordt veroorzaakt door de volgende grote posten:

- Lagere kosten Werk & Inkomen: € 495.000. Belangrijke oorzaken hiervan zijn:
 - o Lagere kosten uitvoering schuldhulpverlening: € 151.000. Het geld wat we hiervoor ontvangen hebben via de decembercirculaire 2020 is nog niet besteed. We hadden de middelen ontvangen in verband met de verwachte toename van inwoners met schuldenproblematiek. Deze toename zien we tot op heden nog niet. Daarom hebben we in 2021 nauwelijks hogere uitgaven aan schuldhulpverlening en resteert er een budget van € 151.000. We stellen voor om deze middelen in de reserve Participatiebevordering te storten voor het inzetten op preventie van schuldenproblematiek en het verbeteren van communicatie met behulp van een communicatiecampagne.
 - o Lagere kosten uitvoering en implementatie van Breed offensief: € 75.000. Het geld wat we hiervoor ontvangen hebben via de septembercirculaire 2021 is nog niet besteed. Breed offensief is een beoogde nieuwe wet met als doel processen te stroomlijnen en te harmoniseren om op die manier mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen. We stellen voor om deze middelen over te hevelen naar 2022.
 - o Extra inkomsten (€ 79.000) vanuit het Rijk voor gemeentelijke hulp aan gedupeerden van de toeslagenproblematiek en voor de hersteloperatie toeslagen. We hebben geld voor de uitvoering hiervan ontvangen, maar dit hebben we gerealiseerd binnen de bestaande formatie.
 - o Extra inkomsten uit ESF subsidie project NINA (Noordoost-Brabant Iedereen Naar Arbeid) 2.0 (€ 73.000) en uit vergoedingen van andere gemeenten voor de uitvoering van loonwaardemetingen.
 - o We hebben we in 2021 geen kosten gemaakt voor inkoop van trainingen en trajecten voor het project AJOSS (Aanpak jongeren met schulden in de gemeente Oss). We stellen voor om € 50.000 aan AJOSS middelen in de reserve Participatiebevordering te storten ter dekking van de verlenging van het project.
- Lagere kosten regio teams sociaal domein: € 397.000. We hebben lagere kosten voor de uitvoering van beschermd wonen. Daarnaast zijn de kosten voor de regionale toegang voor beschermd wonen lager doordat o.a. de consultants van het Verdihuis later zijn gestart dan begroot. Ook hebben we lagere kosten voor de uitvoering van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg en het regionale toezicht Wmo.
- Lagere kosten toegang en staf zorg: € 226.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door vacatureruimte binnen de toegang Zorg en Welzijn.
- Lagere kosten uitvoering Wmo en Jeugd: € 313.000. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de vacature-invulling later is gerealiseerd dan begroot (€ 200.000). Daarnaast hebben we lagere kosten voor de inkoop van jeugdhulp (€ 113.000). Dit bedrag was bedoeld om ons voor te bereiden op de nieuwe inkoop vanaf 2022 en de wijziging van het woonplaatsbeginsel. Beide werkzaamheden zijn in 2021 nog niet volledig afgerond. Verder zijn ICT-werkzaamheden rondom de gegevensuitwisseling met het Centrum Jeugd en Gezin nog niet volledig klaar. Daarom vragen we een budgetoverheveling aan voor € 98.500.
- Lagere kosten afdeling Mens en Maatschappij: € 512.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door vacatureruimte. Het is heel lastig gebleken om nieuwe medewerkers te werven of in te huren door de krapte op de arbeidsmarkt.
- Lagere kosten Toezicht en Handhaving: € 149.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door extra toegekende subsidie vanuit het ministerie van justitie voor ondersteuning handhaving COVID-19 voor 2021.
- Lagere kosten Afval: € 503.000. Het voordeel wordt veroorzaakt door lagere salariskosten (meer productieve uren gemaakt waardoor minder inhuur noodzakelijk was). Daarnaast hebben we hogere inkomsten door een (€ 0,2 miljoen) door extra toegekende subsidie van uit het ministerie van justitie voor ondersteuning handhaving COVID-19 voor 2021.

- Lagere kosten vergunningverlening, toezicht en handhaving: € 189.000. Dit voordeel wordt vooral veroorzaakt door vacatureruimte.
- Lagere kosten publiekscentrum: € 150.000. We hebben door COVID-19 een extra vergoeding vanuit het Rijk ontvangen voor het treffen van een groot aantal maatregelen om een veilige omgeving te kunnen creëren voor de kiezers en de stembureauleiden. Het overschot van € 82.000 willen we in 2022 graag inzetten voor het inhuren van een projectleider. Daarnaast hebben we lagere kosten voor de website (€ 44.000) en voor klanttevredenheidsonderzoeken (€ 21.000).
- Lagere kosten ICT informatiemanagement en gegevensbeheer: € 159.000. De lagere kosten worden vooral veroorzaakt door lagere loonkosten in combinatie met inhuur bij het team gegevensbeheer.
- Lagere kosten Financiën en Control: € 113.000. Dit komt door vacatureruimte en lagere kosten van inhuur specialistische adviezen.
- Lagere kosten uitvoering ICT: € 403.000. Dit verschil ontstaat doordat het aandeel hardware binnen de infrastructuur minder is geworden en vervangen door virtuele en cloud oplossingen. Dit betekent een structurele daling in de kosten. Deze virtuele en cloudoplossingen vragen echter anderzijds om andere investeringen om de bedrijfscontinuïteit en informatiebeveiliging te waarborgen. Daarnaast hebben tijdens COVID-19 enkele uitbreidingen vertraging opgelopen door leveringsproblemen bij leveranciers. De verwachting is dat in 2022 de markt weer meer open gaat zodat we deze projecten weer op kunnen pakken. De overschotten op dit budget zijn dan ook eenmalig. Wij gaan het komende jaar diverse grotere noodzakelijke uitgaven doen.

Naast deze voordelen hebben we aantal nadelen, zoals:

- Hogere kosten Ruimtelijke Ontwikkeling: € 223.000. We hebben hogere kosten vooral door inhuur voor diverse projecten.
- Hogere kosten uitvoering digitaliseringsprojecten: € 180.000. We hebben in 2021 extra ingezet op een aantal digitaliseringsprojecten, zoals digitalisering van het postproces en het personeelssysteem.
- Hogere kosten Personeel en Organisatie: € 287.000 door extra inhuurkosten. De inhuur is vooral ingezet ten behoeve van de salarisadministratie en P&O advies. Ook hebben we extra ingehuurd voor projectleiderschap tOss (hybride werken) en de invoering nieuw functiewaarderingsysteem.
- Hogere kosten uitvoering P&O: € 799.000. Deze hogere kosten komen vooral door:
 - o Thuiswerkvergoeding van € 2,- per dag per medewerker. Deze kosten waren niet begroot maar worden opgevangen binnen het totale personeelsbudget (€ 145.000);
 - o Binnen de nieuwe CAO is er een coronavergoeding van € 300,- (deels is dit ook verrekend met thuiswerkvergoeding van € 2,- per dag) en een eenmalig uitkering van € 900 afgesproken. Totaal waren deze kosten € 708.000. De kosten voor de totale organisatie worden opgevangen binnen het personeelsbudget.

Voor de omgevingswet hebben we € 126.000 minder geld gehaald uit de reserve ICT. Doordat er nog veel onduidelijkheid is en leveranciers niet klaar zijn met de voorbereidingen, is het budget niet uitgegeven. Leveranciers zullen in 2022 met oplossingen komen en dan de kosten pas in rekening brengen. Daarnaast hebben we minder geld uit de reserve ICT gehaald voor ontwikkeltraject ICT (€ 54.000), voorbereidingen cloudtransitie (€ 61.000), informatieveiligheid (€52.000) en voor de proeftuin Office 365 (€ 25.000).

Dienstverlening

We hebben € 98.000 aan lagere kosten en € 43.000 aan hogere opbrengsten. Dit wordt veroorzaakt door:

- Lagere kosten voor het project waarden op gebruiksoppervlakte (€ 60.744). Het project loopt door in 2022. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2022.
- Hogere kosten en opbrengsten voor naturalisaties. Door de grote toestroom aan vluchtelingen 5-6 jaar geleden is het aantal aanvragen voor naturalisatie fors toegenomen, omdat ze nu aanmerking komen voor naturalisatie. Hierdoor zijn zowel de kosten (€ 51.000) als de opbrengsten (€ 64.000) gestegen.
- Lagere inkomsten voor huwelijken doordat huwelijksparen steeds meer kiezen voor een korte ceremonie en kiezen voor een vrije locatie in plaats van het gemeentehuis.
- Hogere inkomsten voor rijbewijzen. 2021 is het laatste jaar van de zogenaamde rijbewijspiek. Het aantal aanvragen was daarom hoger dan begroot.

- Lagere inkomsten voor gemeentelijke basisadministratie doordat er steeds minder uittreksels BRP worden aangevraagd omdat er door partijen minder om gevraagd wordt. Daarnaast worden VOG's steeds vaker rechtstreeks aangevraagd bij COVOG.

College

We hebben € 211.000 aan lagere kosten. Dit komt doordat we minder hebben gestort in voorzieningen voor wethouders. We hebben € 70.000 minder gestort in de voorziening wachtgeld wethouders. Bij de begroting zijn we uitgegaan van verlengde wachtgelduitkering. Deze periode is veel korter geworden dan eerder gedacht en daardoor hebben we € 70.000 minder gestort in de voorziening. Ook hebben we € 105.700 minder gestort in de voorziening pensioenen wethouders dan verwacht. Dit komt doordat de rekenrente bij de pensioenberekeningen is verhoogd.

Wijkgericht werken

De kosten van wijkgericht werken zijn € 175.000 lager. We hebben lagere kosten voor werkplaatsen in de wijk, het gaat om lagere kosten voor het uitvoeringsprogramma voor het versterken van de organisatiekracht in de Schadewijk. Als gevolg van COVID-19 hebben we een gedeelte van de werkzaamheden niet kunnen uitvoeren. Door het project met deze middelen 6 maanden te verlengen kunnen we onze doelstelling wel halen (opbouwen van een bewonersstructuur) met de daarbij passende activiteitengelden. Hiervoor willen we het niet bestede bedrag van € 59.200 overhevelen naar 2022.

Daarnaast hebben we € 65.000 aan lagere kosten voor wijk- en dorpsraden. Dit voordeel komt voor meer dan de helft door lagere presentiegelden dorps- en wijkraadsleden, minder algemene kosten wijkbeheer en "buurtwerkt". Het overige deel komt omdat de beschikbare budgetten 2021 door de 11 wijkraden niet volledig zijn benut.

Stortingen reserves

We storten € 434.000 extra in reserves voor met name:

- extra storting in de reserve organisatieontwikkeling: € 411.000. De nog niet bestede middelen voor de toekomstbestendige organisatie en strategische slagkracht zijn in de reserve gestort. Daarnaast ook de voordelen die zijn ontstaan door gebruik van het generatiepact door medewerkers.
- extra storting in de reserve WGA: € 22.000. Dit komt doordat we lagere kosten voor de WGA uitkering hebben en in deze reserve storten we zijn ook de overschotten op de OR budgetten (conform afspraken).

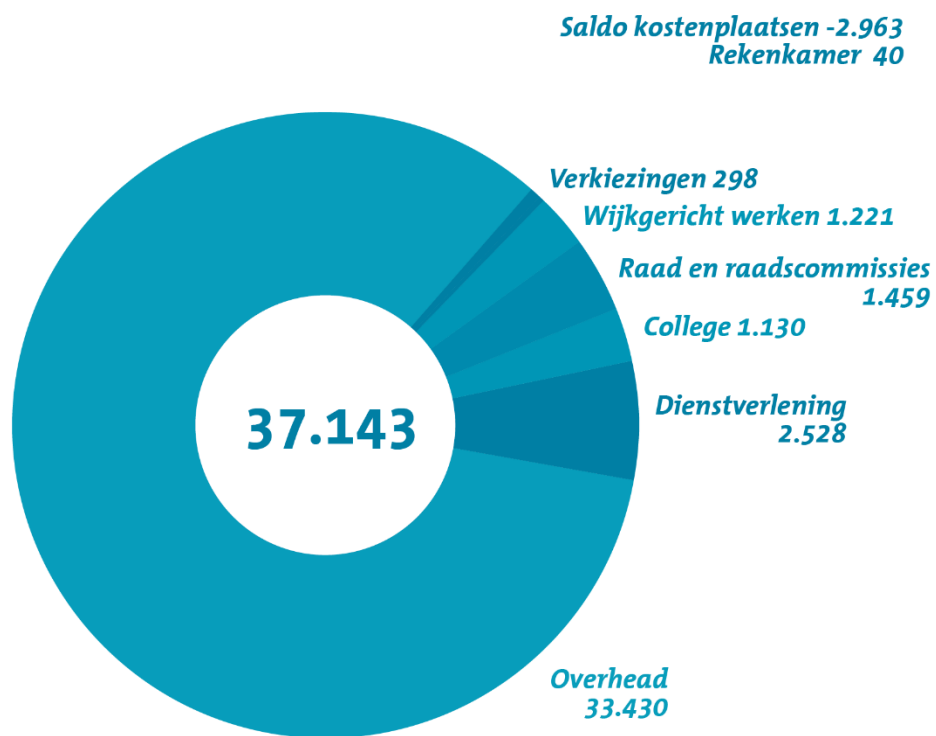
Onttrekkingen

We onttrekken € 979.000 minder aan reserves. Dit komt met name doordat we:

- minder onttrokken uit de reserve automatisering: € 380.000 door lagere kosten ICT (zie bovenstaande toelichting)
- minder onttrokken uit de reserve ABR grondbedrijf: € 166.000. De werkelijke kosten voor de taskforce woningbouw en bedrijventerreinen bedragen € 146.000. Het restant van de beschikbare € 313.000 is beschikbaar in 2022.
- minder onttrokken uit de reserve organisatieontwikkelingen: € 82.000. Kosten voor digitaliseringsprojecten zijn opgevangen binnen bestaande budgetten.
- minder onttrokken aan de reserve fiscale adviezen: € 95.000.
- minder onttrokken aan de reserve participatiebevordering: € 211.000. Lagere kosten voor het preventief en pro-actief arbeidsbeleid "Van werk naar werk" (crisismiddelen COVID-19), voor de veranderopgave inburgering en voor de ontwikkeling van de Samenwerkwijze.

Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2021 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

5. Overzicht subsidies

Niet van toepassing.

Programma 11. Financieel solide

1. Inleiding

Een financieel gezonde gemeente is in het belang van alle inwoners in Oss. De begroting moet sluitend zijn. De meerjarenbegroting biedt inzicht in de verwachte inkomsten en uitgaven over een langere periode. We moeten zorgvuldig met het gemeentelijk geld omgaan, dus is er aandacht voor 'treasury' en de reserves moeten op orde zijn. Dat alles willen we realiseren tegen de achtergrond van een aanvaardbaar niveau aan lasten, zowel voor bewoners als voor ondernemers, ruim onder het landelijke gemiddelde.

2. Programma-onderdelen

2.1 Belastingen

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Beheerste lastendruk*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

We streven er naar om de lokale lastendruk minimaal € 22,50 onder het landelijk gemiddelde te houden. In 2021 is dit ook gerealiseerd. Op basis van de jaarlijkse cijfers vanuit het onderzoeksinstituut COELO bleven we in 2021 € 37 onder het landelijke gemiddelde. Onze OZB en de afvalstoffenheffing lagen in 2021 rond het landelijke gemiddelde. Onze rioolheffing lag ruim onder het landelijke gemiddelde.

In de programmabegroting 2022-2025 is besloten om de OZB alleen te laten stijgen met het inflatiepercentage (2%) en de rioolheffing met 3%. Hier staat tegenover dat we de afvalstoffenheffing hebben verlaagd met € 15. Per saldo verwachten we dat in 2022 de lokale lastendruk gemiddeld daalt. Afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen verwachten we daarom dat de lokale lastendruk stabiel onder het landelijk gemiddelde blijft.

Daarnaast willen we de gewenste opbrengst voor de gemeente tegen zo laag mogelijke uitvoeringskosten verkrijgen. De Belasting samenwerking Oost-Brabant (BSOB) voert de belastingtaken voor ons uit. De portefeuillehouder financiën is lid van het dagelijks bestuur.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- De totale lastendruk lag in 2021 ruim onder het landelijke gemiddelde (€ 37 onder het landelijke gemiddelde). Voor het jaar 2021 is besloten om de OZB te verhogen met 7,25%, waarvan 2,25% inflatiecorrectie betrof. In 2021 stonden we op plek 106 (van de 374 (deel)gemeenten) met de laagste lastendruk.
- We hanteren een kostendekkend tarief voor riolering. In 2021 is de rioolheffing niet verhoogd.
- We verhoogden in 2021 de afvalstoffenheffing. Dit leidde tot een gemiddelde stijging van ruim 7% in 2021. Voor onze gemeente komt dit omdat we in de containercombinatie uitgegaan zijn van een nieuwe standaard. Tot en met 2020 was de standaard een grote grijze en een kleine groene container. In het nieuwe afvalbeleid is de nieuwe standaard een kleine grijze en een kleine groene container. Het gemiddelde tarief voor de COELO cijfers is gebaseerd op deze nieuwe standaard.
- Het oordeel van de waarderingskamer over de BSOB voor onze gemeente was "goed". "Goed" is van toepassing op een gemeente die WOZ-taxaties van goede kwaliteit levert en daarnaast op alle onderdelen van het WOZ-werkproces voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen. De gemeente heeft ook voldoende maatregelen getroffen voor adequate aansturing en kwaliteitsbeheersing van de werkzaamheden.

- We monitoren jaarlijks de uitvoering van de belastingen bij de BSOB. De BSOB had/heeft een aantal uitdagingen. De impact van de no cure no pay bureaus op het aantal bezwaren tegen de WOZ waardering, de overgang van het waarderen op oppervlakte, verdergaande automatisering en robotisering e.d.. Op basis van een zogenaamde business case wordt een meerjarige koers uitgezet om zowel de kwaliteit van de dienstverlening als ook een gezonde financiële positie te kunnen blijven garanderen. Naar aanleiding van een door de gemeenteraad aangenomen motie is het probleem met betrekking tot "no cure no pay" is een motie voor de ledenvergadering van de VNG aangenomen. Deze motie zorgde ervoor dat dit onderwerp is toegevoegd aan de lobby-agenda van de VNG richting de landelijke overheid. Dit met als doel de wetgeving omtrent bezwaarschriften WOZ-waarden aan te passen, zodanig dat de aantrekkelijkheid van het verdienen voor de NCNP-bureaus wordt beëindigd en gemeenten verlost worden van een forse, onnodige kostenpost en grote problemen in de belasting uitvoering.
- In het kader van COVID-19 ondersteuning is besloten om in 2021 geen reclamebelasting en ook geen precariobelasting voor terrassen en uitstallingen op te leggen. De reclamebelasting ter hoogte van circa € 210.000 is niet geïnd, echter wel doorbetaald aan stichting centrummanagement (CMO). De toeristenbelasting is wel regulier opgelegd in 2021 (maar is lager door daling van aantal overnachtingen).

2.2 Financiën

Doelstellingen

We werken aan de volgende doelstelling(en):

- *Uitvoeren van een stabiel financieel beleid*

Hoe ver zijn we met het realiseren van onze doelstellingen?

In het coalitieakkoord 'Kansen zien, kansen pakken' is gekozen voor een solide financieel beleid met sluitende meerjarenbegrotingen. We hebben een algemene reserve die momenteel ruimschoots voldoet aan de gestelde normen (10% van de algemene uitkering).

De financiële positie van de gemeente wijzigt sterk (een "jojo-effect"). Onze programmabegroting 2021-2024 stond onder druk. De provincie Noord-Brabant beoordeelde onze begroting destijds als "Oranje". Dit komt vooral door:

- kostenstijgingen in het sociaal domein. We hebben te maken met stijgende tekorten op het gebied van jeugdzorg en Wmo. Hierbij beseffen we dat dit vooral komt doordat landelijke bezuinigingen te vroeg zijn ingeboekt en dat we het als gemeentes in Nederland "nog niet zo slecht doen". Dit bleek duidelijk uit de rapporten die het vorige kabinet heeft laten maken over de jeugdzorg in Nederland.
- kostenstijgingen op het gebied van bijzondere bijstand/ schuldhulpverlening. We zien problematiek en kosten stijgen.
- de komst van een nieuwe grote transitie, namelijk de Omgevingswet/ omgevingsvisie;
- grote maatschappelijke opgave op het gebied van duurzaamheid;
- toegenomen risico's (zie begrotingsparagraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing).

Tegenover deze ontwikkelingen zien we nu ook positievere ontwikkelingen, zoals:

- Sterk fluctuerende algemene uitkering. Liet de meicirculaire 2021 nog een tegenvaller zien van de rijksuitgaven, was de septembercirculaire 2021 ineens weer erg positief. Dit soort grote verschillen in de algemene uitkering blijven een uitdaging bij een financieel solide beleid.
- Extra rijksinkomsten voor jeugdzorg voor het jaar 2021 en 2022. Tussen Rijk, VNG en provincies is afgesproken dat gemeenten in de meerjarenraming rekening mogen houden met 75% van de bedragen uit de hervormingsagenda jeugd. Dit verruimt het financieel perspectief aanzienlijk.
- Mogelijke positieve effecten voor onze gemeente vanuit de herverdeling van het gemeentefonds. Het huidige beeld is dat deze herverdeling voor onze gemeente voordelig is tussen € 19 en € 42 per inwoner. Besluitvorming hierover is aan het nieuwe kabinet.

Dit maakt dat onze financiële positie sterk is verbeterd.

Daarnaast:

- De hoogte van de algemene reserve voldoet momenteel ruimschoots aan onze eigen vastgestelde norm (10% van de algemene uitkering). Voor het compenseren van COVID-19 effecten is besloten dat de algemene reserve tijdelijk onder deze norm mag komen.
- We hebben een goedkeurende verklaring van de accountant op de jaarrekening 2020 en ook de managementletter bevatte weinig kritische kanttekeningen.
- We hebben een positief oordeel gekregen van de provincie Noord-Brabant op onze programmabegroting 2022-2025. Daarnaast hebben we voldoende weerstandsvermogen om gemeentelijke risico's af te dekken.
- We zien een toename van risico's.
- De algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf (ABR) is goed gevuld.
- Een deel van de investeringsruimte kan worden bekostigd uit het overschot op de Algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- In 2021 hebben we een herstelagenda COVID-19 opgesteld. Deze hebben we opgenomen in de kadernota. In deze herstelagenda hebben we gekozen voor een herstel en versterkingspakket gericht op de volgende pijlers:
 - o Duurzaam investeren;
 - o Investeren in een sociaal sterke stad;
 - o Helpen verdienen.
- In 2021 hebben we vastgehouden aan eerder ingezette beleid voor COVID-19 compensatie. De kern van dit beleid was/ is dat we ter ondersteuning van inwoners, bedrijven en instellingen zoveel mogelijk aansluiten bij de landelijke regelingen. Vervolgens kijken we naar provinciale regelingen, de banken en de branche-organisaties. Vervolgens kijken we naar onze eigen rol. Daarbij hebben we volgende criteria gevolgd:
 - o we geven inkomenssteun aan mensen die dat nodig hebben, geen omzetsteun aan bedrijven of sectoren;
 - o helpen verdienen
 - o op naar werk
 - o we investeren in samenleven
 - o we investeren in zorgcontinuïteit
 - o we zijn en blijven een financieel gezonde organisatie.Een totaalbeeld hiervan is ook opgenomen in deze programma-evaluatie.
- We zetten via onder andere de G40 en via de VNG blijvend in op lobby richting het Rijk op het gebied van:
 - o voldoende middelen voor jeugdzorg;
 - o afschaffing van het WMO abonnementstarief;
 - o voldoende compensatie voor de effecten vanuit COVID-19 (korte en langere termijn);
 - o (gedeeltelijk) terugdraaien van de zogenaamde opschalingskorting;
 - o Aanpassing wetgeving rondom no cure-no pay bureaus (WOZ);
 - o voldoende middelen voor de uitvoering van de energietransitie;
 - o voldoende middelen voor de ruimtelijke opgaven op het gebied van wonen en mobiliteit.
- Op basis van de taskforce woningbouw en bedrijventerreinen werkten we financiële instrumenten uit om zo inhoud te geven aan anticyclisch investeringsbeleid. Nota grondbeleid, het grondprijnsbeleid en de nota kostenverhaal zijn eind 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.
- We implementeerden in 2021 (met een doorloop naar 2022) een nieuw financieel pakket. We hebben daarbij ingezet op: de basis op orde houden, het doorvoeren van procesverbeteringen en verdergaande digitalisering.
- We hebben de aanbesteding van een nieuwe accountant in 2021 afgerond en de Raad heeft Baker Tilly benoemd als nieuwe accountant.
- In 2021 zijn de financiële verordening 212 en het treasurystatuut geactualiseerd en door de gemeenteraad vastgesteld.

- We monitoren periodiek de betalingstermijn van onze facturen. Gedurende de COVID-19 crisis hebben we versneld facturen betaald (binnen 16 dagen).
- We hebben voorbereidingen gedaan voor de invoering van de rechtmatigheidsverklaring. Deze wordt per boekjaar 2022 ingevoerd.
- In het portaal <http://financien.oss.nl> staan alle digitale planning & control documenten.

3. Programma-informatie

3.1 Duurzaamheid

Niet van toepassing.

3.2 Indicatoren

Indicator	Bron	2018	2019	2020	2021	Streefwaarde
Oordeel accountant over rechtmatigheid en getrouwheid	Controlerapport accountant bij jaarrekening	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
Lokale lastendruk (lijst met goedkoopste gemeenten)	COELO	103e plaats	98e plaats	98e plaats	106e plaats	2021: 106e
Lokale lastendruk: bedrag onder landelijk gemiddelde	COELO	€ 36	€ 33	€ 36	€ 37 Minimaal € 22,50	2021: € 37 Minimaal € 22,50
Oordeel waarderingskamer	Brief waarderingskamer	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
Betaalgedrag gemeente (% tijdig betaald binnen 30 dagen)	Gemeente	90%	91%	92%	-	90%

3.3 Waar staat je gemeente

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Oss te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Oss	Referentie	Jaar
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 262.000	onbekend	2021
	€ 257.000	€ 261.000	2020
	€ 237.000	ontbreekt	2019
	€ 218.000	€ 223.000	2018
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	€ 774	€ 745	2021
	€ 740	€ 717	2020
	€ 707	€ 687	2019
	€ 685	€ 669	2018
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	€ 774	€ 812	2021
	€ 740	€ 779	2020
	€ 707	€ 748	2019
	€ 685	€ 731	2018

Het ministerie van BZK heeft een database ontwikkeld met informatie over de financiën van gemeenten (www.financiengemeenten.nl). Deze database bevat financiële informatie op het niveau van individuele gemeenten (kengetallen, uitgaven van gemeenten t.o.v. andere gemeenten etc.).

4. Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Dividend en Winstuitkering	Lasten	0	0	0	0	N
	Baten	-100	-100	-117	-17	V
	Saldo	-100	-100	-117	-17	V
Treasury	Lasten	-16	541	507	-34	V
	Baten	-1.019	-942	-925	18	N
	Saldo	-1.035	-401	-418	-17	V
Algemene uitkering	Lasten	0	0	0	0	-
	Baten	-183.523	-194.840	-197.358	-2.517	V
	Saldo	-183.523	-194.840	-197.358	-2.517	V
Algemene baten en lasten	Lasten	1.038	220	137	-83	V
	Baten	-599	-702	-751	-49	V
	Saldo	439	-482	-615	-132	V
Overige belastingen	Lasten	5	5	0	-5	V
	Baten	-245	-202	-273	-71	V
	Saldo	-240	-197	-273	-76	V
OZB belasting	Lasten	1.365	1.497	1.514	17	N
	Baten	-20.894	-21.384	-21.409	-25	V
	Saldo	-19.528	-19.887	-19.894	-8	V
Onvoorzien	Lasten	300	146	0	-146	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	300	146	0	-146	V
Reserveringen	Lasten	54	54	16	-38	V
	Baten	0	0	-130	-130	V
	Saldo	54	54	-114	-168	V
Totaal programma	Lasten	2.747	2.463	2.174	-289	V
	Baten	-206.380	-218.170	-220.962	-2.792	V
	Saldo	-203.633	-215.707	-218.788	-3.081	V
Stortingen reserves		1.111	1.109	1.123	14	N
Onttrekkingen reserves		-3.207	-2.707	-2.707	0	-
Totaal mutaties reserves		-2.096	-1.599	-1.585	14	N
Resultaat		-205.729	-217.306	-220.373	-3.067	V

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000

Algemene uitkering

De algemene uitkering is ruim € 2,5 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt volledig veroorzaakt door de effecten uit de decembercirculaire 2021. In december 2021 hebben we vanuit het Rijk extra middelen gekregen voor het jaar 2021, die uiteraard niet meer besteed konden worden in 2021. We stellen voor om een bedrag van € 2,4 miljoen over te hevelen naar het jaar 2022 om dit geld in dat jaar te besteden (zie ook het hoofdstuk Bestemming rekeningresultaat). Het betreft:

- versterken gemeentelijke dienstverlening a.g.v. kindertoeslag affaire: € 532.000
- kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht: € 52.000
- versterking aanbod dementie: € 50.000
- Inburgering: € 29.000
- COVID-19 maatschappelijke opvang: € 700.000
- COVID-19 meerkosten jeugd: € 148.000
- COVID-19 meerkosten Wmo: € 128.000
- COVID-19 cultuurmiddelen: € 211.000
- COVID-19 beschermd wonen: € 96.000
- COVID-19 werkvoorzieningschap (WSW): € 440.000

Onvoorzien

De post onvoorzien is niet volledig besteed in 2021. Dit levert een voordeel op van € 146.000.

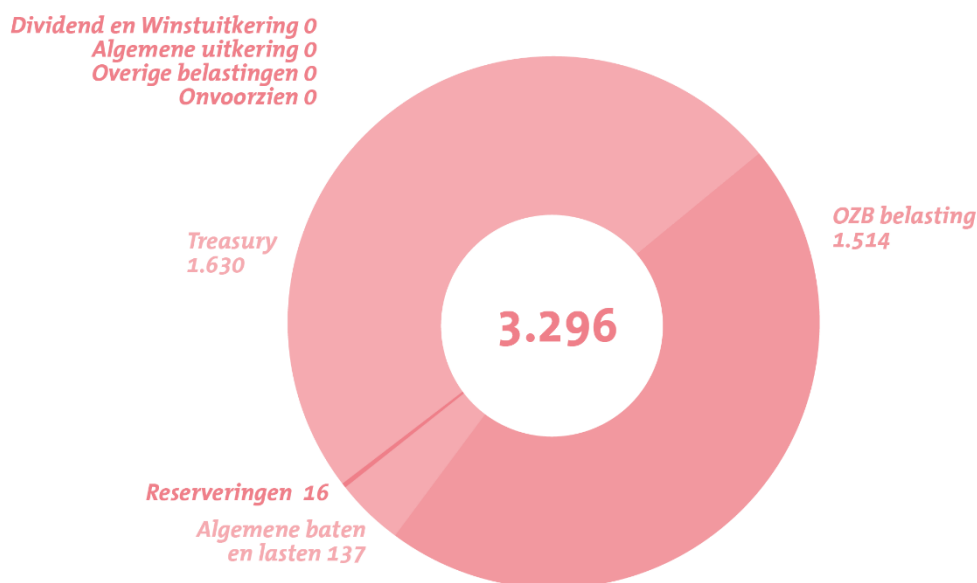
Van het totale bedrag van € 300.000 is € 147.000 besteed ten behoeve van het Klooster Ravenstein en € 7.350 voor gratis mondkapjes voor minima.

Reserveringen

We hebben een voordeel van € 130.000 doordat we een vrijval hebben uit de voorziening dubieuze debiteuren. Uit de risicoberekening bleek dat dit deel van de voorziening niet nodig meer is.

Lasten per product

In de volgende figuur hebben we voor 2021 de totale lasten per product in beeld gebracht (bedragen x € 1.000).

5. Overzicht subsidies

Niet van toepassing.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Samenvatting

Het weerstandsvermogen geeft de financiële gezondheid van de gemeente weer. We drukken deze uit in een ratio. De uitkomst van de ratio moet in beginsel minimaal 1 zijn.

Op hoofdlijnen is het beeld als volgt:

Omschrijving	Bedrag/ratio incidenteel	Bedrag/ratio structureel
Geïncventariseerde risico's	€ 6,7 miljoen	€ -0,566 miljoen
Weerstandscapaciteit	€ 48,2 miljoen	€ 3,7 miljoen
Weerstandratio	7,18	-6,54

De conclusie hieruit is dat de weerstandscapaciteit van voldoende omvang is om de gekwantificeerde risico's te ondervangen. Er is ook ruimte voor het opvangen van onvoorziene risico's.

Het structurele weerstandsvermogen is negatief (dus voordelig). Dit komt doordat het de impact van het risico van de herverdeling van het gemeentefonds. Dat is omvangrijker dan de som de overige structurele risico's. We maken echter wel de kanttekening dat de COVID-19 crisis voor grote onzekerheid zorgt. Het is onduidelijk wat voor (financiële) effecten deze crisis heeft voor de toekomst. De huidige crisis en de ontwikkelingen noodzaken dat we moeten sturen met grote onzekerheid. We volgen daarom nauwgezet alle ontwikkelingen en gevolgen voor onze inwoners, bedrijven en instellingen. Uiteraard ook de gevolgen voor onze eigen begroting. We volgen kritisch alle landelijke ondersteuningsmaatregelen en bepalen welke aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Ten opzichte van de programmabegroting zijn er geen risico's vervallen.

1. Beleid

Het beleid van de gemeente ten aanzien van risicomanagement is nader uitgewerkt in de notitie risicomanagementbeleid.

Risicomanagement is gedefinieerd als het op gestructureerde wijze identificeren, analyseren en beheersen van risico's die van invloed zijn op de realisatie van gemeentelijke doelstellingen. De focus ligt op risico's met een mogelijk substantiële invloed op de financiële positie van de gemeente. Aan ons risicomanagement liggen onder andere de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden ten grondslag:

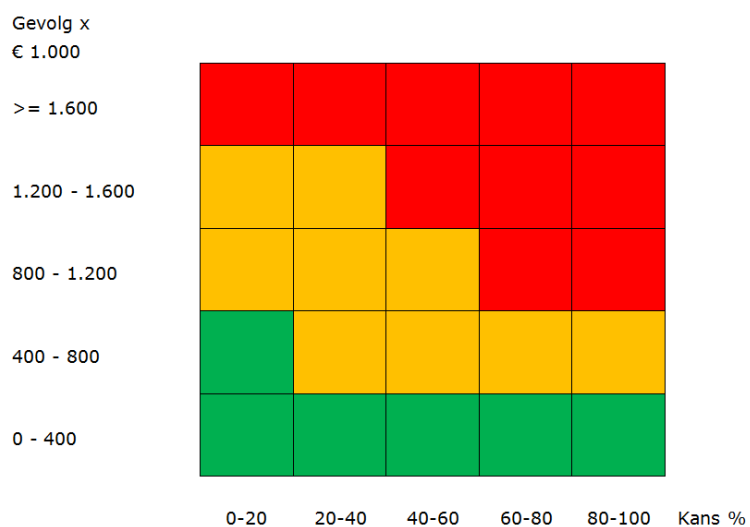
- Risicomanagement is onderdeel van de reguliere verantwoordelijkheid van het (lijn)management en is een cyclisch proces.
- We maken zoveel mogelijk gebruik van bestaande instrumenten voor risico-identificatie en -beheersing.
- Risicobeheersing doen we zoveel mogelijk in de reguliere processen.
- Het toepassen van risicomanagement betekent niet dat we alle risico's kunnen voorkomen.

Risico's hangen vaak samen met externe factoren. Daarop hebben we als gemeente niet altijd direct invloed. Daarom is het lastig deze risico's in alle gevallen voldoende betrouwbaar te kwantificeren.

Risico's ontwikkelen zich voortdurend. De laatste rapportage over de risico's en de beheersing daarvan is in de programmabegroting 2022-2025 opgenomen. In deze jaarrekening 2021 hebben we deze risico-inschatting geactualiseerd.

Risicokaart

Omdat risico's lastig te kwantificeren zijn maken we gebruik van de risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de categorisering van de risico's naar kans en gevolg.

Een risico dat zich in het groene gebied bevindt heeft minimale financiële gevolgen. Een risico dat een score heeft in het oranje gebied, vraagt om extra aandacht. Het is hier van belang tijdig beheersmaatregelen te nemen. Een risico met een risicoscore in het rode gebied, vereist directe aandacht om een grote extra last te voorkomen. Preventieve en reducerende beheersmaatregelen kunnen de kans respectievelijk het gevolg terugbrengen naar een acceptabel niveau.

Om te bepalen in welke risicokleur (rood, oranje, groen) een risico valt, zijn structurele risico's vermenigvuldigd met 4 (jaar).

2. Risico's

Risico's in de rode categorie

Risico en beheersmaatregel	S/I ¹	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Effecten COVID-19	S/I	PM	PM	PM

Het COVID-19 (corona) had en heeft nog grote impact op de samenleving. De economie herstelt maar sommige sectoren hebben het nog zwaar (gehad). Daarnaast blijft er onzekerheid wat nu exact de langere termijn effecten van COVID-19 zijn, bijvoorbeeld op sociaal en maatschappelijk gebied. We hebben in een apart hoofdstuk aandacht besteed aan:

- Uitgangspunten voor ondersteuning en speerpunten voor onze herstelagenda.
- Financiële compensatie vanuit het Rijk
- Financiële ondersteuningsmaatregelen

Risico's:

De ondersteuningsmaatregelen vanuit het Rijk zijn goed te noemen. Met dit geld kunnen we diverse sectoren ondersteunen om de nadelige effecten van de crisis te verminderen. Belangrijkste risico zien we in wat er gebeurt als de landelijke ondersteuningsmaatregelen stoppen. Wat betekent dit dan voor bedrijven, instellingen en inwoners? Daarnaast de vraag wat zijn de langere termijn effecten op ons zorgstelsel. Op dit moment kunnen we hiervan nog nauwelijks een inschatting maken.

Beheersmaatregel

We hebben hier meerdere maatregelen.

1. Actieve lobby richting het Rijk: we blijven ons hard maken voor voldoende compensatie vanuit het Rijk. We richten onze lobby op extra gelden voor jeugdzorg, volledige compensatie gevolgen abonnementstarief WMO, het verminderen van de zogenaamde opschalingskorting en op voldoende compensatie i.v.m. COVID-19.
2. Voor het jaar 2020 en 2021 zetten we de gelden in die we vanuit het Rijk hebben ontvangen voor compensatiemaatregelen. Mocht dit onvoldoende zijn, zetten we onze algemene reserve in, zoals afgesproken in de programmabegroting 2022-2025.

¹ In deze kolom is aangegeven of het risico naar verwachting een structureel of incidenteel effect heeft. In het geval van een structureel risico geven we de bedragen per jaar weer.

Risico en beheersmaatregel	S/I ^[#1]	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Grondbedrijf	I	€ 4,4 miljoen	100%	€ 4,4 miljoen

Risico

De resultaten van de grondexploitaties zijn gebaseerd op uitgangspunten en parameters die, gelet op de huidige markt en de huidige inzichten, het meest reëel lijken voor de looptijd van het project. Deze inschattingen resulteren in één projectresultaat. Het is en blijft echter altijd een inschatting van de toekomst. Kansen en risico's binnen een project kunnen er voor zorgen dat het projectresultaat in de toekomst afwijkt. Om een goed inzicht te krijgen in de risico's voeren we jaarlijks een risicoanalyse uit. Dit doen we via de Monte Carlo Methode.

We verwijzen hiervoor naar de paragraaf grondbeleid en het Najaarsbericht. De paragraaf beschrijft op hoofdlijnen het grondbeleid, de financiële positie en het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Het MPG gaat een slag dieper dan de paragraaf en geeft o.a. inzicht op een detailniveau per project.

Beheersmaatregel

Om risico's op te vangen, moeten we een bepaald bedrag reserveren. Hoe groot dat bedrag moet zijn, hangt af van hoe groot de kans is dat een risico zich voor doet. We maken hiervoor gebruik van de Monte Carlo Methode. Dat is een statistische berekening die alle risico's goed in kan schatten en waarderen.

Alle per project berekende risico's hebben we bij elkaar opgeteld. Dat is het bedrag wat we dus minimaal beschikbaar moeten hebben om alle risico's in voldoende mate af te kunnen dekken. De risico's dekken we af met de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf (ABR). De ABR bedraagt per 31 december 2021 € 24,4 miljoen. Deze zou, wanneer er geen afromingen plaatsvinden, groeien naar circa € 39 miljoen eind 2025.

Bij de programmabegroting 2022-2025 is besloten om € 18,2 miljoen in te zetten voor de ruimtelijke ambities. De geactualiseerde Monte Carlo analyse geeft een totaal benodigd risicobedrag van € 4,4 miljoen per 1-1-2022. Dit bedrag is dus ook gelijk de minimale stand die de ABR moet hebben. De ABR kent per 1-1-2022 ruim € 20 miljoen aan financiële ruimte.

Risico's in de oranje categorie

Risico en beheersmaatregel	S/I ²	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Stijgende bouw- en energiekosten	S	€ 700.000	50%	€ 350.000
Risico Door diverse ontwikkelingen in de wereld hebben we te maken met sterk stijgende energiekosten. Mede door deze hogere energiekosten is het de verwachting dat de bouwkosten ook fors zullen stijgen. Het risico zal vooral effect hebben op investeringsprojecten (wat leidt tot stijgende kapitaallasten) en op reguliere exploitatiekosten binnen vastgoed, openbare ruimte, ICT en vervoer (leerlingenvervoer/ regiotaxi). We schatten het risico in op jaarlijks circa € 0,7 miljoen. Dit is gebaseerd op de prijsstijging in 2021, waarbij globaal uitgegaan is van verdubbeling van de prijsstijging. Beheersmaatregel We volgen kritisch onze projecten en onze begrotingsposten. Deels zullen we voor hogere inflatie gecompenseerd worden via de algemene uitkering.				

² In deze kolom is aangegeven of het risico naar verwachting een structureel of incidenteel effect heeft. In het geval van een structureel risico geven we de bedragen per jaar weer.

Risico en beheersmaatregel	S/I ³	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Jeugdhulp 2022 en verder	S	€ 250.000 - € 750.000	50%	€ 250.000

Risico

De inkoop vanaf 2022 vormen een onzekerheid.

In 2021 hebben we op een andere manier ingekocht dan de jaren daarvoor, waarbij we ook voor het eerst met een nieuw productenboek gewerkt hebben. Daarbij zijn bij de financiering van aanbieders prikkels ingebouwd om meer op kosten te gaan sturen. Verder heeft de toegang een grotere rol gekregen in de toewijzing van zorg. De praktijk zal leren wat de effecten hiervan zijn. We gaan dat concreet terugzien in de jaarrekening die we van de regionale inkooporganisatie krijgen (de definitieve cijfers volgen als het goed is in de eerste week van mei).

De inkoop vanaf 2022 is ook een onzekerheid. Dat geldt onder andere voor de inkoopmethodiek vanaf 2022 (volledig pxx). Bovendien worden vanaf 2022 de regionale solidariteitsafspraken beperkt. Tenslotte wijzigt vanaf 2022 het woonplaatsbeginsel. Dat zorgt voor een aanpassing welke gemeente verantwoordelijk is voor welke jeugdige. De continuering en inzet van specialistische jeugdhulp voor onze jeugdigen blijft uiteraard gegarandeerd.

Een ander risico heeft betrekking op de gecertificeerde instellingen. De gecertificeerde instellingen die voor onze regio Noordost-Brabant werken staan onder verscherpt toezicht. Naast inhoudelijke knelpunten in relatie tot het zorglandschap en personeelskrapte, zijn er met name financiële knelpunten bij Jeugdbescherming Brabant. Aandachtspunten zijn onder andere de hoogte van de tarieven en de grote last van vastgoed van de organisaties. De verbetervoorstellen worden op het niveau van de provincie Brabant ontwikkeld en afgesproken. Het primaat hierin ligt bij de gemeente Tilburg. Het risico is dat we als regio en dus ook als Oss met extra kosten te maken krijgen om de problematiek op te lossen.

Naast bovenstaande risico's ontvangen we voor het jaar 2022 een extra bedrag van € 7,4 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op de uitspraak van de commissie van Wijzen. Hoeveel geld we extra krijgen voor de jaren erna was bij de afgelopen programmabegroting nog niet bekend.

Het Rijk, provincies en de VNG hebben destijds afgesproken dat we voor de jaren 2023-2025 rekening mogen houden met 75% van de bedragen zoals deze door de commissie van Wijzen zijn bepaald. Deze commissie heeft ook bepaald dat er een Hervormingsagenda jeugd moet worden opgesteld waarbij er een jaarlijkse taakstellende besparing op de uitvoering van jeugdhulp moet worden gerealiseerd. We mogen dus wel rekening houden met extra inkomsten van 75%, hoewel deze inkomsten onzeker blijven totdat een nieuw kabinet daarover een besluit neemt. Dit vinden we een aanvaardbaar risico.

De laatste stand van zaken is dat de VNG half januari de werkzaamheden rondom de Hervormingsagenda jeugd heeft opgeschort. Dat komt omdat het nieuwe kabinet in het coalitieakkoord de uitspraak van de commissie van Wijzen niet heeft overgenomen. In plaats daarvan hebben ze besloten dat er vanaf 2024 extra bezuinigd moet worden op jeugdhulp.

Beheersmaatregel

We volgen de ontwikkelingen en worden regelmatig geïnformeerd door de projectgroep nieuwe inkoop. Verder hebben we intern een projectgroep voor de implementatie.

Binnen de regio krijgen we regelmatig informatie over de gecertificeerde instellingen.

Daarnaast volgen we de landelijke besluitvorming over de middelen voor jeugd en de Hervormingsagenda.

³ In deze kolom is aangegeven of het risico naar verwachting een structureel of incidenteel effect heeft. In het geval van een structureel risico geven we de bedragen per jaar weer.

Risico en beheersmaatregel	S/I ^[#1]	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Wachtgeld wethouders	I	€ 590.000	50%	€ 295.000
Risico In maart 2022 zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen. Na beëindiging van het wethouderschap ontvangt een wethouder een ontslaguitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Dat is geregeld in de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (Appa). Voor de voormalige wethouders hebben we een voorziening wachtgeld wethouders. Voor de zittende wethouders is niet in te schatten of ze aanspraak gaan maken op het wachtgeld. Als ze aanspraak maken kunnen we niet met een redelijke mate van zekerheid het bedrag schatten. Daarom is een directe storting in de voorziening wachtgeld wethouders niet toegestaan. Als compensatie voor deze onzekere toekomstige wachtgeldverplichtingen wordt jaarlijks een bedrag van € 103.000 in de bestemmingsreserve wachtgeld wethouders gestort. De maximale wachtgeldverplichting van de huidige vijf wethouders bedraagt € 1,0 miljoen. Bij het daadwerkelijk ontstaan van de wachtgeldverplichting zal blijken of de reserve wachtgeld wethouders volstaat voor het aanvullen van de voorziening wachtgeld wethouders. Met de storting van 2022 zit er € 0,41 miljoen in de reserve wachtgeld wethouders. Er bestaat dus een risico dat het bedrag € 0,59 miljoen te laag is. Beheersmaatregel In de begroting wordt jaarlijks een bedrag van € 103.000 gestort in de reserve wachtgeld wethouders. Indien de jaarlijkse storting niet voldoende is dan wordt het tekort eenmalig aangevuld in het jaar waarin het zich voordoet.				

Risico en beheersmaatregel	S/I ^[#1]	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Herverdeling gemeentefonds	S	€ 3,8 miljoen voordeel	50%	€ 1,9 miljoen (voordeel)

Risico

De nieuwe verdeling van het gemeentefonds over de gemeenten staat al een aantal jaren op de agenda. Dit is nodig omdat de verdeling van het rijksgeld over de gemeenten in de loop van jaren is scheefgegroeid. Sommige gemeenten krijgen te veel, anderen te weinig. De herverdeling heeft betrekking op 2 onderdelen:

- Herverdeling gelden sociaal domein
- Herverdeling overig deel gemeentefonds

Er zijn de afgelopen tijd al diverse keren indicatieve cijfers bekend gemaakt. Oorspronkelijk zou de nieuwe verdeling ingaan per 2021, echter dit is al tweemaal met een jaar uitgesteld om o.a. aanvullende berekeningen uit te voeren. Als reden noemt de minister van BZK de huidige financiële positie van de gemeenten, waaronder de tekorten bij de jeugdzorg. De beoogde invoeringsdatum is nu 1-1-2023. De indicatieve financiële eindresultaten verschillen telkens. Bij het sociaal domein krijgen we op basis van de nieuwste cijfers (gebaseerd op peiljaar 2019) € 68 per inwoner minder. Dit was eerder € 84 en nadien € 76 (peiljaar 2017). Bij het overig deel krijgen we juist een hogere uitkering van € 110. Dit was eerder € 102 en daarna € 94.

Per saldo geven de laatste cijfers een voordeel van € 42 per inwoner. Ook deze laatst gepresenteerde cijfers op basis van 2019 zijn slechts een indicatie. In aanloop naar 2023 - het beoogde moment van de invoering nieuwe verdeling - zal de ontwikkeling van de kosten van gemeenten en de invloed daarvan op de verdeling nauwgezet in de gaten gehouden worden. Als opvallende effecten optreden dan zullen de fondsbeheerders onderzoek uitvoeren naar verdere verbetering van het model.

De effecten van de herverdeling zijn niet duidelijk en dus onzeker. Het nieuwe kabinet zal over de invoering van het verdeelvoorstel een besluit nemen. Na besluitvorming zal dan nog een actualisatie plaatsvinden naar 1 januari 2023. Deze laatste actualisatieslag zal inzicht geven in de definitieve herverdeeleffecten voor gemeenten.

Gezien het feit dat de grootste effecten van de actualisatie van het verdeelmodel onder meer op Jeugd zitten, is het van belang om na de formatie van een nieuw kabinet te bezien hoe om gegaan wordt met de middelen voor Jeugd in het gemeentefonds.

De nieuwe verdeling wordt geleidelijk ingevoerd, zodat gemeenten de tijd hebben om zich aan de nieuwe financiële situatie aan te passen. Het ingroeipad is € 15 per jaar, met een maximum van € 60. De ontwikkeling van de kosten van gemeenten wordt in de gaten gehouden. Na 4 jaar (2027) wordt bekeken of bijstelling van de verdeling nodig is.

Beheersmaatregel

We volgen de ontwikkelingen kritisch. In de meerjarenbegroting 2022-2025 houden we geen rekening met de nieuwe herverdeling gemeentefonds.

Risico en beheersmaatregel	S/I ^[#1]	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Minder bezoekersparkeren door veranderd winkelgedrag na COVID-19	S	€ 300.000	75%	€ 225.000

Risico

Het winkelgedrag van de consument verandert. De laatste jaren is een verschuiving zichtbaar naar online shoppen, die ten koste gaat van het fysiek winkelbezoek. Met name de middelgrote steden, waartoe Oss behoort, is getroffen door deze ontwikkeling, die zich heeft vertaald in jaarlijks afnemende parkeeropbrengsten.

Als gevolg van de huidige COVID-19 pandemie heeft het online bestellen van goederen door consumenten (gedwongen) een grote vlucht genomen. De verwachting is dat na COVID-19 een "nieuwe normaal" gaat ontstaan waarbij structureel meer inkopen via internet worden gedaan en minder bezoek aan de binnenstad kan plaatsvinden. Het gevolg van dit alles is naar verwachting dat er structureel minder bezoekersparkeren zal plaatsvinden binnen het gebied met parkeerregulering. Vooralsnog is volstrekt onduidelijk welke omvang deze wijziging heeft en wordt deze ingeschat op € 200.000 tot € 300.000 (= 10-15% minder bezoekersparkeren) aan minderopbrengsten per jaar.

Beheersmaatregel

We maken een nieuw beleidsplan parkeren. Op langere termijn lijken meer ingrijpende beleidswijzigingen noodzakelijk om in te spelen op de veranderde parkeer werkelijkheid. Dit zal in een nieuw parkeerbeleidsplan worden opgenomen.

Volume groei Wmo	S	€ 100.000 - € 300.000	90%	€ 180.000
------------------	---	--------------------------	-----	-----------

Risico

Door de invoering van het abonnementstarief is het aantal aanvragen in 2021 opnieuw gestegen. We zien een stijging van het aantal klanten huishoudelijke verzorging ZIN met ongeveer 0,8 % per maand. Dit is een landelijk beeld. Het Rijk compenseert deze aanhoudende kostenstijging niet. Een besluit over een eventuele aanpassing van het abonnementstarief ligt bij een nieuw kabinet. We voorzien nog geen afvlakking van de groei.

Bij de WMO voorzieningen blijven de kosten van woningaanpassingen altijd een onzekere factor. Vooral grote woningaanpassingen hebben een grote impact op het kostenplaatje. Het verloop daarvan is niet te voorspellen. Het risico op basis van de jaarrekeningcijfers 2020 en 2021 schatten we in op € 200.000.

Het Leerlingenvervoer is opnieuw aanbesteed met ingang van het schooljaar 2021-2022.

Per 1 augustus jl. hebben we nieuwe vervoerders en ook de vorm van de financiering is gewijzigd van lumpsum naar beladen kilometer. We zullen de kosten maandelijks blijven monitoren zodat we de financiële effecten van de nieuwe aanbesteding inzichtelijk hebben, daarvoor zijn we nu nog te kort onderweg met de nieuwe vervoerders. Daarnaast hebben ook de maatregelen voor COVID-19 effect op de omvang van de ritten. Door deze onzekerheid, schatten we het risico in op € 100.000.

Beheersmaatregel

In 2020 hebben we een analyse gemaakt van de groei van de inzet van huishoudelijke verzorging. Deze groei hangt vooral samen met het ingevoerde abonnementstarief voor de Wmo en brengt steeds hogere kosten met zich mee. Lokaal en regionaal denken we na over stuurknoppen om hiermee om te gaan.

Risico en beheersmaatregel	S/I ^[#1]	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Overdracht bodemtaken	S	€ 130.000	80%	€ 104.000
Risico Met het invoeren van de Omgevingswet is geregeld dat er taken met betrekking tot Bodem overgaan van Provincie naar Gemeente (bevoegd gezag, beleid, advies en handhaving). Daarnaast krijgt de gemeente diverse voormalige(stort)locaties in beheer. Oorspronkelijk zouden deze taken worden overgedragen per 1 januari 2021. Met het uitstel van de Omgevingswet wordt de overdracht van de taken op 1-10-2022 of wellicht 1-1-2023 verwacht. Het is op dit moment onduidelijk wat de exacte impact is voor Oss. De Provincie geeft aan geen middelen over te dragen, het Rijk geeft aan dat er voldoende geld is binnen de regio. Waarschijnlijk doelt het Rijk op dat de huidige taken al binnen de regio wordt uitgevoerd (lees Provincie). De laatste berichten zijn dat voor de gemeenten nog steeds geen duidelijkheid is m.b.t. financiering van milieu- en bodemtaken in het kader van de Omgevingswet. De Provincie is inmiddels tot 2030 verzekerd van financiering. Het lijkt er op dat er een patstelling ontstaat waarbij de gemeenten geen geld gaan ontvangen. Beheersmaatregel In de Programmabegroting 2022-2025 hebben we aangegeven dat we hiermee aan de slag gaan. Er is 1 fte voor het jaar 2022 beschikbaar gesteld. Principieel vinden we dat de Provincie en het Rijk gelden beschikbaar moeten stellen voor de extra taken voor bodem en milieu. Als deze gelden komen willen we hiermee de taken structureel financieren. Wanneer deze gelden er niet komen dan nemen we deze als een 30-ontwikkeling op. Momenteel maakt een werkgroep de consequenties inzichtelijk voor de bodemtaken. Daarnaast bekijken we de mogelijkheden om met anderen gemeenten meer aandacht te vragen voor de financiering van deze taken.				
Milieutaken in het kader van de omgevingswet	S	€ 170.000	50%	€ 85.000
Risico De omgevingswet is weer uitgesteld tot 1-10-2022 of wellicht 1 januari 2023. De omgevingswet is meer dan transitie naar Omgevingsvisie en Omgevingsplan. Met in werking treden worden diverse nieuwe regels van kracht die impact hebben op de openbare ruimte (o.a. geluid, mobiliteit). We onderzoeken momenteel de regels op deze nieuwe regels en taken. Er is echter nog steeds geen duidelijkheid over de financiering van deze taken. Op dit moment verwachten we dat de impact een toename van 2 fte is. Wanneer deze gelden er niet komen dan nemen we dit op als 30-ontwikkeling. Beheersmaatregel We onderzoeken de Omgevingswet op nieuwe wet- en regelgeving. De impactanalysefase 1 is binnen de gemeente Oss in concept gereed. Er is opdracht gegeven voor een tweede fase (nieuwe thema's). Deze wordt in het tweede kwartaal opgeleverd. De financiële consequenties worden dan ook in beeld gebracht.				

Risico en beheersmaatregel	S/I ⁴	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Gevolgen richtlijnen CROW voor bodem	S	€ 150.000	60%	€ 90.000
Risico Op 1 juni 2017 zijn de richtlijnen CROW P132 (werken in of met verontreinigde grond en of grondwater) CROW P307 (kabels en leidingen in verontreinigde bodem) en CROW 400 (werken in of met verontreinigde bodem) gepubliceerd. De herziening van de CROW 400 is december 2017 gepubliceerd en, na een overgangstermijn van een jaar, is deze van 1 januari 2019 uitsluitend nog van toepassing. Na de wettelijke overgangstermijn van een jaar wordt er door de aannemers (lees grondroerders), die werkzaamheden uitvoeren, vanaf april 2020 strenger toegezien op het aanleveren van bodemgegevens in de vorm van een bodemrapport waarin ook de veiligheid en gezondheidsrisico's (V&G rapportage) worden opgenomen. De consequenties van het vaststellen van deze richtlijnen waren tot nu toe niet te overzien. De basis voor de CROW richtlijnen komen voort uit Arbowet art. 3 en 4,2 en 4,2 derde lid van het Arbeidsomstandighedenbesluit. Aannemers moeten zich houden aan regels en voorschriften voor het werken in verontreinigde grond. Maar de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de grondroerders ligt ook bij de grondeigenaar of opdrachtgever (lees Gemeente Oss), art. 10 Arbobeleid (voorkomen van gevaren voor derden). Het raadplegen en rapporteren van bodeminformatie en het vaststellen van de veiligheidsmaatregelen brengt aanzienlijke meerkosten met zich mee bij projecten zoals het vervangen van openbare verlichting. De richtlijnen zijn een feit en worden door steeds meer partijen gehanteerd. Beheersmaatregel In het onderzoek zijn we tegen onvoorziene zaken gelopen. Met name het inzichtelijk maken van de kosten van externe partijen. De komende maanden hebben we nodig om dit uit te werken. De resultaten presteren we bij de Programmabegroting 2023-2026.				
Overdracht beheer Horizonscholen	S	€ 100.000	50%	€ 50.000
Risico In 2014 heeft de raad besloten het beheer van de Horizonscholen aan stichting SAAM scholen over te dragen. Het bleek niet eenvoudig om dit besluit uit te voeren, omdat er bij SAAM zorgen waren over de exploitatielasten van de gebouwen en de staat van onderhoud. In juni 2018 is een compromis gevonden tussen de wens van SAAM om de gebouwen zelf te beheren en onze wens om alle schoolbesturen gelijk te behandelen. Het compromis heeft ertoe geleid dat horizonschool Noorderlicht een MFA is geworden. In deze MFA voeren SAAM en de gemeente gezamenlijk het onderhoud en beheer uit. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over het leegstandsrisico in dit gebouw. De gemeente is eigenaar van de leegstand en betaalt daarvoor een met SAAM overeengekomen bedrag voor onderhoud en beheer. In 2021 zijn we met SAAM bezig geweest met onder meer de luchtbehandeling bij MFA De Komeet en hebben we hiervoor een SUVIS-subsidie ontvangen. Daarnaast hebben we in 2021 een beschikking gegeven voor het oplossen van het warmteprobleem bij De Fonkeling (Zuiderlicht). Met SAAM hebben we afgesproken dat we in het eerste kwartaal van 2022 de complete overdracht beheer en onderhoud horizonscholen afronden. Beheersmaatregel We verwachten in het eerste kwartaal van 2022 tot een administratieve afhandeling van dit project te komen.				

⁴ In deze kolom is aangegeven of het risico naar verwachting een structureel of incidenteel effect heeft. In het geval van een structureel risico geven we de bedragen per jaar weer.

Risico en beheersmaatregel	S/I ^[#1]	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Veiligheidsregio Brabant Noord (VRBN)	S	p.m.	50%	p.m.
Risico Uit tussenevaluatie van het beleidsplan 2020-2023 "Samen Veiliger" blijkt dat de VRBN op koers ligt om de ambities te realiseren. Er is een financiële impuls nodig voor Informatiegestuurde veiligheid, Vakmanschap en paraatheid bij de Brandweer en nieuwe IT-infrastructuur en Informatiebeveiliging. Bij de begroting VRBN 2023 wordt inzichtelijk gemaakt wat de kosten daaromtrent voor 2024 zijn. Het uitgangspunt hierbij is het te betalen uit "nieuw voor oud". De gevreesde taakdifferentiatie tussen vrijwilligers en beroepskrachten is mede door de inspanning van Brandweer Brabant-Noord op landelijk niveau van tafel. Een gevolg is wel dat er in 2023 een andere oplossing moet komen voor de plekken in de organisatie waar nu met geconsigneerde en/of gekazerneerde vrijwilligers wordt gewerkt. Deze oplossing heeft mogelijk (beperkte) financiële gevolgen. De Omgevingswet geeft een verandering en verbreding van risicobeheersingstaken. Eén van de doelstellingen van de nieuwe wet is het creëren van een gezonde en veilige leefomgeving. VRBN is en blijft daarbij een belangrijke adviseur en partner van de gemeenten, maar ook van andere ketenpartners en initiatiefnemers. In 2023 is de Omgevingswet naar verwachting ingevoerd en wordt duidelijk wat deze verandering van taken exact betekent. Landelijk is de verwachting dat invoering van de Omgevingswet gepaard gaat met meerkosten. Uitgangspunt van VRBN is om de meerkosten zo veel mogelijk binnen de huidige begroting op te vangen. In 2020 is de Wet Veiligheidsregio's geëvalueerd. De aanbevelingen worden door het nieuwe kabinet opgepakt en vergen naar verwachting in 2022 en 2023 de nodige aandacht. De verwachting is dat belangrijke thema's aan de orde zullen komen zoals de wijze van financiering en de hoogte daarvan, bestuurlijke verhoudingen en bevoegdheden, verankering van de rol van de veiligheidsregio's bij brandweezorg, crisisbeheersing, bevolkingszorg en de taak van de GHOR. Beheersmaatregel De voornoemde ontwikkelingen blijven we kritisch volgen en in principe geldt de regel extra kosten betalen uit "nieuw voor oud".				

Risico en beheersmaatregel	S/I ^[#1]	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Wet- en regelgeving bouwbesluit	I	€ 500.000	20%	€ 100.000
Risico De algemene verwachting is dat de wet- en regelgeving rondom het bouwbesluit gaat worden aangescherpt. We bedoelen hier specifiek het thema ventilatie welke actueel is geworden tijdens de COVID-19 pandemie. We verwachten dat de eisen aan ventilatiesystemen strenger worden. Omdat sprake is van een veiligheidsmaatregel verwachten we dat naast nieuwe-, ook bestaande gebouwen moeten worden aangepast. We kunnen de (financiële) impact nog niet bepalen omdat de onzekerheden nog te groot zijn. Het zou wel kunnen gaan om een bedrag tussen de € 1 miljoen en € 2 miljoen, maar verspreid over meerdere jaren. We weten nog niet wat de nieuwe wet- en regelgeving gaat inhouden, per wanneer deze van kracht wordt en welke maatregelen noodzakelijk zijn. Beheersmaatregel We volgen de ontwikkelingen in het bouwbesluit en beoordelen wat deze betekenen voor de vastgoedportefeuille. Voor enkele gebouwen hebben we al afspraken gemaakt om de ventilatie te verbeteren. Daarvoor hebben we in de programmabegroting middelen aangevraagd.				
Ontwikkelingen BSOB met invloed op hoogte deelnemers bijdrage	I (maar wel meerdere jaren)	€ 100.000 - € 200.000	50%	€ 75.000
Risico BSOB heeft te maken met het risico op stijgende kosten vanwege het toenemend aantal WOZ-bezwaren via No Cure No Pay (NCNP) bureaus. Dit leidt tot extra personele inzet en hogere proceskosten om bezwaren af te kunnen handelen. Deze bureaus krijgen een vergoeding per bezwaar en hebben hier een verdienmodel in gevonden. Zolang de uitgangspunten die hieraan ten grondslag liggen wettelijk niet gewijzigd worden, zullen deze kosten blijven bestaan met het risico dat ze nog toe gaan nemen. Dit is een landelijke trend. Beheersmaatregel Inwoners hebben recht om bezwaar te maken. BSOB heeft de manier waarop dit kan voor de inwoner zo toegankelijk mogelijk gemaakt. Dit om de noodzaak om NCNP bureaus in te schakelen te beperken. Verder voert BSOB een uitgebreide communicatiecampagne. Afgelopen jaar heeft dat tot minder bezwaren via NCNP bureaus geleid dan vooraf verwacht. Dit is geen garantie dat dit zo blijft zo lang de wet niet gewijzigd is.				

Risico en beheersmaatregel	S/I ⁵	Impact	Kans	Risicobedrag (impact x kans)
Heesch West	I	€ 4,56 miljoen	38%	€ 1,73 miljoen (volledig afgedekt via risicoreserve)
Risico De gemeente Bernheze en 's-Hertogenbosch hebben als grondgebied gemeenten begin 2022 het bestemmingsplan Heesch West vastgesteld. Samen met de provincie Noord-Brabant is een masterplan opgesteld voor een bedrijventerrein dat uiteindelijk 80 hectare kan worden. Er zal een gefaseerde ontwikkeling plaatsvinden. In de eerste fase wordt 50 hectare ontwikkeld en in de tweede fase de overige 30 hectare. De resterende 30 hectare is bij de grondexploitatieberekening "afgewaardeerd" naar agrarische grondwaarde van € 6 per vierkante meter. Het verwachte verlies van Heesch West bedraagt eind 2030 in totaal € 43,7 miljoen (eindwaarde). De deelnemende gemeenten hebben hiervoor volledig een verliesvoorziening gevormd. Onze verliesvoorziening bedraagt € 13,1 miljoen (30% aandeel). De gezamenlijke boekwaarden van Heesch West (31-12-2021) bij de gemeenten bedraagt ongeveer € 75,1 miljoen. De exploitatieberekening bevat risico's op het gebied van gronduitgifte tempo, grondprijzen, kostenstijgingen (inflatie) en marktrente. Wat de uiteindelijke gevolgen van het COVID-19 en de escalatie in Rusland voor Heesch West zullen zijn is moeilijk te voorspellen. Daar is vooralsnog geen rekening mee gehouden. De belangstelling voor het terrein Heesch West is hoog. Beheersmaatregel Boven op de verliesvoorziening hebben we een risicoreserve Heesch West van € 1,73 miljoen beschikbaar. Daarmee kunnen we eventuele onverwachte tegenvallers in ieder geval voor een deel mee opvangen. Hierdoor lijkt dit risico beperkt (en valt het dus in de categorie 'groen'). De grondexploitatieberekening van Heesch West wordt elk jaar geactualiseerd.				
Planschade claim Hofmans	I	PM	100%	PM
Risico Naar aanleiding van een tussenuitspraak van de rechtbank van 17 augustus 2017 hebben burgemeester en wethouders op 14 november 2017 (herstelbesluit) besloten om een planschadevergoeding van € 109.200 toe te kennen aan Exploitatiemaatschappij "De Voorste Heide B.V.". Op 18 december 2019 heeft de rechtbank besloten om het beroep tegen het herstelbesluit ongegrond te verklaren. In een eerdere tussenuitspraak heeft de rechtbank er echter op gewezen dat haar einduitspraak niet tot een lagere tegemoetkoming kan leiden dan € 109.200. Hofmans heeft hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank van 18 december 2019. Vooralsnog is een schatting van de definitieve uitspraak en het uit te betalen bedrag niet te geven. Tot die tijd houden we het bedrag van de tussenuitspraak aan. Beheersmaatregel De uiteindelijke uitspraak van de Raad van State zou kunnen leiden tot een ander bedrag aan planschadevergoeding. We zullen u dan zo snel mogelijk in een voorstel informeren over de omvang van de kosten.				

⁵ In deze kolom is aangegeven of het risico naar verwachting een structureel of incidenteel effect heeft. In het geval van een structureel risico geven we de bedragen per jaar weer.

3. Vervallen risico's

Het risico van het baggeren van de haven is vervallen. We hebben hiervoor aanvullend budget opgenomen via de bestemming van het rekeningresultaat in dit jaarverslag.

4. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Onder het begrip weerstandsvermogen verstaan we het vermogen van de gemeente om risico's op te kunnen vangen, zodat het afgesproken gemeentelijke takenpakket toch onverkort uitgevoerd kan worden.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt aangegeven dat het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen enerzijds:

- de weerstandscapaciteit: de middelen waarover we (kunnen) beschikken om niet begrote kosten te kunnen dekken, en anderzijds:
- alle risico's waar nog geen voorzieningen voor gevormd zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn.

Voor de gemeente is de weerstandscapaciteit van belang. Een sluitende begroting geeft weliswaar aan dat er evenwicht is tussen de uitgaven en inkomsten, maar ook dat er beperkte ruimte is voor het opvangen van tegenvallers. De weerstandscapaciteit bestaat uit twee onderdelen; de structurele en de incidentele weerstandscapaciteit.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit dient voor het opvangen van risico's met een meerjarig effect. Deze middelen worden gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien.

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte waarmee onze OZB opbrengsten moeten stijgen om op een zogenaamd "redelijk peil OZB" uit te komen. Dit "redelijk peil" is gebaseerd op het tarief wat een gemeente moet hebben voor de toelating tot artikel 12 (extra financiële steun vanuit het gemeentefonds).

De onbenutte belastingcapaciteit voor het jaar 2022 bedraagt € 3,4 miljoen (rekening houdend met extra tariefstijging in 2022).

De post onvoorzien (€ 300.000) is structureel in de begroting opgenomen en maakt ook onderdeel uit van de structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

- het vrij aanwendbare deel van de algemene vrije reserve (inclusief de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf)
- de niet bekleemde bestemmingsreserves (overige bestemmingsreserves)
- de stille reserves

Algemene vrije reserve en de algemene bedrijfsreserve grondbedrijf

De noodzakelijke omvang van de algemene vrije reserve is vastgesteld op 10% van de algemene uitkering. Hierbij zijn de volgende aspecten van belang:

- zijn de belangrijkste risico's in beeld?
- welke beheersmaatregelen zijn er al genomen om risico's te beperken?
- welke risico's zijn nog niet afgedekt?

Naar verwachting zijn de belangrijkste risico's voldoende herkend. Het grootste deel van deze risico's hebben we ook voorzien van beheersmaatregelen en waar nodig afgedekt door middel van een voorziening of reserve (bijvoorbeeld het grondbedrijf). Ook de risico's die zich kunnen voordoen bij grote projecten, zoals Heesch-West, hebben we in beeld gebracht. Hiervoor hebben we bovendien beheersmaatregelen geformuleerd en deels dekkingsmiddelen gereserveerd. Daarnaast hebben we risico's geïdentificeerd waarvan we het bedrag en de kans van optreden met onvoldoende zekerheid kunnen bepalen. Deze komen ten laste van de weerstandscapaciteit.

Uitgaande van de norm van 10% van de algemene uitkering, dient de algemene vrije reserve ongeveer € 19 miljoen te zijn (septembercirculaire 2021).

De algemene reserve bedraagt per 31 december 2021 naar verwachting € 24,9 miljoen. Dit komt wel door uitgestelde uitgaven. We hebben hier voor komende periode nog onttrekkingen uit geraamd van afgerond € 1,1 miljoen. Een specificatie hiervan is opgenomen in het bijlagenboek.

De algemene bedrijfsreserve grondbedrijf (ABR) is het weerstandsvermogen voor de risico's die zich binnen het grondbedrijf kunnen voordoen. Dat kunnen project specifieke risico's (b.v. een vervuiling in de grond) of conjuncturele risico's (b.v. een hogere rente of een lagere grondprijs) zijn.

Bij de programmabegroting 2021-2024 is de minimum benodigde algemene reserve berekend o.b.v. risicoanalyse (Monte-Carlomethode). De geactualiseerde risicoanalyse bij deze jaarrekening geeft een risicobedrag van € 4,4 miljoen per 31-12-2021. Dit bedrag is dus feitelijk de minimale stand van de ABR. De ABR heeft op 31-12-2020 een saldo van € 24,4 miljoen. Omdat we de € 4,4 miljoen van de minimale stand ook hebben opgenomen als risico nemen we de volledige ABR op als mogelijke afdekking van de risico's.

Niet bekleemde bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves bevatten middelen die de gemeenteraad voor een bepaalde doelstelling geoormerkt heeft. De gemeenteraad is bevoegd om de bestemming van deze reserves te wijzigen of te besluiten tot extra mutaties ten laste of ten gunste van deze reserves. De bestemmingsreserves kunnen hiermee dus ingezet worden voor het opvangen van risico's als die zich voordoen.

We kennen twee soorten bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten e.d. en de overige bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten e.d. zijn niet beschikbaar voor de incidentele weerstandscapaciteit, omdat deze structureel zijn ingezet voor de afdekking van (kapitaal)lasten in de begroting. De overige bestemmingsreserves kunnen wel ingezet worden voor het afdekken van risico's als de raad hiertoe besluit. Dit betekent wel dat deze middelen in dat geval niet meer beschikbaar zijn voor het oorspronkelijke doel waarvoor de bestemmingsreserves gevormd zijn.

Stille reserves

Stille reserves zijn activa waarvan de boekwaarde lager is dan de werkelijke waarde en die direct verkoopbaar zijn. Een volledig beeld hiervan is niet voorhanden.

Totale weerstandscapaciteit

Samengevat is de huidige weerstandscapaciteit (per 31-12-2021) in afgeronde bedragen:

bedragen in euro's

Structurele weerstandscapaciteit	Bedrag
Onbenutte belastingcapaciteit	3.400.000
Post onvoorzien	300.000
Totaal	3.700.000

Incidentele weerstandscapaciteit (31-12-2021)	
Algemene reserve	23.800.000
Algemene bedrijfsreserve grondbedrijf	24.395.000
Stille reserves	PM
Totaal	48.195.000

5. Financiële kengetallen

Op basis van een wijziging van het BBV nemen we voortaan een aantal financiële kengetallen in deze paragraaf op, zowel in de begroting als in het jaarverslag. Eerst geven we een analyse van de financiële positie op basis van deze kengetallen. Daarna lichten we toe wat de kengetallen betekenen.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Netto schuldquote	20,47%	26,43%	12,43%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	13,21%	18,96%	5,55%
Solvabiliteitsratio	44,10%	33,17%	51,14%
Structurele exploitatieruimte	-0,27%	0,52%	5,19%
Grondexploitatie	1,91%	5,97%	0%
Belastingcapaciteit	95,37%	95,44%	95,31%

Analyse kengetallen en financiële positie

Op basis van deze kengetallen concluderen we dat onze financiële positie gezond is.

De netto schuldquotes en de solvabiliteitsratio geven aan dat we met voldoende eigen middelen (reserves) gefinancierd zijn. Onze afhankelijkheid van externe financiering is niet te groot. De netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen vallen binnen de norm. De omvang van de schulden ten opzichte van de baten neemt af. De solvabiliteitsratio ligt stabiel boven de norm. Onze bezittingen op de balans zijn in voldoende mate gefinancierd met eigen vermogen.

De structurele exploitatieruimte is positief. Dit sluit ook aan bij het positieve saldo van de jaarrekening 2021. In hoeverre dit feitelijk structureel doorwerkt naar de programmabegroting 2023 analyseren we in 2022 bij tussentijdse rapportages in 2022.

Het kengetal grondexploitatie is een voorgeschreven kengetal. Het kengetal op zich is niet bruikbaar om conclusies te trekken over de risico's in de grondexploitatie. De paragraaf grondbeleid en het MPG zijn daarvoor betere instrumenten.

Met de belastingcapaciteit zitten we onder het landelijk gemiddelde. We hebben nog ruimte om de belastingen te kunnen verhogen om financiële risico's af te dekken als dit nodig is.

Nadere toelichting indicatoren

Netto schuldquote

De netto schuld geeft informatie over de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de baten in de begroting. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Het is normaal als de netto schuldquote tussen de 20% en 70% ligt. Tussen de 70% en de 80% dreigt de schuld omvang te hoog te worden. Boven de 80% zijn alle bezittingen zwaar belast met schulden. Het percentage is dit jaar verbeterd doordat we veel langlopende schulden hebben afgelost.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Via deze ratio wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Voor deze ratio gelden dezelfde normen als bij de netto schuldquote. Het percentage is verlaagd omdat we lagere schulden hebben.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Bij deze ratio dreigt de schuld van de gemeente te hoog te worden als deze zich tussen de 20% en 30% bevindt. Onder de 20% zijn de bezittingen zwaar belast met schulden. Een ratio boven de 30% is aanvaardbaar.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting is het belangrijk om onderscheid te maken tussen de structurele en incidentele lasten. Als dit kengetal positief is, is er ruimte om structurele tegenvallers op te vangen. Vorig jaar hadden we een negatieve structurele exploitatieruimte. Dit jaar hebben we een fors voordelig saldo en minder incidentele baten en lasten. Het percentage is dus flink verbeterd.

Kengetal grondexploitatie

De grondexploitatie kan een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze bij verkoop terugverdiend moet worden. De boekwaarde is nihil doordat veel grote projecten aan het eind van hun looptijd zitten. Daarnaast zijn de verwachten verliezen volledig voorzien. We lopen hier dus geen risico.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om de belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn de materiële vaste activa of objecten met een nut over meerdere jaren. Om de kwaliteit en het functioneren in stand te kunnen houden is voor deze objecten tijdens de levensduur geld nodig. Aanvullend is geld nodig om tijdig te kunnen vervangen of reconstrueren en daarmee een nieuwe levensduur periode te krijgen.

We onderscheiden in deze paragraaf drie categorieën kapitaalgoederen:

- Voorzieningen in de openbare ruimte
- Buitensportaccommodaties
- Gemeentelijke gebouwen (inclusief gebouwen basisonderwijs)

Kapitaalgoederen vertegenwoordigen een grote waarde. De kapitaalgoederen openbare ruimte, buitensportaccommodaties en gebouwen omvatten samenvattend en globaal de volgende eigenschappen. In de specifieke beheerplannen zijn arealen in detail opgenomen.

- 640 hectare verhardingen in wegen, straten en pleinen met bijbehorende voorzieningen als trottoirs, lichtmasten, wegmeubilair, verkeersregelinstallaties en bruggen. 19 ha onverharde en half verharde wegen. De totale weglengte is 867 kilometer.
- 2 parkeergarages en 12 terreinen ingericht voor betaald parkeren.
- 505 kilometer hoofdriolen onder vrij verval met aansluitleidingen, 183 kilometer persleidingen, 731 mini gemalen, 87 hoofdgemalen en 70 vacuümputten met 10 kilometer vacuümleiding.
- 1.082 ha openbaar groen in parken, plantsoenen, bermen en natuurgebieden (exclusief bossen) waarvan 427 ha binnen de bebouwde kom en 655 ha buiten de bebouwde kom.
- 70.300 straat- laan- en parkbomen (exclusief bossen).
- 751 hectare bosgebied.
- 154 gebouwen.
- 19 sportparken.

1. Voorzieningen in de openbare ruimte

Beheerplannen vormen de basis voor beheer, onderhoud en vervanging van de voorzieningen in de openbare ruimte. Ze worden opgesteld aan de hand van beleidskeuzes die zijn vastgelegd in visiedocumenten, beleidsplannen en beleidsbeslissingen. Bij invoering van de Omgevingswet worden relevante kaders in producten van de Omgevingswet vastgelegd (Visie, Plan, Programma) en mogelijk aanvullende beleidsproducten.

We definiëren onderhoud van kapitaalgoederen als de zorg voor afgesproken prestaties, kwaliteiten en functioneren bij aanvaardbare risico's en tegen afgesproken of minimale kosten.

Concreet groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zijn in het Integraal UitvoeringsProgramma voor de openbare ruimte (IUP) op inhoud en in de tijd op elkaar afgestemd en vastgesteld. Dit betekent dat we breder maatschappelijke effecten (bijvoorbeeld veiligheid of leefbaarheid) of financiële voordelen (bijvoorbeeld werk met werk maken) beschouwen en meewegen bij de planning van groot onderhoud en vervanging. Maatregelen uit de beheerplannen kunnen dan eerder of later tot uitvoering komen. Het IUP wordt periodiek (tweejaarlijks) bijgesteld. Dagelijks of klein onderhoud staat veel meer op zichzelf en wordt waar relevant gebiedsgericht afgestemd en uitgevoerd.

De beheerplannen bestrijken een beperkte of kortere periode. Deze is afhankelijk van de beschikbare financiële middelen, nieuwe ontwikkelingen of bestuurlijke en maatschappelijke relevantie. Naast reguliere middelen in de begroting is geld beschikbaar uit reserves en voorzieningen, incidenteel geld dat via de programmabegroting is vrijgemaakt en geld dat via subsidies of cofinanciering wordt verkregen. In de beheerplannen brengen we ook de ontwikkeling van vervangingskosten op langere termijn in beeld en zetten die af tegen de beschikbare middelen.

Het volgende overzicht vermeldt actuele beleids- en beheerplannen, in welk jaar ze zijn vastgesteld en (indien gepland) wanneer we deze actualiseren en wat de looptijd is.

Beleidsplan/beheerplan	Vaststelling	Actualisatie	Looptijd
Mobiliteitsplan	2011	2022/2023	10 jaar
Parkeerbeleidsplan	2005	2022	NTB
Beleidsnota openbare verlichting	2014		niet
Kadernota, visie en leidraad openbare ruimte	2013 en 2015		niet
Kwaliteitsprofiel onderhoud openbare ruimte	2013		niet
Speelruimtebeleid	2017		niet
Boomstructuurplan	2016		niet
Beheerplan Openbare ruimte	2021	2025	4 jaar
Bevat de onderdelen Groen, Water en Ecologie, Spelen en Kunstobjecten, Wegen(verhardingen) en Civieltechnische Kunstwerken, Openbare Verlichting, Verkeersregelininstallaties en Verkeersvoorzieningen.			
Beheerplan riolering (onderdeel Kostendekkingsplan)	2017	2022	
Plan Gemeentelijke Watertaken (vGRP)	2012	2022	
Beheerplan parkeren (betaald)	2021	2022	2 jaar
Meerjareninvesteringsprog,Mobiliteit (MIPMo)*	2019	2022/2023	
Beheerplan haven	2019	2024	
Beheerplan recreatie havens	2019	2024	
Integraal Uitvoeringsprogramma openbare ruimte (IUP)	2020	2022	2 jaar

* MiPMo wordt integraal onderdeel van het Mobiliteitsplan en komt als afzonderlijk product te vervallen.

In 2013 heeft de gemeenteraad met de Kadernota Openbare Ruimte een kwaliteitscatalogus en kwaliteitsprofiel voor het onderhoud van de openbare ruimte vastgesteld. De budgetten in de begroting zijn daarop gebaseerd.

De vastgestelde minimale kwaliteitsniveaus (uit de Osse kwaliteitscatalogus) voor het onderhoud van de openbare ruimte zijn afgeleid van de CROW normen. Globaal komt het Osse kwaliteitsniveau Goed overeen met CROW norm A/B en Sober met B/C.

Omschrijving	Kwaliteitsniveau
Centrumgebieden	Goed
Wonen	Sober
Werken	Sober
Hoofdroutes	Sober
Parken/grote groengebieden	Sober
Buitengebied	Sober

Voor woongebieden is rekening gehouden met extra budget voor een plus op het onderhoudsniveau Sober, met name in te zetten vanuit proactieve bewonersparticipatie.

Inspanningen zijn er op gericht om in alle gebieden minimaal aan te voldoen aan het vastgestelde kwaliteitsprofiel.

Financiële consequenties

Vanaf 2017 maken we onderscheid in groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Groot onderhoud draagt bij aan instandhouding van het object en hiervoor moet structureel voldoende geld in de begroting beschikbaar zijn. Een vervangingsinvestering is nodig om het object aan het einde van zijn levensduur te kunnen vervangen. We activeren investeringen. De kapitaallasten drukken op de exploitatiebegroting. Deze kapitaallasten zullen de komende jaren met nieuwe investeringen toenemen. Het areaal voorzieningen dat een einde levensduur bereikt zal de komende jaren toenemen omdat steeds meer voorzieningen uit de grotere uitbreidingsjaren vanaf 1960 op raken. Onderzoek laat zien dat het beschikbaar investeringsbudget zal moeten stijgen naar een gemiddeld investeringsbudget van naar verwachting circa € 10 miljoen per jaar op middellange termijn.

Opzet financiële vertaling in onze begroting

De financiële consequenties voor de vervangingsopgave in onze begroting baseren wij op de eerste 10 jaar. In de nota Vervangingsopgaven (2018) hebben we een splitsing gemaakt tussen de eerste 3 jaar en het 4de tot en met het 10de jaar. Deze opzet is gekozen om de theoretische doorrekening af te stemmen met de praktijk. De berekening is gebaseerd op de ingeschatte technische levensduur. Het praktische vervangingsmoment wordt gebaseerd op noodzaak vanuit actuele kwaliteitstoetsing en integrale afstemming. Dat betekent dat theoretische vervangingen in de praktijk later of eerder kunnen plaatsvinden. Met vaststelling van het Integraal Uitvoeringsplan (IUP) worden concrete vervangingsprojecten inzichtelijk.

In onze financiële doorrekening en voor onze begroting gaan wij uit van een gemiddeld investeringsbedrag. Dit om de piek af te vlakken en grote financiële schommelingen te voorkomen. Het afvlakken van de piek van de werkzaamheden draagt eveneens bij aan betere beheersing en afwikkeling van de projecten.

De beheerplannen wegen, openbare verlichting, groen en verkeersregelinstallaties hebben we in 2021 samengevoegd in één integraal beheerplan openbare ruimte. In dit plan hebben we de vervangingsopgave van de investeringen in de openbare ruimte geactualiseerd. De financiële consequenties zijn in de programmabegroting 2022-2025 opgenomen.

Aanwezige reserves en voorzieningen voor kapitaalgoederen in de openbare ruimte zijn:

- Reserve openbare verlichting
- Reserve verkeersregelinstallaties
- Egalisatiereserve rioleringsbeheer
- Spaar- en egalisatievoorziening rioolvervanging
- Reserve Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP)
- Reserve mobiliteit
- Reserve kapitaallasten investeringen mobiliteit
- Reserve parkeren
- Voorziening groot onderhoud haven en brug.

2. Buitensportaccommodaties

Het beheerplan sportterreinen (2021) is het beheerinstrument voor onderhoud en renovatie van sportterreinen. Dit plan geeft aan hoe we de sportvelden, verhardingen, beplanting, hekwerken, verlichting en inrichtingsmaterialen tijdens de planperiode onderhouden, vervangen en renoveren.

Beleidsplan/beheerplan	Jaar vaststelling	Jaar actualisatie
Beheerplan sportterreinen	2021	2026

Financiële consequenties

Middelen voor groot onderhoud zijn via de voorziening onderhoud sportparken beschikbaar.

3. Gemeentelijke gebouwen

Voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen sloten we vanaf 2012 voor de duur van 6 jaar een prestatiecontract af op basis van vooraf vastgestelde kwaliteitscriteria. Het contract is voor twee jaar verlengd. Daarnaast stelden we in 2016 voor de hele vastgoedportefeuille een meerjarenonderhoudsplanung (MOP) op. Jaarlijks worden de gebouwen geïnspecteerd. Het MOP en de uitvoering van de inspectie is gebaseerd op de methodiek conditiemeten (NEN2767). De MOP vertaalden we in het beheerplan gemeentelijke gebouwen 2013-2018. We onderhouden de gebouwen op conditieniveau 3: sober en doelmatig.

Beleidsplan/beheerplan	Jaar vaststelling	Jaar actualisatie
Beheerplan gemeentelijke gebouwen	2020	2025

Financiële consequenties

De onderhoudskosten voor gemeentelijke gebouwen nemen we op in de meerjarige onderhoudsplannen. In de begroting nemen we jaarlijks structureel budget op voor de uitvoering van het noodzakelijk onderhoud. Deze budgetten reserveren we per gebouw in een onderhoudsvoorziening.

Als er op basis van Voorzieningskaarten/het MIP toekomstplannen voor een gebouw zijn onderhouden we deze in eerste instantie op basis van het MOP. We maken dan wel slimme keuzes en werkzaamheden schuiven mogelijk naar voren of naar achteren, onder andere afhankelijk van het verwachte tempo van de ontwikkelingen.

Als een project concreet geworden is en het college en de raad bijvoorbeeld besloten hebben een bestaand gebouw opnieuw te gebruiken nemen we onderhoud mee in de verbouwingswerkzaamheden. Als besloten wordt een gebouw af te stoten analyseren we de financiële consequenties voor de betreffende onderhoudsvoorziening. De volgende onderhoudsvoorzieningen zijn aanwezig:

- Onderhoud Ir. Diddewerf
- Onderhoud brandweerkazernes Oss
- Onderhoud accommodatie emancipatie
- Onderhoud gebouwen begraafplaatsen
- Onderhoud accommodatie openluchtrecreatie
- Onderhoud Horizonscholen/gymlocaties in scholen
- Onderhoud sociaal-culturele accommodaties
- Onderhoud Museum Jan Cunen
- Onderhoud sporthallen en -zalen
- Onderhoud gemeentehuis
- Onderhoud monumenten

Paragraaf financiering

Inleiding

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie gaat over de financiering van beleid en het aantrekken van de geldmiddelen die daarvoor nodig zijn. De uitvoering van deze taak vraagt snelle beslissingen in een complexe geld- en kapitaalmarkt.

Het beleid van Oss voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut.

De belangrijkste punten uit het treasurystatuut zijn:

- Overtollige gelden zetten we alleen uit bij banken of instellingen die voldoen aan de eisen van de Wet Fido en de bijbehorende uitvoeringsregeling.
- Het aantrekken van leningen gebeurt door bij tenminste 2 financiële instellingen een offerte aan te vragen.
- We maken alleen gebruik van financiële instrumenten om risico's te verkleinen en niet om te speculeren.

Uit deze keuzes blijkt dat we voor een laag risicoprofiel gekozen hebben.

1. Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De verwachting van de ECB is dat de inflatie langer op een hoog niveau blijft. Als de inflatie op langere termijn boven de 2% uitkomt, neemt de kans op een eerste renteverhoging toe. We verwachten daarom dat de lange rentetarieven geleidelijk zullen oplopen.

Onderstaand de rentevisie van de Bank Nederlandse Gemeenten:

Prognose rente BNG	Actueel	Over een jaar prognose
Euribor 3 maanden	-0,53	-0,2 tot 0,0
Euroswap 5 jaar	0,62	0,2 - 0,4
Euroswap 10 jaar	0,88	0,5- 0,7
Euroswap 30 jaar	0,86	0,8 - 1,0

2. Langlopende leningen

Op 17 februari 2020 hebben we een lening van € 15 miljoen afgesloten met een looptijd tot 22 februari 2021 tegen -/- 0,375% rente. Op 22 februari 2021 is deze lening volledig afgelost.

We hebben in 2021 geen nieuwe geldlening afgesloten.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Opgenomen	Verstrekt
Stand per 1 januari 2021	96.454	24.641
Aflossingen in 2021	-26.197	-4.586
Vrijval voorziening Pivot park		2.366
Opgenomen/ verstrekt	0	2.801
Stand per 31 december 2021	70.257	25.522

* de cijfers zijn inclusief gevormde voorzieningen.

3. Kasgeldlimiet

Een gemeente mag tot de kasgeldlimiet met kortlopende geldleningen (korter dan 1 jaar) gefinancierd zijn. De minister van Financiën heeft de kasgeldlimiet op 8,5% van het begrotingstotaal vastgesteld. Voor Oss was de limiet in 2021 € 27 miljoen. Het is toegestaan om 2 kwartalen op rij de kasgeldlimiet te overschrijden. Daarna moet de kortlopende schuld weer onder de limiet worden gebracht.

In 2021 is de kasgeldlimiet elk kwartaal ruim onder de norm gebleven.

In de volgende tabel geven we onze liquiditeitspositie over alle kwartalen van 2021 weer:

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet	1e kwartaal 2021	2e kwartaal 2021	3e kwartaal 2021	4e kwartaal 2021
Vlottende schuld per maand (1)	4.000	5.333	2.000	0
Vlottende middelen per maand (2)	13.468	8.022	10.905	23.057
Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)(3)	-9.468	-2.689	-8.905	-23.057
Kasgeldlimiet	27.102	27.102	27.102	27.102
Ruimte onder de kasgeldlimiet	36.570	29.791	36.007	50.159

4. Renterisiconorm

Bij het bepalen van de looptijd van de geldleningen die we aantrekken houden we rekening met de wettelijke renterisiconorm. De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering van langlopende geldleningen te beheersen en om dus te zorgen voor goede spreiding van looptijden van leningen. Het renterisico wordt daarbij bepaald als de som van de renteherzieningen en de aflossingen. Het is van belang dat renteherzieningen en aflossingen in de tijd gespreid zijn. De renterisiconorm is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Voor Oss was de norm in 2021 € 77 miljoen.

We hebben in 2021 de renterisiconorm voor 34% gebruikt. In de lijn van het treasury-beleid is dat veilig.

Ons renterisico over de vaste schuld in de jaren 2021-2025:

bedragen x € 1.000

Nr.	Renterisico(norm)	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Stand van begrotingstotaal	385.037	338.639	318.413	299.409	298.626
2.	Renterisiconorm (20% van 1)	77.007	67.728	63.683	59.882	59.725
3.	Renterisico op vaste schuld *	26.197	12.666	10.445	12.356	14.467
4.	Ruimte onder renterisiconorm	50.810	55.062	53.238	47.526	45.258

* Renterisico op vaste schuld is de som van de renteherzieningen en de aflossingen op langlopende geldleningen.

** De meerjarige staat is gebaseerd op de begroting 2022-2025.

5. Renteschema

De BBV-voorschriften schrijven voor dat we ook inzicht moeten geven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de manier waarop we rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden toerekenen.

Renteschema

Omschrijving	Bedrag
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 1.858.272
Externe rentebaten	- € 920.836
Saldo door te rekenen externe rente	€ 937.437
Rente die aan de grondexploitatie doorberekend <i>moet</i> worden	- € 253.281
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld toegerekend <i>moet</i> worden	€ 0
Totaal door te rekenen externe rente	€ 684.156
Rente over eigen vermogen	€ 1.858.272
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	€ 438.704
Totaal aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toe te rekenen rente	€ 2.322.704
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	- € 2.997.884
Renteresultaat op het taakveld treasury	- € 675.240

De omslagrente en de rente over de grondexploitatie hebben we op basis van bovenstaande nacalculatie naar boven afgerond en definitief vastgesteld op respectievelijk 1,1% en 1,05%.

Bij de verdeling van de externe rente naar de verschillende taakvelden ontstaat een positief exploitatieresultaat van € 675.240 op de activiteit kapitaallasten.

6. Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Op basis van ons begrotingstotaal 2021 (na wijziging) mogen we per dag afgerond maximaal:

- kwartaal 1 en 2 2021: € 2,89 miljoen (0,75% van begrotingstotaal) aan overtollige middelen aanhouden;
- kwartaal 3 en 4 2021: € 7,7 miljoen (2% van begrotingstotaal) aan overtollige middelen aanhouden.

Het eventuele meerdere aan overtollige middelen romen we dagelijks af en brengen we onder bij de Nederlandse schatkist. Hiervoor krijgen we een vergoeding die gelijk is aan de rente die het Rijk betaalt op leningen die ze op de markt aangaat.

Overzicht voor 2021:

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Drempelbedrag	2.888	2.888	7.700	7.700
Buiten schatkist aangehouden middelen	2.475	2.548	1.727	1.612
Ruimte onder het drempelbedrag	413	340	5.973	6.088

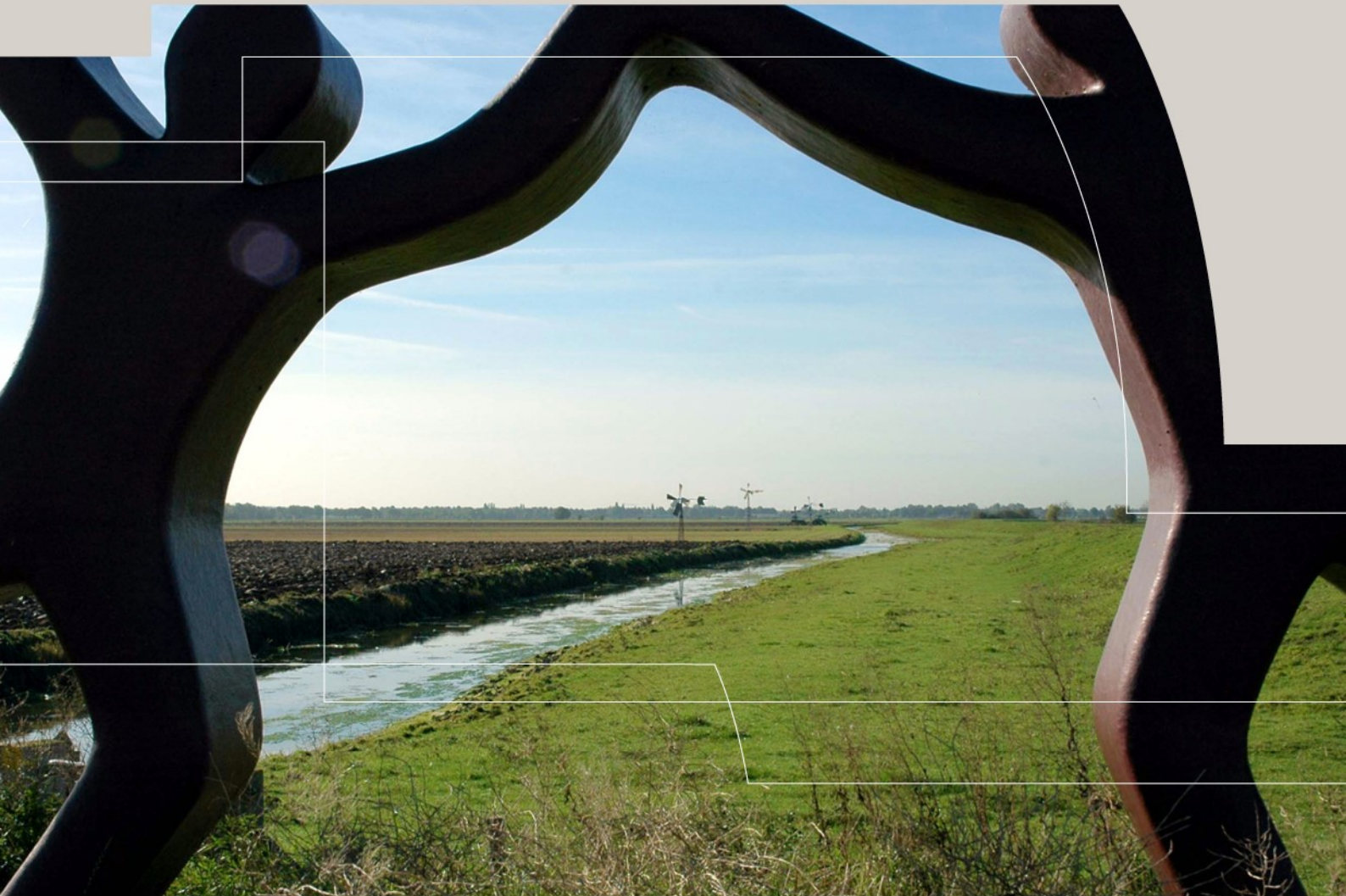
7. Emu saldo

Het doel van de Wet HOF (houdbare overheidsfinanciën) is er voor te zorgen dat Nederland voldoet aan de binnen Europa afgesproken norm van maximaal 3% tekort op de begroting. De 3%-norm is daarbij doorvertaald naar een aandeel voor de decentrale overheden. Het Rijk hanteert een zogenaamde 'macronorm' voor de drie decentrale overheden gezamenlijk. Na een constructieve dialoog hebben Rijk en decentrale overheden elkaar gevonden in een macro EMU-norm van -0,4 procent van het BBP per jaar voor de periode 2019 tot en met 2022. Het gemeentelijk aandeel in de macronorm bedraagt -0,27 procent en wordt per individuele gemeente verdeeld op basis van het begrotingstotaal. De individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm maar een indicatie van het aandeel dat de gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De referentiewaarde voor 2021 voor onze gemeente is € 11,8 miljoen. De volgende tabel laat het verloop van het geraamde EMU-saldo zien in vergelijking met de norm.

In 2021 blijven we ruim binnen de EMU norm.

	bedragen x € 1.000
EMU saldo	2021
Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	24.954
Mutatie (im)materiële vaste activa	-8.424
Mutatie voorzieningen	4.802
Mutatie voorraden (incl. bouwgrond in exploitatie	6.548
Verwachte boekwinst effecten en (im)materiële vaste activa	-
Berekend EMU-saldo	27.880
Norm	-11.842
Verschil	39.722

Paragraaf verbonden partijen

Inleiding

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de gemeentelijke financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) schrijven voor dat het college in de programmabegroting en in het jaarverslag een overzicht van de verbonden partijen geeft. Het gaat om een overzicht van de externe rechtspersonen waar Oss een bestuurlijke en financiële band mee heeft. Dat kunnen de volgende instellingen zijn:

- Gemeenschappelijke regelingen (GR): bestuursrechtelijke samenwerkingsverbanden tussen gemeenten onderling en/of andere overheidsinstanties. Een lid van het college maakt veelal deel uit van het algemeen of dagelijks bestuur.
- Vennootschappen waarin de gemeente financieel deelneemt (naamloze of besloten vennootschap). De gemeente is daarin via de vergadering van aandeelhouders of een raad van commissarissen vertegenwoordigd.
- Verenigingen waar de gemeente lid van is.
- Stichtingen waarin de gemeente een bestuurszetel heeft.

Op basis van het BBV en de verordening geven we per verbonden partij inzicht in:

- De naam en de vestigingsplaats.
- Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt.
- De veranderingen die zich tijdens het jaar 2021 hebben voorgedaan in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.
- Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het jaar 2021. Als dat niet bekend is, vermelden we de meest recente cijfers die bekend zijn.
- Het resultaat van de verbonden partij.

1. Toelichting

Een paragraaf verbonden partijen dient twee doelen:

1. Duidelijkheid geven of de doelstellingen van de verbonden partij en de gemeente nog steeds overeenkomen en of de verbonden partij die doelstellingen ook realiseert. Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort. De gemeente is opdrachtgever en verantwoordelijk voor de doelstellingen en programma's.
2. Het geven van inzicht in de risico's en budgettaire gevolgen van verbonden partijen.

Verbonden partijen kunnen in twee categorieën verdeeld worden: de publiekrechtelijke vorm en de privaatrechtelijke regeling. De publiekrechtelijke regeling is een samenwerkingsverband dat gebaseerd is op de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het heeft een eigen algemeen bestuur. De deelnemende gemeenten benoemen de leden van dat bestuur. Het algemeen bestuur benoemt het dagelijks bestuur. Oss heeft zitting in een aantal besturen van gemeenschappelijke regelingen.

De bestuursleden hebben een informatie- en verantwoordingsplicht naar de gemeenteraad over hun inbreng in deze samenwerkingsverbanden. In Oss hebben we daarom de gemeenschappelijke regelingen steeds als vast agendapunt bij de raadscommissies staan. Verder behandelt de gemeenteraad de kadernota's, begrotingen en jaarrekeningen van de gemeenschappelijke regelingen (zie het overzicht van regelingen verderop in deze paragraaf) in een aparte vergadering.

In het position paper 'Oss en de regio' staan onze beleidsuitgangspunten rondom samenwerking (en dus ook verbonden partijen). We richten ons op effectieve en efficiënte samenwerkingsorganisaties, waarbij we uitgaan van autonomie van organisaties. Daar waar een nieuw samenwerkingsverband wenselijk is kiezen we bij voorkeur voor een zo licht mogelijke vorm van samenwerking. De vorm moet passen bij de maatschappelijke opgave.

Naast samenwerking binnen gemeenschappelijke regelingen werken we in toenemende mate samen op basis van privaatrechtelijke rechtsvormen, zoals vennootschappen, verenigingen, stichtingen en convenanten. Deze beschrijven we hierna ook in tabelvorm, na het overzicht van gemeenschappelijke regelingen.

2. Bijzondere ontwikkelingen/risico's

Raden meer grip op informatie: gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen

Naar verwachting treedt op 1 juni 2022 de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking. Gemeenteraden krijgen meer inspraak bij zowel het treffen van de gemeenschappelijke regelingen als over de besluiten van de besturen van de samenwerkingsverbanden.

Zo krijgen zij de mogelijkheid om vooraf een zienswijze te geven op het gehele ontwerp van een gemeenschappelijke regeling of de wijziging daarvan. Ook krijgen gemeenteraden de bevoegdheid om een zienswijze in te dienen voorafgaand aan het nemen van besluiten door het bestuur van een gemeenschappelijke regeling. Het (dagelijks) bestuur van het samenwerkingsverband moet voorafgaand aan het daadwerkelijke besluit aan de raden laten weten of er iets wordt gedaan met hun zienswijzen.

Gemeenteraden kunnen ook gezamenlijk een voorstel doen tot het oprichten van een gemeenschappelijke adviescommissie. Deze adviescommissie, bestaande uit raadsleden van de deelnemende raden, adviseert de gemeenteraden en het samenwerkingsverband en helpt met het voorbereiden van zienswijzen.

Verder dient het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen te geven die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

Dit neemt niet weg dat gemeenteraden ook altijd de verantwoordelijke portefeuillehouders kunnen aanspreken over vragen of wensen. Ook kunnen zij daarover het gesprek aangaan met de directeur van een gemeenschappelijke regeling.

Uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van deze wetswijziging moeten alle gemeenschappelijke regelingen aan de gewijzigde Wgr zijn aangepast.

Gemeentelijke herindelingen

In de regio Noordoost Brabant vinden er per 1-1-2022 diverse gemeentelijke herindeling plaats. Dat betekent dat er diverse samenwerkende gemeenten zijn samengegaan. Daarop moeten diverse regelingen het komende jaar worden aangepast.

Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)

Als gevolg van COVID-19 is het WMO-vervoer begin 2020 nagenoeg stil komen te liggen. Met de versoepeling van de maatregelen per 1 juli 2020 was het vervoer weer langzaam op gang aan het komen. In de laatste vier maanden van 2020 lag het vervoer gemiddeld rond de 50% ten opzichte van 2019. Met de aangescherpte maatregelen daalt het vervoer vanaf eind december 2020 weer sterk. In 2021 gemiddeld nog maar 66% ten opzichte van 2019. Op dringend advies van Rijk en de VNG zijn met de vervoerder afspraken gemaakt over gedeeltelijke doorbetaling, om te voorkomen dat de continuïteit van het zorgvervoer in gevaar komt. Deze regeling gaat uit van flexibele tarieven, die mee bewegen met het vervoersvolume.

De verwachting is nu dat het vervoer pas weer in 2025 op het normale niveau is. Dit is afhankelijk van de ontwikkelingen rondom COVID-19 en de maatregelen.

Omgevingswet

De toekomstige Omgevingswet (Ow) wordt één van de grootste wijzigingen in de wetgeving voor het fysieke domein van de afgelopen decennia. De wet bundelt 25 wetten, 120 sectorale AMvB's (Algemene Maatregelen van Bestuur) en honderden ministeriële regelingen. De uitgangspunten van deze wet zijn participatie en integrale aanpak op basis van vertrouwen, met als doelen minder en overzichtelijkere regels, meer ruimte voor initiatieven van inwoners en bedrijven en lokaal maatwerk.

De invoering is weer uitgesteld en de wet treedt op 01-10-2022 of 01-01-2023 in werking. Dit vraagt veel voorbereiding van de overheden en ook de omgevingsdienst. We werken hierin samen met de overheden (provincie, waterschappen en gemeenten) en adviesdiensten (omgevingsdienst, veiligheidsregio en GGD) in de regio Noordoost Brabant.

Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

Via een kostenverdeelmethodie gebaseerd op productiecijfers (o.a. aantal aanslagen en aanslagregels) wordt de deelnemersbijdrage aan BSOB bepaald. In 2022 wordt gestart met een kostenverdeelmethodiek project. Dit kan mogelijk invloed hebben op onze deelnemersbijdrage.

De bijdrage voor 2021 was € 1.696.303 en voor 2022 begroot op € 1.911.767. De grootste oorzaak van de stijging is het hoge aantal bezwaarschriften op de WOZ-waarde die ingediend worden via no cure no pay bureaus. Dit is een landelijke trend. BSOB neemt maatregelen om het aantal bezwaren te beperken, voor zover ze daar zelf invloed op kunnen uitoefenen.

Er is eind 2021 door het algemeen bestuur een keuze gemaakt om met een relatief snelle transitie over te gaan naar maximaal gedigitaliseerde werkprocessen, namelijk binnen 3 tot 5 jaar. Het scenario is met name gericht op het continue verbeteren van de interne en externe kwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten. Omdat de transitie richting verdere automatisering een aantal jaren zal duren, is het belangrijk de werkelijke ontwikkeling van de kosten en besparingen ten opzichte van de begroting duidelijk te monitoren.

3. Ontwikkelingen per samenwerkingsverband

In deze paragraaf wordt gesproken over regio "Brabant Noordoost" en regio "Brabant-Noordoost-oost". Onderstaand de gemeenten die hieronder vallen.

Brabant-Noordoost:

11 gemeenten: Bernheze, Boekel, Boxtel, 's-Hertogenbosch, Heusden, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel, en Vught.

* Maashorst: op 1 januari 2022 zijn de gemeenten Landerd en Uden gefuseerd tot gemeente Maashorst.

* Land van Cuijk: op 1 januari 2022 zijn de gemeenten Boxmeer, Cuijk, Sint Anthonis, Mill en Sint Hubert en Grave gefuseerd tot gemeente Land van Cuijk.

A. Publiekrechtelijke samenwerkingen: *Gemeenschappelijke Regelingen (GR)*

Gezondheidsdienst Hart voor Brabant (GGD)

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

Brabant-Noord, de Meierij en regio Tilburg, totaal 19 gemeenten.

Zetel: Tilburg

Portefeuillehouder: Wethouder T. van Kessel, tevens lid dagelijks bestuur.

Website: www.ggdhvb.nl

Programma: 1. Zorg en welzijn

Toelichting:

De GGD Hart voor Brabant is een GR van 19 gemeenten in de regio Midden-Brabant, regio de Meierij en regio Brabant Noordoost. De GGD voert voor ruim 1 miljoen inwoners van haar werkgebied taken uit op het gebied van de openbare gezondheidszorg in opdracht van de gemeente(n). Dit gebeurt op basis van de Wet Publieke Gezondheid (WPG).

'Een gezonde basis voor iedereen' is de missie van de GGD. Gezondheid is het thema van de GGD, want als mensen gezond zijn, kunnen zij actief zijn en meedoen aan de samenleving. De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van alle inwoners, met speciale aandacht voor risicogroepen en de jeugd. Zij levert hiermee een bijdrage aan de gemeentelijke doelen binnen het sociaal domein: preventie, zelfredzaamheid, participatie en veilig opgroeien. Door het verbinden van de publieke gezondheid met het sociale domein wordt het mogelijk om de verantwoordelijkheden in het sociaal domein goed op te pakken. Het uitgangspunt is de eigen kracht en positieve gezondheid van de burger.

Financieel

Onze reguliere bijdrage in 2021 was € 3.156.662 en voor 2022 € 3.275.038. De verhoging van € 118.376 betreft voornamelijk een indexering loon- en prijs. Een klein deel van de verhoging komt doordat ons inwoneraantal iets is toegenomen.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Eigen vermogen:

01-01-21: € 7.820.000

31-12-21: € 7.749.000

Vreemd vermogen:

01-01-21: € 31.107.000

31-12-21: € 23.834.000

Resultaat:

2019: € 152.000

2020: € 247.000

2021: € 238.000

De gepresenteerde cijfers over 2021 betreffen de definitieve cijfers.

[Kleinschalig Collectief Vervoer \(KCV\)](#)**Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

6 gemeenten in Brabant-Noordoost-oost*, samen met de provincie Noord-Brabant.

Zetel: Uden

Portefeuillehouder: Wethouder J. Van Orsouw

Programma: 1. Zorg en welzijn

Toelichting:

Deze gemeenschappelijke regeling zorgt voor deur-tot-deur vervoer voor geïndiceerden en alle andere reizigers.

In 2019 is gestart met een nieuwe vervoerder, Munckhof B.V.. Het nieuwe contract loopt tot ten minste 2021 met de mogelijkheid van verlenging van tweemaal 1 jaar.

Financieel

De netto kosten voor 2021 waren € 1.030.541 (betreft netto exploitatiekosten + beheerskosten). De verwachte netto kosten 2022 conform Begroting 2023 Regiotaxi zijn € 1.357.488 en voor 2023 € 1.342.410.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Eigen vermogen:

01-01-2021: € 789.208

31-12-2021: € 859.580

Vreemd vermogen:

01-01-2021: € 850.458

31-12-2021: € 325.976

Resultaat:

2021: € 71.335 voordelig

2020: € 4.689 voordelig

2019: € 51.027 nadelig

2018: € 64.120 voordelig

De gepresenteerde cijfers over 2021 betreffen conceptcijfers.

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

36 gemeenten in Brabant-Noord en Midden- en West-Brabant.

Zetel: 's-Hertogenbosch

Portefeuillehouder: Wethouder T. van Kessel.

Website: www.ravbrabantmwn.nl

Programma: 1. Zorg en welzijn

Toelichting:

De RAV is een gemeenschappelijke regeling van 36 gemeenten in Brabant-Noord en Midden- en West-Brabant. Het doel is om kwalitatief hoogwaardige ambulancezorg te leveren en zoveel mogelijk patiënten in het werkgebied binnen 15 minuten te bereiken met de capaciteit die aanwezig is. Het werkgebied loopt van gemeente Steenbergen tot Land van Cuijk en telt bijna 1,8 miljoen inwoners. In het werkgebied zijn 23 ambulanceposten en 2 meldkamers. Vanuit deze posten staat 7 dagen per week en 24 uur per dag ambulancehulpverlening paraat voor de 36 gemeenten.

Financieel

De begroting van de RAV Brabant Midden-West-Noord is ieder jaar kostendekkend zonder een gemeentelijke bijdrage. Hierdoor is de gemeentelijke bijdrage al vanaf 2012 op € 0 gesteld. De zorgverzekeraars zijn de financiers.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Eigen vermogen:

01-01-21: € 13.738.000

31-12-21: € 14.180.000

Vreemd vermogen:

01-01-21: € 25.744.000

31-12-21: € 32.868.000

Resultaat:

2019: € 371.000 -/-

2020: € 174.000

2021: € 489.000

De gepresenteerde cijfers over 2021 betreffen de definitieve cijfers.

Centrumregeling Wmo Brabant Noord-Oost

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

Noordoost-oost Brabant

Zetel: Oss

Portefeuillehouder: Wethouder T. van Kessel

Programma: 1. Zorg en welzijn

Toelichting:

In Noordoost Brabant kopen we gezamenlijk de Wmo hulp in. Oss is centrumgemeente voor de inkoop van Wmo-ondersteuning (voor de taken die vanaf 2015 door de gemeente worden uitgevoerd). Oss koopt in namens de deelnemende gemeenten. Regionale inkoop leidt tot minder administratieve lasten voor de aanbieders, meer eenheid in de regio en een sterkere positie in het gesprek met aanbieders.

De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het inwoneraantal.

Financieel

Onze reguliere bijdrage aan de centrumregeling voor 2021 was € 212.895. Dit is exclusief de kosten voor de uitvoering van de Wmo 2015.

De begroting van de bijdrage voor 2022 en 2023 is € 246.179. Er wordt achteraf afgerekend op basis van de werkelijke kosten.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Deze gemeenschappelijke regeling heeft geen openbaar lichaam dus geen eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat.

[Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant](#)

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

Noordoost Brabant

Zetel: 's-Hertogenbosch

Portefeuillehouder: Wethouder K. van Geffen.

Programma: 1. Zorg en welzijn

Toelichting:

De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en de flexibele jeugdhulp, vanaf 2022 volgens een SAS procedure en een Open House.

De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het aantal jeugdigen 0 t/m 17-jarigen.

Financieel

Onze reguliere bijdrage aan de centrumregeling was voor 2022 € 404.623 en voor 2023 en verder € 391.323. Dit is exclusief de kosten voor de uitvoering van de Jeugdhulp.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Deze gemeenschappelijke regeling heeft geen openbaar lichaam dus geen eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat.

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

11 gemeenten in Brabant-Noordoost-oost*.

Zetel: Oss

Portefeuillehouder: Wethouder K. van Geffen, tevens voorzitter dagelijks bestuur en algemeen bestuur.

Website: www.wvs-nb.nl

Programma: 2. Werk, inkomen en onderwijs

Toelichting:

Het Werkvoorzieningsschap is ingesteld door 11 gemeenten in de regio Noordoost-Brabant (vanaf 1-1-2022 zullen dat door de gemeentelijke herindelingen in onze regio nog 6 gemeenten zijn). Het openbaar lichaam is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) voor deze gemeenten. De feitelijke uitvoering van de Wsw is opgedragen aan de IBN Holding B.V.

Het Werkvoorzieningsschap is namens 11 gemeenten enig aandeelhouder en eigenaar van IBN. De kosten van de gemeenschappelijke regeling bestaan uit bestuurskosten van het Werkvoorzieningschap en een klein deel van de uitvoeringskosten Wsw, namelijk die kosten die voortvloeien uit het formeel werkgeverschap van Wsw-werknemers en ambtelijk personeel.

Financieel

De gemeentelijke bijdrage was in 2021 € 0,25 per inwoner. Voor de gemeente Oss komt dit neer op € 23.517 in 2021.

Bij het Werkvoorzieningsschap is een winstverdeling afgesproken waarbij 50% van het behaalde jaarresultaat naar rato van de omzet verdeeld over alle eigenaren (11 gemeenten). Dit geld wordt gestopt in de zogenaamde Algemene Gemeentelijke Reserve (AGR) die het Werkvoorzieningsschap beheert. De winst wordt niet in euro's uitgekeerd maar daarvoor kunnen diensten van IBN worden afgenomen. De AGR t.b.v. de gemeente Oss bedraagt op 30 september 2021 € 1.539.779 (bron: 3^e kwartaalrapportage 2021 IBN).

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Eigen vermogen:

01-01-21: € 26.803.600

31-12-21: € 26.986.600

Vreemd vermogen:

01-01-21: € 0

31-12-21: € 0

Resultaat:

2019: € 0

2020: € 0

2021: € 0

De gepresenteerde cijfers over 2021 betreffen de conceptcijfers.

Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO)

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

11 gemeenten in Brabant-Noordoost-oost*.

Zetel: Oss

Portefeuillehouder: Wethouder K. van Geffen, tevens voorzitter dagelijks bestuur.

Website: www.rblbno.nl

Programma: 2. Werk, inkomen en onderwijs

Toelichting:

Het Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) voert voor 11 gemeenten de Leerplichtwet en de RMC-wet uit. Het bureau ziet erop toe dat kinderen tussen de 5 en 18 jaar onderwijs volgen en dat kinderen tussen de 18 en 23 jaar een startkwalificatie halen. Een startkwalificatie is een mbo-diploma op minimaal mbo-niveau 2.

Financieel

De gemeentelijke bijdrage voor 2021 is € 216.956. In 2022 is de gemeentelijke bijdrage € 216.602.

Door restitutie vanuit de reserve aan deelnemende gemeenten in 2021 ad € 109.943 wordt het eindresultaat negatief. Zonder deze restitutie is er sprake van een positief resultaat van € 44.416.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Eigen vermogen:

01-01-21: € 390.765

31-12-21: € 325.238

Vreemd vermogen:

01-01-20: € 0

31-12-20: € 0

Resultaat:

2020: € 40.385

2021: € 44.416 -/-

De gepresenteerde cijfers over 2021 betreffen de conceptcijfers.

Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

Het BHIC beheert de archieven van 14 gemeenten in Brabant-Noordoost (Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Haaren, Landerd, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden en Vught), de waterschappen Aa en Maas en De Dommel.

Zetel: 's-Hertogenbosch

Portefeuillehouder: Wethouder F. den Brok, tevens lid portefeuillehoudersoverleg.

Website: www.bhic.nl

Programma: 3. Ontmoeten, sport en cultuur

Toelichting:

Deze organisatie is ontstaan uit een fusie van het Streekarchief Brabant-Noordoost en Langs Aa & Dommel met het Rijksarchief. Het BHIC heeft een wettelijke taak en een maatschappelijke opgave. De wettelijke taak bestaat uit het goed, geordend en toegankelijk beheren van de archieven die aan het BHIC zijn overgedragen. Dit alles conform de Archiefwet en de daaruit voortvloeiende richtlijnen. Bij de uitvoering van de wettelijke taak voor beheer, ordening en toegankelijkheid van het archiefmateriaal besteedt het BHIC tevens aandacht aan de verdere ontwikkeling van het e-depot. De maatschappelijke opgave is de verbreiding van de kennis van de Brabantse geschiedenis. Deze doelstelling wordt gestuurd door de operationele missie: meer publiek, meer divers publiek, meer tevreden publiek.

Financieel

In 2021 was onze bijdrage € 333.600. Voor 2022 bedraagt de bijdrage aan het BHIC € 338.500.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Eigen vermogen:

01-01-21: € 1.169.576

31-12-21: € 1.444.272

Vreemd vermogen:

01-01-21: € 1.430.000

31-12-21: € 1.320.000

Resultaat:

2021: € 58.085

2020: € 32.123

De gepresenteerde cijfers over 2021 betreffen de definitieve cijfers.

*Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)***Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:**

19 gemeenten in Brabant Noord en de provincie Noord-Brabant.

Zetel: 's-Hertogenbosch

Portefeuillehouder: Wethouder J. van der Schoot, tevens lid dagelijks bestuur.

Website: www.odbn.nl

Programma: 5. Zuinig op ons klimaat

Toelichting:

De ODBN voert namens gemeenten en de provincie in onze regio taken uit op gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving van het milieudeel van de Wabo en straks ook de Omgevingswet. De belangrijkste ambities liggen op het vlak van aanpak ketens, milieucriminaliteit en risicovolle bedrijven. Na een lastige start is de ODBN inmiddels een robuuste organisatie die haar taken gestructureerd en kwalitatief goed uitvoert. De ODBN werkt inmiddels op basis van regionale afspraken, strategieën en programma's waarbij er ruimte is voor individueel maatwerk voor de deelnemende gemeente.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

01-01-21: € 9.844.000

31-12-21: € 10.127.000

Vreemd vermogen:

01-01-21: € 8.628.000

31-12-21: € 11.379.000

Resultaat:

2018: € 7.882.600

2019: € 168.000

2020: € 1.799.000

2021: € 1.569.000

De gepresenteerde cijfers over 2021 betreffen de definitieve cijfers.

Duurzaamheidsplein

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

Zetel: Oss

Portefeuillehouder: Wethouder J. van der Schoot, tevens voorzitter.

Website: www.loket.oss.nl

Programma: 5. Zuinig op ons klimaat

Toelichting:

Deze gemeenschappelijke regeling zorgt voor het beheer van het Duurzaamheidsplein Oss voor Oss en Landerd. Landerd betaalt hiervoor een vergoeding naar rato van het aantal inwoners.

Beheer en exploitatie van de Milieustraat Oss is geregeld via:

1. GR Milieustraat
2. Reglement Milieustraat Oss

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Niet van toepassing.

Bijdrage van Landerd:

2019: € 365.137

2020: € 395.329

2021: € 261.203

Afvalinzameling Landerd

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

Zetel: Oss

Portefeuillehouder: Wethouder J. van der Schoot, tevens voorzitter.

Website: www.landerd.nl/inwoners/afvalinzameling

Programma: 5. Zuinig op ons klimaat

Toelichting:

Onze inzameldienst zamelt in opdracht van de gemeente Landerd huishoudelijk restafval, GFT en PMD (Plastic) in bij huishoudens en brengt het ingenomen afval naar het overslagstation.

GR: Afvalinzameling gemeenten Landerd en Oss. Oss is in de GR aangewezen als centrumgemeente.

Dvo: nadere uitwerking GR via 'Dienstverleningsovereenkomst gemeenten Landerd en Oss voor het inzamelen en vermarkten van huishoudelijke afvalstoffen'.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Bijdrage van Landerd:

2019: € 324.505

2020: € 361.072

2021: € 373.000

Heesch-West

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

Gemeenten Bernheze, 's-Hertogenbosch en Oss.

Zetel: Oss

Portefeuillehouder: Wethouder F. den Brok, tevens lid dagelijks bestuur en wethouder J. van Orsouw, lid algemeen bestuur.

Website: www.oss.nl/gemeente/inwoners/actueel/plannen-en-projecten/bedrijventerrein-heesch-west

Website: www.heeschwest.nl

Programma: 6. Vitale economie

Toelichting:

Deze Gemeenschappelijke Regeling (GR) is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het regionaal bedrijventerrein Heesch West en is in 2014 opgericht. Deze GR is financieel beperkt omdat de gronden (boekwaarden van de deelnemende gemeenten) nog niet zijn ingebracht bij de GR.

Het ontwerpbestemmingsplan met aanvulling MER is in juli 2021 gepubliceerd. Het bestemmingsplan met zienswijzennota is eind 2021 aan de gemeenteraden ter vaststelling aangeboden. Zodra het bestemmingsplan definitief is wordende boekwaarden, met name grondkosten, van de deelnemende gemeenten ingebracht bij de GR. Dit geldt ook voor de door de gemeenten afgesloten geldleningen en de gevormde verliesvoorzieningen.

Financieel

Er vindt geen jaarlijkse gemeentelijke bijdrage plaats.

De geactualiseerde (begin 2021) grondexploitatieberekening Heesch West sluit op een tekort van € 43,7 miljoen (eindwaarde 31 december 2030). Dit is overeenkomstig eerdere berekeningen uit de voorbije jaren.

Daarop hebben de deelnemende gemeenten een verliesvoorziening voor genoemd bedrag getroffen. De gemeente Bernheze participeert voor 12%, 's-Hertogenbosch voor 58% en Oss voor 30% in het geheel.

De gezamenlijke boekwaarde (bij de gemeenten en de GR) per 31-12-2020 van Heesch West is € 71,5 miljoen (inclusief bijdrage van de provincie).

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Eigen vermogen:

01-01-21: € 178.411 -/-

31-12-21: € 216.772 -/-

Vreemd vermogen:

01-01-21: € 2.729.872

31-12-21: € 3.045.648

Resultaat:

2019: € 50.282 -/-

2020: € 11.804 -/-

2021: € 38.360 -/-

De gepresenteerde cijfers over 2021 betreffen de definitieve cijfers.

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

De 40 gemeenten van de G40 zijn: Alkmaar, Almelo, Almere, Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Breda, Delft, Deventer, Dordrecht, Ede, Eindhoven, Emmen, Enschede, Gouda, Groningen, Haarlem, Haarlemmermeer, Heerlen, Helmond, Hengelo, 's-Hertogenbosch, Hilversum, Hoorn, Leeuwarden, Leiden, Lelystad, Maastricht, Nijmegen, Oss, Roosendaal, Sittard-Geleen, Schiedam, Tilburg, Venlo, Zaanstad, Zoetermeer en Zwolle.

Zetel:

Portefeuillehouder fysieke pijler: wethouder J. van der Schoot

Portefeuillehouder sociale pijler: Wethouder K. van Geffen (tevens lid Algemeen Bestuur)

Portefeuillehouder pijler economie en werk: Wethouder F. den Brok (tevens thematrekker MKB innovaties)

Website: www.g40stedennetwerk.nl

Programma: 10. Financieel solide

Toelichting:

G40 steden netwerk

De gemeente Oss maakt deel uit van het G40 stedennetwerk. Een netwerk van middelgrote steden die elkaar vinden in de stedelijke vraagstukken waar de leden van het netwerk voor staan. Er wordt op ambtelijk en bestuurlijk niveau samengewerkt op drie pijlers. Een fysieke pijler, een sociale pijler en een pijler economie en werk waaronder themagroepen hangen. Tevens zijn er vier losse themagroepen: veiligheid, Europa, Financiën en Democratische vernieuwing. Doel is de belangen van de steden te behartigen richting kabinet, kamer en ministeries en onderling kennis uit te wisselen en op te bouwen.

Financieel

Bijdrage 2021: € 19.302 (-/-2.938 restitutie 2020)

Bijdrage 2022: € 19.302

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Resultaat:

2019: € 166.551

2020: € 262.208

De (concept)jaarcijfers van 2021 zijn nog niet bekend.

Veiligheidsregio Brabant-Noord

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

17 gemeenten in Brabant-Noord (conform gebied politieregio).

Zetel: 's-Hertogenbosch

Portefeuillehouder: Burgemeester W. Buijs-Glaudemans, tevens lid dagelijks bestuur en plv. voorzitter van de Veiligheidsregio.

Website: www.vrbn.nl

Programma: 9. Veilige omgeving

Toelichting:

De Veiligheidsregio heeft 3 hoofdtaken:

- Regionale brandweezorg (BBN)
- Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR)
- Bevolkingszorg

De Gemeenschappelijke meldkamer Brabant-Noord met Brabant-Zuidoost (MKOB) is vanaf 1 januari 2020 bij de politie belegd. De Veiligheidsregio Brabant-Noord staat aan de vooravond van een noodzakelijke doorontwikkeling. Het Algemeen Bestuur heeft de koers gekozen om Veiligheidsregio Brabant-Noord te laten groeien naar een informatie-gestuurde netwerkorganisatie om regie te kunnen voeren op voor de regio Brabant-Noord complexe maatschappelijke veiligheidsvraagstukken.

Financieel

In 2021 was de gemeentelijke bijdrage voor de gemeente Oss € 5.325.016 en in 2022 € 5.639.699. De hogere bijdrage 2021 komt o.a. door indexering van loon- en prijscompensatie en de regionalisering van de FLO-kosten.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Eigen vermogen:

01-01-21: € 10.846.000

31-12-21: € 13.819.000

Vreemd vermogen:

01-01-21: € 38.648.000

31-12-21: € 32.329.000

Resultaat:

2019: € 1.258.000

2020: € 3.000

2021: € 554.000

De gepresenteerde cijfers over 2021 betreffen conceptcijfers.

Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

Gemeenschappelijke regeling, bestuurlijk belang en zetel:

Gemeenten Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Landerd, Oss, Sint Anthonis, Someren, Uden en het Waterschap Aa en Maas.

De gemeente Sint Anthonis is door een herindeling opgegaan in de gemeente Land van Cuijk en per 1 januari 2022 uitgetreden.

De gemeente Landerd en Uden zijn vanaf 1 januari 2022 samengegaan als de gemeente Maashorst.

Zetel: Oss

Portefeuillehouder: Wethouder F. den Brok, tevens lid dagelijks bestuur.

Website: www.bs-ob.nl

Programma: 11. Financieel solide

Toelichting:

De BSOB voert voor onze gemeente taken uit op het gebied van het waarderen van onroerende zaken en het heffen en innen van belastingen.

Via een kostenverdeelmethode gebaseerd op productiecijfers (o.a. aantal aanslagen en aanslagregels) wordt de deelnemersbijdrage aan BSOB bepaald. In 2022 wordt gestart met een kostenverdeelmethodiek project. Dit kan mogelijk invloed hebben op onze deelnemersbijdrage.

De bijdrage voor 2021 was € 1.696.303 en voor 2022 begroot op € 1.911.767. De grootste oorzaak van de stijging is het hoge aantal bezwaarschriften op de WOZ-waarde die ingediend worden via no cure no pay bureaus. Dit is een landelijke trend. BSOB neemt maatregelen om het aantal bezwaren te beperken, voor zover ze daar zelf invloed op kunnen uitoefenen.

Er is eind 2021 door het algemeen bestuur een keuze gemaakt om met een relatief snelle transitie over te gaan naar maximaal gedigitaliseerde werkprocessen, namelijk binnen 3 tot 5 jaar. Het scenario is met name gericht

op het continue verbeteren van de interne en externe kwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten. Omdat de transitie richting verdere automatisering een aantal jaren zal duren, is het belangrijk de werkelijke ontwikkeling van de kosten en besparingen ten opzichte van de begroting duidelijk te monitoren.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat:

Eigen vermogen:

01-01-21: € 305.000

31-12-21: € 305.000

Vreemd vermogen:

01-01-21: € 14.733.000

31-12-21: € 15.316.000

Resultaat:

2021: € 938.297.

De gepresenteerde cijfers over 2021 betreffen conceptcijfers.

Bij het vaststellen van de jaarrekening besluit het bestuur hoe het resultaat bestemd wordt.

B. Vennootschappen en corporaties

Pivot Park Holding BV

Rechtspersoon:

Portefeuillehouder: Wethouder F. den Brok, vertegenwoordigt Oss als (minderheids-)aandeelhouder.

Website: www.pivotpark.com

Doel:

Met de ontwikkeling van het Pivot Park streven Gemeente Oss en de Provincie Noord-Brabant de volgende doelen na:

- Het leveren van een bijdrage aan de gezondheidszorg door onderzoek naar- en ontwikkeling van medicijnen;
- Behoud en groei van hoogwaardige werkgelegenheid in Noord-Brabant en Gemeente Oss;
- Het leveren van een bijdrage aan de regionale en nationale kenniseconomie, in het bijzonder aan de Topsector Life Sciences & Health en de Topsector Chemie.

Deelneming

Provincie Noord-Brabant en Gemeente Oss houden per 1-1-2019 samen alle aandelen in Pivot Park Holding BV. Deze vennootschap is ontstaan uit een fusie van OLSP Holding BV en OLSP Vastgoed BV. De aandelenverhouding is 70,73% voor de Provincie en 29,27% voor de Gemeente. Pivot Park Holding BV is 100% aandeelhouder van haar dochtermaatschappijen:

- Pivot Park Screening Centre BV
- Pivot Park Apparatuur BV
- Pivot Park Exploitatie BV
- Pivot Park Vastgoed BV

Het aandelenkapitaal van gemeente Oss bedraagt € 8.196 vermeerderd met een agiostorting van € 2.358.000. Tot en met jaarrekening 2020 hebben we een (verlies)voorziening gevormd ter grootte van € 2.366.196. Er bestond onzekerheid of de investering in de toekomst kon worden terugverdiend. Ook was sprake van een verliesgevende exploitatie en een negatief eigen vermogen. Pivot Park heeft twee jaar na elkaar een positief resultaat behaald en een positief eigen vermogen gerealiseerd. Ook de prognoses zijn positief. We hebben daarom de voorziening afgebouwd tot nihil.

Transacties

De gronden binnen Pivot Park zijn in erfpacht verkregen van gemeente Oss. Door de Provincie Noord-Brabant zijn in 2017 leningsfaciliteiten beschikbaar gesteld. Daarmee heeft Pivot Park geïnvesteerd in vastgoed om een marktconforme exploitatie mogelijk te maken. In dit kader verstrekt de gemeente 11 jaar lang (tot en met 2028) een bijdrage van € 93.000 voor de stimulering van het Life Science klimaat in Oss aan de provincie. Daarnaast verstrekt de gemeente 8 jaar lang (tot en met 2024) een bijdrage van € 25.000 voor promotie en branding van het park (raadsbesluit d.d. 26 januari 2017).

Bij raadsbesluit van 8 juli 2021 is besloten tot het verstrekken van een achtergestelde lening aan het Pivot Park voor een bedrag van € 3.250.000. Het Pivot Park gaat hiermee nieuwbouw (Grizzly) realiseren ter vervanging het RE-gebouw. De lening zal worden verstrekt in de loop van 2022 en naar rato van de voortgang van de nieuwbouw.

De gemeente heeft in de onderhandelingen tussen Pivot Park en verkopende partij bemiddeld over de aankoop van grond aan de Kloosterstraat 14 te Oss. Bij raadsbesluit 28 januari 2021 hebben partijen gekozen voor een ABC constructie waarbij gemeente Oss via doorlevering van Pivot Park eigenaar wordt van de grond en deze vervolgens in erfpacht uitgeeft aan Pivot Park. De koop- en erfpachtovereenkomsten zijn gesloten in 2021. De notariële akte van levering passeert in 2022.

Betrokkenheid:

Eigen vermogen (groepsvermogen) Pivot Park Holding BV

01-01-2020 € 5.921.838

31-12-2020 € 11.904.885

De stijging van het eigen vermogen is veroorzaakt door het behalen en toevoegen van een positief resultaat. Dit wordt met name veroorzaakt door het herwaarderen van het vastgoed.

Vreemd vermogen Pivot Park Holding BV

01-01-2020 € 17.082.165

31-12-2020 € 19.169.087

Resultaat 2019 € 1.299.743

Resultaat 2020 € 5.983.047

De (concept)jaarcijfers van 2021 zijn nog niet bekend.

Coöperatieve Vereniging Midwaste

Rechtspersoon:

Portefeuillehouder: Wethouder J. van der Schoot.

Website: www.midwaste.nl

Doel:

Midwaste is een vereniging waarvan alleen publiekrechtelijke inzameldiensten met meer dan 50.000 aansluitingen lid kunnen worden. Zij ondersteunt de leden bij de bedrijfsvoering, zowel op het gebied van duurzaamheid als de exploitatie.

Betrokkenheid:

De gemeente is een jaarlijkse vaste managementfee van € 40.000 verschuldigd. Daarnaast is er een opslag (variabele fee) van € 0,75 per ton voor de bij Midwaste ingebrachte tonnages. Deze kosten worden ruimschoots gecompenseerd door de schaalvoordelen die Midwaste biedt.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Rechtspersoon:

Portefeuillehouder: Wethouder F. den Brok.

Website: www.bngbank.nl

Doel:

Bankier van de Nederlandse gemeenten en huisbankier van de gemeente Oss.

Betrokkenheid:

De gemeente Oss is aandeelhouder (64.646 aandelen). Jaarlijks ontvangen we dividend. De dividenduitkering over 2020 was € 117.009 (€ 1,81 * 64.646).

De dividendrestricties die de Europese Centrale Bank (ECB) had afgekondigd zijn in oktober 2021 vervallen. Hierdoor is een deel van de dividend 2019 en de gehele dividenduitkering 2020 in oktober 2021 uitgekeerd.

Eigen vermogen:

01-01-21: € 5.097 miljoen

31-12-21: € 5.062 miljoen

Vreemd vermogen:

01-01-20: € 155.262 miljoen

31-12-20: € 143.995 miljoen

Resultaat:

2021: € 236 miljoen

2020: € 221 miljoen

2019: € 163 miljoen

De gepresenteerde cijfers betreffende de definitieve cijfers.

NV Brabant Water

Rechtspersoon:

Portefeuillehouder: Wethouder F. den Brok, tevens vertegenwoordiger van de gemeente bij de algemene vergadering van aandeelhouders en lid van de voorbereidende aandeelhouderscommissie.

Website: www.brabantwater.nl

Doel:

Watervoorziening in de provincie Noord-Brabant.

Betrokkenheid:

De gemeente Oss is aandeelhouder (82.901 aandelen). Er wordt geen dividend uitgekeerd.

Eigen vermogen:

01-01-20: € 665 miljoen

31-12-20: € 674 miljoen

Vreemd vermogen:

01-01-20: € 480 miljoen

31-12-20: € 523 miljoen

Resultaat:

2020: € 8,9 miljoen

2019: € 29,5 miljoen

De (concept)jaarcijfers van 2021 zijn nog niet bekend.

C. Stichtingen en verenigingen

Stichting Agrifood Capital

Rechtspersoon:

Persoonlijke titel: W. Buijs-Glaudemans, lid stichtingsbestuur.

Zetel: 's-Hertogenbosch

Website: www.agrifoodcapital.nl

Doel:

Noordoost-Brabant wordt dé topregio in Agrifood. De accenten liggen hierbij op een excellente arbeidsmarkt (People), krachtige bedrijvigheid (Business), betekenisvolle vernieuwingen (Innovation) en een aantrekkelijke woon-werkomgeving (Basics).

De Stichting AgriFood Capital is vooral actief op de onderdelen Business en Innovation.

Betrokkenheid:

De stichting is opgericht door personen met een achtergrond in het bedrijfsleven, het onderwijs en de overheid.

Stichting AgriFood Capital

Dit is de samenwerking van bedrijven, kennisinstellingen en overheden die de koers uitzet voor een excellent ecosysteem in Noordoost-Brabant om de voedselketens van de toekomst te ontwikkelen. De Stichting fungeert als platform voor de regionale ambitie om koploperregio in de slimste en duurzaamste voedselketens te zijn. De Stichting bepaalt de strategie van AgriFood Capital BV. Er wordt vanuit de regio Noordoost-Brabant een jaarlijkse bijdrage ter beschikking gesteld voor de activiteiten. De activiteiten staan beschreven in de strategische agenda en het uitvoeringsprogramma van de stichting. Het Stichtingsbestuur bestaat uit vertegenwoordigers van bedrijven, kennisinstellingen en overheden die in AgriFood Capital samenwerken.

AgriFood Capital BV

Dit is de uitvoeringsorganisatie van de Stichting AgriFood Capital. AgriFood Capital BV helpt vernieuwers die werk maken van de voedselsystemen van de toekomst. De rollen variëren van netwerkbouwer, matchmaker en programmamaker tot projectontwikkelaar en verteller.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen houdt toezicht op de uitvoering van de koers van AgriFood Capital BV en de bijbehorende bedrijfsvoering.

Vereniging Talentencampus Oss

Rechtspersoon:

Portefeuillehouder: Burgemeester W. Buijs-Glaudemans, tevens voorzitter van de vereniging en wethouder K. van Geffen, tevens bestuurslid van de vereniging.

Website: www.talentencampusoss.nl

Doel:

Als netwerkorganisatie richt de Vereniging Talentencampus zich vooral op het streven naar een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Vanuit deze opdracht organiseert en coördineert de Talentencampus zowel fysieke als online ontmoetingen op het snijvlak van onderwijs en arbeidsmarkt. Deelnemende partijen binnen het netwerk zijn de co-creators van een inspirerend en aantrekkelijk programma voor een leven lang leren, werken en ontwikkelen.

De gemeente draagt jaarlijks bij in de kosten. In 2021 was onze bijdrage € 150.000.- Dit geldt ook voor 2022.

Betrokkenheid:

Eigen vermogen:

01-01-20: € 99.382

31-12-20: € 153.558

Vreemd vermogen:

01-01-20: € 7.844

31-12-20: € 39.870

Resultaat:

2019: - € 43.230

2020: € 16.178

De (concept)jaarcijfers van 2021 zijn nog niet bekend.

[Stichting de Kracht van Oss](#)

Rechtspersoon:

*Zetel:*Oss

Portefeuillehouder: Wethouder F. den Brok is lid van de stuurgroep die de koers uitzet van deze stichting.

Website: <https://dekrachtvanoss.nl/>

Doel:

Als partner in de Kracht van Oss onderschrijven we het gezamenlijke hoofddoel, namelijk "het gezamenlijk creëren van een veerkrachtige, toekomstbestendige Osse economie, waarbij dynamiek, samenwerking en verbinding de 'Kracht van Oss' vormen". De Kracht van Oss stimuleert ondernemerschap en ondersteunt projecten die leiden tot nieuwe bedrijvigheid met nieuwe werkgelegenheid. De samenwerking die daar ontstaat geeft ons extra slagkracht om onze ambities te realiseren, mede door de uitvoeringsorganisaties die er uit voortkomen (StartersSucces Oss-Bernheze en Kracht van New Business Oss). Bovendien stimuleert de Kracht van Oss het ontstaan van samenwerkingen tussen ondernemers onderling en met onderwijs- en kennisinstellingen.

De bijdrage van de gemeente Oss aan de kracht van Oss (totaal € 300.000, te dekken uit de reserve Economie) is voor drie jaar (vanaf 2021). Dat komt neer op € 100.000 per jaar. In 2019 en 2020 is geen verzoek ingediend omdat geput kon worden uit het bestaande budget.

D. Overige verbonden partijen

Convenant Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

Rechtspersoon:

Portefeuillehouder: Burgemeester W. Buijs-Glaudemans.

Website: www.veiligheidshuizen.nl

Doel:

Op 1 januari 2019 is het fusieproces tussen het Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf en het Veiligheidshuis 's-Hertogenbosch afgerond. Vanaf 1 januari 2019 spreken we van één Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost. Het Zorg- en Veiligheidshuis kent geen rechtsvorm en levert geen jaarrekeningen.

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is een samenwerkingsverband waarin zorg- en strafpartners en gemeenten, onder eenduidige regie, werken aan complexe zorg- en veiligheidsproblemen. De doelstelling van de samenwerking is bijdragen aan de algemene veiligheid, het verbeteren van de persoonlijke situatie, het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en/of maatschappelijke uitval. Dit gebeurt door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventies en zorg, wat moet worden gezien als een zwaarwegend algemeen belang.

De deelnemende gemeenten dragen jaarlijks bij in de kosten.

In 2021 was onze bijdrage € 81.230 en in 2022 € 84.800. Deze toename is vooral het gevolg van loon- en prijsstijgingen en reiskosten.

Samenwerking As50

Rechtspersoon:

Portefeuillehouder:

Burgemeester W. Buijs-Glaudemans, tevens voorzitter van de As50.

Website: www.as50.nl

Doel:

Samenwerking op basis van een convenant tussen de gemeenten Oss, Uden, Meierijstad, Bernheze en Landerd op het terrein van werkgelegenheid en economie.

Convenant Brabant-Noordoost

Rechtspersoon:

11 gemeenten: Boekel, Bernheze, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Meierijstad, Mill, Oss, Sint Anthonis en Uden.

Zetel: 's-Hertogenbosch

Portefeuillehouders:

DB lid: Burgemeester W. Buijs-Glaudemans (vice-voorzitter) tevens lid bestuurlijke regie groep (vice-voorzitter)

DB lid: Wethouder K. van Geffen

Portefeuillehouder economie: Wethouder F. den Brok

Portefeuillehouder ruimte en mobiliteit/RRO: Wethouder J. van der Schoot en Wethouder J. van Orsouw

Portefeuillehouder arbeidsmarkt: Wethouder K. van Geffen (voorzitter)

Portefeuillehouder duurzame leefomgeving: Wethouder J. van der Schoot

Website: www.regionoordoostbrabant.nl

Programma: 10. Besturen in verandering van tijden

Toelichting:

Er zijn uitdagingen die te groot zijn om als gemeente of waterschap alleen aan te gaan. Bijvoorbeeld omdat ze grenzen overschrijden, te ingewikkeld zijn of te duur zijn. Die opgaven vragen om een gezamenlijke aanpak. Regio Noordoost Brabant is daarvoor het platform.

Door samen te werken, staan de gemeenten en waterschappen sterker: als de regio, maar ook als gemeente of waterschap. Als regio lobbyen we ook bij de provincie, het rijk en Europa om onze ambities waar te maken.

Concreet werken we aan de volgende thema's en ambities:

- Economie: Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven
- Ruimte en mobiliteit: Een aantrekkelijke leefomgeving voor iedereen
- Voedsel en gezondheid: Gezond eten en minder verspilling
- Klimaat: Klimaatbestendig wonen en ondernemen in 2030
- Energie: Energieneutraal wonen en ondernemen in 2050
- Transitie landbouw: Een emissiearme veehouderij in 2025

In 2020 hebben colleges en raden uit de regio Noordoost-Brabant ingestemd met de nieuwe regionale strategische agenda 'richting 2030' en met het verlengen van de samenwerking op basis van het convenant 'regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant 2021-2024'. Raden hebben daarnaast kennis genomen van de nieuwe Strategische Agenda van de Stichting AgriFood Capital 2030 en de strategische WERKagenda 'Op weg naar 2030' van Noordoost Brabant Werkt en de bijbehorende financiële bijdragen. In 2022 wordt verder gewerkt aan uitvoeringsprogramma's. Vanuit de samenwerking worden drie andere organisaties aangestuurd en gefinancierd:

- AgriFood Capital: de economische ontwikkelingsmaatschappij gericht op een sterke agrifood sector
- Noordoost Brabant Werkt: de regionale arbeidsmarktsamenwerking voor de ontwikkeling van een veerkrachtige arbeidsmarkt;
- OndernemersLift+: het regionale ondernemerschapprogramma voor startende en groeiende bedrijven.

Financieel

In 2021 was onze bijdrage € 367.660 en in 2022 tevens € 367.660. Vanuit deze bijdrage wordt ook de bijdrage aan AgriFood Capital, NoordoostBrabant Werkt en Ondernemerslift+ betaald.

[Bestuurlijke regiegroep Maashorst](#)

Rechtspersoon:

Convenant tussen Bernheze, Landerd, Oss, Uden, Waterschap Aa en Maas en Staatsbosbeheer

Portefeuillehouder:

Wethouder J. van der Schoot, tevens lid van het Bestuurlijk Regieteam (BRT).

Resultaat over 2021:

De samenwerking is met ingang van 1 januari 2022 beëindigd en vervangen door een dienstverleningsovereenkomst met gemeente Maashorst. Deze dienstverleningsovereenkomst is in 2021 tot stand gebracht, waarbij het doel was om samen te blijven werken in de Maashorst met een meer zelfstandige positie van Herperduin daarbinnen.

De bezuinigingsopdracht van € 50.000 op in- en externe inzet op de Maashorst is ruimschoots behaald.

De financiële bijdrage over 2021 aan de Stichting Maashorst in Uitvoering (de uitvoeringsorganisatie onder de Bestuurlijke regiegroep) was € 67.526 (ex btw)

Paragraaf grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft op hoofdlijnen het grondbeleid, de financiële positie en het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Parallel aan de paragraaf grondbeleid hebben we ook het Meerjaren Programma Grondbedrijf (MPG) 2022-2025 opgesteld. Het MPG gaat een slag dieper dan de paragraaf en geeft inzicht op een hoger detailniveau. Voor meer informatie over het grondbedrijf en de separate grondcomplexen, verwijzen we naar het MPG.

1. Grondbeleid

1.1 Economische ontwikkelingen

Van krimp naar groei

De Nederlandse economie heeft in 2020 vanwege het COVID-19 virus en de bijbehorende maatregelen een flinke klap te verduren gekregen. Zo kromp de economie in het tweede kwartaal van 2020 met 8,5% (een krimp die nog nooit eerder was gemeten door het CBS). Deze krimp was niet alleen zichtbaar in Nederland, maar internationaal was eenzelfde trend zichtbaar. Gedurende deze periode was er dan ook een sterke daling zichtbaar in het consumenten- en producentenvertrouwen (CBS, 2021).

Vanaf het derde kwartaal 2020 is echter een tegenovergesteld beeld zichtbaar. Door steun vanuit de overheid, versoepeling van COVID-19 maatregelen en een toename van het handelssaldo en investeringen trok de economie sterk aan. Door de versoepeling van de COVID-19 maatregelen zijn consumenten meer gaan besteden, dit is ook zichtbaar in de stijging van het consumenten- en producentenvertrouwen. Deze trend zette zich door in het tweede kwartaal van 2021. Het consumentenvertrouwen nam na het tweede kwartaal van 2021 af, dit had onder andere te maken met de stijgende prijzen en de nieuwe lockdown (CBS, 2021).

Het bbp was eind 2021 6,5% groter ten opzichte van eind 2020. Dit is een sterke groei, dit is het gevolg van de sterke krimp een jaar eerder. We zien dan ook dat de economie herstellende is en dat het bbp nu zelfs hoger is dan voor COVID-19. Het bbp is in het vierde kwartaal met 0,9 % gegroeid ten opzichte van een kwartaal eerder. Deze groei was kleiner dan de groei van de eerdere kwartalen, dit komt door de lockdown die in december 2021 is ingevoerd. De groei van het bbp was vooral te danken aan de stijging van investeringen en het handelsaldo. Verder nam ook de overheidsconsumptie toe (CBS, 2021).

Door de versoepeling van de COVID-19 maatregelen stijgt de bedrijvigheid en komen verschillende vormen van werkgelegenheid weer op gang. Het vertrouwen in de economie stijgt en dit is terug te zien in de dalende trend van de werkloosheid in Nederland.

Ondanks de COVID-19 pandemie is de woningmarkt nog steeds booming en stond de woningmarkt ook in 2021 onder druk. Belangrijke oorzaken zijn de historisch lage rentestand, het structureel te kort aan woningen en de toenemende concurrentie doordat (particuliere) investeerders (wereldwijd) de woningmarkt betreden (Hypotheek, 2021). Er zijn in het vierde kwartaal van 2021 ruim 35.000 woningen verkocht, dit is 23% minder dan een jaar eerder. Een belangrijke reden hiervoor is het dalende aanbod van koopwoningen. Tussen september en december stonden er slechts 15.600 woningen te koop. Door de schaarste stijgen de huizenprijzen. De prijzen stegen in 2021 met 20,7% (Hypotheek, 2021).

1.2 Het gemeentelijke grondbedrijf naar de toekomst toe

De afgelopen jaren was er sprake van een boeg golf bij de verwachte uitgifte van bouw kavels voor woningen. In 2021 hebben we meer woningen uitgegeven dan het gemiddelde (222 in plaats van 150 gemiddeld). Echter is dit lager dan dit tijdens het Najaarsbericht werd voorspeld (toen gingen we nog uit van 526). Dit verschil wordt verklaard doordat in de projecten Kapelaan Nausstraat, Talentencampus en het Walkwartier nog geen uitgiften zijn geweest. Het betreft hier voor een deel projectmatige bouw, waardoor een grote fluctuatie zichtbaar is: wanneer de gronden voor appartementen niet in één bepaald jaar worden afgenomen, dan wijken de prognoses direct sterk af van het eindresultaat.

Naar verwachting worden deze gronden in 2022 getransporteerd. Mede hierdoor wordt er in 2022 een hogere uitgifte verwacht dan was begroot bij het Najaarsbericht 2021. Na 2022 dalen de uitgiften binnen de vastgestelde grondexploitatie. Er zit wel zachte plancapaciteit in de voorbereidingsprojecten (IMVA's). De daadwerkelijke uitvoering is namelijk afhankelijk van het feit of en wanneer deze projecten worden vastgesteld als BIE.

In 2018 tot en met 2020 hebben we een sterke stijging gezien in de uitgifte van bedrijfspavementen. Vanaf 2021 zien we dat de verwachte gronduitgiften weer langzaam teruglopen, waarna deze vanaf 2025 volledig opdrogen. Dit is niet het gevolg van een vermindering van de vraag, maar van het afnemen van de beschikbare capaciteit. Vanaf 2022 zien we nog 2 jaar een uitgifte van 3,2 en 2,65 hectare per jaar. Daarna is de gemeentelijke industrieportefeuille ongeveer leeg. Vanaf 2025 is de gemeentelijke industrieportefeuille echt leeg en moet er een verkocht worden.

De gemeente Oss participeert in het regionale bedrijventerrein Heesch West. De verwachting is dat in 2023 de eerste verkopen zullen plaatsvinden. We zien nu al een grote belangstelling voor deze kavels vanuit de markt. Dit betekent dat naar verwachting ook dit bedrijventerrein snel vol zal lopen.

Risicodragend vermogen

De komende jaren verwachten we een kleine daling van de ABR naar € 20,3 miljoen op 1-1-2026. Dit ondanks de afoming van de ABR van € 18,2 miljoen in 2022, in paragraaf 3.2 wordt hier verder op ingegaan. Rekening houdend met de minimaal noodzakelijke stand van de ABR om alle risico's binnen de exploitatie af te dekken, valt tot en met 2026 circa € 14,8 miljoen vrij vanuit de ABR. De huidige IMVA-projecten zijn nog niet meegenomen in het verloop van de ABR, aangezien het hier voorbereidingsprojecten betreft. Er is risicodragend kapitaal nodig om nieuwe plannen te initiëren. Verder zal de vraag naar nieuwe woningen voor een groot deel gevonden gaan worden in binnenstedelijke herstructureringslocaties. Deze ontwikkelingen kosten in de regel veel geld.

Een groot deel van de noodzakelijke investeringen zal gedekt moeten worden vanuit de ABR in de toekomst. Hierbij moet minimaal gedacht worden aan tientallen miljoenen aan risicodragend vermogen vanuit de ABR voor een selectieve, actieve grondpolitiek om de ontwikkelingen goed en voortvarend met een voor de gemeente acceptabel verdienmodel in de markt te zetten.

De gemeente realiseert zich dat er de komende jaren een belangrijke opgave te wachten staat. Zo wil de gemeente voldoen aan de nog altijd hoge vraag naar woningen en industrieterreinen. Tevens heeft de gemeente als ambitie om te groeien naar een robuuste '100.000-plus' gemeente. Om deze ambities te realiseren zal een opschaling in de jaarlijkse uitgiften/ realisatie plaats moeten vinden. Om deze reden heeft de gemeenteraad in 2020 de taskforce woningbouw en bedrijventerreinen in het leven geroepen. Het doel hiervan was dat de gemeente kan onderzoeken hoe de gemeente kan groeien naar een uitgifte van circa 600 woningen per jaar. Waarbij rekening wordt gehouden met de Osse identiteit en de inpassing in het Osse landschap.

De Taskforce is bezig geweest met het in beeld brengen van kansrijke uitbreidingsmogelijkheden. Een belangrijke opgave waar de Taskforce mee bezig is geweest betreft de ontwikkelingen rondom Oss West. Naar verwachting zullen hier de komende jaren circa 3.000 woningen kunnen worden gerealiseerd.

2. Financiële positie

2.1 Projectenportefeuille

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende complexen binnen het grondbedrijf en de wijzigingen ten opzichte van het MPG 2022-2025. De voorbereidingskosten voor nieuwe projecten (IMVA) en strategische aankopen zijn hierin ook meegenomen omdat het grondbedrijf belast is met de projectvoering.

81805 IMVA - herstructurering			81806 IMVA - woningbouw			81805 IMVA - industrieterreinen		
IMVA	80260 Walkwartier, locatie TBL		80540 Het Bruid Oss			80680 Heesch-West		
	80410 Schaeppskool		80550 Herontwikkelingsportvelden Macharen					
	80440 Voormalig belastingkantoor		80560 Oss west					
	80460 Gebiedsontwikkeling Raadhuislaan zuid		81460 Stationskwartier Ravenstein					
	81150 Hooghuis Ravenstein							
	81160 Vliet Reo							
82401 herstructureringsplannen			82201 woningbouwcomplexen			82302 industrieterreinen		
BIE	80110 Bergos	2022	80310 piekenhoef	2024		80620 de geer oost Zuid	2022	
	80120 Koornstraat Begijnenstraat	2024	80330 Wilgen daal 2 Herpen	2028		80630 vorstengrafiek	2023	
	80140 Elzenindioatie Slowcare	2023	80520 horak-nood	2022		80660 de bulk 2-3	2021	
	80190 centrumplan Berghem	2023	80530 Oijense Zij Noord	2025		80690 Dennenhoef Zuid	2021	
	80200 Talentencampus	2024	80590 restantcomplexen	2021		80710 Binnenhaven Elzenburg	2022	
	80220 Mogen Zuid	2022	81400 Lith Oost	2024		80720 Crematorium Oss	2022	
	80230 groenstraat haren	2022	81420 Liesdaal 2 en 3	2033				
	80240 De Kolk Ravenstein	2022	82310 Oude Baan Geffen	2021				
	80260 Walkwartier	2024	82330 Wierstraat Geffen	2022				
	80290 Gebiedsontwikkeling winkelcentrum De Ruur	2023	82340 Den Hert Geffen	2022				
	80390 Soos 66 Oss	2022	82350 Lelweg 3 Geffen	2022				
	80420 Spaander Straatsche Akkers	2021	82360 Heeschersweg Geffen	2022				
	80430 Herontwikkeling Kapelaan Naussstraat vast	2023	82370 Uitbreiding t'Veld Geffen	2026				
	80450 Schelversakker 1	2022						
	81120 Centrumplan Lith	2022						
	81140 Dorpsplan Oijen	2022						
	82110 Centrumplan Geffen	2021						
Wijzigingen t.o.v. jaarsbericht 2021								
82370 Uitbreiding t'Veld Geffen			van IMVA naar BIE					
82120 Herontwikkeling Gemeentehuis Geffen			IMVA afgesloten					

*In de bovenstaande tabel is Heesch-West een bijzonder project. Dit betreft een gemeenschappelijke regeling met de gemeenten Bernheze en 's-Hertogenbosch.

2.2 Verkopen

Woningbouw

Als gevolg van de verbeterde woningmarkt werd de afgelopen jaren een piek in de verkopen voorspeld. Deze piek zou worden bereikt in 2019 t/m 2021 (bij gelijkblijvende marktomstandigheden). In navolgende tabel zien we dat de verwachte piek voor 2021 niet is behaald. Naar verwachting worden deze kavels in 2022 uitgegeven. Hierdoor is een stijging te zien in het aantal verwachte uitgaven in 2022. Na 2022 zal het aantal geplande kavels die de gemeente uitgeeft gaan dalen. Dit komt omdat veel van de huidige GREXen opdrogen. Daartegenover staat wel het feit dat de gemeente al druk bezig is met het voorbereiden van nieuwe woningbouwprojecten, zoals stationskwartier Ravenstein en Oss west. Zie daarvoor de aparte regel in de navolgende tabel 'MPG 2022-2025 incl. IMVA'. Het betreft hier de voorbereiding voor projecten die naar de toekomst toe (waarschijnlijk) in exploitatie worden genomen. Als we naar deze lijn kijken, zien we een flinke stijging ten opzichte van verwachte kavelverkoppen. Als deze fictieve productie allemaal doorgaat wordt het streefgetal van circa. 600 in 2023 gehaald. Het gaat hierbij echter om zachte plannen waarvan de raad nog geen grondexploitatie heeft vastgesteld. Zoals in de grafiek te zien droogt het aantal te verkopen bouw kavels de komende jaren snel op, als de IMVA projecten niet meegenomen worden.

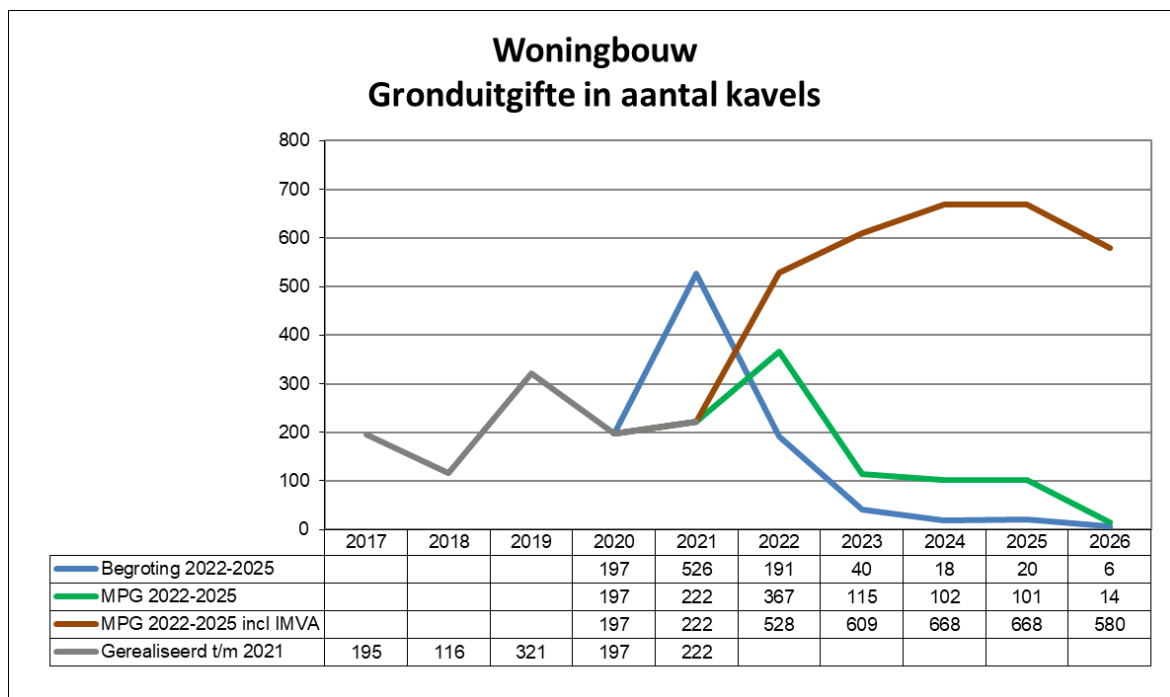

Fig. totale verkoop bouw kavels naar de toekomst toe

Bedrijventerreinen

De verwachte verkoop van bedrijfskavels is in 2021 grotendeels uitgekomen. Het aantal beschikbare bedrijfskavels loopt de komende jaren flink terug en daarbij ook het aantal te verwachten verkopen. Voor 2022 wordt een afzet van 3,23 ha voorzien. Waarna er vanaf 2025 geen te verkopen bedrijfskavels meer zijn. Op (middel)lange termijn zal er dan ook een tekort ontstaan aan (kleinschalige) bedrijfskavels. Momenteel zijn er geen gemeentelijke plannen om deze dalende lijn te stabiliseren.

In de onderstaande tabel geven we inzicht in het verloop van de totale uitgifte van bouwgrond voor bedrijven (in hectares) in Oss voor de komende jaren. De planning voor de verkoop van bedrijventerreinen is aangepast ten opzichte van het Najaarsbericht 2021. In de grafiek is te zien dat de voorraden dreigen op te raken en dat op termijn nee verkocht moet worden. Als de gemeente aan de vraag van de markt wil blijven voldoen is het van belang om nieuwe projecten voor bedrijventerreinen op te starten.

Zoals bij paragraaf 1.2 is aangegeven werken we aan een regionaal bedrijventerrein te weten Heesch West. Indien alles voorspoedig verloopt hopen we daar in 2023 de eerste gronduitgiften te doen. Voor dit bedrijventerrein verwachten we bij doorzetting van de huidige markt een grote belangstelling. De uitgifte van de eerste 50 hectare wordt voorzien in de jaren 2023 tot en met 2030.

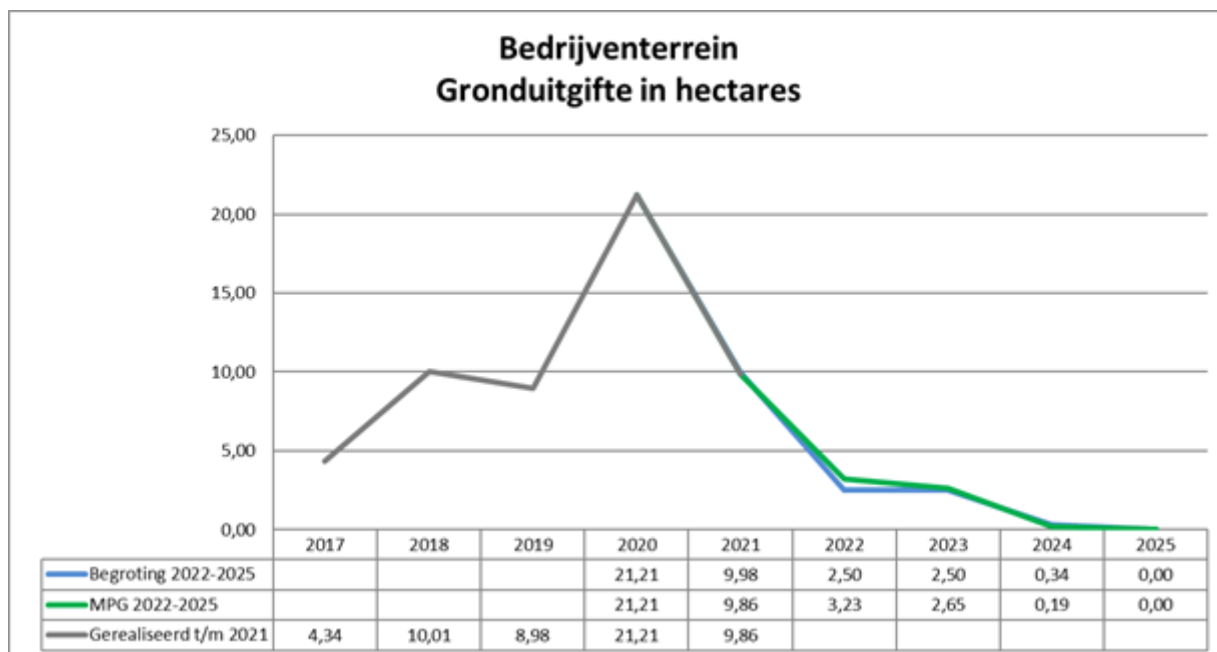

Fig. totale verkoop bedrijfskavels (in ha) naar de toekomst toe

Conclusie

De verwachte uitgifte van bouw kavels voor woningen is in 2021 niet behaald, maar deze uitgifte wordt wel in 2022 verwacht. Met een uitgifte van 222 kavels liggen we nog steeds boven het langjarige gemiddelde van 150 woningen. Na 2022 daalt het aantal woningen in de vastgestelde grondexploitaties fors. Dit betekent dat als we willen inzetten op een minimaal gelijkblijvend productieniveau de nieuwe locaties met grote urgentie moeten worden aangepakt. En zullen voorts verdere investeringen in locaties noodzakelijk zijn. Momenteel is de gemeente al bezig met de voorbereiding van enkele plannen, zoals Oss west, Stationskwartier Ravenstein, Belastingkantoor en Raadhuislaan Zuid. Als de IMVA's worden meegenomen zullen de uitgiftencijfers ruimschoots boven het jarenlange gemiddelde uit komen. Het streven is echter om een uitgifte van 600 woningen per jaar te hebben.

In 2018 tot en met 2021 heeft de gemeente Oss een sterke stijging gezien in de uitgifte van bedrijfskavels. Na 2021 lopen de verkopen van bedrijfskavels aanzienlijk terug. Met uiteindelijk tot gevolg dat er in 2025 geen bedrijfskavels meer te koop zijn. Deze terugname in uitgiften heeft te maken met de afronding van het bedrijventerrein Vorstengrafdonk en de Geer Oost-Zuid. Voor wat betreft de bedrijventerreinen zal dus op korte termijn "nee" moeten worden verkocht en zal met name in regionaal verband voor de grotere afnemers oplossingen gevonden moeten worden. Voor wat betreft het regionaal bedrijventerrein Heesch West verwachten we bij doorzetting van de huidige markt grote belangstelling.

2.3 Winst- en verliesnemingen

Winstnemingen: de methode

Op grond van de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken" van de commissie BBV moet winst genomen worden op basis van het zogenoemde principe van "percentage of completion (POC). Rekening houdende met de stand van de gerealiseerde uitgaven en inkomsten ten opzichte van de totale uitgaven en inkomsten dient tussentijds winst genomen te worden.

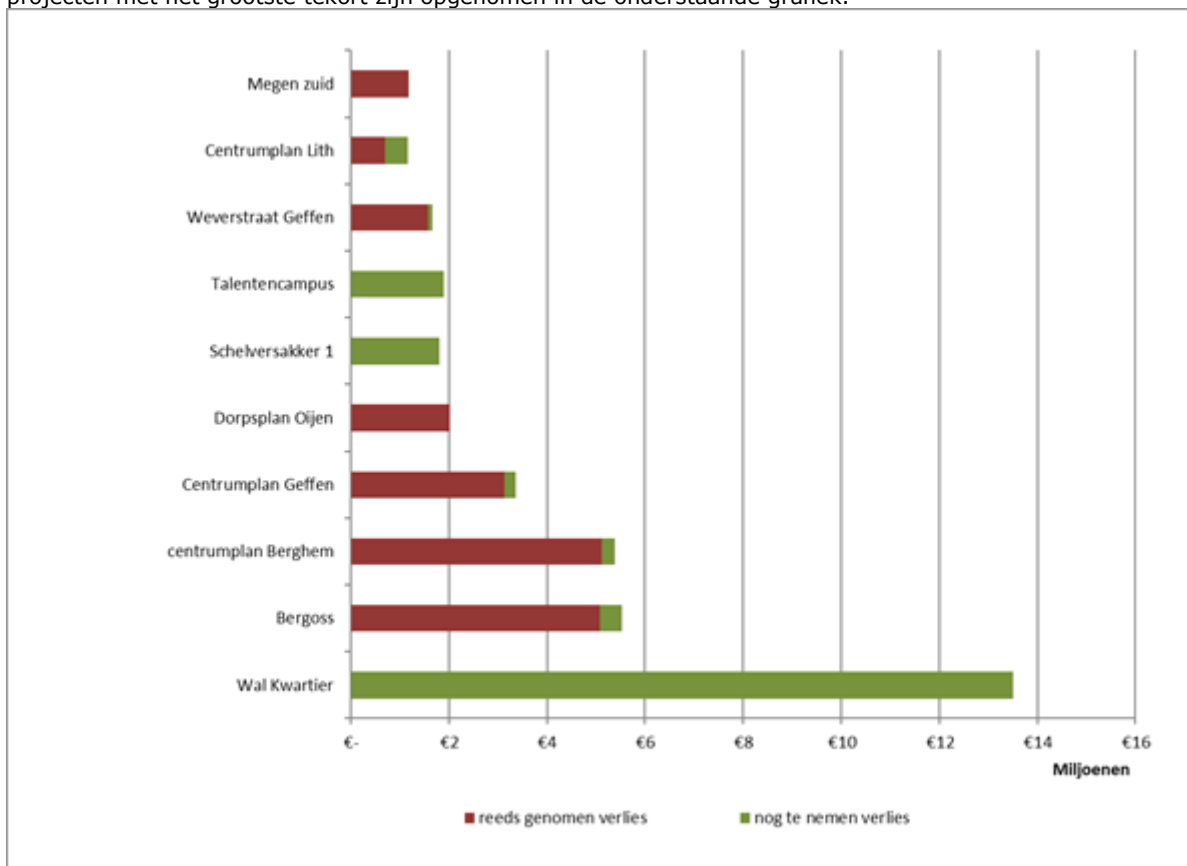
Winstnemingen

Op basis van de POC-methode is er in 2021 € 7,9 miljoen aan winst binnen de grondcomplexen. Vanaf 2022 tot en met 2023 verwachten we nog netto € 23,1 miljoen aan winst te kunnen nemen. De grootste bijdrage in de winstnemingen wordt geleverd vanuit de projecten Vorstengrafdonk, Piekenhoef, Wilgendaal, Liesdaal, Elzeneind Slowcare, 't Veld Geffen en Oijense Zij.

Verliesnemingen

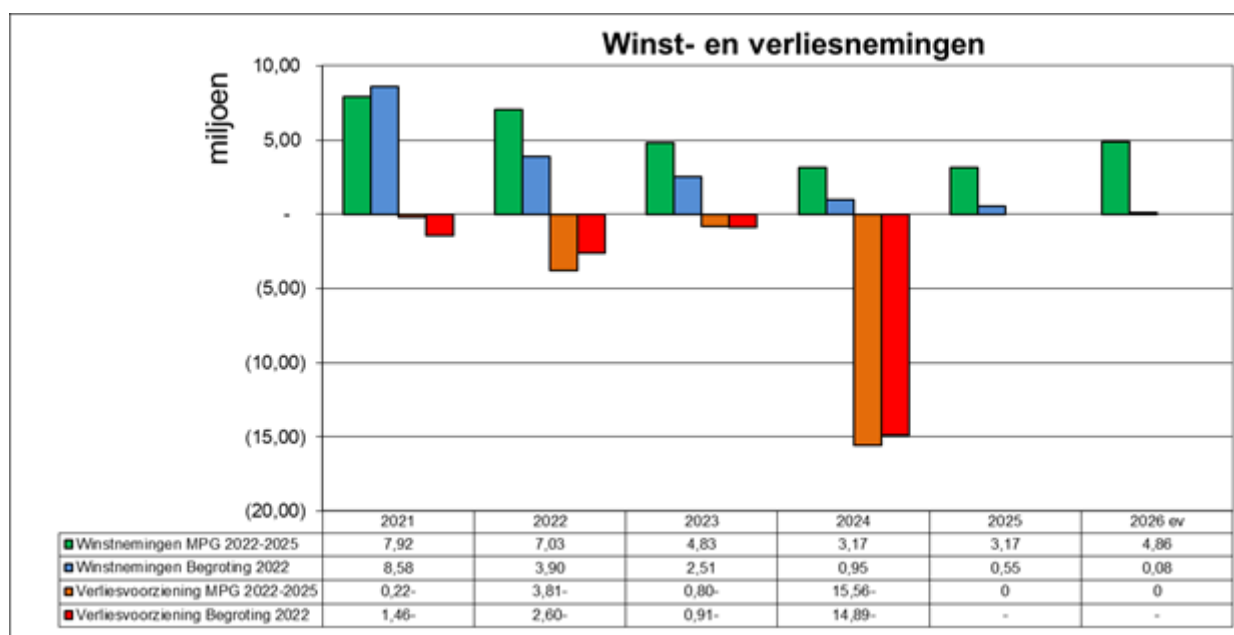
Vanaf 2016 nemen we niet meer direct een verlies in de exploitaties maar vormen we een voorziening voor de te verwachten exploitatieverliezen. Als een verlieslatend complex wordt afgesloten, dan dekken we het tekort af met de voorziening. De totale voorziening te verwachten exploitatieverliezen bedraagt per 1-1-2022 circa € 19,1 mln.

In de volgende grafiek zijn de voorziene verliesnemingen per 1-1-2022 (groene balk) en reeds geboekte verliesneming (rode balk) bij elkaar opgeteld. Dit geeft inzicht in het totale tekort. De 10 projecten met het grootste tekort zijn opgenomen in de onderstaande grafiek.

Wanneer worden de winsten en verliezen gerealiseerd?

De onderstaande grafiek geeft een overzicht van de winstneming binnen de grondexploitaties (BIE's) (bedragen in miljoenen euro's). Deze winst- en verliesnemingen zijn verwerkt in de prognose van de ABR.

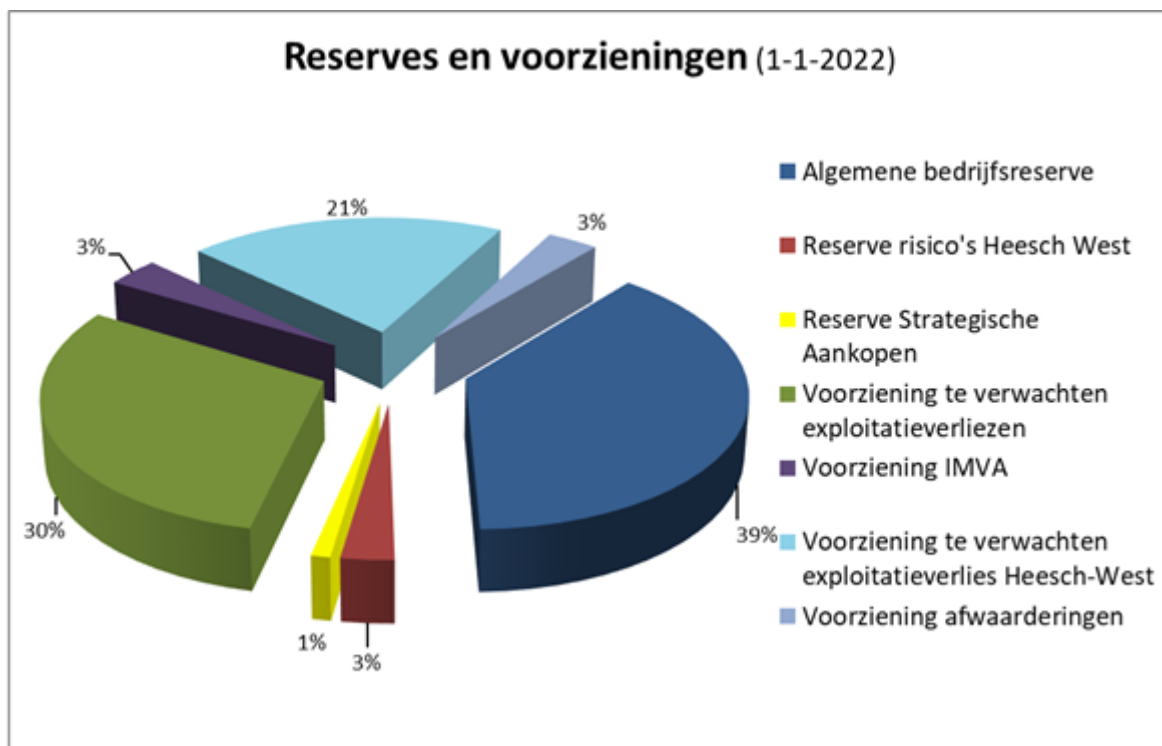

Hierbij valt op dat er in 2024 een piek zichtbaar is in de verliesvoorziening. Dit komt omdat dan de verliesneming van € 13,5 miljoen voor het Walkwartier wordt voorzien. Bij het najaarsbericht (begroting 2022) was te zien dat de winstneming na 2021 elk jaar verder zou afnemen. Omdat in december 2021 voor 't Veld Geffen de grondexploitatie is vastgesteld is met name de verwachte winstneming bij het MPG hoger dan verwacht bij het Najaarsbericht 2021. Het gaat in de grafiek om reeds vastgestelde grondexploitaties.

3. Weerstandsvermogen

3.1 Reserves en voorzieningen

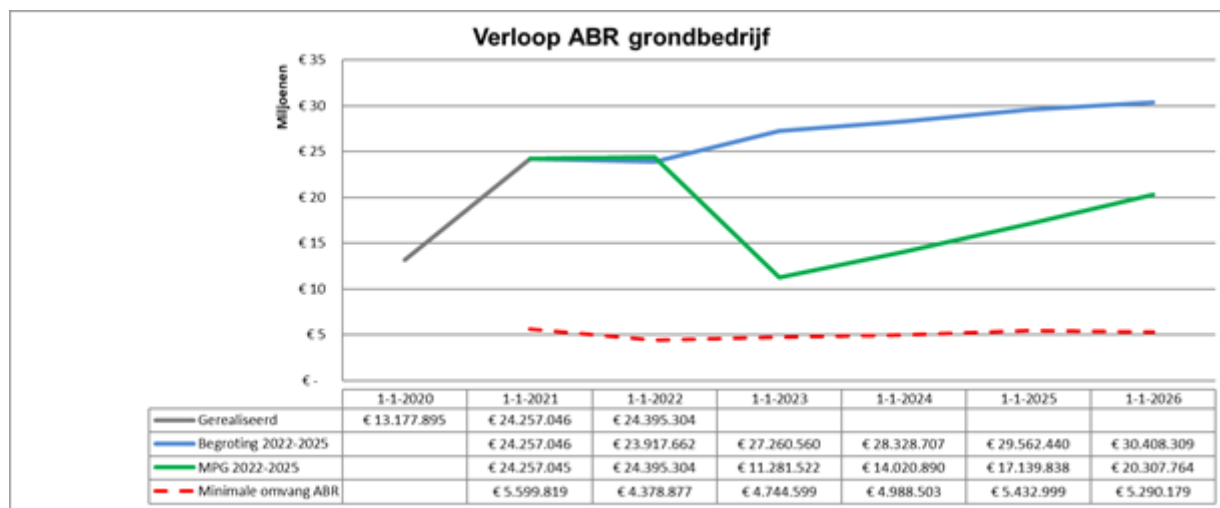
In totaal beheert het Grondbedrijf voor circa € 63,27 miljoen aan reserves en voorzieningen (op 1-1-2022). Met een voorziening dekken we toekomstige verliezen en andere kosten af. Een reserve gebruiken we om risico's af te dekken. De voorziening en de reserve Heesch-West beslaan samen 24% van alle voorzieningen en reserves binnen het grondbedrijf. De ABR maakt 39% uit van alle reserves en voorzieningen. De voorziening te verwachten exploitatieverliezen bedraagt 30%.

3.2 Stand van de Algemene Bedrijfsreserve (ABR)

Onderstaande grafiek geeft inzicht in het verloop van de ABR van het grondbedrijf. De blauwe lijn is de raming voor de afgelopen Begroting. De groene lijn betreft de meest actuele raming bij het huidige MPG.

De rode stippellijn betreft de minimale stand van de ABR. Dit bedrag hebben we minimaal nodig om alle risico's af te dekken. Het verschil tussen de werkelijke stand en de minimale omvang kan worden afgeroomd.

Op 1 januari 2022 bedraagt de stand van de ABR € 24,4 mln. positief. Ten opzichte van het Najaarsbericht, is de stand van de ABR per 1-1-2022 € 0,5 mln. hoger. Door de afroaming van € 18,2 miljoen in 2022 neemt de ABR in beginsel sterk af.

De conclusie is dat we door de afoming van de ABR een forse daling verwachten van de ABR per 1 januari 2023. Naar verwachting groeit de ABR daarna weer tot € 20,3 miljoen op 1 januari 2026. De minimale omvang van de ABR loopt op van € 4,4 miljoen per 1-1-2022 naar € 5,3 miljoen per 1-1-2026. Hierdoor blijft het de komende jaren mogelijk om een deel af te romen.

Risicobuffer en mogelijke afoming naar de Algemene Reserve

Om risico's op te vangen, moeten we een bepaald bedrag reserveren. Hoe groot dat bedrag moet zijn, hangt af van hoe groot de kans is dat een risico zich voor doet. We maken hiervoor gebruik van de Monte Carlo Methode. Dat is een statistische berekening die alle risico's goed in kan schatten en waarderen.

Alle per project berekende risico's hebben we vervolgens bij elkaar opgeteld. Dat is het bedrag wat we dus minimaal beschikbaar moeten hebben om alle risico's in voldoende mate af te kunnen dekken. De risico's dekken we af met de ABR. Het totale risicobedrag is dus gelijk de minimale stand die de ABR moet hebben. De minimale stand van de ABR op 1-1-2022 is: € 4,4 miljoen. Dit wordt weergegeven door de rode stippellijn in de grafiek verloop ABR grondbedrijf zoals hiervoor is opgenomen.

De ABR is per 1-1-2022 hoger dan de minimale stand van de ABR. Het bedrag boven deze minimale ABR kunnen we afromen naar algemene middelen. In de Programmabegroting 2022-2025 is besloten om de ABR in 2022 met € 18,2 mln. af te romen. Dit o.a. om toekomstige binnenstedelijke transformaties mogelijk te maken en verder invulling te kunnen geven aan de Taskforce versnelling woningbouw. Op grond hiervan wordt:

- € 5,1 miljoen gestort en de reserve strategische aankopen;
- € 10 miljoen gestort in reserve binnen stedelijke transformatie
- € 3,074 miljoen in reserve bovenwijkse voorzieningen (infrastructurele ontwikkelingen).

Op basis van de huidige prognoses is een afoming van circa € 14,8 miljoen mogelijk in 2023 tot en met 2026.

- 2023 € 6,5 mln.
- 2024 € 2,5 mln.
- 2025 € 2,6 mln.
- 2026 € 3,2 mln.

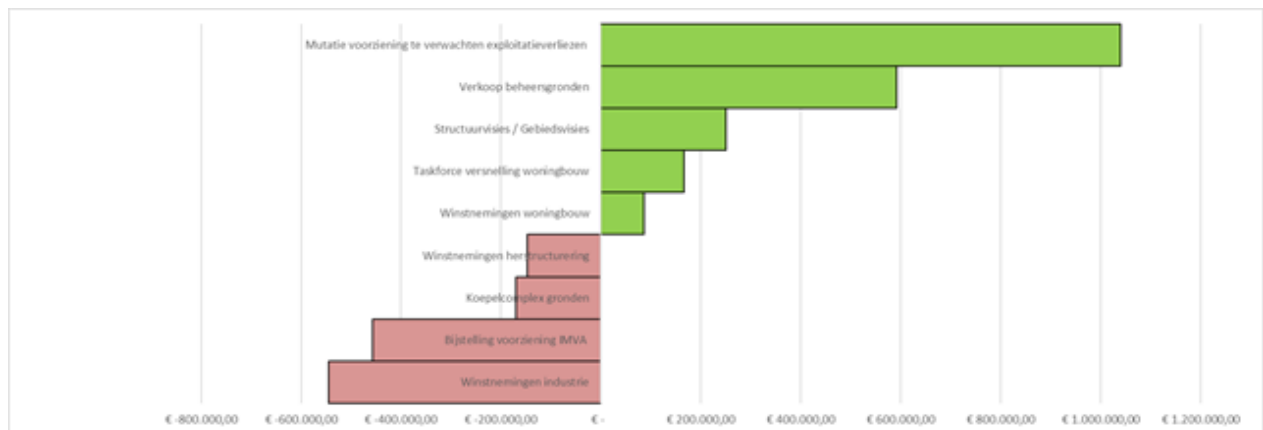
ABR naar de toekomst toe – kanttekeningen

De komende jaren verwachten we een daling van de ABR naar € 20,3 miljoen op 1-1-2026. Dit komt door de afoming van € 18,2 miljoen in 2022.

- Prognose is dat er tot en met 2026 nog € 14,8 miljoen vrij kan vallen vanuit de ABR.
- Veel van de huidige vastgestelde grondexploitaties (BIE) lopen de komende jaren af. De verwachte winstnemingen vlakken dus na 2021 af. Dit komt voornamelijk door wegvallende winstnemingen bij de bedrijventerreinen.
- De huidige IMVA-projecten zijn nog niet meegenomen in het verloop van de ABR. Naar verwachting zal o.a. het plan Oss west een positief resultaat kennen.
- Projecten kennen, afhankelijk van het type project, een aantal jaar voorbereidingstijd. Om de continuïteit van het grondbedrijf te waarborgen is het zaak om nu nieuwe projecten voor te bereiden. In dat geval kan het grondbedrijf in de toekomst een belangrijk hulpmiddel zijn om gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren. Bij het opstarten van nieuwe projecten gaan de kosten uit voor de eventuele baten.
- Een deel van de nieuwe ontwikkelingen zal plaatsvinden in binnenstedelijke herstructureringsopgaves. Deze opgaves kosten in de regel meer geld dan dat ze opleveren. Om deze reden wordt € 10 miljoen van de afoming van de ABR in 2022 gebruikt om de reserve binnenstedelijke transformatie te vullen.

Het jaar 2021: verschillen tussen MPG en het Najaarsbericht

De ABR is per 1-1-2022 ongeveer € 0,5 miljoen hoger dan de prognose in het Najaarsbericht 2021. Dit komt met name door de volgende mutaties. Groen betekent een voordeel ten opzichte van het Najaarsbericht, rood betekent een nadeel ten opzichte van het Najaarsbericht.

Hieronder volgt een tekstuele toelichting op bovenstaande verschillen. Alleen verschillen van meer dan € 50.000 ten opzichte van de begroting worden tekstueel toegelicht. Positief is een beter resultaat ten opzichte van de begroting. Negatief is een slechter resultaat dan waarvan is uitgegaan bij de begroting (najaarsbericht).

Voordelig effect

Mutatie voorziening te verwachten exploitatieverliezen (€ 1.040.729 voordelig)

De exploitatieverliezen zijn ruim € 1 miljoen lager dan geraamd bij het Najaarsbericht. De belangrijkste verschillen bestaan uit Walkwartier, Talentencampus, Binnenhaven Elzenburg en Hooghuis Ravenstein.

- Walkwartier: vDe reserve voor het complex Walkwartier wordt verhoogd met circa € 350.000. Dit komt door een gedeelte van de BTW die we niet kunnen terugvorderen, en de duurdere uitkoop van de zittende huurders, waarover eerder is bericht in het najaarsbericht van 2021 en een raadsinformatiebrief. In de risicoreserve (minimale stand ABR) was hier reeds rekening mee gehouden en wordt hier dus door gedekt. Doordat de risico's hebben plaatsgevonden is de risicoreserve voor het Walkwartier met 300K naar beneden bijgesteld.
- Talentencampus: voor € 0,2 miljoen nadelig ten opzichte van het Najaarsbericht. Bij Talentencampus zijn de verwervingskosten van het ROC kavel voor sociale woningbouw hoger uitgevallen dan geraamd. Hiervoor is middels een college besluit extra budget aangevraagd. De rest van het verslechterde resultaat is te wijten aan de indexeringskosten voor het bouw en-woonrijp maken. Deze kosten schuiven op naar 2022 en 2023.
- Binnenhaven Elzenburg: Het verschil is met € 0,16 miljoen verslechterd door de opgelopen vertraging, en dit vertaald zich in hoger plankosten, advieskosten en indexeringen.
- Hooghuis Ravenstein: voor € 1,5 miljoen voordelig ten opzichte van het Najaarsbericht. De verwachting bij het Najaarsbericht 2021 was dat Hooghuis Ravenstein een BIE zou worden. Dit is nog niet het geval en daarom heeft er nog geen storting in de voorziening te verwachten exploitatieverliezen plaatsgevonden. De overige wijzigingen binnen de complexen (zowel positief als negatief hebben hoofdzakelijk te maken met kleine plankwijzigingen of bijstellingen van de plankosten.

Bijstelling verkoop beheersgronden (€ 592.659 voordelig)

De gemeente heeft in 2021 meerdere onroerende zaken verkocht. Conform het beleid wordt de koopsom, minus de boekwaarde, aan de ABR toegevoegd.

Structuurvisie gebiedsvisie (€ 250.000 voordelig)

In november 2020 is er een budget van € 250.000 beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van een structuurvisie, gebiedsvisie met name ten behoeve van Oss west. Dit geraamde bedrag zou uit de ABR gehaald worden. Omdat de kosten van de structuurvisie Oss west ondergebracht zijn bij IMVA van Oss west behoeft genoemd bedrag niet beschikbaar te blijven. In 2021 zijn voor Oss west in dit kader ruim € 580.000 voorbereidingskosten gemaakt. Deze kosten zijn ten laste gebracht van de ABR.

Taskforce versnelling woningbouw (€ 165.923 voordelig)

In mei 2020 heeft de gemeenteraad besloten om € 400.000 beschikbaar te stellen voor het instellen van een taskforce woningbouw en bedrijventerreinen. Het doel van deze taskforce is te kijken hoe er een versnelling kan worden gerealiseerd in de verkoop van de woningbouw naar 600 woningen per jaar. In 2021 was er nog € 312.854 beschikbaar. Werkelijk is hieromtrent € 146.931 besteed in 2021.

Winstneming woningbouw (€ 86.580 voordelig)

De hogere winstneming van de woningbouw wordt vooral veroorzaakt door de nieuwe grondprijzen die zijn doorgerekend in de grondexploitaties. Dit zorgt onder andere bij de projecten Liesdaal, Wilgendaal en Den Herd Geffen voor een hogere winst dan begroot bij het Najaarsbericht. Verder heeft het project Piekenhoef invloed op de hogere winstneming. Bij Piekenhoef zorgen de lagere kosten voor het bouw- en woonrijp maken samen met de hogere jaaropbrengst van de verkochte kavels voor een beter resultaat ten opzichte van het Najaarsbericht. Bij het project Horzak noord is in het verleden te veel winst genomen, daarom wordt deze winst in 2021 teruggedraaid. Dit heeft een nadelig effect op het totaal van de winstneming woningbouw.

Nadelig effect

Winstneming Herstructurering (€ -147.107 nadelig)

Doordat bij de projecten De Kolk Ravenstein en Elzeneind slowcare in het verleden te veel winst is genomen, wordt in 2021 bij deze voor deel teruggedraaid. Hierdoor is de winstneming herstructurering ten opzichte van het najaarsbericht nadelig. Een ander project die aan het verschil heeft bijgedragen is Megen zuid. Bij het Najaarsbericht gingen we er vanuit dat het project in 2021 afgesloten zou worden, waardoor in 2021 winst zou worden genomen. Het project was nog niet helemaal afgerond en daarom is de winstneming en de afsluiting van dit project doorgeschoven naar 2022.

Koepelcomplex gronden (€ -169.737 nadelig)

Bij de koepelcomplexen is een nadelig resultaat van € 169.737 ten opzichte van het Najaarsbericht.

Bijstelling voorziening IMVA (verhoging voorziening € -456.852 nadelig)

Vanuit deze voorziening schieten we de kosten voor van mogelijk nieuwe grondexploitaties die nog niet de status van BIE hebben. Als deze plannen de status krijgen van BIE, worden de kosten overgeboekt naar de nieuwe exploitatie. Indien de plannen niet doorgaan, dan worden de gemaakte kosten afgeboekt vanuit deze voorziening. De verhoging van de voorziening komt grotendeels door het project Belastingkantoor en Oss west. Hierbij zijn de plankosten hoger uitgevallen dan verwacht bij het Najaarsbericht. In 2021 is de grondexploitatie 't Veld Geffen vastgesteld. Verder is het project Gemeentehuis Geffen afgesloten als IMVA, dit wordt geen BIE. De gevormde voorziening voor deze twee projecten is hierdoor vrijgevallen. Een uitgebreide toelichting op de kosten in 2021 staat in Bijlage I, tabel III.

Winstneming Industrie (€ -544.346 nadelig)

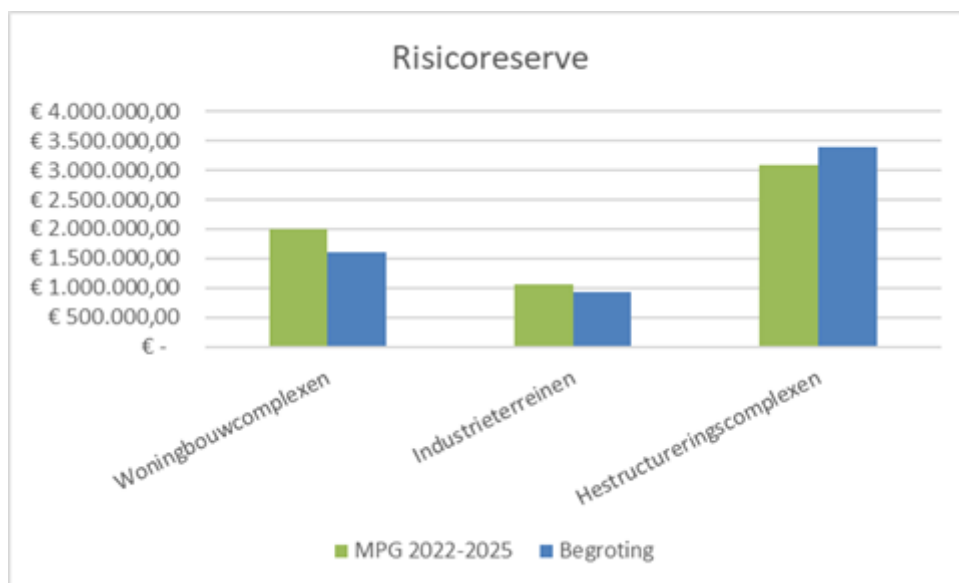
Het verschil ten opzichte van het Najaarsbericht wordt deels veroorzaakt door het project Vorstengrafdonk voor € 0,7 miljoen nadelig. Door een bijstelling in de compensatie voor ophoging van de uitgeefbare bedrijfskavels, en een kleine bijstelling van het uitgeefbare vierkante meters aan bedrijfskavel verslechtert het exploitatieresultaat. Het andere deel ligt voornamelijk aan een hogere winst bij het project de Geer van € 0,14 miljoen ten opzichte van het Najaarsbericht. Dit komt omdat de kosten van het bouw- en woonrijp maken van dit project lager uitvallen dan geraamd.

3.3 Risicobuffer binnen de ABR

De resultaten van de grondexploitaties zijn gebaseerd op uitgangspunten en parameters die, gelet op de huidige markt en de huidige inzichten, het meest reëel lijken voor de looptijd van het project. Deze inschattingen resulteren in één projectresultaat. Het is en blijft echter altijd een inschatting van de toekomst. Kansen en risico's binnen een project kunnen er voor zorgen dat het projectresultaat in de toekomst afwijkt. Om grip te krijgen op de bandbreedte waarbinnen het projectresultaat zich zal gaan bevinden, voeren we een risicoanalyse uit. Dit doen we via de Monte Carlo analyse.

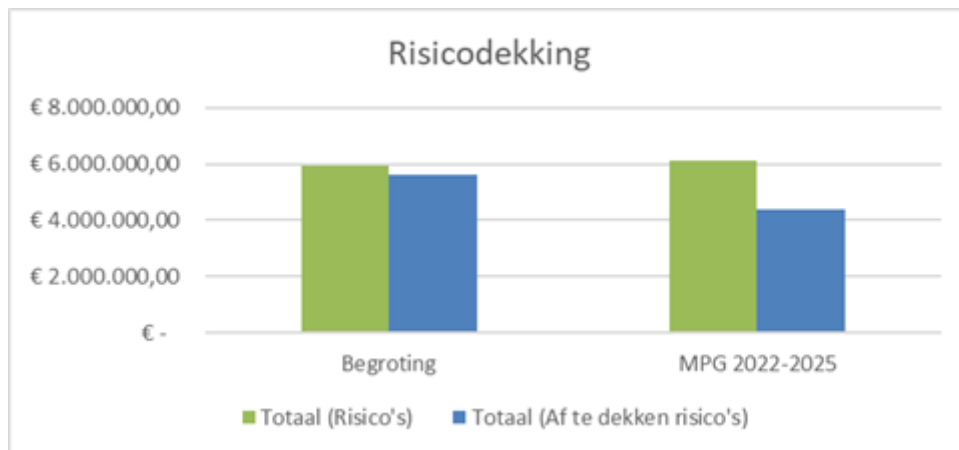
In deze analyse benoemen we een aantal risico's die kunnen optreden binnen een project. Dat kunnen incidentele risico's zijn zoals een onverwachte vervuiling in de grond. Daarnaast definiëren we conjuncturele risico's zoals een hogere rente of een lagere grondprijs. Op basis van de Monte Carlo analyse ontstaat er een risicobedrag per exploitatie. Deze bedragen tellen we bij elkaar op. Dit totale risicobedrag moeten we altijd beschikbaar houden in de ABR om alle mogelijke risico's af te kunnen dekken. Als de stand van de ABR hoger is dan de noodzakelijke dekkingsgraad, kan het meerdere worden afgeroomd.

Het totaal aan berekende risico's op basis van de Monte Carlo analyse bedraagt € 6,13 mln. Dit is het risicoprofiel van alle grondexploitaties samen. In de onderstaande grafiek is het risicoprofiel per projectencluster weergegeven.

De ABR moet van voldoende omvang zijn om alle risico's af te dekken. Het uiteindelijke bedrag wat we moeten reserveren, berekenen we door de hiervoor bepaalde risico's uit te zetten in de tijd en op basis van de voortgang van de projecten. We dekken niet het gehele bedrag van € 6,13 mln. af. Hierbij maken we onderscheid tussen projecten met een tekort en winstgevendende projecten.

- Projecten met een tekort: Als het risico zich voordoet, resulteert dit in een extra verliesneming ten laste van de ABR. Verliezen moeten direct genomen worden. De risico's van de projecten met een tekort moeten daarom direct gereserveerd zijn in de ABR. Het risicoprofiel van alle projecten met een tekort is circa € 4,38 miljoen (1-1-2022).
- Projecten met winst – conjuncturele risico's: Dit zijn risico's als gevolg van de economische situatie van Nederland, zoals lagere verkoopprijzen, vertraging, andere rentestanden, enz. Als het risico zich voordoet, sluit het complex in de toekomst met een lagere winstneming. Hoe hoog deze toekomstige winsten mogen zijn wordt bepaald op basis van de POC methode. Voor het bepalen van de risicoreservering in de ABR sluiten we daarom aan bij dezelfde (POC) methode. Voor de winstgevendende projecten geldt per 1-1-2021 een risicoprofiel van € 0,77. miljoen.

Per 1-1-2022 is de minimale omvang van de ABR dan ook bepaald op € 4,4 mln.

Reserve risico's Heesch-West

De exploitatieberekening van Heesch West wordt gemaakt door de gemeente 's-Hertogenbosch. Naast deze berekening hebben wij zelf een risicoanalyse uitgevoerd. Hierbij worden specifieke uitgangspunten, kennis en omstandigheden vanuit Oss in aanmerking genomen. Het gaat dus om een Osse inschatting, zoals de andere gemeenten die deelnemen aan Heesch-west ook een eigen inschatting maken.

Op basis van onze risicoanalyse is een alternatieve schatting gemaakt door middel van een doorrekening. Deze alternatieve schatting op basis van onze risicoanalyse maakt dat we een reserve moeten vormen van € 1,73 miljoen per 1 januari 2022. Omdat Heesch West geen Osse grondexploitatie is, is een afzonderlijke reserve gevormd.

Reserve Strategische aankopen

Als de gemeente strategische gronden of gebouwen koopt voor toekomstige ontwikkelingen, kan het zijn dat de aankoopwaarde hoger is dan de marktwaarde. Het doel van deze reserve is het deficit tijdelijk af te dekken tussen de aankoopwaarde en de marktwaarde. De reserve is niet bedoeld om de hele aankoop te financieren. De reserve bedraagt per 1-1-2021 € 1 miljoen. De stand per 1-1-2022 komt uit op € 0,62 miljoen. Dit komt omdat in 2021 € 0,38 miljoen is afgeboekt op de grondaankoop te Ravenstein. Dit bedrag is gestort in de voorziening afwaarderingen. In 2022 vindt er een storting van € 5,1 miljoen vanuit de ABR plaats in de reserve strategische aankopen. Hierdoor is de stand van de reserve per 1-1-2023 € 5,7 miljoen. Met deze middelen kan de gemeente actief handelen om gronden voor potentiële uitbreidingslocaties aan te kopen. Per jaar wordt een afweging gemaakt of er een storting vanuit de ABR plaatsvindt.

Reserve binnenstedelijke transformatie

Dit is een nieuwe reserve. In 2022 wordt er een bedrag van € 18,2 miljoen afgeroomd uit de ABR. Een deel van dit bedrag € 10 miljoen wordt in de nieuwe reserve binnenstedelijke transformatie gestort. De reserve is bedoeld om de verliezen van binnenstedelijke herstructureringsopgaven op te vangen. Deze opgaven kosten in de regel meer geld dan dat ze opleveren.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

De reserve bovenwijkse voorzieningen wordt gevuld door een storting vanuit het ABR in 2022 voor een bedrag van € 3,074 miljoen en door het nota kostenverhaal. De geschatte beginstand van deze reserve is per 1-1-2023 € 4,48 miljoen.

3.4 De voorzieningen

Voorziening te verwachten exploitatieverliezen

Dit is een voorziening om de verwachte verliezen bij de complexen af te dekken. Deze voorziening wordt gevormd in het jaar dat een complex een negatief resultaat laat zien. Als het verlies zich daadwerkelijk voordoet (bij afsluiting van het betreffende complex), vindt er een onttrekking plaats uit de voorziening ter hoogte van het verlies.

Voorziening IMVA

Projectrisico's bij IMVA's dekken we direct af met deze voorziening. Gelet op de BBV regels, moet de gemeenteraad binnen 5 jaar besluiten om een IMVA om te zetten naar een BIE. In dat geval worden de gemaakte kosten overgedragen aan de BIE. Anders moeten we de kosten afboeken. Voor deze afboeking is deze voorziening gevormd.

Voorziening te verwachten exploitatieverlies Heesch West

Deze voorziening dient om het te verwachten verlies op het project Heesch West op te vangen. Het bestemmingsplan Heesch West is begin 2022 vastgesteld door de gemeenteraden. Op grond daarvan zal in april 2022 deze voorziening over gedragen worden aan de Gemeenschappelijke Regeling Heesch West.

Voorziening afwaarderingen (I)MVA

In 2021 is er € 0,38 miljoen overgeheveld vanuit de reserve strategische gronden naar de voorziening afwaarderingen. Verder zit in de voorziening afwaarderingen de boekwaarde van Hooghuis Ravenstein verwerkt. In 2020 hebben we € 1.726.140 in deze voorziening gestort omdat het Hooghuis Ravenstein niet meer functioneel in gebruik is.

4. Conclusie

De komende jaren staat er veel te gebeuren in Oss. Met name op het gebied van woningbouw zullen de komende jaren naar verwachting nieuwe locaties ontwikkeld gaan worden. Voorbeelden hiervan zijn Oss West en Stationskwartier Ravenstein. Daarnaast wordt er ook gewerkt aan verschillende herstructureringsopgave zoals Raadhuislaan Zuid en worden mogelijke ontwikkelingen zoals Euterpelaan onderzocht. Verder is in december 2021 de nota kostenverhaal samen met de nieuwe grondprijlsbrief vastgesteld. Dit betekent dat er vanaf nu fondsafdrachten in de vorm van bovenwijkse voorzieningen en netwerkvoorzieningen gaan plaatsvinden. Verder werken we nu met een vaste grondprijs van € 360 per vierkante meter. Voor sociale huur is dit € 200 per vierkante meter. In de grondexploitaties waarbij nog geen afspraken liggen omtrent de grondprijs is nu gerekend op basis van de nieuwe grondprijzen. Hierdoor wordt de winst van een aantal projecten een stuk hoger.

Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

Ons uitgangspunt is een gematigde lastendruk voor inwoners en bedrijven. We vergelijken de lastendruk voor onze inwoners altijd met de landelijke ontwikkeling. Als landelijk gemiddelde gebruiken we de cijfers van het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden).

De tarieven voor de heffingen moeten volledig kostendekkend zijn of worden gemaakt.

1. Lastendruk

Het COELO onderzoekt jaarlijks de lastendruk met betrekking tot de gemeentelijke belastingen en heffingen. Het gaat om belastingen en heffingen die tot woonlasten voor gebruikers van woningen leiden (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing).

In het volgende overzicht hebben we de cijfers uit de COELO-atlas 2021 opgenomen.

De uitgangspunten daarbij zijn:

- voor Oss is de gemiddelde WOZ-waarde € 260.858
- de landelijk gemiddelde WOZ-waarde is € 309.000
- het tarief voor de afvalstoffenheffing is gebaseerd op een container van 140 liter voor restafval in combinatie met een container van 140 liter voor GFT-afval. Bij gemeenten die diftar hanteren gaan ze uit van gemiddelde hoeveelheid restafval en gft afval.
- het tarief voor de rioolheffing bestaat uit het eigenaarstarief plus het gebruikerstarief van een woning.

Op basis van de cijfers 2021 ziet het overzicht voor Oss er als volgt uit:

Lastendruk standaardwoning 2021	Oss	Landelijk werkelijk
Onroerende zaakbelastingen	€ 307	€ 305
Afvalstoffenheffing	€ 298	€ 305
Rioolheffing	€ 168	€ 201
Totaal	€ 773	€ 811

Uit deze cijfers blijkt dat de lastendruk in Oss in 2021 € 38 onder het werkelijke landelijk gemiddelde ligt.

2. Kostendekkendheid heffingen

Uitgangspunten kostentoerekening aan heffingen en leges

Alle kosten, die direct toegerekend kunnen worden aan heffingen en leges, komen ten laste van deze producten. Voor indirecte kosten, ook wel overhead genoemd, is dit niet mogelijk. Deze indirecte kosten bestaan onder andere uit kosten voor ICT, huisvesting, inkoop en financiën. Deze kosten begroten we volgens de verslagleggingsvoorschriften (BBV) centraal in programma 10. Besturen in verandering van tijden. Voor het berekenen van tarieven brengen we een deel van de indirecte kosten ten laste van de tarieven. Dit doen we met een opslag van de overhead als percentage op de directe loonkosten. Voor 2021 was dit 76,88%. Voor de heffingen zien we het onderdeel BTW ook als kosten. Deze rekenen we daarom door in de tarieven.

Kostendekkendheid heffingen

In de volgende tabel laten we zien voor welk percentage de tarieven voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing kostendekkend zijn.

bedragen x € 1.000

	Afvalstoffen- heffing Begroting 2021	Afvalstoffen- heffing Rekening 2021	Rioolheffing Begroting 2021	Rioolheffing Rekening 2021
Netto kosten	8.726	6.767	6.824	6.709
Overhead	1.268	1.268	672	672
BTW	1.377	1.377	1.047	1.047
Totale kosten	11.371	9.412	8.543	8.428
Totale opbrengsten heffing	-12.033	-12.019	-8.154	-8.359
Tekort / overschot	-662	-2.606	390	69
Kostendekkendheid excl.	106%	128%	95%	99%
Inzet reserve				
Kostendekkendheid incl.	100%	100%	100%	100%
Inzet reserve				

Kostendekkendheid leges

In de volgende tabel laten we de kostendekkendheid van de leges zien. Deze kostendekkendheid is gebaseerd op de uitgangspunten die we hiervoor beschreven hebben.

Omschrijving	Kostendekkendheid Jaarrekening 2021	Begroting 2021
Legesverordening Titel 1		
Geboorten, huwelijken en overlijden	30,75%	52,36%
Gemeentelijke basisadministratie	6,80%	13,87%
Reisdocumenten	45,45%	46,81%
Rijbewijzen	87,27%	77,39%
Legesverordening Titel 2		
Omgevingsvergunningen	96,88%	79,00%
Legesverordening Titel 3		
APV en bijzondere wetten	5,75%	2,45%
Marktgeden	56,67%	47,37%
Overige leges		
Begraven	65,02%	58,37%

Binnen de legesverordening onderscheiden we zogenaamde titels. De mate van kostendekkendheid bekijken we op het niveau van deze titels. Binnen deze titels kan sprake zijn van zogenaamde kruissubsidiëring, bijvoorbeeld grote bouwwerken zijn relatief goedkoper dan kleinere bouwwerken.

3. Kwijtschelding

De in de wet geboden ruimte om het kwijtscheldingsbeleid vorm te geven gebruiken we maximaal, wat betekent dat de kwijtscheldingsnorm op 100% ligt. Kwijtschelding kennen we voor de volgende belastingen toe:

- Onroerende zaakbelastingen (na de afschaffing van het gebruikersdeel van de OZB op woningen komt deze vorm van kwijtschelding nog slechts een enkele keer voor)
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Hondenbelasting

In de volgende tabel staan de aantallen kwijtscheldingsverzoeken in de jaren 2020 en 2021.

Kwijtscheldingsverzoeken	2020	2021
Meerjarige kwijtschelding	1.171	1.387
Incidentele verzoeken	1.445	1.147
Totaal	2.616	2.534

4. Opbrengsten belastingen en heffingen

In de volgende tabel geven we een overzicht van de opbrengsten van de belangrijkste belastingen en heffingen. Grote verschillen tussen de gerealiseerde opbrengsten en de begroting na wijziging zijn bij de programma's toegelicht.

+ is uitgaven/nadelig saldo
- is inkomsten/voordelig saldo
bedragen x € 1.000

	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Vershil	Voordeel/ Nadeel
Onroerende zaakbelastingen					
- gebruikers niet-woningen	-3.427	-3.764	-3.774	-10	V
- eigenaren woningen	-12.572	-12.425	-12.449	-24	V
- eigenaren niet-woningen	-4.789	-5.089	-5.048	42	N
Afvalstoffenheffing	-12.033	-12.033	-12.018	-15	V
Rioolheffing					
- woningen	-6.644	-6.644	-6.750	-106	V
- niet-woningen	-1.510	-1.510	-1.609	-98	V
Hondenbelasting	-535	-535	-538	-3	V
(Water)toeristenbelasting	-176	-176	-253	-77	V

Paragraaf bedrijfsvoering

Inleiding

Voor de actuele ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering verwijzen we naar programma 10.
Besturen in verandering van tijden.

Paragraaf investeringsplan

Inleiding

In deze paragraaf rapporteren we over de investeringen die we in dit boekjaar hebben uitgevoerd.

We geven inzicht in:

- de besteding op kredieten en de bijbehorende restantkredieten
- de geplande investeringen 2021 die nog niet in uitvoering zijn

De uitgaven op een investering lopen niet altijd gelijk met het boekjaar. Van de restantkredieten geven we daarom aan of deze kunnen worden afgesloten omdat de investering is afgerond of dat deze worden overgeheveld naar het volgende boekjaar omdat het project nog loopt.

Geplande investeringen 2021 die nog niet in uitvoering zijn, schuiven door naar het volgende boekjaar. De financiële effecten hiervan (doorschuiven van de bijbehorende kapitaallasten) verwerken we in de eerste financiële tussenrapportage 2022.

1. Wat is een investering?

Investeren is het aanschaffen van goederen met een meerjarig nut. Bij investeringen is er een onderscheid tussen investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. We zijn verplicht om investeringen te activeren en de jaarlijkse lasten van deze investering op te nemen in de begroting. Dat staat in de verslagleggingsvoorschriften (BBV). Daarnaast is er een onderscheid in vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen. Vervangingsinvesteringen worden gedaan ter vervanging van oude al bestaande investeringen. Alle overige investeringen zijn nieuwe investeringen.

2. Investeringskredieten 2021

In de volgende tabel geven we een overzicht van de lopende investeringen (kredieten) per 31 december 2021. We laten per programma zien hoe groot de beschikbare investeringskredieten zijn, wat we in 2021 hebben uitgegeven, hoeveel we tot nu toe totaal besteed hebben en welk bedrag we nog moeten uitgeven. In totaal sluiten we in 2021 kredieten af voor een totale waarde van ruim € 38 miljoen. In het bijlageboek is een overzicht op detailniveau per afzonderlijk krediet opgenomen. Daarbij is ook aangegeven welke kredieten we afsluiten en welke kredieten we overhevelen.

bedragen x € 1.000				
Programma	Investeringskrediet	Besteed 2021	Totaal besteed	Nog uit te geven
2. Werk, inkomen en onderwijs	11.057	2.745	10.468	590
3. Ontmoeten, sport en cultuur	7.601	1.082	4.719	2.882
4. Dynamisch stadscentrum	13.922	635	957	12.965
5. Zuinig op ons klimaat	22.340	6.426	20.107	2.232
7. Mobiliteit	563	39	491	71
8. Aantrekkelijk wonen in Oss	726	11	81	645
10. Besturen in verandering van tijden	5.292	2.271	4.758	534
Totaal	61.500	13.209	31.581	19.919

Het bedrag nog uit te geven is het rekenkundige verschil van de beschikbaar gestelde kredieten en de daadwerkelijke uitgaven. We hebben kritisch gekeken naar de projecten en de nog uit te geven bedragen. De verwachte nog uit te geven kredieten bedragen in totaal € 18,2 miljoen. Dit is het gevolg van "oude" kredieten afgesloten worden en dat restant bedragen vrijvallen.

Toelichting investeringen 2021

Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs

De investeringen in dit programma hebben betrekking op onderwijs. Het betreft de volgende kredieten:

- Het krediet voor 't Schrijverke omvat een totaalbedrag van € 4,65 miljoen. In 2021 is een bedrag besteed van € 2,4 miljoen, waarna het project volledig is gerealiseerd en de totale uitgaven € 4,68 miljoen bedroegen.
- De brede school in Lith is gerealiseerd (totaal krediet van € 5,5 miljoen). In 2021 hebben er nog beperkte uitgaven plaatsgevonden (€ 22.000), waarna nu het krediet afgesloten kan worden.
- Krediet Kentalis/ Hooghuis West. Betreft een krediet van € 143.000, waarvan tot nu toe € 8.000 is uitgegeven.
- Verbouwing de Koppelinck. Betreft een krediet van € 335.000, waarvan tot nu toe € 88.000 is uitgegeven.
- Nicolaasschool. Betreft voorbereidingskredieten van € 444.000, waarvan tot nu toe € 247.000 is uitgegeven.

Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur

Op het gebied van sport sluiten we kredieten af voor een bedrag van € 3,8 miljoen. Het gaat hier om revitalisering Koppelsteeg (€ 3,6 miljoen), meubilair de Haard (€ 106.000) en Kunstgras MHC (€ 0,1 miljoen).

De nog lopende investeringskredieten betreffen:

- 't Slotje Herpen: restant uit te geven € 0,2 miljoen.
- Gymzaal Ruwaard renovatie: restant uit te geven € 1,1 miljoen.
- Gymzaal Verdijkstraat renovatie: restant uit te geven € 0,6 miljoen.
- Raadhuis Ravenstein: restant uit te geven € 0,8 miljoen.
- Korenaer/ Kennedyschool: hiervoor is circa € 0,3 miljoen reeds beschikbaar gesteld. Voor verdere uitvoering volgen in 2022 en 2023 nog uitvoeringskredieten.
- NOK voorzieningen: hiervoor is circa € 0,2 miljoen reeds beschikbaar gesteld. Voor verdere uitvoering volgt nog uitvoeringskrediet.

Programma 4. Dynamisch stadscentrum

Dit programma bevat de investering in Het Warenhuis. In 2020 heeft de gemeenteraad hier een krediet van € 13,6 miljoen voor beschikbaar gesteld. Eind 2021 zijn de eerste uitgaven hierop gedaan. Daarnaast bevat dit programma een investering in de Bram v.d. Berghstraat voor € 322.000. Deze investering is inmiddels afgerond wordt afgesloten. De kosten worden conform besluitvorming volledig betaald uit de reserve Walkwartier.

Programma 5. Zuinig op ons klimaat

In programma 5 hebben we in 2021 € 6,4 miljoen aan investeringen uitgegeven. In 2021 hebben we voor € 3,6 miljoen geïnvesteerd in vervanging in de openbare ruimte (groen, wegen en openbare verlichting). Grotere investeringen in andere lopende projecten waren voor 2021: dorpsplein Geffen (€ 147.000), infrastructuur 't Schrijverke (€ 425.000), vervanging minicontainers (€ 1,7 miljoen) en vergroenen Stadshart (€ 200.000).

De nog lopende investeringen in dit programma zijn speeltoestellen MFA de metoor, het Vergroenen van het Stadshart, voertuigregistratie en CMS afval en de vervanging van minicontainers. Deze lopen door naar 2022. Het krediet van de N329/ Weg van de toekomst sluiten we af met een vrije ruimte van circa € 1 miljoen. Deze ruimte is in de programmabegroting 2022 ingezet.

Programma 7. Mobiliteit

De investeringen voor mobiliteit van in totaal € 560.000 sluiten we af. Er zijn kredieten opgenomen voor handhavingsapparatuur (€ 45.000) en vervanging van parkeerautomaten (€ 515.000). Beide kredieten zijn uit 2019 en sluiten we daarom nu af. Op het krediet handhavingsapparatuur zijn nauwelijks kosten gemaakt, waardoor ruimte van € 45.000 vrijvalt. Op het krediet parkeerautomaten is in 2019 tot en met 2021 in totaal € 489.000 uitgegeven Het restant valt nu vrij.

Programma 8. Aantrekkelijk wonen in Oss

Binnen dit programma is het krediet van € 575.000 opgenomen voor de uitbreiding standplaatsen woonwagens. Hierop is op dit moment € 39.000 uitgeven. Het restant van € 536.000 schuift door naar 2022.

Programma 10. Besturen in verandering van tijden

De investeringen binnen dit programma betreffen ICT (€ 1,9 miljoen), rollend materieel (€ 1,2 miljoen), Facility (€ 0,1 miljoen), Ir. Diddewerf (€ 2 miljoen).

De investeringen op ICT sluiten we af voor € 1,7 miljoen, rollend materieel voor € 1,2 miljoen en Facility voor € 0,1 miljoen. Ook sluiten we het krediet voor Ir Diddewerf af.

In totaal hevelen we € 0,2 miljoen over naar 2022. Grootste dele hiervan heeft betrekking op vervanging van het financiële appket. Deze wordt in 2022 afgerond

4. Geplande investeringen 2021

In de programmabegroting 2022-2025 is het investeringsplan 2021 voor het laatst geactualiseerd.

Het totale investeringsplan voor 2021 bedroeg € 11,2 miljoen (zie onderstaande tabel). Hiervan zijn projecten voor een bedrag van € 5,8 miljoen nog niet opgestart en schuiven door naar het jaar 2022. Het financiële effect hiervan vanwege het doorschuiven van de kapitaallasten verwerken we in de eerste financiële tussenrapportage 2022.

Investering	Besluit	Type	Plan 2021	Plan 2021 dat doorschuift naar 2022
-------------	---------	------	-----------	-------------------------------------

2. Werk, inkomen en onderwijs*

SO HUB, Oosterwijs en Optimus 3 onder 1 dak (renovatie) <i>voorbereidingskrediet</i>	R	N	40	40
VO HUB, Oosterwijs 2 onder 1 dak: G. van Veenstraat (nieuwbouw) <i>voorbereidingskrediet</i>	R	N	40	40
Totaal programma			80	80

3. Ontmoeten, sport en cultuur*

Voorzieningen NOK	C	N	708	508
Gymzaal Staringstraat (aanv)	R	N	293	293
't Slotje Herpen <i>voorbereidingskosten</i>	R	N	300	In uitvoering
Gemeenschapshuis Avanti	C	N	40	40
Totaal programma			1.341	841

5. Zuinig op ons klimaat

Alard van Herpenplein	R	N	650	Uitgevoerd
Uitbreiding software afval	C	V	28	28
Bassin compostering	C	V	15	15
Bomen Groenfonds	C	N	660	660
Groen	C	V	1.608	962
Wegen	C	V	4.670	2.398
Openbare verlichting	C	V	1.051	357
Totaal programma			8.681	4.420

7. Mobiliteit

Verkeersregelininstallaties	C	V	212	209
Parkeren	C	V	185	185
Totaal programma			397	394

10. Besturen in verandering van tijden

Rollend materieel	C	V	471	In uitvoering
ICT Hardware	A	V	85	25
ICT Software	A	V	143	In uitvoering
Totaal programma			699	25

TOTAAL ALLE PROGRAMMA'S			11.198	5.760
--------------------------------	--	--	---------------	--------------

(Besluit: R=raad, C=college, A=ambtelijk; Type: V=vervanging, N=nieuw)

Toelichting geplande investeringen

Een aantal van de geplande investeringen uit 2021 zijn niet uitgevoerd in 2021.

Op programma 2 en 3 betreft het vooral voorbereidingskredieten die nog niet geactiveerd zijn. Voor de NOK voorzieningen zat het voorbereidingskrediet in het totaalbedrag. Dit is in 2021 voor € 200.000 beschikbaar gesteld, het restant schuift door naar 2022.

Op programma 5 en 7 zijn met name de investeringen in de openbare ruimte opgenomen. Deze hangen samen met onze IUP- projecten. Niet uitgevoerde projecten schuiven via het IUP door naar 2022. Een inhoudelijke analyse van deze projecten is opgenomen in de Voortgangsrapportage Integraal Uitvoeringsprogramma in dit boekwerk. Verder bevat programma 5 een krediet van € 660.000 voor Bomen vanuit het Grondfonds. Dit zijn de budgetten 2020 en 2021, deze zijn nog niet uitgegeven. Voor 2022 is nog een bedrag van € 330.000 beschikbaar gesteld.

Bij programma 10 zijn de meeste investeringen uitgevoerd, er schuift een beperkt ICT krediet door naar 2022.

Voortgangsrapportage Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP) openbare ruimte

Inleiding

De uitvoering van projecten, zeker van complexe projecten, is en blijft een dynamisch proces. Door het constant blijven volgen van de projecten tijdens de voorbereiding en uitvoering krijgen we een goed inzicht in het uiteindelijke resultaat, de kosten, en de inzet van subsidies.

Deze rapportage geeft de voortgang weer van de IUP-projecten (integraal uitvoeringsprogramma). Alle projecten zijn beoordeeld naar de situatie per december 2021. Daarbij is ook een doorkijk gemaakt naar de totale doorlooptijd van het betreffende project. Als er sprake is van een technische - en/of financiële afwijking treft u in deze rapportage een nadere toelichting aan.

1. Technische voortgang van de projecten (alle IUP-projecten)

Hierbij wordt beoordeeld welke technische mutaties er de afgelopen periode hebben plaatsgevonden. Daarbij wordt gekeken of eventuele afwijkingen gevolgen hebben voor de planning van de uitvoering. Vooralsnog kunnen de meeste projecten volgens planning worden afgerond. In het volgende overzicht geven we aan welke technische mutaties de afgelopen periode hebben plaatsgevonden.

Status	Aantal
Technisch gereed	19
Financieel gereed	19
Vorbereiding op schema	24
Uitvoering op schema	64
Startmoment loopt gevaar	8
Startmoment is bijgesteld	6
Project is vervallen	0
Nieuw project	0
Totaal	140

Status – startmoment loopt gevaar

Rooseveltstraat e.o. vervangen buitenruimte

Voor het vervangen van de buitenruimte in de Rooseveltstraat is een ontwerp gemaakt. Tijdens het opstellen van het ontwerp voor de buitenruimte is door de bewoners aangegeven dat zij graag kleinere bomen terug willen dan dat in het ontwerp is voorzien. Voordat het ontwerp verder kan worden uitgewerkt moet worden nagegaan of kleinere bomen binnen het gemeentelijke beleid passen. Daarna dient het ontwerp al dan niet te worden aangepast. Hierdoor loopt het eerder voorziene startmoment gevaar.

Hertogensingel reconstrueren

De gewenste inrichting van de Hertogensingel hangt in belangrijke mate af van de uitwerking van de inrichting van de Ontsluitingsweg Oss Noord en de beleidskeuzes die hier aan ten grondslag liggen. Pas wanneer hier duidelijkheid over is, kan er een gedegen ontwerp voor de Hertogensingel worden opgesteld. Hierdoor loopt het eerder uitgestelde startmoment opnieuw gevaar.

Dunnen bomen Gebied 1

Het project "Dunnen bomen Gebied 1" voorziet in het verwijderen van bomen in onder andere de Goudplevier, Kievit, Park Grutto, Nieuwe Brouwerstraat, Sint Anthonisstraat, De Oude Vest, Tussenrijtstraat, Hoesenboslaan en het Bergereind. Hoewel het bij dunnen van bomen vaak gaat om bomen die te dicht op elkaar staan en hierdoor onvoldoende gelegenheid hebben om hun ware kwaliteit te bereiken, lijkt dunnen haaks te staan op de algemene gemeentelijke wens en beleid om de gemeente te vergroenen. Hierdoor is discussie ontstaan. Ten gevolge van deze discussie is dit project vooralsnog gepauzeerd. Hierdoor loopt het startmoment van het project nog steeds gevaar.

Kanaalstraat

De Kanaalstraat maakt onderdeel uit van het voorgenomen traject van de Ontsluitingsweg Oss Noord. Een herinrichting van de Kanaalstraat hangt nauw samen met de beleidsmatige keuzes die ten aanzien van het profiel van de Ontsluitingsweg Oss Noord worden gemaakt. De herinrichting van de Kanaalstraat vindt uiteraard gelijktijdig met de uitvoering van Fase 1 van de Ontsluitingsweg Oss Noord plaats. Hierdoor loopt het startmoment gevaar.

Verduurzaming De Geer

In het IUP is het project "Verduurzaming De Geer" opgenomen. Binnen dit project wordt in co-creatie met de bedrijven gekeken naar mogelijkheden tot verduurzaming. Op dit moment wachten we nog op potentiële projecten vanuit de bedrijven waarop we kunnen doorpakken. Inmiddels vindt uitbreiding van het zoekgebied plaats en wordt verkend of binnen dit project ook verduurzaming van bedrijventerrein Danenhoef kan worden betrokken. Hierdoor loopt het startmoment van het project opnieuw gevaar.

Wolfskooi voetpaden

Het winkelcentrum Wolfskooi grenst aan de Hille. Er zijn plannen voor de uitbreiding/verbouw van de Hille. Een eventuele uitbreiding/verbouw van de Hille heeft mogelijk invloed op het voetgangersgebied van het winkelcentrum. Na een behoorlijke periode van verminderde bereikbaarheid door het herinrichten van het parkeerterrein en de Hazenkamplaan is het winkelcentrum weer beter bereikbaar. Een herinrichting van het voetgangersgebied zou wederom tot een verminderde bereikbaarheid leiden. Het startmoment van het project loopt hierdoor gevaar.

Status – startmoment is bijgesteld

Civieltechnische kunstwerken vervangen

Ten gevolge van de 1^e voortgangsrapportage IUP 2021 is in september een extra budget voor civieltechnische kunstwerken beschikbaar gesteld. De voorbereiding van de werkzaamheden kan nu verder. Het startmoment is hierdoor bijgesteld.

Dunnen bomen Gebied 3

Het project "Dunnen bomen Gebied 3" voorziet in het verwijderen van bomen in onder andere de Vingelenweg, Brinkstraat, Voorstraat en Steenwerk. Dunning van bomen lijkt haaks te staan op de algemene gemeentelijke wens en beleid om de gemeente te vergroenen. Hierdoor is discussie ontstaan. Het startmoment van het project is hierdoor niet steeds niet gehaald en daarom tot nader order bijgesteld.

Fietspad N625

Het startmoment van het project "Fietspad N625" is opnieuw bijgesteld. Het project wordt onder projectleiding van de provincie ten uitvoer gebracht. Voor de realisatie van het fietspad zijn grondaankopen noodzakelijk. Deze door de provincie te regelen grondaankopen zijn nog niet geregeld. Er wordt een onteigeningsprocedure opgestart. Het startmoment is hierdoor bijgesteld.

Kruisstraat (Herpen)

Het verwijderen en vervangen van de lindebomen in de Kruisstraat te Herpen lijkt haaks te staan op de algemene gemeentelijke wens en beleid om de gemeente te vergroenen. Het project is daarom gepauzeerd. Het startmoment is hierdoor bijgesteld.

Coppelmans (waterpartij/onderzoekskosten)

Het project betreft een onderzoek naar oorzaak laag waterpeil in de waterpartij bij tuincentrum Coppelmans. Deze waterpartij staat in verbinding met de waterpartijen in achterliggende wijk. Door verloop van projectleiderscapaciteit en daarbij behorende capaciteitsfrictie is dit project eerder naar achter geschoven. Het project staat inmiddels lager op de urgentielijst. Het startmoment is hierdoor bijgesteld.

Jurgensplein

Het initiatief voor het aanbrengen van zonnepanelen gaat vooralsnog niet door. Hierdoor staan de voorziene werkzaamheden vooralsnog op 'hold'. Het startmoment is hierdoor bijgesteld.

Status – project is vervallen

Er zijn bij het opstellen van de 2^e voortgangsrapportage IUP 2021 geen vervallen projecten te melden.

Status – nieuw project

Er zijn bij het opstellen van de 2^e voortgangsrapportage IUP 2021 geen nieuwe projecten te melden. Wel worden er uit het resultaat van de 2^e voortgangsrapportage IUP 2021 twee nieuwe projecten geprogrammeerd. Te weten "Kunstgrasveld Kloosterstraat Berghem" met een budget van € 35.000 en "Inrichten rotonde Megensebaan" met een totaalbudget van € 100.000. Verder wordt het budget van het project "Hertogin Johannasingel" aangevuld met € 113.200 zodat ter plaatse een integrale aanpak van wegvak en riolering mogelijk wordt.

Projectmutaties

Het resultaat van de 2^e voortgangsrapportage IUP 2021 bestaat uit projectresultaten (positief en negatief) en projectmutaties (bijramen en aframes). De 2^e voortgangsrapportage IUP 2021 laat een positief totaalresultaat zien. Het resultaat laat zich als volgt samenvatten.

Negatieve projectresultaten

De projecten "Bruggen Hertogswetering", "De Strepen Fietspad", "Dynamische afsluitingen", "Lisztgaarde", "Markeringen" en "Verzetsheldenbuurt" kennen een negatief projectresultaat. De negatieve resultaten bestaan naast reguliere afronding van projecten onder andere uit aangetroffen asbest, niet gesprongen explosieven en schades tijdens werkzaamheden.

Positieve projectresultaten

De projecten "Anna van Schuurmanstraat", "Den Heymit", "F59 lokale knelpunten", "Hazelaarlaan", "Ijsselstraat", "Koornstraat parkeerplaatsen" en "Winterschades" kennen een positief projectresultaat. De positieve resultaten bestaan naast reguliere afronding onder andere uit het buiten het project uit kunnen voeren van de werkzaamheden voor het project "F59 lokale knelpunten".

Aframes projectbudget

De projecten "Haven aanmeerplaatsen", "Kerkstraat (Berghem)", "Palzstraat" en "Papendijk Noord" kunnen tussentijds worden afgeraamd. Deze projecten laten een gunstig verloop zien door onder andere minder ernstige vervuilingen, niet opgetreden risico's en aanbestedingsvoordelen.

Bijramen projectbudget

Er zijn geen lopende projecten die tussentijds moeten worden bijgeraamd.

2. Voortgang op projectniveau

De volgende tabel toont alle projecten waarbij een verandering plaatsvond. De onderscheiden projectfasen zijn:

A = Programmafase

B = Ontwerpfase

C = Bestekfase

D = Uitvoeringsfase

E = Technisch gereed

F = Financieel gereed

Projectnaam	Project-fase	Toelichting bij technische of financiële afwijkingen
Anna van Schuurmanstraat	F	Het project is gereed en sluit met een positief resultaat.
herbestraten met nieuwe materialen		
Bruggen Hertogswetering	F	Het project is gereed en sluit met een negatief resultaat t.g.v. aangetroffen asbest, niet gesprongen explosieven en schades tijdens werkzaamheden.
De Strepen Fietspad	F	Het project is gereed en sluit met een negatief resultaat.
Den Heymit	F	Het project is gereed en sluit met een positief resultaat.
Dynamische afsluitingen vervangen	F	Het project is gereed en sluit met een negatief resultaat t.g.v. afrondingswerkzaamheden.
F59 lokale knelpunten	F	Het project is gereed en sluit met een positief resultaat, de voorziene lokale knelpunten zijn buiten het project opgelost.
Haven aanmeerplaatsen	E	De tegenvallers hebben niet doorgezet, de voorziene extra problemen zijn niet opgetreden, het projectbudget kan worden bijgesteld.
Hazelaarlaan e.o.	F	Het project is gereed en sluit met een positief resultaat.
vervangen vrijverval		
Ijsselstraat	F	Het project is gereed en sluit met een positief resultaat.
Kerkstraat (Berghem)	E	Het project is vlot verlopen, de post onvoorzien is bijna niet aangesproken, het projectbudget kan worden bijgesteld.
Koornstraat parkeerplaatsen	F	Het project is gereed en sluit met een positief resultaat.
Lisztgaarde (Oss)	F	Het project is gereed en sluit met een negatief resultaat.
Markeringen	F	Het project is gereed en sluit met een negatief resultaat.
Palzstraat e.o.	E	De verontreinigde grond was minder vervuild dan verwacht, hierdoor minder kosten, het projectbudget kan worden bijgesteld.
Papendijk Noord	E	Het project kende een aanzienlijk aanbestedingsvoordeel, het projectbudget kan worden bijgesteld.
herinrichten buitenruimte		
Verzetsheldenbuurt (Kuipers Rietbergstraat eo)	F	Het project is gereed en sluit met een negatief resultaat.
Winterschades	F	Het project is gereed en sluit met een positief resultaat.
Kunstgrasveld	A	Betreft de realisatie van een kunstgrasveld aansluitend op het opknappen van de JOP aan de Kloosterstraat te Berghem.
Kloosterstraat Berghem		
Inrichten rotonde	C	Betreft het inrichten van middeneiland van de rotonde Megensebaan met een groene structuur die verwijst naar het romeins maasland.
Megensebaan		
Hertogin Johannasingel	C	Betreft aanvulling t.b.v. integrale aanpak wegvak en riolering

3. Financiën

Het resultaat van de 2^e voortgangsrapportage is geanalyseerd naar de financieringsbron. Een project kan gevoed worden uit het rioleringsfonds, fonds bodemsanering, grondbedrijf en beheergelden. Om een zuiver beeld te schetsen wordt het resultaat terug herleid naar deze groepen. Het resultaat valt uiteen in afwijkingen op groot onderhoud en vervanging. De afwijkingen op groot onderhoud worden gemuteerd op de betreffende activiteiten en voor zover het groot onderhoud groen, wegen of verkeer betreft eventueel verrekend met de Reserve IUP. Afwijkingen op vervanging leiden tot aanpassing van het betreffende investeringsvolume en hogere of lagere kapitaallasten in volgende jaren.

Het voordelig resultaat groot onderhoud bedraagt € 282.272. Het voordelig resultaat vervangingen bedraagt € 13.505. Het voordelige resultaat groot onderhoud wordt benut voor het dekken van in te regelen projecten "Kunstgrasveld Kloosterstraat Berghem" en "Inrichten rotonde Megensebaan". Verder wordt het budget voor het project "Hertogin Johannasingel" met € 113.200 opgehoogd.

Het restant voordelig resultaat groot onderhoud van € 34.072 en vervangingen van € 13.505 valt vrij.

Bestemming rekeningresultaat

De jaarrekening 2021 sluit met een positief saldo van afgerond € 20.136.358. De bestemming van het saldo vindt pas plaats nadat de jaarrekening is vastgesteld. Voorstellen voor het overhevelen van budgetten zijn mogelijk om ervoor te zorgen dat projecten c.q. activiteiten, waarvoor in 2021 specifieke gelden beschikbaar gesteld zijn, in 2022 alsnog uit te voeren/af te ronden. Het is goed om dit soort voorstellen aan een aantal criteria te toetsen. Deze zijn:

- Beleidsinhoudelijk is het noodzakelijk de prestatie alsnog te realiseren.
- De over te hevelen middelen waren al bedoeld voor de betreffende prestatie.
- De prestatie past in de werkplanning of het jaarplan van het nieuwe jaar.
- Realisatie van de prestatie vindt uiterlijk in het nieuwe jaar plaats.
- Er is sprake van budgetten voor projecten waar bij de start al duidelijk was dat de uitvoering meerdere jaren zou vergen. Deze budgetten moeten voor deze projecten beschikbaar blijven.
- Er is sprake van een relatie met rijksmiddelen of middelen van derden.
- In het nieuwe jaar zijn geen middelen beschikbaar voor deze prestatie en het is de verwachting dat dit niet redelijkerwijs mogelijk is. Uitvoering van de activiteiten/werkzaamheden kan zonder budgetoverheveling dus niet binnen het budget van het nieuwe jaar uitgevoerd worden.
- In het betreffende beleidsveld is op rekeningbasis geld over tot minimaal het gevraagde bedrag.
- Het gaat om een materieel bedrag: als ondergrens geldt in principe een bedrag van € 25.000.

De afweging om extra gelden beschikbaar te stellen voor nieuwe wensen c.q. ontwikkelingen vormt geen onderdeel van de resultaatbestemming. De integrale afweging daarvan vindt plaats binnen de kadernota en de programmabegroting. Dat betekent dat een eventueel resterend rekeningsaldo in de algemene reserve gestort wordt. Vervolgens kan bij de behandeling van de kadernota c.q. programmabegroting de integrale afweging plaatsvinden van een eventuele besteding van de algemene reserve aan specifieke doelen.

We stellen voor het positieve saldo over 2021 van € 20.136.358 als volgt te bestemmen c.q. budgetten over te hevelen.

Nr	Omschrijving	Bedragen in €
<i>Doorlopende projecten</i>		
1	Oplossen wachtlijstproblematiek Centrum Jeugd en Gezin	550.000
2	Implementatiebudget jeugd	98.500
3	Brede aanpak dak- en thuisloosheid	451.000
4	Projecten zorg en welzijn	113.526
5	Scouting Ussen	95.000
6	Projecten werk en inkomen	179.000
7	Wijkcentrum Ruwaard (Iemhof/ de Haard)	63.472
8	Onderzoekskosten nieuw zwembad Oss	208.777
9	Activiteiten NME centrum	24.000
10	Vorbereidingskosten noordelijke randweg	94.755
11	Omgevingsvisie	71.233
12	Programma Buitengebied	26.000
13	Dashboard sociaal domein	122.000
14	Inwerk- en opleidingsplan Werk, inkomen en schuldhulpverlening	100.000
15	Projecten ICT en dienstverlening	180.232
16	Programma Schadewijk	59.200
17	Toezicht en handhaving	46.374
<i>Overige budgetoverhevelingen waar we in de toekomst bestedingen voor gaan krijgen</i>		
18	Cultuurfonds amateurkunst	59.650
19	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	99.000
20	Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	52.000
21	Baggeren haven	2.300.000
22	Versterken gemeentelijke dienstverlening	532.000
<i>COVID-19 compensatie</i>		
23	COVID-19 compensatie: Compensatie meerkosten jeugd	148.000
24	COVID-19 compensatie: Meerkosten Wmo	175.000
25	COVID-19 compensatie: Beschermd wonen	157.000
26	COVID-19 compensatie: Maatschappelijke opvang	734.000
27	COVID-19 compensatie: Jeugdwerk	171.000
28	COVID-19 compensatie: Bestrijding eenzaamheid ouderen	198.000
29	COVID-19 compensatie: Gemeentelijk schuldenbeleid	151.000
30	COVID-19 compensatie: Culturele instellingen	1.115.000
31	COVID-19 compensatie: Ondersteuning wijk- en dorpshuizen	188.000
32	COVID-19 compensatie: Verkiezingen	80.000
<i>Beleidsintensiveringen</i>		
33	Uitvoeringskosten TOZO	243.000
34	TONK middelen	1.145.000
35	Storting reserve economie	2.358.000
36	Storting in de algemene reserve	7.747.639
Totaal		20.136.358

Bij het bestemmen van het positieve saldo volgens deze tabel blijkt dat we een bedrag van € 7,7 in de algemene reserve storten (zonder concrete bestemming).

Toelichting posten

Nr	Omschrijving	Bedrag in €
Doorlopende projecten		
1	Oplossen wachtlijstproblematiek Centrum Jeugd en Gezin	550.00
We hebben in 2021 € 2,8 miljoen extra rijksmiddelen jeugd gekregen. De middelen waren met name bedoeld voor het oplossen van wachtlijstproblematiek. Omdat het geld pas in de tweede helft van het jaar beschikbaar is gesteld (via de meicirculaire en septembercirculaire) hebben we niet alle middelen in 2021 kunnen besteden. We willen in 2022 graag € 550.000 inzetten voor het tijdelijk uitbreiden van de capaciteit bij het Centrum Jeugd en Gezin (CJG). We hebben namelijk geconstateerd dat het CJG meer capaciteit nodig heeft dan we nu structureel financieren. Dat komt omdat we een grotere inzet op veiligheidscasussen vragen en er extra taken rondom jeugdbescherming zijn. Daarnaast is sprake van een toegenomen vraag. We willen de wachtlijsten die daardoor zijn ontstaan, verminderen. Dat willen we doen door de capaciteit bij het CJG tijdelijk met 5 fte uit te breiden.		
2	Implementatiebudget jeugd	98.500
We hadden in 2021 een implementatiebudget van € 125.000 voor de inkoop van jeugdhulp. Dat was bedoeld om ons voor te bereiden op de nieuwe inkoop vanaf 2022 en de wijziging van het woonplaatsbeginsel. Beide werkzaamheden zijn in 2021 nog niet volledig afgerond. Zo vraagt de wijziging van het woonplaatsbeginsel (landelijk) meer tijd. Dit loopt door in de eerste helft van 2022. Daarnaast zijn nog aanpassingen nodig in de administratie en moet de (technische) aansluiting op andere systemen nog ingeregeld worden. Dat kon nog niet eerder in verband met de overgang op een nieuw financieel systeem voor de hele organisatie per 1 januari 2022. Verder zijn ICT-werkzaamheden rondom de gegevensuitwisseling met het Centrum Jeugd en Gezin nog niet volledig afgerond.		
3	Brede aanpak dak- en thuisloosheid	451.000
We hebben via de septembercirculaire 2020 als centrumgemeente namens de regio een bijdrage van € 708.000 van het ministerie van VWS ontvangen voor het terugdringen van dak- en thuisloosheid in onze regio. In 2020 en 2021 hebben we in totaal € 344.000 uitgegeven. Er resteert nu dus nog een bedrag van € 364.000. Dat willen we graag overhevelen naar 2022. De uitvoering van het project heeft in de eerste helft van 2021 namelijk stilgelegen door een tekort aan personele capaciteit. In de tweede helft van 2021 hebben alle regiogemeenten op basis van de laatste inzichten een uitvoeringsplan vastgesteld. Dit is een meerjarig plan dat doorloopt in 2022. Daarnaast willen we een bedrag van € 87.000 overhevelen naar 2022. Dit bedrag is in de maartbrief 2021 als COVID-19 compensatie toegekend in verband met de toename van het aantal dak- en thuislozen. Dit bedrag hebben we toegevoegd aan het hierboven genoemde uitvoeringsplan en is daarmee onderdeel van de projectbegroting voor 2022.		
4	Projecten zorg en welzijn	113.526
Binnen het programma zorg en welzijn hebben we een aantal doorlopende projecten waarvoor we voorstellen om het restantbudget over te hevelen naar 2022. Het gaat om de volgende onderdelen: - Wijkfoto/sociale agenda (€ 9.225): De foto van de wijken in Oss laat zien hoe het op wijk- en buurtniveau staat met de gezondheid en het welzijn van de inwoners. Het is een nieuw signaleringsinstrument, waarin informatie van GGD Hart voor Brabant en gemeente Oss in één overzicht is gebundeld. Deze informatie is de basis voor gesprekken met professionals en inwoners. Door COVID-19 zijn bewonersbijeenkomsten 2021 verschoven naar 2022. - Versterken aanbod dementie (€ 50.000): Bij de decembercirculaire 2021 gemeentefonds hebben we € 50.000 in 2021 ontvangen voor het versterken van het aanbod voor thuiswonende mensen met dementie. Dit project is gestart in 2022. - Mantelzorg (€ 21.000): In 2021 hadden we in het kader van mantelzorgwaardering het Kerstcircuit op de agenda staan voor de Dag van de Mantelzorg. Dit is door de COVID-19 maatregelen niet doorgegaan. Het beschikbare bedrag van € 21.000 voor de mantelzorg is hierdoor over. We hopen in het voorjaar alsnog het Circuit te kunnen organiseren.		

Nr	Omschrijving	Bedrag in €
	- Impulsgelden kansrijke start (€ 33.301): Vanuit het rijk we de afgelopen jaren geld gekregen voor Gezond in de stad (Impuls Kansrijke Start) voor het vormen van een lokale coalitie rondom de eerste 1.000 dagen van kinderen. In 2021 zijn enkele geplande activiteiten in het project Kansrijke start niet doorgegaan in verband met uitval door ziekte en COVID-19. Landelijk is besloten om het programma Kansrijke start nog met 4 jaar te verlengen. Ook Oss ontvangt hiervoor subsidie. De lokale coalitie is vanaf 2021 formatief beter bezet en actief aan het werk. Een deel van de middelen besteden we aan deze extra formatie. Daarnaast hebben we een werkbudget nodig.	
5	Scouting Ussen	95.000
	De sloop van de scouting Ussen is heeft in 2021 niet plaatsgevonden. De nieuwbouw heeft wat vertraging opgelopen. Het pand moet zo lang mogelijk blijven staan omdat er vanaf het moment van sloop binnen 1,5 jaar nieuwbouw van de school incl. Scouting gerealiseerd moet worden. Anders moet er een nieuwe vergunning procedure worden gestart. Daarom is er zo lang mogelijk gewacht met de sloop en hebben we niet het volledige budget voor sloop en tijdelijke huisvesting uitgegeven. Dit gaat in 2022 plaatsvinden. Daarom stellen we voor om het bedrag van € 95.000 over te hevelen naar 2022.	
6	Projecten werk en inkomen	179.000
	Binnen het programma werk, inkomen en onderwijs hebben we een aantal doorlopende projecten waarvoor we voorstellen om het restantbudget over te hevelen naar 2022. Het gaat om de volgende onderdelen: - Inburgering (€ 29.000): We hebben in de decembercirculaire 2021 € 29.000 extra middelen voor inburgering ontvangen. Het gaat om € 17.000 voor de uitvoering van inburgering. Daarnaast hebben we € 12.000 ontvangen voor de uitvoering van de zogenaamde 'einde lening inburgeringsplichtig' (ELIPs). Dit budget gaan we in 2022 inzetten. Het bedrag van € 29.000 willen we graag overhevelen naar 2022. - Aanpak Jongeren met schulden (AJOSS) (€ 75.000): De looptijd van het project AJOSS is, door stagnatie tijdens de COVID-19 crisis, verlengd tot 1 januari 2024. De oorspronkelijke einddatum van het project was 1 januari 2023. De verlenging brengt extra kosten met zich mee voor de inhuur van de projectleider en inzet van consultants schuldhulpverlening. Daarnaast blijkt de afloscapaciteit van jongeren minder hoog te zijn dan waar mee gerekend is bij het opstellen van de begroting. Het verhogen van de maandelijkse afloscapaciteit brengt extra kosten met zich mee. Verder zijn er in 2021 geen kosten gemaakt voor de inkoop van trainingen en (activerings)trajecten. De verwachting is dat deze kosten in 2022 en 2023 gaan komen. We willen graag de resterende AJOSS middelen overhevelen via een storting in de reserve Participatiebevordering. In 2022 maken we een plan van aanpak voor de besteding van de middelen. - Breed offensief (€ 75.000): We hebben in de septembercirculaire 2021 € 75.000 gekregen voor de uitvoering en implementatie van Breed offensief. Dit is een beoogde nieuwe wet met als doel processen te stroomlijnen en te harmoniseren om op die manier mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen. Het voorstel is om de € 75.000 die toegekend waren in 2021, in 2022 voor het beoogde doel in te zetten: procesoptimalisatie van, in ieder geval, loonkostensubsidie en beschut werk. Dit doen we voor een deel met ondersteuning uit de eigen organisatie. Daarnaast hebben we gespecialiseerde re-integratiekennis nodig en zijn aanpassingen in systemen noodzakelijk welke bekostigd moeten worden.	
7	Wijkcentrum Ruwaard (Iemhof/ de Haard)	63.472
	Voorheen kreeg de Iemhof een structurele subsidie van bijna € 63.500 per jaar. Door de sloop van de Iemhof is die subsidie komen te vervallen. Het nieuwe Wijkcentrum De Haard is in 2021 opengestaan. Hiervoor is een bedrijfsplan gemaakt, waarbij laagdrempelig ontmoeten nadrukkelijk onderdeel vanuit maakt. In dat bedrijfsplan is voorzien dat het wijkcentrum De Haard in de eerste drie jaren aanloopverliezen kent. Naast de beperkingen vanwege COVID-19 is de stichting het eerste jaar ook geconfronteerd geweest met eenmalige afkoopsommen ten behoeve van afvloeiingsregelingen. Hierdoor is het eigen vermogen van de stichting negatief geworden. Op vrijdag 11 februari 2022 is een verzoek van het wijkcentrum bij de gemeente Oss binnengekomen voor een overbruggingskrediet ad € 125.000. Dit budget is nodig om het (voorlopige) exploitatieverlies 2021 af te kunnen dekken en om het acute liquiditeitstekort op te kunnen heffen. Voor dekking van dit overbruggingskrediet willen we de niet uitbetaalde subsidie 2021 van € 63.472 overhevelen naar 2022.	

Nr	Omschrijving	Bedrag in €
8	Onderzoekskosten nieuw zwembad Oss	208.777
De afgelopen jaren hebben we al een aantal keer budget beschikbaar gesteld voor de voorbereidingen van een nieuw zwembad. Het gaat om inhuur van specialistische kennis voor het maken van een groot aantal strategische keuzes voor de voorbereidingen. Denk aan aanbesteden nieuwbouw, eigendom, exploitatie, bekostiging, fiscaliteit etc. In 2021 hebben we afgerond € 100.000 aan kosten gemaakt. Er is nog een budget van € 208.777 niet besteed. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2022. Dit mede om tot daadwerkelijke uitvoering te komen.		
9	Activiteiten NME centrum	24.000
We hebben niet al het budget voor het NME centrum uitgegeven in 2022, het gaat om € 24.000. Het gaat om budget voor het organiseren van een activiteiten vangwege het 50 jarige bestaan en het Elzeneindfestijn. Vanwege COVID-19 hebben we dit niet uit kunnen geven. We stellen daarom voor om € 24.000 over te hevelen naar 2022.		
10	Vorbereidingen Noordelijke randweg	94.755
Bij de programmabegroting 2020-2023 is € 150.000 beschikbaar gesteld voor onderzoek en voorbereiding van de noordelijke randweg. We hebben vorig jaar € 108.600 over geheveld naar 2021. In 2021 is de taskforce wonen en werken vastgesteld en hebben we vooral onderzoek gedaan naar het effect van Oss-west op de Noordelijke ontsluitingsweg. Hierdoor is de nader uitwerking van de Noordelijke ontsluitingsweg vertraagd. De uitwerking van de Noordelijke ontsluitingsweg (conform raadsbesluit van juli 202) en de vervolgonderzoeken die daarvoor nodig zijn worden in 2022 uitgevoerd. We stellen daarom voor om het restant van het geld wat we over hebben, namelijk € 94.755 over te hevelen naar 2022.		
11	Omgevingsvisie	71.233
De invoering van de Omgevingswet is opnieuw uitgesteld tot 1 oktober 2022 of 1 januari 2023. Er is besloten de omgevingsvisie later te starten en eerst gebiedsvisies te maken. Dat is in 2021 gebeurt, een groot deel van het budget is daar voor gebruikt. Omdat de omgevingsvisie is uitgesteld, schuift ook een deel van de activiteiten (en daarmee kosten) door naar 2022. Het gaat om onder andere integratie van de gebiedsvisies, MER en een deel van de participatie. Omdat de kosten in 2022 alsnog gemaakt worden stellen we voor om het restant van het budget voor de omgevingsvisie over te hevelen naar 2022. Het gaat om een bedrag van € 71.233.		
12	Programma buitengebied	26.000
Het programma buitengebied kent een aantal grote programma-onderdelen die de afgelopen jaren in de fase van beleidsontwikkeling hebben gezeten. Zo zijn er binnen het programma diverse beleidsvisies opgeleverd, waaronder de gebiedsvisie, de erfgoedvisie en de landbouwvisie. Voor 2022 e.v. gaan verschillende onderdelen richting uitvoering, zoals de meekoppelkansen voor de Meanderende Maas, de uitvoering van de landbouwtransitie en de gebiedsontwikkeling in en rondom Herperduin. Om deze uitvoering vorm te kunnen geven, zijn aanvullende onderzoeken en gesprekken met 'het veld' noodzakelijk. Het restant van het budget voor het buitengebied van 2021 is nodig om deze aanvullende onderzoeken uit te kunnen voeren. We stellen daarom voor om een bedrag van € 26.000 over te hevelen naar 2022.		
13	Dashboard sociaal domein	122.000
We hebben in 2021 € 122.000 overgehouden van het projectbudget voor het Dashboard sociaal domein. We hebben hiervoor vorig jaar € 172.000 overgeheveld. De ontwikkeling en realisatie van een dashboard is een meerjarig project. Inmiddels is er een projectcontract vastgesteld waarbij duidelijk is dat dit project door loopt t/m 2023. Doel van dit project is meer data-gedreven te gaan werken met behulp van het dashboard sociaal domein als onderdeel van een digitaliseringagenda. Voor 2022 en 2023 is er voor dit project alleen budget voor een projectleider en wat ondersteuning in de vorm van inhuur. Er is geen budget voor benodigde overige personele inzet zoals data-analisten/data-scientist, inhuur voor technische kennis, procesbegeleiding, licenties en de vormgeving van dit dashboard. Daarnaast is soms inhuur nodig omdat er tijdelijk specifieke kennis vereist is die niet in huis is en soms zijn medewerkers op bepaalde sleutelposities overbelast. We stellen daarom voor de resterende middelen beschikbaar te houden voor het project zodat we de genoemde overige personele inzet kunnen bekostigen. Daarbij verdelen we de middelen over de twee projectjaren.		

Nr	Omschrijving	Bedrag in €
14	Inwerk- en opleidingsplan Werk, inkomen en schuldhulpverlening	100.000
Vanuit het management team Werk, Inkomen en Schuldhulpverlening is de wens uitgesproken om een strategisch inwerk- en opleidingsplan op te stellen en uit te voeren. Voor het maken en implementeren van dit plan willen we graag een 'opleidingsdeskundige' inhuren. Met dit nieuwe opleidingsplan willen we cyclisch vorm geven aan de scholings- en ontwikkelingsmogelijkheden van onze (nieuwe) medewerkers zodat we nog beter kunnen inspelen op veranderingen voor nu en in de toekomst. Het voorstel is om € 100.000 (bestaande uit resterende ESF subsidie binnen Staf Werk en Inkomen en resterende middelen team Kwaliteit en Ontwikkeling) over te hevelen naar 2022. Hiervan is 50% van de middelen bestemd ter dekking van de projectleiding en 50% van de middelen zijn nodig in het kader van de implementatie, een 'opleidingsimpuls'.		
15	Projecten ICT en dienstverlening	180.232
Voor ICT en dienstverlening hebben we een aantal doorlopende projecten waarvoor we voorstellen om het restantbudget over te hevelen naar 2022. Het gaat om de volgende onderdelen: - Office 365 en Teams (€ 50.000): Dit is bedoeld voor de doorontwikkeling van teams, waar we in 2020 een vliegende start mee hebben gemaakt. In 2021 is ook de verkenning Office 365 uitgevoerd en deze krijgt een vervolg in de vorm van een pilot in 2022. Teams is een onderdeel van deze pilot en kon daarom niet afzonderlijk in 2021 worden doorontwikkeld. - Zaaksysteem (€ 35.110): We zijn in 2021 geconfronteerd met het feit dat de leverancier ons huidige zaaksysteem van 2023 niet langer ondersteunt. Dat betekent dat wij over moeten naar een andere versie. De transitie die hiermee gepaard gaat zal in 2022 afgerond worden. - KCM en website publiekscentrum (€ 64.112): We hebben bij de programmabegroting 2022-2025 budget gehad voor Klant Contact Monitor (KCM), het ging om een incidenteel budget voor 2021 en een structureel bedrag vanaf 2022. We hebben de incidentele kosten in 2021 niet meer uit kunnen geven. We willen het restant van afgerond € 20.000 over hevelen naar 2022. Daarnaast hebben we een voordeel op de kosten van de website. We willen dit bedrag overhevelen om het project wat we zijn gestart voor verbeteringen van de website in 2022 voort te zetten (€ 44.161). - Project Waarderen op basis van GBO door BSOB (€ 31.000): In 2021 hebben we een extra bijdrage aan de BSOB opgenomen van € 180.000 (uitvoering) en € 17.000 (projectleiding). Dit is in verband met de extra benodigde capaciteit die benodigd is om alle panden te waarderen op basis van gebruiksooppervlakte. Voor een belangrijk deel is dit project al afgerond door BSOB in 2021, echter nog niet volledig. Dat zal in 2022 plaatsvinden		
16	Programma Schadewijk	59.200
Voor het versterken van de organisatiekracht in de Schadewijk, door het voeren van een integrale wijkaanpak, ontvangen we een meerjarige subsidie (2019 tot en met 2021) via de programmaraad ondermijning Oost-Brabant. Gekoppeld aan deze subsidie hebben we een meerjarig uitvoeringsprogramma gemaakt. Dit loopt van 2019 tot en met 2022. Een belangrijk onderdeel van dit uitvoeringsprogramma is het werken met straatorganisatoren. Als we een deel van de subsidie niet besteden zijn we verplicht dit terug te betalen. Als gevolg van COVID-19 hebben we een gedeelte van de werkzaamheden niet kunnen uitvoeren. Door het project met deze middelen 6 maanden te verlengen kunnen we onze doelstelling wel halen (opbouwen van een bewonersstructuur) met de daarbij passende activiteitengelden. Hiervoor willen we het niet bestede bedrag van € 59.200 overhevelen naar 2022.		
17	Toezicht en handhaving	46.374
Wij hebben eind 2020/begin 2021 geld gekregen van het Rijk om als compensatie voor COVID-19 werkzaamheden. Dat hebben afgelopen jaar ingezet om achterstanden als gevolg van de handhaving van coronamaatregelen weg te werken. Een deel van die achterstand hebben we opgelopen bij de aanwijzing van 100 panden als monument. We hebben daar in 2021 een plan van aanpak voor gemaakt en in september/oktober 2021 zijn we daarmee gestart. We hebben van het budget een externe ingehuurd die voor ons de Cultureel Erfgoed beschrijvingen van die 100 panden gaat maken. Deze werkzaamheden vinden plaats in december 2021 t/m mei 2022. Omdat dus een deel van de kosten in 2022 komen, stellen we voor om het restant van het budget over te hevelen naar 2022.		

Nr	Omschrijving	Bedrag in €
Overige budgetoverhevelingen waar we in de toekomst bestedingen voor gaan krijgen		
18	Cultuurfonds amateurkunst	59.650
In 2020 hebben we besloten tot nadere uitwerking Cultuurfonds Amateurkunst. Hiervoor was in de begroting 2019 tot en met 2021 geld opgenomen, namelijk € 30.000 per jaar. In 2019 en 2020 is het niet bestede budget overgeheveld naar 2021. In 2020 hebben we een subsidieregeling vastgesteld en de kosten lopen via deze regeling. Daarbij is besloten de regeling te verlengen tot en met 2023. Indien de gelden vanuit de subsidieregeling niet volledig worden besteed dan worden deze overgeheveld naar 2022 en uiterlijk 2023. Daarom stellen we voor het restant bedrag van € 59.650 over te hevelen naar 2022.		
19	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	99.000
We stellen voor om voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed € 99.000 over te hevelen. De Nota Verduurzamen van het Maatschappelijk vastgoed is op 24 september 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Mede door COVID-19 zijn er in 2020 en 2021 nog geen uitvoerende werkzaamheden gestart. Echter voor 2022 staan de volgende acties op stapel, waarvoor – buiten de inhuur van een adviseur – dekking noodzakelijk is. – Twee pilots verduurzamen van bestaande panden, en het in de markt zetten van een aantal gebouwen en het uitvoeren in eigen beheer van een aantal panden. – Communicatie met gebruikers – Opstellen CO2 monitor. – Monitoring van panden die al verduurzaamd zijn. – Opstellen financieel overzicht voor de dekking uit MIP, MOP, éénmalige, terugverdien en bijdrage gebruikers. Deze acties vragen zowel middelen voor de uitvoering als voor capaciteit. We willen het budget daarvoor inzetten en daarom overhevelen naar 2022.		
20	Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	52.000
Op 1 oktober 2022 treedt naar verwachting de nieuwe Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen in werking. De wet gaat gefaseerd in. Er wordt gestart met de eenvoudigere bouwprojecten, daarna volgen eventueel de meer complexere projecten. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Onder de Wkb zullen kwaliteitsborgers zorgdragen voor het voldoen aan de bouwtechnische regels. Deze taken vervallen hiermee bij gemeenten die overigens wel het bevoegd gezag blijven houden. Tegelijkertijd wijzigen bepaalde taken en krijgen gemeenten er extra taken bij, zoals registratie en beoordeling van de Wkb-meldingen. Voor de noodzakelijke voorbereidingen voor deze nieuwe wet ontvangen we in 2021 eenmalig € 52.000. Wij moeten de wet gaan implementeren en we zijn daarvoor een opdracht aan het schrijven. In die opdracht zal staan hoe wij onze processen moeten aanpassen, welke keuzes wij het college moeten laten maken en hoe wij de veranderingen gaan communiceren naar de bewoners en bedrijven in Oss. Dat moeten we allemaal doen voordat de wet in werking treedt. We stellen voor om dit geld over te hevelen naar 2022.		
21	Baggeren haven	2.300.000
Het scheepvaart verkeer ondervindt ernstige hinder van baggerspecie in diverse delen van de haven van Oss, binnenkanaal en het buitenkanaal. De baggerspecie zorgt ervoor dat de (industriële) haven van Oss te ondiep wordt. We willen de haven bereikbaar houden, de regionale concurrentiepositie van de haven behouden en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven aan de haven van Oss. Daarom heeft er afgelopen periode aanvullend onderzoek plaatsgevonden. Hieruit is gebleken dat de kosten voor het baggeren van de haven hoger zullen zijn dan eerder ingeschat. We willen daarom aanvullend € 2,3 miljoen reserveren voor het baggeren van de haven. We storten dit in de reserve Baggeren haven en stellen dit beschikbaar voor uitvoering in 2022.		

Nr	Omschrijving	Bedrag in €
22	Versterken gemeentelijke dienstverlening	532.000
We hebben in de algemene uitkering via de decembercirculaire 2021 geld ontvangen voor het versterken van de gemeentelijke dienstverlening in het kader van de kinderopvang toeslagenaffaire. In de reactie van het kabinet van 15 januari 2021 op het rapport Ongekend onrecht van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) is toegelicht dat naast de hersteloperatie voor getroffen ouders en kinderen, ook maatregelen nodig zijn die structureel tot brede verbeteringen in beleid en uitvoering moeten leiden. Onderdeel hiervan is het versterken van de dienstverlening bij alle onderdelen van de overheid, waaronder de gemeenten. De VNG heeft een visiedocument opgesteld om de dienstverlening bij gemeenten te versterken en mensen in kwetsbare posities extra te ondersteunen. Daarin zijn 8 actielijnen opgenomen, die onder andere inzetten op het vergroten van de menselijke maat in de dienstverlening, ontwikkeling van professionals en systematisch leren. We hebben een bedrag van € 532.000 ontvangen voor 2021. Ook voor de komende jaren ontvangen we hiervoor een bijdrage. Omdat we het geld voor 2021 pas in december hebben ontvangen hebben we het niet kunnen besteden. We stellen daarom voor om deze middelen over te hevelen naar 2022. Plannen hiervoor worden eerst verder uitgewerkt waarna we de gelden definitief beschikbaar stellen.		
COVID-19 Compensatie		
23	COVID-19 compensatie: Compensatie meerkosten jeugd	148.000
We hebben in de decembercirculaire 2021 € 148.000 ontvangen voor compensatie van meerkosten 2021 aan zorgaanbieders van jeugdhulp. Dit bedrag willen we overhevelen naar 2022. De aanvragen van zorgaanbieders worden naar verwachting in de eerste helft van 2022 beoordeeld en afgehandeld. Dat gebeurt centraal via de regionale inkooporganisatie.		
24	COVID-19 compensatie: Meerkosten Wmo	175.000
We hebben in de decembercirculaire 2021 € 128.000 ontvangen voor compensatie van meerkosten 2021 aan Wmo-zorgaanbieders. Dit bedrag willen we overhevelen naar 2022. De aanvragen van zorgaanbieders worden naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 beoordeeld en afgehandeld. Daarnaast hebben we nog € 47.000 over van de compensatie van meerkosten die we voor 2020 ontvangen hebben. Dat bedrag willen we ook graag overhevelen naar 2022. Zorgaanbieders hebben conform de landelijke regeling op 1 december namelijk een inschatting van hun meerkosten over 2021 aan ons doorgegeven. Daaruit blijkt dat het budget uit de decembercirculaire 2021 onvoldoende is om alle meerkosten van zorgaanbieders over 2021 te kunnen vergoeden. Daarom willen we het restant van 2020 ook beschikbaar houden zodat we zorgaanbieders conform de landelijke regeling kunnen compenseren.		
25	COVID-19 compensatie: Beschermd wonen	157.000
We hebben in de decembercirculaire 2021 € 96.000 ontvangen voor compensatie van meerkosten 2021 aan zorgaanbieders van beschermd wonen. Dit bedrag willen we overhevelen naar 2022. De aanvragen van zorgaanbieders worden naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 beoordeeld en afgehandeld. Daarnaast hebben we nog € 61.000 over van de compensatie van meerkosten die we voor 2020 ontvangen hebben. Dat bedrag willen we ook graag overhevelen naar 2022. We weten namelijk niet of het budget voor 2021 voldoende is om alle meerkosten van zorgaanbieders in 2021 te kunnen vergoeden. Bij de Wmo is al duidelijk dat het budget niet toereikend is.		
26	COVID-19 compensatie: Maatschappelijke opvang	734.000
We hebben in de decembercirculaire 2021 € 734.000 ontvangen voor compensatie van meerkosten 2021 aan maatschappelijke opvang als gevolg van COVID-19. Dit is de bijdrage voor Oss als centrumgemeente. Dit bedrag willen we overhevelen naar 2022. Daarvan betalen we in ieder geval kosten voor het uitbreiden van de winteropvang voor dak- en thuislozen als gevolg van COVID-19. Verder loopt op dit moment de aanvraagronde van meerkosten over 2021. De aanvragen worden naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 beoordeeld en afgehandeld. Mogelijk volgen daar ook meerkosten voor maatschappelijke opvang uit.		

Nr	Omschrijving	Bedrag in €
27	COVID-19 compensatie: Jeugdwerk	171.000
In 2020 hebben we van het rijk een bedrag van € 37.000 voor vrijwilligersorganisaties jeugd (o.a. scouting). Hieromtrent heeft in 2020 geen compensatie plaatsgevonden aan de instellingen. Hierdoor is het volledige bedrag overgeheveld naar 2021. Dit bedrag is nagenoeg volledig besteed in 2021 ten behoeve van jeugdwerk. In 2021 hebben we opnieuw geld van het rijk gekregen ad € 171.000. Dit bedrag is niet besteed. We zullen een bestedingsvoorstel maken zoals we dat in 2021 voor 2020 ook hebben gedaan conform de gestelde voorwaarden.		
28	COVID-19 compensatie: Bestrijding eenzaamheid ouderen	198.000
We hebben in 2021 vanuit het Rijk € 198.000 voor de bestrijding van eenzaamheid bij ouderen ontvangen. Eenzaamheid is toegenomen door COVID-19. Daarom ontvangen we een bijdrage zodat we - eventueel via lokale partners - in kunnen zetten op extra contact met ouderen, helpende handen, verbinding tussen mensen en extra inzet op zingeving. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2022 zodat we dit bedrag in 2022 kunnen besteden om laagdrempelig ontmoeten tussen ouderen mogelijk te maken.		
29	COVID-19 compensatie: Gemeentelijk schuldenbeleid	151.000
We hebben in de decembercirculaire 2020 voor 2020 en 2021 extra middelen gekregen voor schuldhulpverlening. Voor 2021 gaat het om een bedrag van € 153.000. Deze bijdrage is onderdeel van het derde compensatiepakket dat gemeenten van het Rijk hebben ontvangen voor de effecten van COVID-19. We hebben de middelen ontvangen in verband met de verwachte toename van inwoners met schuldenproblematiek. Deze toename zien we tot op heden nog niet. Daarom hebben we in 2021 nauwelijks hogere uitgaven aan schuldhulpverlening en resteert er een budget van € 151.000. In 2022 en 2023 willen we inzetten op preventie en het verbeteren van communicatie. Het huidige imago en de beeldvorming van de dienstverlening van schuldhulpverlening is contraproductief. De gemiddelde inwoner met geldzorgen wacht jaren voordat er hulp en ondersteuning bij de gemeente wordt gezocht. Dit ondanks het feit dat de dienstverlening door betrokken inwoners als positief wordt ervaren (onderzoek NVVK). Het is belangrijk om pro-actief aan een meer positief imago te werken. Dat doen de consultants door hun rol te nemen en de samenwerking te zoeken in de Wijkteams. Aanvullend is ondersteuning nodig van een communicatiecampagne. Te denken valt aan: kennisoverdracht over de dienstverlening (bij netwerkpartners, werkgevers en inwoners), positieve ervaringen van betrokken inwoners, correspondentiereeks in heldere taal (ook afgestemd op anderstaligen en laaggeletterden), animatiefilmpjes en artikelen in lokale media. Daarom willen we de middelen overhevelen via een storting in de reserve Participatiebevordering. In 2022 maken we een plan van aanpak voor de besteding van de middelen.		
30	COVID-19 compensatie: Culturele instellingen	1.115.000
Vanuit het rijk hebben we in 2021 € 1.234.000 aan compensatie gekregen (inclusief € 195.000 t.b.v. perspectief voor de jeugd) en € 211.000 bij de decembercirculaire 2021. Daarnaast hebben we bij bestemming jaarrekeningsaldo 2020 € 259.262 overgeheveld naar 2021. We hebben een systematiek waarbij we na ieder kwartaal en op basis van de jaarcijfers (achteraf) COVID-19 ondersteuning bieden. Dit maakt dat we nu nog veel budget hebben. Zo hebben we in 2021 pas de COVID-19 compensatie 2020 aan de professionele cultuurinstellingen gedaan. Voor 2021 moet dit nog gebeuren op basis van de jaarstukken 2021 van de instellingen (die pas in april 2022 beschikbaar zijn). Het is moeilijk in te schatten wat de COVID-19 schade 2021 bij de instellingen zal zijn, maar de ordergrote van 2020 is realistisch. Ook in 2022 zullen de (financiële) gevolgen voor het culturele veld waarschijnlijk nog aanzienlijk zijn. De gevolgen daarvan zien we pas in 2023. Daarnaast willen we in 2022 € 50.000 voor de tijdelijke subsidieregeling Cultuurfonds Professionele Kunst uit deze cultuurgelden betalen		

Nr	Omschrijving	Bedrag in €		
31	COVID-19 compensatie: Ondersteuning wijk- en dorpshuizen	188.000		
We hadden in 2021 in totaal € 300.000 beschikbaar voor de ondersteuning van wijk- en dorpshuizen voor COVID-19. In de septembercirculaire heeft het rijk € 49.000 bijgedragen. We hebben voor de wijk- en dorpshuizen op basis van de jaarrekeningen 2020 van de instellingen exploitatiebijdragen verleend waar sprake was van tekorten. Daarnaast hebben voorschotten verleend op basis van de prognoses voor 2021. In 2022 analyseren we de jaarrekeningen over 2021. Voor zover sprake is van hogere tekorten door COVID-19 maken we een afrekening per instelling. We stellen voor om het resterende bedrag wat we beschikbaar hebben van 188.000 over te hevelen naar 2022 om deze kosten af te dekken.				
32	COVID-19 compensatie: Verkiezingen	80.000		
Om de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 soepel te laten verlopen hebben we bewust gekozen voor de inhuur van een externe projectleider. Ook zetten we een evenementenbureau in voor het inrichten van de stembureaus volgens de dan geldende COVID-19 maatregelen. Met het positieve saldo over 2021 op het budget van de verkiezingen door extra COVID-19 compensatie maatregelen kunnen (een groot deel van) deze kosten gedekt worden.				
Beleidsintensiveringen				
33	Uitvoeringskosten TOZO	243.000		
Voor de uitvoering van Tozo hebben we ook in 2021 een vergoeding per genomen besluit ontvangen. Doordat het gelukt is de Tozo regeling in eigen beheer uit te voeren houden we een deel van dit budget over, namelijk € 243.000. Deze middelen willen we graag storten in de reserve Participatiebevordering ten behoeve van crisisaanpak voor de komende jaren.				
34	TONK middelen	1.145.000		
De regeling TONK is voor huishoudens die door de COVID-19 maatregelen de noodzakelijke kosten (zoals woonkosten) niet meer kunnen betalen. Deze regeling is gebaseerd op de bijzondere bijstand en is bedoeld om een terugval in inkomsten op te vangen. De middelen voor TONK zijn in twee tranches via het gemeentefonds beschikbaar gesteld, later in 2021. Gemeenten houden landelijk over op het budget. Dat geldt ook voor Oss. Bedoeling van de TONK is om te voorkomen dat er een nieuwe groep en/of grotere groep kwetsbare Ossenaren ontstaat met problematische schulden of andere uitdagingen. Het voorstel is om de middelen beschikbaar te houden voor de doelgroep om te kunnen meedoen, rondkomen of vooruitkomen. Dit bekijken we breed, bijvoorbeeld voor kosten die verband houden met COVID-19 maar ook met de hoge energiekosten. Hierbij willen we gebiedsgericht en preventief werken én gericht aansluiten bij vroegsignalering. Daarnaast willen we middelen inzetten voor de effecten die volgen uit de minima effect rapportage (MER) uitgevoerd door het NIBUD. Tevens willen we tijdelijk of eenmalig burgerinitiatieven ('goede start') ondersteunen welke waarde toevoegen aan en passen bij het armoedebelief. We stellen voor deze crisismiddelen in de reserve Participatiebevordering te storten.				
Dit is het globale bestedingsplan:				
Actie	2022	2023	2024	Totaal
Brede blik	€ 150.000	€ 100.000	€ 50.000	€ 300.000
Energie	€ 150.000	€ 100.000	€ 50.000	€ 300.000
Preventie	€ 150.000	€ 100.000	€ 50.000	€ 300.000
MER	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 90.000
Burgerinitiatieven	€ 20.000	€ 20.000	€ 15.000	€ 55.000
Totaal	€ 500.000	€ 350.000	€ 195.000	€ 1.145.000

Nr	Omschrijving	Bedrag in €
35	Storting reserve economie	2.358.000
Ultimo 2021 hebben we vastgesteld dat de onderliggende waarde van de aandelen van Pivot Park Holding BV zodanig robuust is dat de voorziening hierop kan vrijvallen. In beginsel valt dit saldo vrij naar het algemene resultaat. Bij Economie komen verzoeken binnen om initiatieven te financieren welke vergelijkbaar zijn met de wijze waarop Pivot aanvankelijk gefinancierd is. We stellen voor het vrijkomende saldo van de voorziening op de aandelen Pivot te storten in de reserve economie. Middels deze 'revolverende' constructie kunnen voor Oss belangrijke initiatieven worden geholpen welke bijdragen aan het economisch klimaat en de inwoners en bedrijven binnen Oss. ESCOSS heeft gevraagd om een achtergestelde lening en een overbruggingsfinanciering ter grootte van € 2,1 miljoen. Er zit risico op de financiering, maar ook een positieve businesscase en een mooie rol voor de gemeenten om de afgesproken windmolens mogelijk te maken. De winsten van het project vloeien naar een duurzaamheidsfonds voor de bedrijven en inwoners van Oss. We zouden dit kunnen betalen uit de reserve economie.		
Storting in de algemene reserve		
36	Storting in de algemene reserve	7.747.639
We stellen voor om het resterende positieve saldo van de jaarrekening in de algemene reserve te storten. Het gaat om een bedrag van € 7.747.639. De algemene reserve is bestemd voor de opvang van algemene risico's en fluctuaties in rekeningresultaten. De norm voor de algemene reserve is 10% van de algemene uitkering. Op basis van de septembercirculaire 2021 is deze norm afgerond € 19.000.000. De hoogte van de algemene reserve is afgerond € 24.900.000 (voor bestemming rekeningresultaat). Dit komt wel door uitgestelde uitgaven. We hebben hier voor komende periode nog onttrekkingen uit geraamd van afgerond € 1,1 miljoen.		
	Totaal	20.136.358

JAARREKENING

Programmarekening op hoofdlijnen

Cijfers per programma

In de volgende tabel zijn de cijfers per programma opgenomen. De verschillen worden hier niet toegelicht.

Toelichtingen op de verschillen zijn terug te vinden in het jaarverslag. Bij de programma's is daarvoor steeds de volgende w-vraag beantwoord: Wat heeft het gekost?

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten

- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten

bedragen x € 1.000

Omschrijving		Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Verschil	Voordeel/ Nadeel
Programma 1	Lasten	90.687	94.317	87.799	-6.518	V
	Baten	-1.816	-1.995	-1.687	309	N
	Saldo	88.871	92.322	86.113	-6.209	V
Programma 2	Lasten	68.302	75.944	71.107	-4.837	V
	Baten	-28.937	-35.163	-33.602	1.561	N
	Saldo	39.365	40.781	37.505	-3.276	V
Programma 3	Lasten	18.181	20.724	19.064	-1.660	V
	Baten	-2.739	-2.616	-3.210	-594	V
	Saldo	15.443	18.109	15.854	-2.254	V
Programma 4	Lasten	3.412	4.448	4.487	40	N
	Baten	-2.345	-2.893	-2.829	63	N
	Saldo	1.067	1.555	1.658	103	V
Programma 5	Lasten	40.865	41.448	40.077	-1.370	V
	Baten	-25.534	-27.025	-28.780	-1.755	V
	Saldo	15.331	14.423	11.297	-3.125	V
Programma 6	Lasten	13.832	39.116	18.889	-20.227	V
	Baten	-14.633	-40.238	-24.349	15.889	N
	Saldo	-801	-1.123	-5.460	-4.338	V
Programma 7	Lasten	3.725	3.912	3.365	-547	V
	Baten	-2.494	-1.222	-1.945	-723	V
	Saldo	1.231	2.690	1.421	-1.269	V
Programma 8	Lasten	18.465	26.182	21.717	-4.465	V
	Baten	-13.260	-21.619	-18.530	3.089	V
	Saldo	5.206	4.563	3.187	-1.376	V
Programma 9	Lasten	8.503	8.715	8.482	-233	V
	Baten	-92	-92	-119	-27	V
	Saldo	8.411	8.624	8.363	-261	V
Programma 10	Lasten	5.834	6.081	3.610	-2.471	V
	Baten	-1.250	-1.280	-718	562	N
	Saldo	4.584	4.801	2.892	-1.909	V
Totaal (1)	Lasten	271.805	320.887	278.598	-42.289	V
	Baten	-93.098	-134.143	-115.769	18.373	N
	Saldo	178.707	186.744	162.829	-23.915	V

Overhead	Lasten	30.537	34.269	32.080	-2.188	V
	Baten	-2.338	-3.555	-3.588	-33	V
	Saldo	28.199	30.713	28.493	-2.221	V
Algemene dekkings- middelen	Lasten	2.447	2.318	2.174	-144	V
	Baten	-206.380	-218.170	-220.962	-2.792	V
	Saldo	-203.933	-215.853	-218.788	-2.935	V
Onvoorzien	Lasten	300	146	0	-146	V
	Baten	0	0	0	0	-
	Saldo	300	146	0	-146	V
Totaal (2)	Lasten	33.284	36.732	34.254	-2.478	V
	Baten	-208.718	-221.726	-224.550	-2.824	V
	Saldo	-175.434	-184.994	-190.295	-5.302	V
Totaal (1+2)	Lasten	305.089	357.619	312.853	-44.766	V
	Baten	-301.816	-355.868	-340.319	15.549	N
	Saldo	3.273	1.751	-27.466	-29.217	V
Stortingen reserves		13.759	27.410	32.298	4.888	N
Onttrekkingen reserves		-15.911	-29.169	-24.969	4.201	N
Totaal (3)		-2.152	-1.759	7.330	9.089	N
Resultaat (1 + 2 + 3)		1.120	-9	-20.136	-20.128	V

Incidentele baten en lasten

In de volgende tabel geven we een overzicht van de incidentele baten en lasten. We hebben hierin een driedeling gemaakt:

- incidentele voordelen;
- incidentele nadelen;
- incidentele baten en lasten die per saldo financieel neutraal zijn (bijvoorbeeld incidentele lasten ten laste van reserves).

Incidenteel houdt in dat het gaat om baten en lasten die een tijdelijk karakter hebben. Deze zitten slechts één of enkele jaren in de begroting.

We hebben een analyse gemaakt welke posten in de jaarrekening incidenteel waren (lasten en baten). Door deze te corrigeren geven we meer inzicht in het reguliere rekeningresultaat uit normale bedrijfsvoering. Bij de Eerste financiële rapportage in 2021 kijken we vooral naar de effecten van de jaarrekening voor het jaar 2021 en later.

Incidentele voordelen

				- is incidenteel voordeel bedragen x €1.000	
Progr.	Progr.	Bron *	Omschrijving	2021 Begroot	2021 Werkelijk
1	1	PB 2022	Lagere kosten POH GGZ	-100	-117
2	1	PB 2022	COVID-19: Vrijval budget meerkosten maatschappelijke opvang	-569	-656
3	1	PB 2021	Specialistische Jeugdhulp	-790	-790
4	1	PB 2022	COVID-19: Regiotaxi	-175	-233
5	2	PB 2022	Egalisatiereserve Wsw	-400	-400
6	2	PB 2020, 2021 en 2022	Investerings onderwijs	-661	-661
7	2	JR 2021	Vrijval voorziening Buitenonderhoud scholen	-	-377
8	3	JR 2021	Afrekening SPUK sport	-	-415
9	3	PB 2019, PB 2020 en PB 2021	Investerings ontmoeten en sport	-668	-668
10	5	PB 2022	Boete Attero	-897	-897
11	6	JR 2021	Vrijval voorziening Pivot Park	-	-2.366
12	8	PB 2020 en PB 2021	Vrijval ABR i.v.m. nieuwe risicosystematiek	-5.698	-5.698
13	8	TR 2019	Afopen reserve beheerkosten startersleningen	-180	-180
14	10	PB 2020	ICT investeringen: lagere kapitaallasten door bijstelling van projecten	-141	-141
TOTAAL				-10.279	-13.599

Toelichting van de verschillende posten:

1. Nog niet alle huisartsen nemen deel aan de pilot GGZ, dus hebben we lagere kosten. De verwachting is dat het budget komende jaren wel nodig is.
2. We laten het restantbudget voor meerkosten maatschappelijke opvang 2020 vrijvallen. We hebben niet het volledige bedrag besteed
3. Door een andere verdeling LTA over gemeenten hebben we een incidenteel voordeel in 2021.

4. De kosten voor de Regiotaxi vallen in 2021 € 175.000 lager uit. We zien dat er gedurende COVID-19 minder ritten worden verreden
5. We ontvangen een bedrag uit de egalisatiereserve Wsw.
6. De voorziening valt vrij omdat de kosten worden gemaakt door de scholen (eigenaren van de gebouwen).
7. Door actualisatie van de planning voor investeringen in onderwijs hebben we incidenteel lagere kapitaallasten door bijstelling van projecten.
8. We hebben een positieve afrekening van de SPUK sport over voorgaande jaren.
9. Door actualisatie van de planning voor investeringen in onderwijs hebben we incidenteel lagere kapitaallasten door bijstelling van projecten.
10. We krijgen de eerder betaalde boete i.v.m. het geschil met Attero terug n.a.v. een uitspraak van de rechter.
11. De voorziening voor Pivot Park valt vrij o.b.v. onderliggende waarde van de aandelen.
12. We laten in 2021 en 2022 een bedrag vrijvallen uit de ABR. Dit is de vrije ruimte boven de minimale norm die we hanteren.
13. We verlagen de reserve startersleningen, het bedrag is niet meer nodig in de reserve.
14. Door actualisatie van de planning voor investeringen in ICT hebben we in 2021 lagere kapitaallasten.

Incidentele nadelen

+ is incidentele nadeel

Bedragen x € 1.000

Progr.	Progr.	Bron *	Omschrijving	2021 Begroot	2021 Werkelijk
1	1	PB 2021	Aanpak huiselijk geweld	180	-
2	1	TR 2021	Tijdelijke huisvesting Scouting Ussen	172	73
3	2	PB 2020	Vervangende nieuwbouw basisschool 't Schrijverke en gymzaal	288	111
4	2	TR 2021	Talentencampus	98	98
5	3	TR 2021	COVID-19: Kwijtschelding huur	73	73
6	3	PB 2022	COVID-19: compensatie Wijk en dorpshuizen	300	112
7	3	PB 2020	Incidenteel onderzoeksbudget Golfbad en PB 2021	309	101
8	3	PB 2021	Storting in reserve IVB voor investeringsimpuls	3.123	3.123
9	3	PB 2021	Programma Buiten Spelen = Buiten Bewegen	50	50
10	3	PB 2021	Tijdelijke bijdrage Vitale verenigingen	50	50
11	3	PB 2021	Storting in reserve IVB voor Cultuureducatie met Kwaliteit	97	97
12	3	PB 2022	COVID-19: Kermissen en evenementen	69	59
13	4	PB 2018	Incidentele stortingen in de reserve Walkwartier en omgeving	1.424	1.424
14	4	PB 2020, 2021 en 2022	Incidentele storting in het Investeringsfonds Stadshart Oss	2.000	2.000
15	5	TR 2021	Gladheidsbestrijding	300	313
16	7	PB 2022	COVID-19: nadeel parkeren	1.225	410
17	7	PB 2022	COVID-19: Eenmalige subsidie Maasveren	95	95
18	8	TR 2021	Opruimen banden Nieuw Zevenbergen	60	60
19	8	PB 2020	Storting reserve Koplopersproject Ravenstein-Lith en PB 2021	500	500
20	8	PB 2021	Impuls recreatie en toerisme	50	50
21	8	PB 2021	Vorbereidingskosten voor Omgevingswet en Omgevingsvisie	410	335
22	9	PB 2021	Vernieuwde aanpak huiselijk geweld	180	-
23	10	PB 2020	Toekomstbestendige organisatie	500	500
24	10	TR 2021	Raadsonderzoek	50	58
25	11	TR 2021	COVID-19: kwijtschelding reclame en precariobelasting	253	253
26	11	TR 2021	Hogere deelnemersbijdrage BSOB 2021	261	261
27	11	TR 2021	project "Waarderen op oppervlakte"	228	167
TOTAAL				12.345	10.373

Toelichting van de verschillende posten:

1. We hebben eenmalig €196.000 opgenomen voor de vernieuwde aanpak huiselijk geweld. Het merendeel geven we in 2021 uit.
2. We stellen een bedrag beschikbaar voor het tijdelijk plaatsen van units bij basisschool de Lockaert in 2021 en sloop van de huidige locatie.

3. Naast de reguliere investering voor de nieuwbouw verwachten we incidentele kosten van € 288.000 in 2021. De belangrijkste incidentele kosten zijn tijdelijke huisvesting en tijdelijk gymvervoer naar Ravenstein.
4. We schelden de huurachterstand van de talentencampus kwijt.
5. We hebben de huur kwijtgescholden van de gemeentelijke accommodaties voor sport en cultuur die door de COVID-19 maatregelen in de periode oktober t/m december 2020 niet gebruikt konden.
6. We compenseren wijk- en dorpshuizen voor misgelopen huuropbrengsten door COVID-19.
7. We hebben incidentele kosten opgenomen voor een onderzoeksbudget voor het golfbad.
8. We storten een bedrag in de reserve IVB voor een investeringsimpuls voor Ontmoeten, sport en cultuur.
9. We geven een tijdelijke bijdrage voor het programma Buiten spelen = Buiten bewegen.
10. We maken een beleidskader Vitale Verenigingen. Voor dit stimuleringspakket stellen we voor 2021 en 2022 € 50.000. beschikbaar.
11. We storten een bedrag in de reserve IVB voor Cultuureducatie met Kwaliteit.
12. We hebben een nadeel door COVID-19 en de kermissen en evenementen op een andere manier hebben plaats gevonden.
13. We storten een bedrag in de reserve Walkwartier voor toekomstige ontwikkelingen.
14. We storten verschillende bedragen in het investeringsfonds stadshart.
15. We hebben incidenteel hogere kosten voor gladheidsbestrijding door de langdurige sneeuwval.
16. We hebben een fors incidenteel nadeel bij parkeren door COVID-19.
17. We verstrekken de Maasveren een eenmalige extra subsidie omdat ze door COVID-19 veel omzet hebben verloren.
18. We betalen het opruimen van de bandenstapel bij Nieuw Zevenbergen.
19. We storten een bedrag in de reserve Koplopersproject Ravenstein-Lith.
20. We nemen voor 3 jaar een bijdrage voor een impuls voor recreatie en toerisme.
21. We nemen de voorbereidingskosten voor de omgevingswet en omgevingsvisie op in de begroting.
22. We hebben incidenteel hogere kosten voor het project voor de vernieuwde aanpak van huiselijk geweld.
23. We storten een bedrag in de reserve organisatieontwikkeling voor de toekomstbestendige organisatie.
24. We hebben extra kosten voor het onderzoek naar het handelen van de gemeente Oss i.r.t. de heer Den Dekker.
25. De gemeenteraad heeft in april 2021 besloten om de reclamebelasting en precariobelasting in 2021 niet te innen.
26. We hebben incidenteel hogere kosten voor de BSOB door hogere bezwaren, projectkosten en het wegwerken van achterstanden.
27. We hebben hogere kosten voor de bijdrage aan de BSOB in verband met verwerking Waarderen op oppervlakte voor de Osse mutaties.

Neutrale incidentele baten en lasten

Nr	Progr.	Bron *	Omschrijving	2021 Begroot	2021 Werkelijk
1	1	PB 2022	Uitvoering Beschermd wonen	-2.559	-4.495
	1	PB 2022	Mutatie reserve beschermd wonen	2.559	4.495
2	1	TR 2021	Transformatieproject Jeugd	1.074	187
	1	TR 2021	Algemene reserve	-1.074	-187
3	1	RB 2017	Proeftuin Ruwaard	100	100
	1	RB 2017	Uit algemene reserve	-100	-100
4	1	PB 2021	Projecten wonen welzijn en zorg	291	291
	1	PB 2021	Uit reserve Wonen welzijn en zorg	-291	-291
5	2	KN 2018	Bijdrage aan BIM5: HBO in Oss	58	58
	2	KN 2018	Onttrekking algemene reserve	-58	-58
6	2	TR 2021	Molenveldschool	125	125
	2	TR 2021	Uit reserve onderwijsgebouwen	-125	-125
7	2	TR 2021	Regeling Sportakkoord	200	200
	2	TR 2021	Bijdrage Rijk	-200	-200
8	2	PB 2022	Projecten participatiebevordering	560	496
	2	PB 2022	Uit reserve participatiebevordering	-560	-496
9	3	TR 2021	Kosten IVB	601	265
	3	TR 2021	Uit reserve IVB	-601	-265
10	3	TR 2021	Voorbereidingskrediet Zwembad van de toekomst	150	-
	3	TR 2021	Uit algemene reserve	-150	-
11	4	PB 2021	Stimuleringsregelingen in het centrum en de leegstandsmakelaar	476	117
	4	PB 2021	Uit investeringsfonds stadshart Oss	-476	-117
12	4	TR 2021	Stimulering gevelverbetering en wonen in het centrum	81	66
	4	TR 2021	Uit reserve Volkshuisvesting	-81	-66
13	5	PB 2022	Onderzoekskosten baggeren haven	105	73
	5	PB 2022	Uit reserve IUP	-105	-73
14	5	JR 2021	Lagere kosten groot onderhoud	-	-208
	5	JR 2021	Verrekening met de reserve IUP	-	208
15	5	PB 2021	Kosten energietransitie	410	181
	5	PB 2021	Uit investeringsfonds duurzaamheid	-410	-181
16	5	PB 2022	Ontwikkeling windpark	200	92
	5	PB 2022	Uit reserve Windpark	-200	-92
17	5	PB 2021	Extra kosten voor Regeling Reductie Energiegebruik	100	251
	5	PB 2021	Subsidie van het Rijk	-100	-251
18	5	TR 2021	Bijdrage Hertogswetering	263	72
	5	TR 2021	Uit reserve Groenfonds Landelijk gebied	-263	-72
19	5	PB 2022	Bomenstructuurplan	330	330
	5	PB 2022	Uit reserve Groenfonds Landelijk gebied	-330	-330
20	6	PB 2022	Stimuleren economie	141	141
	6	PB 2022	Uit reserve economie	-141	-141
21	7	PB 2021	Mobiliteitsprojecten	374	374
	7	PB 2021	Uit reserve mobiliteit	-374	-374
22	8	TR 2021	Voorbereidingskosten omgevingsvisie	228	-
	8	TR 2021	Uit algemene reserve	-228	-
23	8	PB 201	Project gevelverbetering	81	5
	8	PB 201	Uit reserve Volkshuisvesting	-81	-5
24	8	TR 2021	Gebiedsvisie Euterpeaan	60	60
	8	TR 2021	Uit reserve Volkshuisvesting	-60	-60
25	8	TR 2021	MER Nieuw Zevenbergen en opstellen locatieprofielen	110	24
	8	TR 2021	Uit reserve geluid	-110	-24
26	8	PB 2022	Aanpassingen woonwagens	50	-
	8	PB 2022	Onttrekking reserve woonwagens	-50	-
27	8	PB 2021	Afroamen reserve beheerkosten startersleningen	180	180
	8	PB 2021	uit reserve Beheerkosten startersleningen	-180	-180
28	10	PB 2021	Herinrichting financieel systeem	95	-
	10	PB 2021	Uit reserve fiscale adviezen	-95	-
29	10	PB 2021	Incidentele kosten E-dienstverlening	96	59
	10	PB 2021	Uit reserve E-dienstverlening	-96	-59
30	10	TR 2021	Organisatie-ontwikkeling	789	-791
	10	TR 2021	Uit reserve organisatieontwikkeling	-789	791

Nr	Progr.	Bron *	Omschrijving	2021 Begroot	2021 Werkelijk
31	10	TR 2021	Taskforce versnelling woningbouw en bedrijventerreinen	313	147
	10	TR 2021	Uit ABR	-313	-147
32	10	PB	Projecten ICT	717	337
	10	2021, 2022 en TR 2021			
	10	PB	Uit reserve ICT	-717	-337
		2021, 2022 en TR 2021			
TOTAAL				0	0

Toelichting van de verschillende posten:

1. We verrekenen incidentele tekorten en overschotten met de reserve. Daarnaast onttrekken we in de komende jaren geld voor de oplosagenda en terugbetaling aan de regio.
2. We begroten de uitgaven voor het regionale transformatieproject Jeugd en onttrekken dit uit de reserve.
3. We dekken de tijdelijke kosten van de proeftuin ruwaard af uit de algemene reserve.
4. We betalen de projecten Schuldhulproute, brede aanpak dak en thuisloosheid en eenmalige subsidie leergeld uit de reserve Wonen, welzijn en zorg
5. We geven een tijdelijke bijdrage voor 4 jaar aan BIM 5 (HBO in Oss). We betalen dit uit de algemene reserve.
6. We hebben incidentele kosten voor levensduurverlengend onderhoud bij de gymzaal van de Molenveldschool
7. We hebben incidenteel geld ontvangen voor het Nationaal sportakkoord. We beleggen dit bij het SEC.
8. We betalen diverse projecten voor participatiebevordering uit de reserve. Het gaat om o.a. de uitvoering van de Tozo, intensive aanpak zorgklanten, inburgeringwet en het experiment regelluw.
9. We brengen versnelling aan in ons voorzieningenbeleid. We huren extra tijdelijk personeel in voor de uitvoering van projecten. Dit betalen we uit de reserve IVB.
10. We stellen € 150.000 beschikbaar uit de algemene reserve voor de voorbereiding van het zwembad. Het is bedoeld voor de bestemmingsplanprocedure en de onderzoeken die daarvoor nodig zijn.
11. We hebben tijdelijke stimuleringsregelingen in het centrum (o.a. voor wonen en vergroening) en de leegstandsmakelaar. We betalen dit uit het investeringsfonds stadshart Oss.
12. We halen budget voor de tijdelijke stimuleringsregelingen Gevelverbeteringen en wonen in het centrum uit de reserve volkshuisvesting.
13. We doen aanvullend onderzoek naar het baggeren van de haven. Dit betalen we uit de reserve IUP.
14. We hebben per saldo lagere kosten op groot onderhoud. Dit storten we in de reserve IUP.
15. We hebben in 2021 incidenteel hogere kosten door een piek in werkzaamheden op het gebied van de energietransitie (o.a. Duurzame polder).
16. We halen geld uit de reserve om de kosten voor de voorbereiding van het ontwikkelingen van het windpark te betalen.
17. We ontvangen subsidie van het Rijk voor de uitvoering van de RRE subsidie.
18. We geven een bijdrage aan het project Hertogswetering.
19. We halen geld uit de reserve voor het bomenstructuurplan. Dit storten we in een andere reserve ter dekking van de afschrijvingslasten van de bomen.
20. We halen de kosten voor de bijdrage van de Kracht van Oss, promotie en branding uit de reserve economie
21. We betalen de kosten voor mobiliteitsprojecten door diverse verkeers-veiligheids-problemen uit de reserve.
22. We ramen de voorbereidingskosten voor het opstellen van de omgevingsvisie
23. We betalen de kosten voor het project gevelverbetering uit de reserve volkshuisvesting.
24. Voor de tijdelijke werkzaamheden voor het opstellen van de gebiedsvisie Euterpelaan halen we geld uit de reserve volkshuisvesting.
25. We stellen een MER op voor Nieuw Zevenbergen en hebben kosten voor de locatieprofielen. Deze tijdelijke kosten betalen we uit de reserve geluid.

26. We hebben kosten voor het aanpassen van twee woonwagenstandplaatsen. Dit betalen we uit de reserve.
27. We roamen de reserve voor de beheerskosten van de startersleningen af
28. We onttrekken een bedrag uit de reserve financiële en fiscale adviezen omdat we extra kosten hebben voor de vervanging van het financieel pakket en voor fiscale adviezen.
29. We halen geld uit de reserve voor verschillende projecten op het gebied van e-dienstverlening.
30. We halen geld uit de reserve voor verschillende posten voor organisatieontwikkelingen. Het gaat om onder andere frictiekosten MJC, generatiepact, frictiekosten voor afdeling DIV en frictiekosten voor de toekomstbestendige organisatie.
31. We halen geld uit de ABR voor de taskforce. Deze gaat tijdelijk aan de slag om een versnelling te realiseren op het gebied van woningbouw en bedrijventerreinen.
32. We maken kosten voor verschillende ICT projecten, zoals omgevingswet, het kantoorconcept, ontwikkeling van medewerkers, voorbereidingen Cloud. Dit betalen we uit de reserve.

Samenvattend

Van het totale rekeningsaldo van € 20,1 is circa € 3,2 per saldo te duiden als een incidentele baten en/of lasten. Dit betekent dat het reguliere saldo van de jaarrekening ongeveer € 16,9 voordelig is (gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten).

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

We hebben onze reserves in drie categorieën ingedeeld:

1. Algemene vrije reserves
2. Bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten e.d.
3. Overige bestemmingsreserves

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn normaal gesproken incidentele lasten en baten. Uitzondering hierop zijn de mutaties in de reserves van categorie 2, de bestemmingsreserves voor de afdekking van afschrijvingslasten e.d.. Mutaties in deze reserves zijn structurele lasten of baten. In het volgende overzicht zijn de structurele mutaties opgenomen, inclusief de toegerekende rente in 2021.

+ is lasten
- is baten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	Toevoegingen in 2021	Onttrekkingen in 2021
Afkoop gaswinst uitkering Maaslandgas	220	-1.909
Depositie BNG	18	-236
Huisvestingskosten schoolgebouwen	2	-28
De Bolster Horizonschool	8	-37
Brede school centrum Lith	34	-185
Nieuwbouw scholen Geffen	8	-35
Sportcomplex Herpinia	1	-18
Kleedaccommodatie Amstelhoef	10	-35
Sportpark De Akkeren	5	-28
Kunstgrasvelden Talentencampus	8	-62
Kleedaccommodatie MOSA '14	3	0
Revitalisering Koppelsteeg	3	-15
Rusheuvel	1	-14
Investeringen openbare ruimte centrum	14	-69
Nieuwbouw Hertenkamp	0	-4
Bouwkundige aanpassingen MJC	10	-32
Investeringen mobiliteit	8	-32
Kapitaallasten Bomen	4	0
Projecten VRI 2017	9	-57
Parkeergarage	9	-33
Fietsenstallingen	1	-7
Ontmoeten Ussen	3	0
Gemeentehuis	114	-663
Totaal	492	-3.398

Analyse rechtmatigheid

De onafhankelijke accountant geeft niet alleen een oordeel over het getrouw beeld van de jaarrekening maar ook over de financiële rechtmatigheid (Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden). Bij de financiële rechtmatigheid gaat het om de begrotingsrechtmatigheid: handelen we binnen de begroting zoals de gemeenteraad die heeft vastgesteld? Daarbij wordt niet alleen gekeken of de werkelijke lasten hoger zijn dan begroot, maar ook of de lasten aan het juiste begrotingsjaar en aan het juiste programma zijn toegerekend.

In de Kadernota rechtmatigheid is bepaald dat het overschrijden van de begroting (op programmaniveau) en van investeringen altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Dit laatste is het geval als:

- Kostenoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.
- Kostenoverschrijdingen passen binnen het beleid.
- Kostenoverschrijdingen het gevolg zijn van opneideregelingen.

In het vervolg van dit hoofdstuk gaan we eerst in op de begrotingsrechtmatigheid bij de programma's en daarna op de rechtmatigheid bij de investeringen.

Programma's met overschrijding lasten

Dit jaar zijn er geen programma's waarbij de werkelijke kosten hoger zijn dan de begrote kosten. In het jaarverslag zijn bij de programma's de belangrijkste voor- en nadelen al toegelicht.

Investeringen

In het kader van rechtmatigheid is geen sprake geweest van grote overschrijdingen (groter dan € 100.000) binnen de investeringskredieten. Wel zijn er op het project Dorpsplein Geffen € 147.000 aan kosten gemaakt, terwijl het krediet in de Programmabegroting 2022-2025 pas vanaf 2022 is opgenomen. In 2021 zijn al voorbereidingskosten gemaakt, er is geen afzonderlijk voorbereidingskrediet geopend. Deze kosten passen wel binnen het totale krediet.

Voor meer informatie verwijzen we naar de paragraaf Investeringsplan.

Conclusie

Er zijn geen grote overschrijdingen geweest.

Balans en toelichting

Balans

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	Totaal 01-01-2021	Totaal 31-12-2021
VASTE ACTIVA	253.147	262.206
Immateriële vaste activa	1.209	1.176
Materiële vaste activa	227.297	235.508
Investerings met economisch nut:		
- Gronden uitgegeven in erfpacht	25.252	28.061
- Overige investeringen met economisch nut	173.322	175.133
- Investerings met economisch nut, waarvoor heffing geheven kan worden	0	0
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	28.723	32.314
Financiële vaste activa	24.641	25.522
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	152	2.518
Leningen aan:		
- Woningbouwcorporaties	231	121
Overige langlopende geldleningen	24.258	22.883
Overige uitzettingen met rentetypische looptijd > 1 jaar	0	0
VLOTTENDE ACTIVA	73.670	66.807
Voorraden	6.548	0
Onderhanden werk, waaronder grond in exploitatie	6.548	0
Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar	56.470	55.947
Vorderingen op openbare lichamen	17.588	18.509
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	22.433	15.660
Rekening-courant verhouding met niet-financiële instellingen	5.753	7.422
Overige vorderingen	10.696	14.356
Liquide middelen	1.151	458
Kassaldi	21	26
Banksaldi	1.130	432
Overlopende activa	9.563	10.402
TOTAAL GENERAAL	326.879	329.013
Verliescompensatie VPB	4.825	4.531

PASSIVA	Totaal 01-01-2021	Totaal 31-12-2021
VASTE PASSIVA	287.947	292.204
Eigen vermogen	144.167	171.632
Algemene reserve	47.899	48.980
Bestemmingsreserves	88.258	102.516
Nog te bestemmen rekeningresultaat	8.010	20.136
Voorzieningen	45.322	48.287
Specificatie voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	19.144	19.463
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	10.006	10.505
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	284	284
Voorzieningen vervangingsinvesteringen waarvoor heffing geheven kan worden	15.888	18.035
Vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jaar	98.461	72.285
Specificatie vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jaar		
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken/overige financiële instellingen	96.454	70.257
Door derden belegde gelden	2.007	2.028
VLOTTENDE PASSIVA	38.929	36.955
Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar	17.535	16.031
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	0
Overige schulden	17.535	16.031
Overlopende passiva	21.392	20.778
TOTAAL GENERAAL	326.879	329.013
Totaal waarborgen en garanties	524.890	496.379
Langlopende niet uit de balans blijvende financiële rechten en verplichtingen		
Ontwikkelingen na balansdatum		

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt conform de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid heeft vastgesteld. Aan de debetzijde, de linkerkant van de balans staat een opsomming van alle activa. Dit zijn de bezittingen van de gemeente. De creditzijde, de rechterkant van de balans, geeft een inzicht in de financiering van de bezittingen. Dit zijn de passiva, bestaande uit het eigen vermogen en de schulden (vreemd vermogen).

Alle bedragen in de tabellen zijn in duizenden euro's vermeld, tenzij anders is aangegeven.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balansrubriek anders is vermeld, worden de activa en passiva tegen nominale waarden opgenomen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen als ze op de balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als ze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Als sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

Het activeren van kosten van onderzoek en ontwikkeling als immaterieel actief is alleen toegestaan onder een aantal voorwaarden:

- de gemeente heeft de intentie het actief te gebruiken of te verkopen;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
- het actief zal in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereren;
- de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen kunnen betrouwbaar worden vastgesteld.

Vorbereidingskosten voor grondexploitaties worden ook onder deze categorie verantwoord. Uit voorzichtigheid hebben we voor deze vorbereidingskosten een voorziening van 100% van de kosten gevormd zodat deze per saldo niet geactiveerd worden.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Deze bedragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Eventuele bijdragen van derden worden in mindering gebracht.

1. Investerings met economisch nut

- Gronden uitgegeven in erfpacht

We kennen twee soorten erfpacht, namelijk voortdurende erfpacht met canonbetaling en eeuwigdurende erfpacht met canonbetaling. De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening gehanteerd is).

- Overige investeringen met economisch nut

Investerings met een economisch nut zijn investeringen in zaken die verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Deze investeringen zijn tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs gewaardeerd. Specifieke investeringsbijdragen van derden, zoals investeringsubsidies en andere bijdragen van derden, worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Wanneer deze een (mogelijk) tijdelijk karakter hebben verwerken we de waardevermindering via een voorziening.

Investerings worden vanaf het jaar volgend op ingebruikneming/gereedkomen lineair en incidenteel annuïtair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Investerings onder de € 10.000 worden niet geactiveerd maar in één keer ten laste van de exploitatie gebracht. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt. De afschrijvingstermijnen die we hanteren zijn vastgelegd in de nota investeringsbeleid 2019, door de raad vastgesteld op 28 februari 2019.

- Investerings met economisch nut waarvoor heffing geheven kan worden

Investerings waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing in rekening gebracht kan worden, worden in een afzonderlijke categorie gepresenteerd. Het gaat om de investeringen in riolering. Bedragen die via het riooltarief gespaard zijn voor vervanging zitten in een voorziening. Deze voorziening wordt, voor zover die toereikend is, gebruikt om investeringen in riolering af te boeken.

2. Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut zijn investeringen in de openbare ruimte. Deze investeringen zijn niet verhandelbaar en/of kunnen niet bijdragen aan het genereren van middelen. Investerings worden vanaf het jaar volgend op ingebruikneming/gereedkomen lineair en incidenteel annuïtair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Met ingang van het boekjaar 2017 is het op basis van een BBV-wijziging verplicht om investeringen met maatschappelijk nut te activeren en over de verwachte toekomstige gebruiksduur af te schrijven. Deze verplichting geldt alleen voor investeringen die vanaf 2017 zijn gedaan. Voor investeringen van vóór 2017 blijven de destijds geldende grondslagen bestaan.

Voor investeringen die zijn gedaan vóór 2017 is het uitgangspunt bij investeringen met maatschappelijk nut dat deze niet geactiveerd worden, maar rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht worden. De lasten van deze investeringen worden dus in één keer genomen, tenzij de financiële positie het niet toelaat. Dan mogen deze investeringen geactiveerd worden en wordt er vervolgens op afgeschreven. De boekwaarden van investeringen met maatschappelijk nut van vóór 2017 moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien. Afschrijving van investeringen met maatschappelijk nut vindt in beginsel lineair plaats. In uitzonderingssituaties kan resultaatafhankelijke afschrijving worden toegepast.

Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit:

- a. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen;
- b. leningen aan woningbouwcorporaties
- c. overige langlopende leningen;
- d. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Kapitaalverstrekkingen en leningen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Van een deelneming is sprake (art1-d BBV) als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

De term kapitaalverstrekking wordt zowel gebruikt voor de participatie in risicodragend (eigen) vermogen (aandelenkapitaal, stichtingskapitaal e.d.) als voor de verstrekking van financieringsmiddelen aan verbonden partijen in de vorm van vreemd vermogen. In die laatste gevallen gaat het doorgaans om flexibele financieringsvormen zonder vast aflossingsstramien.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Mocht de marktwaarde van de aandelen structureel tot onder de verkrijgingsprijs dalen dan zal afwaardering plaatsvinden naar lagere marktwaarde. Voor risico's wordt een voorziening gevormd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

1. Onderhanden werk, waaronder grond in exploitatie

De als onderhanden werk opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs of de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), en de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode. Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst

genomen worden. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, doen we dat:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
2. De grond is daadwerkelijk verkocht;
3. De kosten zijn gerealiseerd (daadwerkelijk gemaakt).

De berekende winst nemen we naar rato van de realisatie van de kosten. Zolang niet aan deze voorwaarden is voldaan, brengen we de verkregen verkoopopbrengsten in mindering op de vervaardigingskosten.

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra ze bekend zijn. Deze voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde, hier wordt jaarlijks rente op bijgeschreven op basis van de landelijke gereguleerde vastgestelde 2% disconteringsvoet.

De commissie BBV heeft regels gesteld over de verantwoording van grondexploitaties. Denk hierbij aan:

- Tienjaars termijn voor grondcomplexen, daarna aanvullende beheersmaatregelen. We hebben een project met een langere doorlooptijd dan 10 jaar (Liesdaal). De Raad heeft besloten om hier gemotiveerd van af te wijken in het najaarsbericht (november 2016).
- Rentetoerekening aan de grondcomplexen: de rente die ten laste komt van grondcomplexen moet in de toekomst gebaseerd worden op basis van de werkelijke rente. Deze bedraagt in 2021 op basis van nacalculatie 1,05%.
- Kostentoerekening conform de Wet ruimtelijke ordening. De kostentoerekening bij de exploitaties moet aansluiten op de kostenverhaalsmogelijkheden zoals benoemd in de Wet ruimtelijke ordening. Daarmee wil de commissie BBV aansluiten bij de wijze van kostentoerekening in het exploitatieplan en de nieuwe regels voor vennootschapsbelasting.
- Formele besluitvorming gemeenteraad: het startpunt van een Bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit. Dit besluit is inclusief een grondexploitatiebegroting. Wij doen dit via het jaarlijkse MPG en het najaarsbericht van het grondbedrijf, waarin we deze besluitvorming expliciet maken of via een separaat raadsbesluit.
- Voorbereidingskosten voor grondexploitaties: voorbereidingskosten voor toekomstige grondexploitaties mogen onder een aantal voorwaarden worden geactiveerd (na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een concrete grondexploitatie). Lukt dit niet dan moeten deze kosten direct afgeboekt worden ten laste van het jaarresultaat. In eerste instantie worden deze kosten onder de immateriële vaste activa geplaatst.
- De disconteringsvoet is landelijk gereguleerd op 2%.

Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Jaarlijks wordt de kwaliteit van de vorderingen beoordeeld. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen. Jaarlijks wordt de administratie opgeschoond, dat wil zeggen dat vorderingen die oninbaar blijken te zijn, worden afgeboekt.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen de nominale waarde opgenomen.

Verliescompensatie vennootschapsbelasting

Buiten de balanstelling is het recht op verliescompensatie volgens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 opgenomen.

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

De reserves zijn onderverdeeld in de algemene reserves en bestemmingsreserves.

De reserves worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies gewaardeerd.

De pensioenverplichting voor de wethouders is tegen de contante waarde van de (opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een beheerplan en de daarin vastgestelde kwaliteitseisen.

Bij de materiële vaste activa is aangegeven dat investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing in rekening gebracht kan worden in een afzonderlijke categorie gepresenteerd worden. Dat geldt ook voor de bijbehorende voorziening. Deze voorziening wordt, voor zover die toereikend is, gebruikt om investeringen in riolering af te boeken.

Vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jaar

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan een jaar worden tegen de nominale waarde gewaardeerd, verminderd met gedane aflossingen.

VLOTTENDE PASSIVA

De vlottende passiva worden tegen de nominale waarde gewaardeerd en bestaan uit:

- Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar
- Overlopende passiva

Totaalbedrag waarborgen en garanties

De gemeente heeft diverse waarborgen en garanties verleend. Het totaalbedrag wordt onderaan de balans afzonderlijk gepresenteerd.

Toelichting op de balans

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

De boekwaarde van de immateriële vaste activa en het verloop ervan worden in de volgende tabel weergegeven.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Investe- ringen	Des- investerings	Afwaarde- ringen	Af- schrijving	Boekwaarde 31-12-2021
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling van een actief	1.260	1.307	27	363	0	2.177
Voorziening	-1.260	-1.307	-27	-363	0	-2.177
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.209	0	0	0	34	1.175
Totaal	1.209	0	0	0	34	1.175

De kosten voor onderzoek en ontwikkeling van een actief hebben betrekking op projecten die op termijn kunnen leiden tot een grondexploitatie. Dit betreft o.a. herontwikkeling van het sportvereniging terrein in Macharen, Het Brand Oss, ook het en het v.m. belastingkantoor, het Hooghuis in Ravenstein en de Schaepskooi. Nieuw gestarte projecten in 2021 betreffen het Stationskwartier in Ravenstein en Oss West. Op basis van het BBV mogen voorbereidingskosten voor grondexploitaties maximaal 5 jaar geactiveerd worden. De oudste geactiveerde kosten komen uit 2017, deze dienen volgend jaar omgezet te worden naar projecten anders moeten we ze gaan afboeken. Voor de gehele post hebben we een voorziening gevormd om het risico op afwaardering van deze post af te dekken.

De investering in 2021 van per saldo € 1.307.000 betreft voorbereidingskosten met betrekking tot de hiervoor genoemde projecten, waaronder uren en plankosten.

De desinvestering van € 27.000 betreft het project uitbreiding van Leiweg - Brempad in Geffen. Voor dit project is in 2021 de grondexploitatie vastgesteld, dus deze boekwaarden in overgeboekt naar de voorraad. Verder is het project v.m. gemeentehuis in Geffen afgesloten omdat dit geen grondexploitatie meer gaat worden. De boekwaarde is afgeboekt op de gevormde voorziening.

De bijdragen aan activa in eigendom van derden betreft een investering in 2017 en 2018 in de renovatie van de kleedaccommodatie van hockeyclub MHC en de realisatie van het clubgebouw van SV TOP Oss. De boekwaarde van beide clubgebouwen bedraagt per 31 december 2021 € 847.500.

Daarnaast bevat deze post een bijdrage uit 2013 in het clubgebouw van scouting Berghem. Per 31 december 2021 resteert een boekwaarde van € 327.300.

Materiële vaste activa

1. Investerings met economisch nut

- Gronden uitgegeven in erfpacht

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de gronden uitgegeven in erfpacht weer.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Investerings	Des- investerings	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden uitgegeven in erfpacht	25.252	4.004	1.195	28.061
Totaal	25.252	4.004	1.195	28.061

Er is voor een bedrag van € 2.607.400 aan eeuwigdurende erfpachtgronden ten behoeve van woningbouw uitgegeven en hierop is voor € 471.800 verkocht. Aan de industrie is er voor € 1.397.400 aan nieuwe erfpachtgronden uitgegeven en voor € 723.300 verkocht.

- Overige investeringen met economisch nut

De boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut en het verloop ervan worden in de volgende tabel weergegeven.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 01-01-2021	Her- rubri- cering	Inves- teringen	Des- inves- teringen	Af- schrij- vingen	Bij- dra- gen van der- den	Af- waar- de- ringe n	Boek- waarde 31-12- 2021
Gronden en terreinen	26.940	0	2.671	1.182	11	0	0	28.418
Bedrijfsgebouwen	119.637	-43	4.046	0	4.548	0	0	119.092
Voorziening bijzondere waarde vermindering	-1.726	0	-376	0	0	0	0	-2.102
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.441	0	48	0	336	0	0	2.153
Vervoermiddelen	3.302	0	834	2	534	0	0	3.600
Machines, apparaten en installaties	3.459	0	177	0	202	0	0	3.434
Overige materiële vaste activa	19.269	43	3.545	0	2.188	0	131	20.538
Totaal	173.322	0	10.945	1.184	7.819	0	131	175.133

In de beginbalans heeft een herrubricering plaatsgevonden van € 43.000. Dit betreft de videofaciliteiten in de raadszaal die oorspronkelijk op de boekwaarde van het gebouw waren geactiveerd.

De voorziening is in 2020 gevormd voor € 1.726.000 vanwege de bijzondere waardevermindering van het Hooghuis Ravenstein. Dit gebouw staat leeg en wordt ingebracht in de grondexploitatie. Dit was gepland in 2021 maar er is nog geen grondexploitatie vastgesteld, dus deze inbreng zal in 2022 verwerkt worden, de voorziening is dus blijven staan. In 2021 is een storting van € 376.600 gedaan vanwege een afwaardering op de strategische aankoop van gronden in Ravenstein. Deze gronden worden ingebracht in een nog vast te stellen grondexploitatie, op grond van BBV hebben we een afwaardering via deze voorziening gedaan op basis van de marktwaarde bij huidige bestemming.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het volgende overzicht vermeld. Dit betreft investeringen waarop in 2021 uitgaven groter dan € 100.000 zijn gedaan. Met ingang van 2021 hebben we zoals BBV voorschrijft ook uren toegerekend aan investeringsprojecten (vastgoed), deze kosten zijn onderdeel van onderstaande bedragen. In 2021 voor een bedrag van € 460.700

bedragen x € 1.000	
Investerings	Werkelijk besteed in 2021
't Schrijverke	2.379
Vervanging minicontainers	1.746
Grondaankoop Oss West (strategisch)	1.507
Diverse verwervingen beheergronden (grootste ikhv Pivot Park)	1.082
Warenhuis	635
Rollend materieel – (vracht)auto's en registratiesysteem	634
ICT - Laptops	540
ICT – infrastructuur digitale werkplekken incl backup storage	525
Raadhuis Ravenstein	360
Rijsbos Oijen renovatie	294
Nicolaasschool	247
NOK voorziening ontmoeten (grond)	175
Technische installaties duurzaamheidsplein	146
Kunstgras MHC Rusheuvel	134
't Slotje Herpen	116
Meubilair De Haard	107
ICT – software pakketten	103
Overige investeringen elk < € 100.000	591
Totaal	11.321

De desinvestering van betreft voor € 1.182.000 verminderingen op beheergronden. Dit betreft gronden die verkocht zijn (afboeking boekwaarde € 100.000) en verder gronden die in erfpacht uitgegeven zijn. Hiervan is de grootste post het aangekochte perceel bij Pivot Park (bedrag). De boekwinsten op de verkochte beheergronden zijn gestort in de ABR. De afwaardering betreft de afboeking van de restant boekwaarde van Thinclients die in 2021 vervangen zijn door laptops. Dit is afgedekt via de reserve ICT.

- Investerings met economisch nut, waarvoor heffing geheven kan worden

Het volgende overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van investeringen met een economisch nut, waarvoor een heffing geheven kan worden.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Investerings	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2021
Riolering	0	1.388	1.388	0	0
Totaal	0	1.388	1.388	0	0

Bedragen die via het riooltarief gespaard zijn voor vervanging zitten in een voorziening. Deze voorziening wordt, voor zover die toereikend is, gebruikt om investeringen in riolering af te boeken. Per 31 december 2021 is er nog € 18.034.600 beschikbaar in de voorziening om toekomstige investeringen in riolering mee te financieren.

2. Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut en het verloop ervan worden in de volgende tabel weergegeven.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 01-01- 2021	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2021
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (vóór 2017)	17.077	0	0	283	0	0	16.794
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (vanaf 2017)	11.646	4.386	0	512	0	0	15.520
Totaal	28.723	4.386	0	795	0	0	32.314

De investeringen van vóór 2017 met een maatschappelijk nut hebben betrekking op de activering van een gedeelte van de N329.

Op grond van het BBV is het met ingang van 1 januari 2017 verplicht om investeringen met maatschappelijk nut te activeren en hierover af te schrijven. Dit zijn investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken die we uitvoeren vanuit het IUP. We hebben de projecten opgesplitst in onderhoud en vervanging. De onderhoudskosten komen ten laste van de exploitatie. De vervangingscomponent is een investering met maatschappelijk nut, in 2021 totaal voor € 4.386.000. Met ingang van 2021 zijn we gestart met het toerekenen van uren aan deze investeringen zoals het BBV dat voorschrijft, deze zijn onderdeel van de investering voor € 615.500

Financiële vaste activa

1. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Investe- ringen	Vervroegde aflossingen/ vrijval	Aflossingen/ afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.518	0	0	0	2.518
Saldering met voorziening waardering deelneming OLSP /Pivot Park	-2.366	0	2.366	0	0
Totaal	152	0	2.366	0	2.518

De kapitaalverstrekkingen / deelnemingen zijn:	eind 2020	eind 2021
- aandelenkapitaal/agio OLSP / Pivot Park Holding BV	€ 2.366.000	€ 2.366.000
- aandelen BNG en Brabant Water	€ 152.000	€ 152.000
Totaal	€ 2.518.000	€ 2.518.000

De voorziening die was gevormd voor Pivot Park Holding BV is met het oog op de bestaande financiële positie en de positieve prognose vrij gevallen in het resultaat van 2021.

2. Leningen aan woningbouwcorporaties

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Investe- ringen	Vervroegde aflossingen	Aflossingen/ afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2021
Leningen aan woningbouwcorporaties	231	0	0	110	121
Totaal	231	0	0	110	121

3. Overige langlopende geldleningen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Investeren- ringen	Vervroegde aflossingen	Aflossingen/ afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2021
Overige langlopende leningen	24.671	2.801	0	4.180	23.292
Voorziening risico oninbaarheid leningen	-413	0	0	-4	-409
Totaal	24.258	2.801	0	4.176	22.883

De overige langlopende leningen met een waarde > € 50.000 per 31-12-2021 bestaan uit de volgende leningen:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Boekwaarde 31-12-2021
Leningen starters/blijvers woningmarkt	6.522	4.789
Hypotheken gemeentelijk personeel	5.360	4.535
Duurzaamheidsleningen	3.477	3.671
Leningen Lievekamp	3.413	3.284
Leningen Golfbad	2.412	2.305
Lening zonnepanelen	0	1.329
Lening Kringloopbedrijf	907	820
Lening stichting Beheer MHC Oss	821	786
Lening Bioconnection	361	361
Voorziening lening Bioconnection	-361	-361
Lening Heesen Shipyards	348	322
Lening Onder d'n Plag	0	150
S.V. Oss'20	153	143
Lening Dierenopvang Maasland	146	134
Lening A.V. Oss '78	76	67
Leningen Muzelinck	58	3
Lening SRMV Berghem	53	48
Voorziening lening SRMV Berghem	-52	-48
Sportvereniging S.D.D.L.	51	51
Overige leningen	513	494
Totaal	24.258	22.883

De aflossingen hebben voornamelijk betrekking op de startersleningen. hypotheek gemeentelijk personeel en leningen Muzelinck. De investeringen hebben voornamelijk betrekking op de twee nieuw aangegeven investeringen lening zonnepanelen en lening Onder d'n Plag.

De voorziening die getroffen is voor de lening Bioconnection vanwege het risico dat deze lening in de toekomst niet verder terugbetaald kan worden is dit jaar ongewijzigd gebleven.

De voorziening die is gevormd voor de lening SRMV Berghem is verlaagd naar het zelfde bedrag als de lening.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden naar de volgende categorieën uitgesplitst:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Vermeerde- ring 2021	Verminde- ring 2021	Boekwaarde 31-12-2021
Onderhanden werk, gronden in exploitatie	24.122	21.363	26.564	18.921
Salderen met voorziening exploitatieverliezen	-17.574	-2.575	-1.017	-19.132
Presentatiecorrectie voorziening naar voorraden ivm negatieve boekwaarde				211
Totaal	6.548	17.768	25.987	0

Op basis van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het verplicht om de grondexploitaties elk jaar te actualiseren. Binnen onze gemeente doen we dit tweemaal per jaar te weten bij de programmabegroting (najaarsbericht grondbedrijf) en bij de jaarrekening (Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG)). De vermeerderingen van de onderhanden werken bestaan uit € 7.900.000 aan winstnemingen (o.a. € 1.400.000 Piekenhoef, € 900.000 Oijense Zij, € 900.000 de Geer Oost-Zuid en € 3.500.000 Vorstengrafdonk) en voor € 14.100.000 uit diverse kosten (o.a. plankosten, verwervingen, saneringen, bouw- en woonrijpmaken). De verminderingen van € 26.564.000 betreft met name verkoopopbrengsten van verkochte gronden. De voorziening te verwachten exploitatieverliezen is gevormd voor de verliesgevende exploitaties. Bij afsluiting van deze grondcomplexen compenseren we dat het verlies met deze voorziening. De toename van de voorziening te verwachten exploitatieverliezen met € 1.558.000 is voor €113.000 een gevolg van het besluit tot een nieuwe grondexploitatie m.b.t. Leiweg 3 Geffen. Het overige deel heeft o.a. betrekking op negatieve bijstellingen, de grootste bij de complexen, Talentencampus, Walkwartier, Binnenhaven Elzenburg, Bergoss, Koornstraat Begijnenstraat. De vermindering op de voorziening betreft voor € 798.000 positieve bijstellingen, met name op de projecten Groenstraat Haren, Kapelaan Nausstraat en Crematorium, daarnaast is een bedrag van € 219.000 ingezet om het verlies van het project Centrumplan Geffen bij het afsluiten van dit project af te dekken.

bedragen x €1.000

	Boekwaar- de 01-01- 2021	Investe- ringen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Boekwaar- de 31-12- 2021	Voor- ziening verlies- latend complex	Balans- waarde 31-12- 2021
Totaal	6.548	13.446	26.564	7.917	18.921	-19.132	-211

Omdat de balanswaarde niet negatief mag zijn, is de voorziening in het boekwerk gesplitst. Een bedrag van € 211.000 is onder de voorzieningen gepresenteerd.

Hieronder de complexen die per 31 december 2021 een boekwaarde van groter dan een miljoen euro hebben (positief of negatief):

- Wilgendaal II	€ 1.863.303
- Horzak-Noord	€ 1.499.317 -/-
- Oijense Zij	€ 7.202.929 -/-
- Heesterseweg Geffen	€ 1.391.780
- Liesdaal 2 en 3	€ 1.026.215
- Geffen Leiweg Brempad	€ 3.170.432
- Vorstengrafdonk	€ 3.291.144
- Wal Kwartier	€ 14.133.700
- Schelversakker	€ 1.949.545
- Centrumplan Berghem	€ 1.661.252 -/-

bedragen x € 1.000

	Balanswaarde 31-12-2021	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat
Totaal	-211	52.989	74.489	-21.711

Voor een nadere toelichting op de grondexploitaties verwijzen we naar het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG) 2022-2025 dat een uitgebreide verantwoording geeft over de ontwikkelingen in de grondexploitatie in 2021.

De nog te maken kosten binnen de bouwgrondexploitaties schatten we op € 52.989.000 en de nog te verwachten opbrengsten op € 74.489.000. Op grond hiervan verwachten we uiteindelijk een positief eindresultaat van circa € 21.711.000.

De waardering van de bouwgronden in exploitatie (BIE) is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2022 en de uitkomsten van de door de gemeente uitgevoerde risicoanalyses. Het betreft een inschatting van begin 2022 die omgeven is door de nodige risico's, aannames en veronderstellingen die periodiek (jaarlijks) worden herzien. Deze periodieke herziening kan in de toekomst - mede gezien de huidige onzekere marktomstandigheden - leiden tot een aangepaste waardering van de gronden in exploitatie en de hiermee samenhangende voorziening te verwachten exploitatieverliezen. Dit geldt ook voor de realisatie van de (gehanteerde) verkoopprijzen. Voor een gedetailleerde toelichting, uitgangspunten alsmede risico's en onzekerheden van grondexploitaties verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid en het MPG 2022-2025.

Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rente-typische looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 01-01-2021	Saldo 31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	17.588	18.509
Uitzettingen in 's-Rijks schatkist	22.433	15.660
Rekening-courant verhouding met niet-financiële instellingen	5.753	7.422
Overige vorderingen	12.398	15.776
Saldering voorzieningen oninbare debiteuren	-1.702	-1.420
Overige vorderingen	10.696	14.356
Totaal	56.470	55.947

1. Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen bestaan voornamelijk uit de volgende vorderingen:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2021
BTW compensatiefonds	12.415
Gemeentefonds 2021	1.321
Declaratie Landelijke Transitie Arrangementen (LTA) 2020 's-Hertogenbosch	852
GI 2021	422
Trainees lichting 2019-2021	337
RBL	104
Overige vorderingen	3.058
Totaal	18.509

Dit zijn allemaal recente vorderingen. Een voorziening voor oninbaar wordt niet noodzakelijk geacht.

2. Uitzettingen in 's Rijks schatkist

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo	Saldo
	01-01-2021	31-12-2021
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	22.433	15.660
Totaal	22.433	15.660

In december 2013 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren aangenomen. De wet is vervolgens op 14 december 2013 ingegaan. De Staat en de gemeente Oss hebben vrijwel gelijktijdig een rekening-courant-overeenkomst afgesloten en een werkrekening voor schatkistbankieren geopend. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is een drempelbedrag ingesteld dat buiten de schatkist gehouden mag worden. Het drempelbedrag is voor het eerste half jaar van 2021 0,75% van het begrotingstotaal en dat was € 2.391.360 en voor het tweede half jaar is deze gewijzigd naar 2% van het begrotingstotaal en dat was € 2.622.420.

Het bedrag dat per 31 december op deze rekening openstaat is nog steeds aanzienlijk hoger dan in de jaren voor COVID-19. Dit komt met name door extra compensatie die we via de algemene uitkering hebben ontvangen.

We rapporteren elk kwartaal over het drempelbedrag en het gebruik daarvan. Deze rapportageverplichting biedt inzicht in de wijze waarop het drempelbedrag is benut. In de volgende tabel is een samenvattend overzicht opgenomen. Daaruit blijkt dat we het jaar 2021 afsluiten binnen het limiet, de eerste 2 kwartalen hebben we deze wel overschreden maar door de invoering van het hierboven genoemde percentage hebben we in het 3e en 4e kwartaal de drempel niet overschreden. De 2 kwartalen overschrijding hebben verder geen financiële consequenties.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten schatkist Rijk aangehouden middelen	2.475	2.548	1.727	1.612
Ruimte onder het drempelbedrag	413	340	5.973	6.088
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

3. Rekeningcourant verhouding met niet-financiële instellingen

We hebben aan het SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) gelden voor startersleningen en leningen duurzaamheid verstrekt. Het saldo per 31 december 2020 van € 5.753.120 dat aan het SVn is verstrekt maar nog niet is ingezet is in deze rubriek opgenomen.

4. Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt worden onderverdeeld:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2021
Debiteuren sociale zaken	3.264
Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	-992
Belasting-debiteuren	6.266
Overige debiteuren	6.246
Voorziening belasting- en overige debiteuren	-428
Totaal	14.356

De voorziening voor oninbaar is statisch bepaald.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 01-01-2021	Saldo 31-12-2021
Kassaldi	21	26
Banksaldi	1.130	432
Totaal	1.151	458

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Boekwaarde 31-12-2021
Nog te ontvangen bedragen	4.287	3.702
Voorziening risico oninbaarheid	-385	0
Nog te ontvangen geormerkte doeluitkeringen	229	25
Nog te ontvangen bedragen	4.131	3.727
 Vooruitbetaalde bedragen	 5.425	 6.675
 Overige posten	 7	 0
Totaal	9.563	10.402

1. Nog te ontvangen bedragen

De nog te ontvangen bedragen bestaan uit:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2021
In te brengen kosten in gemeenschappelijke regeling Heesch-West	1.183
Bouw-/realisatierechten woningbouw	478
Jeugdhulp	385
Project zonnepanelen	381
Afvalfonds	256
ODBN	251
Transitorische rente	175
Exploitatiebijdrage derden ontwikkeling Vorstengrafdonk	159
Bijdrage postzegelplannen vm Maasdonk	95
Subsidie regionale verkeersactiviteiten	71
Participatiewet	63
Overige posten	205
Totaal	3.702

2. Nog te ontvangen geoormerkte doeluitkeringen

In de volgende tabel wordt een verloopoverzicht van de nog te ontvangen geoormerkte doeluitkeringen gegeven.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 01-01-2021	Vermeerderin gen	Verminde- ringen	Saldo 31-12-2021
Wijkbus	0	25	0	25
Geluidssanering Nieuwe Heschemweg	2	0	2	0
BBZ	12	0	12	0
N329 afrekening provincie 2020	215	0	215	0
Totaal	229	25	229	25

3. Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen bevatten de volgende posten:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2021
Trainee programma - bijdragen deelnemende organisaties	1.676
Bijdrage GGD	1.638
ICT licenties en software	1.538
Bijdrage jeugd	888
SHD kwartaal 1 (sociale hulpdienstverlening)	144
Rollend materieel	119
Zorgkosten bijz. bijstand	97
Overige posten	575
Totaal	6.675

Verliescompensatie vennootschapsbelasting

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 01-01-2021	Saldo 31-12-2021
Beschikbaar verliescompensatie vennootschapsbelasting	4.825	4.531

Het saldo op 1 januari zoals in de vorige jaarrekening gepresenteerd was gebaseerd op de aangiften die tot op dat moment waren ingediend (2016 tot en 2018) en de meerjarige doorkijk daarbij. In 2020 is de aangifte 2019 ingediend. Omdat er doorschuivingen in projecten zaten, ten opzichte van de vorige doorkijk is er in de fasering van de winsten en verliezen wat verschoven. Vanuit de aangifte 2019 is de stand van de beschikbare verliescompensatie € 300.400. In de fiscale prognose is voor 2020 een fiscaal verlies geraamd van € 2.414.000 en in 2021 van € 1.816.000. Daarmee komt het verwachte saldo van de verliescompensatie op € 4.531.000. In bovenstaande tabel zijn de ramingen voor de ontwikkeling van deze post opgenomen op basis van de doorkijk die is gemaakt bij de laatste aangifte.

Met ingang van 1 januari 2016 zijn we als gemeente belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Dit betekent dat we Vpb moeten gaan betalen over het resultaat op activiteiten waarbij we fiscaal gezien een onderneming drijven. Dit zijn de activiteiten afval en het grondbedrijf. De te betalen Vpb zal voor het grootste deel bepaald worden vanuit het grondbedrijf. Bij de invoering van de vennootschapsbelastingplicht was er nog veel onduidelijk. We hebben voor de berekening van de Vpb last een aantal standpunten ingenomen. Deze standpunten zijn als defensief te kenmerken, de verwachting bestaat dan ook dat de Belastingdienst deze standpunten zal accepteren. Tot en met 2027 hoeven we naar verwachting feitelijk geen Vpb te betalen. Dit is berekend op basis van de stand van zaken van de grondexploitaties in de laatste aangifte.

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

1. Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Bestemming rekening- resultaat 2020	Rente	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Boekwaarde 31-12-2021
Algemene vrije reserve	23.642	934	369	0	360	24.584
Algemene reserve risico's grondbedrijf	24.257	0	262	8.511	8.634	24.396
Totaal	47.899	934	631	8.511	8.994	48.980

- Algemene vrije reserve

Het beginsaldo van € 23.642.000 uit 2020 is verhoogd met de saldobestemming vanuit de jaarrekening 2020. Dit was een bedrag van € 934.000, hierdoor is de beginstand van de algemene reserve per 1-1-2021 € 24.576.000.

De onttrekking van € 360.000 bestaat uit:

- Proeftuin Ruwaard: € 100.000
- HBO in Oss: € 58.000
- Muziek in de klas: € 15.000
- Transformatieagenda Jeugdhulp: € 187.000

- Algemene reserve risico's grondbedrijf

De stortingen bestaan voornamelijk uit de tussentijdse winstnemingen uit de grondexploitaties (€ 7.920.000). De grootste winsten hebben betrekking op woningbouw vanuit Piekenhoef in Berghem (€ 1.390.000) en Oijense Zij Noord (€ 900.000) en bedrijventerreinen Vorstengrafdonk (€ 3.580.000) en de Geer Oost-Zuid (€ 880.000). In 2021 zijn daarnaast nog stortingen gedaan in verband met boekwinst op de verkoop van panden en beheersgronden (€ 590.000). De grondexploitatie Geffen Leiweg Brempad is in 2021 vastgesteld. De kosten vanuit de IMVA zijn ingebracht in de grondexploitatie.

De onttrekking in 2021 bestaat voor € 5.698.000 uit afoming van de ABR zoals bij het vaststellen van de programmabegroting 2021-2025 besloten. Deze afoming bestaat uit:

- investeringsfonds Stadshart Oss € 2 miljoen;
- investeringsimpuls programma ontmoeten, sport en cultuur € 3,123 miljoen;
- Meekoppelkansen waterveiligheidsproject Meanderende Maas € 0,5 miljoen;
- aanvullende onderzoekskosten nieuwbouw Golfbad Oss € 0,075 miljoen.

In 2021 hebben we per saldo € 1.426.000 miljoen uit de ABR onttrokken t.b.v. de voorziening te verwachten exploitatieverliezen. Dit in verband met (gewijzigde) verliesberekeningen binnen de grondexploitaties. Daarnaast zijn de in 2021 werkelijk gemaakte kosten met betrekking tot Taskforce versnelling woningbouw ad € 0,147 miljoen onttrokken uit de ABR. Verder is er een onttrekking gedaan van € 0,17 miljoen voor kosten die gemaakt zijn op koepelcomplexen

Daarnaast is een onttrekking gedaan van € 0,917 miljoen gedaan ten behoeve van de voorziening immateriële vaste activa waarmee we de boekwaarde onder de IMVA van die projecten afdekken. Dit bedrag is gestort in de voorziening IMVA (programmaprojecten). De afboeking van de boekwaarde van de IMVA gemeentehuis Geffen is voor € 0,275 miljoen via de ABR verrekend. Bij de verkoop van het pand in 2022 wordt de boekwinst in de ABR gestort.

2. Bestemmingsreserves

De staat van reserves en voorzieningen, die in het bijlagen-boek is opgenomen, bevat een uitgebreide toelichting per bestemmingsreserve. Hierna wordt daarom volstaan met een geaggregeerde weergave van de bestemmingsreserves.

Het verloop van de bestemmingsreserves is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 01-01- 2021	Bestem- ming rekening- resultaat 2020	Rente	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boek- waarde 31-12- 2021
Dekking algemene dienst	15.864	0	238	0	2.044	14.057
Afdekking afschrijvings- lasten	23.089	0	254	330	1.353	22.320
Reserves ter dekking afschrijvingslasten/AD	38.953	0	492	330	3.397	36.377
Budgetoverhevelingen	0	3.488	0	0	3.414	74
IUP	6.150	0	0	655	433	6.372
Subsidie/rijks-uitkeringen	3.756	0	0	0	0	3.756
Bedrijfsvoering	6.072	0	0	1.311	869	6.514
Grondbedrijf	3.043	0	0	0	685	2.358
Openbare ruimte incl. egalisatiekarakter	778	0	0	2.606	0	3.384
Overig	29.505	3.588	0	17.802	7.214	43.681
Overige bestemming reserves	49.304	7.076	0	22.374	12.615	66.139
Totaal	88.257	7.076	492	22.704	16.012	102.516

Reserves ter dekking van afschrijvingslasten/dekking algemene dienst

- Dekking algemene dienst

Deze bestemmingsreserves zijn gevormd als dekkingsmiddel van de algemene dienst.

De reserves zijn (bedragen x € 1.000):

- Afloop gaswinstuitkering Maaslandgas	13.107
- Reserve deposito BNG/opheffing BNG	950

Uit de reserve Afloop gaswinstuitkering Maaslandgas is een bedrag van € 1.808.805 onttrokken ten gunste van de reguliere begroting. Dit bedrag wordt jaarlijks afgebouwd met € 110.000.

Uit de reserve deposito BNG/opheffing BNG is een bedrag van € 235.589 onttrokken ten gunste van de reguliere begroting. Deze onttrekking wordt eveneens jaarlijks verlaagd.

- Afdekking afschrijvingslasten

Deze bestemmingsreserves zijn gevormd om de kapitaallasten van (een deel) de investeringen in diverse gebouwen, accommodaties e.d. af te dekken. De grootste reserves zijn (bedragen x € 1.000):

- Gemeentehuis	9.785
- Brede school centrum Lith	2.957
- Openbare ruimte centrum	1.236
- Kleedaccommodatie Amstelhoef	859
- Bouwkundige aanpassingen MJC/Stadsarchief	844
- Parkeergarage	800
- Projecten VRI	748
- Nieuwbouw school Geffen	737
- Investerings openbare ruimte (MIPMO)	722
- De Bolster Horizontschool	692
- Kapitaallasten bomen	664
- Kunstgrasveld Talentencampus	652

Onttrekkingen aan deze reserves dienen voor de dekking van kapitaallasten. Stortingen hebben betrekking op te dekken kapitaallasten van in 2021 nieuw uitgevoerde investeringen.

Er is dit jaar € 330.000 gestort in de reserve kapitaallasten bomen.

Overige bestemmingsreserves

- Budgetoverhevelingen

Vanuit de bestemming van het rekeningresultaat 2020 is een bedrag van € 3.488.172 overgeheveld naar 2021. In 2021 zijn de budgetoverhevelingen vanuit 2020 teruggeboekt naar de desbetreffende activiteiten, het bedrag van € 73.895 dat nog open blijft staan zijn budgetten die doorschuiven naar 2022.

- IUP

Deze reserve was tot en met 2016 bedoeld voor de afdekking van investeringen in de openbare ruimte. We gebruikten de reserve voor het (nog) niet uitgevoerde deel van het Integraal Uitvoeringsprogramma (IUP). Vanaf 2017 gebruiken we deze reserve alleen nog voor groot onderhoud vanuit het IUP dat in het geplande jaar niet uitgevoerd is. Investerings moeten we voortaan activeren. De storting betreft restant budgetten van doorgeschoven projecten. De onttrekking betreft projecten uit voorgaande jaren die in 2021 uitgevoerd zijn.

- Subsidies/rijksuitkeringen

Deze reserve is gevormd vanuit in het verleden verkregen middelen van het Rijk en de provincie zonder specifiek oormerk c.q. verplicht bestedingsdoel. De reserve is (bedragen x € 1.000):

- Quick wins binnenhavens	3.756
---------------------------	-------

- Bedrijfsvoering

Deze reserves dienen ter dekking van vervangingsinvesteringen op bedrijfsvoeringsterrein, frictiekosten en egalisatie van financiële schommelingen. De reserves zijn (bedragen x € 1.000):

- Organisatieontwikkelingen	2.783
- Egalisatie renteomslag	1.950
- Egalisatie rioolbeheer	1.034
- Egalisatie automatisering	748

De storting in de reserve doelmatigheid bestaat uit de middelen die in de Programmabegroting 2020-2023 beschikbaar zijn gesteld voor het investeren in een toekomstbestendige organisatie (€ 500.000) en het restantgelden van een aantal projecten: de omvorming van afdeling documentaire informatievoorziening (€ 210.000), generatiepact (€ 75.000), basis op orde (€ 137.500), strategische slagkracht (€ 300.000). De onttrekkingen hebben vooral betrekking op formatie uitbreiding ICT (€ 360.000), en frictiekosten personeel Museum Jan Cunen (€ 100.000).

De overige stortingen en onttrekkingen op rioolbeheer en automatisering zijn saldi van beschikbare budgetten en uitgevoerde investeringen.

- Grondbedrijf

De reserves zijn gevormd voor de afdekking van risico's binnen de grondexploitatie.

Het gaat om de reserves (bedragen x € 1.000):

- Heesch-West	1.734
- Strategische aankopen	624

In 2021 heeft er een onttrekking plaatsgevonden van € 376.300 op strategische aankopen. Deze reserve is gevormd om de komende jaren meer woningen te realiseren en daar is een actief grondbeleid bij nodig.

- Openbare ruimte incl. egalisatiekarakter

Het doel van deze reserves is voornamelijk het opvangen van schommelingen in de kosten en opbrengsten in bepaalde exploitaties. De grootste reserve is (bedragen x € 1.000):

- Afvalstoffenheffing	2.606
- Parkeren	778

Op de reserve afvalstoffenheffing is in 2021 een storting gedaan van € 2.515.251. Dit is echter meer dan in de programmabegroting 2022 is besloten. Er heeft geen mutatie plaatsgevonden in de reserve parkeren omdat we de kosten hebben kunnen opvangen binnen de reguliere budgetten.

Overig

Hieronder vallen diverse overige bestemmingsreserves met uiteenlopende doeleinden. De grootste overige bestemmingsreserves met een saldo > € 1.000.000 zijn (bedragen x € 1.000):

- Beschermd Wonen	17.532
- Walkwartier en omgeving	6.198
- Stadshart Oss	4.108
- Intergaaf Voorzieningenbeleid	3.525
- Koplopersproject Lith- Ravenstein	1.800
- Mobiliteit	1.791
- Participatiebevordering	1.706
- Groenfonds landelijk gebied	1.262

De diverse stortingen en onttrekkingen hangen direct samen met de doelstellingen van de reserves.

Voorzieningen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01- 2021	Vermeerde- ringen	Aanwending	Vrijval	Boekwaarde 31-12-2021
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	19.144	334	226	0	19.252
Presentatiecorrectie voorziening exploitatieverliezen					211
Onderhoudsegalisatie-voorzieningen	10.006	2.345	1.469	377	10.505
Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	284	0	0	0	284
Voorzieningen vervangingsinvestering en waarvoor heffing geheven kan worden	15.888	3.535	1.388	0	18.035
Totaal	45.322	6.214	3.083	377	48.287

1. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Deze voorzieningen zijn gevormd voor het afdekken van specifieke (risico's inzake) verplichtingen en verliezen. Het gaat voornamelijk om de volgende voorzieningen (bedragen x € 1.000):

- Voorziening Heesch-West	13.106
- Voorziening wethouderspensionen	5.807
- Voorziening RVU Regeling	171

De toevoeging van € 357.000 aan deze voorzieningen betreft voornamelijk (bedragen x € 1.000):

- Voorziening RVU Regeling	171
- Voorziening wethouderspensionen	142

De aanwending van € 227.000 betreft net name inzet van de volgende voorzieningen (bedragen x € 1.000):

- Voorziening wethouderspensionen	126
- Voorziening wachtgeld wethouder	87

De grondexploitatie Heesch-West kent een verwacht verlies van € 43.700.000 (eindwaarde) per ultimo 2029. Ons aandeel in Heesch-West is 30%. Dat betekent dat onze voorziening € 13.100.000 moet zijn. In het kader van de jaarrekening 2021 is de grondexploitatie Heesch West geactualiseerd. De nieuwe berekening sluit met eenzelfde waarde van € 43.700.000 en is daarmee ongewijzigd. De voorziening blijft daardoor eveneens ongewijzigd.

De storting van € 118.000 in de voorziening wethouders en wethouders-weduwen pensioenen bestaat enerzijds uit rentebijdragen en anderzijds uit een storting om de voorziening aan te laten sluiten op de geactualiseerde

pensioenberekeningen. De onttrekking van € 126.000 in 2021 heeft betrekking op vier oud wethouders die pensioen genieten en die niet via de reguliere exploitatie worden verantwoord.

De onttrekking van € 87.000 heeft betrekking op wachtgeld 2021 die voormalige wethouders hebben ontvangen. We hebben een extra storting van € 45.000 moeten doen vanwege een verlengde wachtgeldverplichting.

Via een presentatiecorrectie van € 211.000 is het restant van de voorziening exploitatieverliezen verantwoord. Deze voorziening hoort bij de voorraad (grondexploitatie). Omdat de boekwaarde van de voorraad niet negatief gepresenteerd mag worden, is het restant voor de voorziening hier opgenomen. De totale voorziening voor exploitatieverliezen bedraagt € 19.132.000

2. Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Doelstelling van deze voorzieningen is het egaliseren van onderhoudskosten, ofwel het realiseren van een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. De grootste voorzieningen zijn (bedragen x € 1.000):

- Onderhoud sociaal-culturele accommodaties	3.287
- Onderhoud gemeentehuis	1.958
- Onderhoud sporthallen gebouwen	1.775
- Onderhoud haven, brug en sluis	763
- Cultuur technisch onderhoud sportterreinen	722
- Afkoopsommen gemeentelijke begraafplaats	598
- Onderhoud accommodaties openluchtrecreatie	323
- Monumenten	380
- Onderhoud Museum Jan Cunen	296

Stortingen zijn gebaseerd op de actuele onderhoudsplannen. De onttrekkingen uit deze voorzieningen betreffen werkzaamheden die in 2021 voor betreffende accommodaties zijn uitgevoerd.

Na doorrekening van de onderhoudsplannen is gebleken dat diverse onderhoudsvoorzieningen in totaal circa € 5 miljoen te hoog zijn gewaardeerd (prijspeil 2021). Deze moeten worden bijgesteld. Conform de BBV voorschriften is besloten om de vrijval niet meer te verwerken in de jaarrekening aangezien hier eerst een raadsbesluit voor nodig is. Daarbij is het aan de gemeenteraad om te besluiten om:

- Of diverse voorzieningen te verlagen en saldo te laten vrijvallen;
- of de jaarlijkse dotatie aan de voorziening in de meerjarenbegroting te verlagen.

In 2022 bereiden we een raadsvoorstel voor om de saldi in de voorzieningen te laten vrijvallen. Daarbij doen we ook een voorstel voor besteding van deze gelden.

De voorziening buitenonderhoud scholen is voor een bedrag van € 377.000 vrijgevallen, omdat dit onderhoud niet meer onder verantwoordelijkheid van de gemeente valt.

3. Door derden beklemd middelen met een specifieke aanwendingsrichting

Dit zijn voorzieningen met een specifiek en voorgeschreven bestedingsdoel zoals Legaat Isaac Hartog, Legaat van Cooth en een voorziening die gevormd is voor de sanering van een beperkte verontreiniging in de van MSD aangekochte grond.

4. Voorzieningen vervangingsinvesteringen waarvoor heffing geheven kan worden

Dit betreft de voorziening egalisatie rioolbeheer. Deze voorziening is opgebouwd vanuit stortingen uit de rioolheffingen en wordt, voor zover die toereikend is, gebruikt om investeringen in riolering af te boeken.

Vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jaar

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Vermeerde- ringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2021
Onderhandse leningen van binnenlandse banken/overige financiële instellingen	96.454	0	26.197	70.257
Door derden belegde gelden	2.007	3	-18	2.028
Totaal	98.461	3	26.179	72.285

De totale rentelast in 2021 van de vaste schulden is € 1.875.636

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar

De netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar kunnen als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 01-01-2021	Saldo 31-12-2021
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	0
Overige schulden	17.535	16.031
Totaal	17.535	16.031

Overige schulden

De post overige schulden bestaat uit de volgende posten:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2021
Loonheffing salarissen 2021	3.485
Aangifte Omzetbelasting	1.911
Uitkeringen	1.920
GGD – gemeentelijke bijdrage	1.680
ABP pensioen	736
Overige schulden	6.299
Totaal	16.031

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2021	Boekwaarde 31-12-2021
Nog te betalen bedragen	7.187	12.352
Vooruitontvangen bedragen	2.351	3.183
Vooruitontvangen geormerkte doeluitkeringen	10.975	4343
Overige posten	881	900
Totaal	21.394	20.778

1. Nog te betalen bedragen

De nog te betalen bedragen zijn als volgt te specificeren:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2021
Jeugdhulp – RIOZ	3.277
TOZO 2	1.966
Beschermd wonen	964
Transitorische rente	801
WMO dagbesteding	795
CAO verhoging	776
RBL	539
Zonnepanelen	514
WMO hulp bij huishouding	490
Veiligheid (Covid '19)	207
WMO voorzieningen	187
Compensatie Covid '19 – buurt- en wijkcentra, multifunctionele accommodaties en sporthallen	170
PIUS X school	150
Compostering	137
BAG 2021	136
Overige (< € 100.000 per post)	1.423
Totaal	12.532

2. Vooruitontvangen bedragen

De vooruitontvangen bedragen zijn als volgt te specificeren:

Omschrijving	Saldo 31-12-2021
Gebiedsvisie Geffen	919
Trainee programma - opleidingskosten deelnemende organisaties	555
Algemene uitkering	327
Bijdrage RBL	325
Overige (< € 100.000 per post)	1.057
Totaal	3.183

3. Vooruitontvangen geormerkte doeluitkeringen

De vooruitontvangen geormerkte doeluitkeringen zijn als volgt te specificeren:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 01-01-2021	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo 31-12-2021
Rijk				
Subsidie Onderwijsachterstandenbeleid	1.617	294	0	1.911
Voorschot TOZO 2020	7.683	0	7.073	611
Subsidie SPUK deel voorschot	694	0	341	353
Onderwijsvertraging - COVID-19	0	297	0	297
Subsidie reductie energieverbruik	279	0	45	234
Subsidie mensgerichte maatregeling	15	0	0	15
Subsidie verkeersveiligheid	142	0	129	13
Overige lokale overheden				
Milieutaken	0	546	0	546
Nat. Sportakkoord	0	153	0	153
Subsidie de Komeet	0	112	0	112
Subsidie open badges	0	40	0	40
Pilot direct energie	0	25	0	25
Subsidie verkeerseducatie	0	17	0	17
Subsidie themajaar farma	0	15	0	15
Subsidie geluidsanering	397	0	397	0
Subsidie verkeerslawaaier	92	0	92	0
Subsidie duurzaamheidsplein	23	0	23	0

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 01-01-2021	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo 31-12-2021
Subsidie pilot fietsreflectors	17	0	17	0
Spec. uitk. hulp aan gedupeerden toeslagenproblematiek	15	0	15	0
Totaal	10.974	1.499	8.132	4.342

4. Waarborgen en garanties

Er zijn in 2021 geen betalingen verricht in het kader van de borg-/garantstellingen.

Per 31 december 2021 is voor de volgende restantleningen borgstelling verleend:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage dekking		Saldo 01-01-2021	Saldo 31-12-2021
Gemeentegaranties particulieren Rabobank Bernheze/Maasland	9.659	100		8.922	8.865
Gemeentegaranties particulieren diverse hypotheekverstrekkers	n.b.	100		6.885	5.616
Garanties geldleningen Wsw achtervang	482.351	50	50% van restantschuld	200.432	229.875
Garanties geldleningen WEW achtervang	620.505			308.000	252.000
Gegarandeerde geldlening als garant BNG	0	100		629	0
Huurgarantie Opvoedingswinkel en Speel-o-theek	23	100		23	23
Totaal	1.112.538			524.891	496.379

Langlopende niet uit de balans blijvende financiële rechten en verplichtingen

We zijn voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële rechten en verplichtingen.

Verplichtingen

Per 31 december 2021 was het bedrag aan langlopende verplichtingen voor de periode tot en met 2022 ruim € 30 miljoen. Voor de periode tot en met 2026 is dit € 76,5 miljoen.

Daarnaast hebben we een verplichting vanuit het geschil met Hofmans over een planschadevergoeding. Deze is als risico in de paragraaf weerstandsvermogen toegelicht. Naar aanleiding van een tussenuitspraak van de rechtbank van 17 augustus 2017 hebben burgemeester en wethouders op 14 november 2017 besloten om een planschadevergoeding van € 109.200 toe te kennen aan Exploitatiemaatschappij "De Voorste Heide B.V.". Op 18 december 2019 heeft de rechtbank besloten om het beroep tegen het herstelbesluit ongegrond te verklaren. In een eerdere tussenuitspraak heeft de rechtbank er echter op gewezen dat haar einduitspraak niet tot een

lagere tegemoetkoming kan leiden dan € 109.200,-. Hofmans heeft hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank van 18 december 2019. Vooralsnog is een schatting van de definitieve uitspraak en het uit te betalen bedrag niet te geven. Tot die tijd houden we rekening met het bedrag van de tussen-uitspraak van € 109.200. Het definitieve bedrag van de schade is nog niet bekend, dus nog niet als verplichting in de balans verwerkt.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat gemeenten geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen verkrijgen.

Ontwikkelingen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft directe invloed gehad op de uitkomsten van de jaarrekening 2021. Op diverse beleidsterreinen hebben we extra gelden vanuit het Rijk ontvangen voor ondersteuningsmaatregelen en hebben we zelf extra kosten gemaakt voor ondersteuning. Een totaaloverzicht is zo goed mogelijk weergegeven in een apart hoofdstuk over de herstelagenda COVID-19. Daarnaast zien we directe effecten doordat bijvoorbeeld projecten/ evenementen zijn uitgesteld. COVID-19 zal ook meerjarig effecten hebben op de financiële positie van de gemeente. Er blijft sprake van grote onzekerheid. Voor ondersteuning sluiten we zo veel mogelijk aan bij de landelijke regelingen van het kabinet. Vervolgens kijken we naar provinciale regelingen en ook kijken we naar onze eigen rol. Uitgangspunt daarbij is dat we zo veel mogelijk het zorglandschap en economische/ maatschappelijke infrastructuur in stand houden. We willen een stabiele partner zijn, maar geen onverantwoorde wissel trekken op de toekomst. We volgen daarom nauwgezet alle ontwikkelingen en gevolgen voor onze inwoners, bedrijven en instellingen. Uiteraard ook de gevolgen voor onze eigen begroting. Naast COVID-19 crisis zien we ook grote onzekerheden door de oorlog in Oekraïne.

Samengevat zien we onzekere rijksinkomsten, een overspannen arbeidsmarkt en een overspannen woningmarkt, hoge inflatie, sterk gestegen bouwkosten en energiekosten als belangrijke ontwikkelingen die direct effect gaan hebben op onze financiële positie.

We zien hierdoor belangrijke financiële risico's op de volgende terreinen:

1. Balans
 - We hebben diverse leningen verstrekt aan andere overheden, instellingen en verenigingen. De leningen aan instellingen en verenigingen hebben meer risico. De leningen kennen een relatief lange looptijd. Vaak hebben we ook een subsidierelatie met deze instellingen. Via deze meerjarige subsidie hebben we ook meer zekerheid dat de leningen terug komen.
 - Inning van vorderingen (debiteuren): de inning van debiteuren (inclusief van sociale zaken) onder druk komen. Deels zijn hiervoor al voorzieningen gevormd.
2. Opbrengsten
 - Effecten van de crisis op de parkeerinkomsten in het centrum op langere termijn.
 - Precariobelasting, reclamebelasting en toeristenbelasting: in 2022 wordt de precariobelasting (grotendeels) en de reclamebelasting niet geïnd. Het effect op de toeristenbelasting wordt beperkt ingeschat.
3. Kosten
 - De verwachting is dat instroom en uitstroom van beschermd wonen zal stagneren. Daardoor mogelijk een tekort aan plaatsen.
 - Meer vraag naar zorg voor Wmo en Jeugdhulp door de crisis.

- Stijging van het aantal bijstandsuitkeringen, stijging van bijzondere bijstand en van schuldhelpverlening. Daarnaast mogelijke verwachting van stijging van bijstand voor zelfstandigen.
 - Op het gebied van re-integratie (participatie) komt er extra druk om nieuwe doelgroep zo snel mogelijk weer aan het werk te helpen.
 - Financiële gevolgen voor professionele cultuurinstellingen. We ontvangen hiervoor landelijke compensatie, maar wat langere termijn effecten zijn, is op dit moment niet te zeggen.
 - Financiële gevolgen voor culturele- en sportorganisaties en ook voor onze multifunctionele accommodaties.
 - Ons IBN bedrijf staat ook onder druk (terugloop van opdrachten). Door compensatie vanuit het Rijk leidt dit niet tot een continuïteitsprobleem.
 - Stijgende bouwkosten wat direct gevolgen heeft voor grote bouwprojecten in de gemeente
4. Financiering
- Op dit gebied zien we nog beperkte risico's aangezien de rente om dit moment nog laag is (hoewel we wel stijging van de rente verwachten).

Financieel overzicht totale begroting volgens taakvelden

Vanaf 2017 zijn we verplicht vanuit de BBV om een verdeling van de begroting per taakveld op te nemen in de programmabegroting en de jaarrekening. Deze lijst met taakvelden is voorgeschreven en voor elke gemeente hetzelfde. Elke gemeente hanteert dus dezelfde taakvelden. Dit bevordert vergelijkbaarheid en uniformiteit. Wel kunnen taakvelden toegeschreven worden aan meerdere programma's en heeft het geen invloed op de indeling van de programma's in de begroting.

In Oss hebben we ervoor gekozen om het overzicht van de begroting volgens taakvelden op te nemen in de bijlage. In de programmateksten zelf blijven de concernproducten leidend. De systematiek die we hanteren is om aan elke activiteit (bijvoorbeeld 'Burgemeester en wethouders - 60206') een taakveld (hoofd en subniveau) hebben gekoppeld. Door deze koppeling kunnen we op hoofdniveau (bijvoorbeeld '0. Bestuur en ondersteuning') en op subniveau (bijvoorbeeld '0.1 Bestuur') een overzicht van de begroting op taakveldenniveau genereren.

Het volgende overzicht laat de begrote en gerealiseerde lasten en baten per taakveld zien.

bedragen x € 1.000

Taakvelden		Begroting 2021 primitief			Begroting 2021 na wijziging			Rekening 2021		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning										
0.1	Bestuur	2.534	0	2.534	2.780	0	2.780	2.526	0	2.526
0.2	Burgerzaken	2.089	-1.140	950	2.208	-1.140	1.069	2.148	-1.164	984
0.4	Overhead	30.539	-2.338	28.201	34.275	-3.555	30.720	32.080	-3.588	28.493
0.5	Treasury	-16	-1.119	-1.135	541	-1.042	-501	507	-1.042	-535
0.61	OZB woningen	0	-12.572	-12.572	0	-12.425	-12.425	5	-12.449	-12.444
0.62	OZB niet-woningen	0	-8.216	-8.216	0	-8.853	-8.853	0	-8.821	-8.821
0.63	Parkeerbelasting	0	-1.883	-1.883	0	-847	-847	0	-1.352	-1.352
0.64	Belastingen overig	1.915	-919	996	2.047	-666	1.381	2.063	-695	1.368
0.7	Algemene uitkering en overige uitker	0	-183.523	-183.523	0	-194.840	-194.840	0	-197.358	-197.358
0.8	Overige baten en lasten	1.392	-599	793	-681	-702	-1.382	-2.879	-276	-3.155
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	69	0	69
Totaal groep		38.454	-212.310	-173.856	41.171	-224.071	-182.900	36.519	-226.745	-190.225
1. Veiligheid										
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	5.325	0	5.325	5.325	0	5.325	5.321	-8	5.313
1.2	Openbare orde en veiligheid	4.167	-202	3.965	5.056	-202	4.854	4.647	-221	4.426
Totaal groep		9.492	-202	9.290	10.381	-202	10.179	9.969	-229	9.739
2. Verkeer, vervoer en waterstaat										
2.1	Verkeer en vervoer	10.768	-508	10.260	11.715	-879	10.835	11.277	-1.541	9.736
2.2	Parkeren	2.140	-575	1.565	2.089	-334	1.755	1.833	-433	1.400
2.4	Economische havens en waterwegen	887	-548	338	992	-548	443	940	-495	445
2.5	Openbaar vervoer	70	0	70	0	0	0	0	0	0
Totaal groep		13.864	-1.631	12.233	14.796	-1.762	13.034	14.049	-2.469	11.581
3. Economie										
3.1	Economische ontwikkeling	1.401	0	1.401	1.538	0	1.538	1.655	-2.551	-896
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	12.385	-14.838	-2.452	38.374	-41.231	-2.857	16.450	-19.803	-3.353
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	98	-93	5	98	-63	35	82	-63	19
3.4	Economische promotie	136	-375	-239	81	-176	-95	69	-257	-188
Totaal groep		14.021	-15.306	-1.285	40.090	-41.470	-1.379	18.256	-22.675	-4.418
4. Onderwijs										
4.2	Onderwijshuisvesting	4.947	-169	4.778	5.196	-169	5.027	5.230	-750	4.480
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	5.503	-2.735	2.768	6.024	-3.232	2.792	5.276	-2.948	2.328
Totaal groep		10.450	-2.904	7.546	11.221	-3.401	7.819	10.506	-3.697	6.809
5. Sport, cultuur en recreatie										
5.1	Sportbeleid en activering	3.115	-276	2.839	3.976	-851	3.125	3.944	-1.073	2.871
5.2	Sportaccommodaties	5.250	-1.582	3.667	5.185	-1.411	3.774	4.960	-1.801	3.158

bedragen x € 1.000

Taakvelden		Begroting 2021 primitief			Begroting 2021 na wijziging			Rekening 2021		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie	4.244	-10	4.234	5.655	-10	5.644	4.618	-14	4.604
5.4	Musea	417	-80	337	420	-80	341	408	20	429
5.6	Media	2.464	0	2.464	2.456	0	2.456	2.444	0	2.444
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recrea	8.371	-112	8.260	8.343	-218	8.125	8.816	-371	8.445
Totaal groep		23.861	-2.060	21.800	26.034	-2.569	23.465	25.190	-3.239	21.951
6. Sociaal Domein										
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	11.943	-935	11.009	13.442	-689	12.753	12.233	-727	11.505
6.2	Wijkteams	756	0	756	1.937	0	1.937	951	0	951
6.3	Inkomensregelingen	36.759	-26.030	10.729	43.185	-31.203	11.982	39.178	-29.374	9.804
6.4	Begeleide participatie	17.463	0	17.463	17.592	0	17.592	18.013	0	18.013
6.5	Arbeidsparticipatie	4.791	0	4.791	5.030	-557	4.473	4.402	-557	3.845
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	6.355	-252	6.103	6.417	-237	6.179	6.521	-180	6.342
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	17.102	-1.152	15.949	19.412	-1.152	18.260	19.195	-917	18.278
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	22.536	0	22.536	25.363	0	25.363	24.575	0	24.575
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	23.473	0	23.473	20.019	-113	19.907	17.445	-81	17.364
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	2.786	0	2.786	2.786	0	2.786	1.435	0	1.435
Totaal groep		143.964	-28.370	115.594	155.183	-33.951	121.232	143.948	-31.836	112.111
7. Volksgezondheid en milieu										
7.1	Volksgezondheid	7.733	-70	7.663	7.766	-70	7.696	7.767	-93	7.674
7.2	Riolering	6.875	-8.204	-1.329	6.875	-8.204	-1.329	6.769	-8.433	-1.664
7.3	Afval	13.425	-15.934	-2.509	12.161	-16.379	-4.218	11.176	-17.459	-6.283
7.4	Milieubeheer	2.958	-100	2.858	3.685	-674	3.011	3.323	-463	2.860
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	282	-204	78	283	-204	79	265	-222	43
Totaal groep		31.273	-24.512	6.760	30.770	-25.532	5.239	29.300	-26.670	2.630
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing										
8.1	Ruimtelijke ordening	6.227	-336	5.890	7.831	-411	7.420	7.575	-859	6.716
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr	9.477	-11.185	-1.708	16.112	-19.500	-3.388	13.412	-17.461	-4.049
8.3	Wonen en bouwen	4.007	-2.999	1.007	4.030	-2.999	1.030	4.129	-4.440	-311
Totaal groep		19.711	-14.521	5.190	27.973	-22.911	5.062	25.116	-22.760	2.356
SALDO VAN BATEN EN LASTEN		305.089	-301.816	3.273	357.619	-355.868	1.751	312.853	-340.319	-27.466

bedragen x € 1.000

Taakvelden - Mutaties reserves		Begroting 2021 primitief			Begroting 2021 na wijziging			Rekening 2021		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning										
0.1	Bestuur	103	0	103	103	0	103	103	0	103
0.4	Overhead	535	-830	-295	916	-3.503	-2.587	1.350	-2.561	-1.211
0.5	Treasury	1.111	0	1.111	1.109	0	1.109	1.123	0	1.123

bedragen x € 1.000

Taakvelden		Begroting 2021 primitief			Begroting 2021 na wijziging			Rekening 2021		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.64	Belastingen overig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.7	Algemene uitkering en overige uitker	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	0	-3.207	-3.207	0	-2.707	-2.707	0	-2.707	-2.707
Totaal groep		1.749	-4.037	-2.288	2.127	-6.210	-4.083	2.575	-5.268	-2.693
1. Veiligheid										
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0	-304	-304	0	-304	-304
Totaal groep		0	0	0	0	-304	-304	0	-304	-304
2. Verkeer, vervoer en waterstaat										
2.1	Verkeer en vervoer	250	-453	-203	254	-653	-399	968	-731	237
2.2	Parkeren	245	-163	82	245	-163	82	245	-118	127
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	-105	-105	0	-73	-73
Totaal groep		495	-616	-121	499	-921	-422	1.213	-921	291
3. Economie										
3.1	Economische ontwikkeling	0	-25	-25	0	-178	-178	0	-178	-178
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.452	0	2.452	5.324	-2.467	2.857	4.601	-1.582	3.019
Totaal groep		2.452	-25	2.427	5.324	-2.644	2.679	4.601	-1.759	2.841
4. Onderwijs										
4.2	Onderwijshuisvesting	0	-37	-37	0	-348	-348	0	-261	-261
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	0	-86	-86	0	-170	-170	0	-161	-161
Totaal groep		0	-124	-124	0	-517	-517	0	-422	-422
5. Sport, cultuur en recreatie										
5.1	Sportbeleid en activering	0	0	0	0	-274	-274	0	-124	-124
5.2	Sportaccommodaties	0	-183	-183	0	-172	-172	0	-183	-183
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie	97	-13	85	997	-424	573	997	-424	573
5.4	Musea	0	-32	-32	0	-32	-32	0	-32	-32
5.6	Media	1.424	0	1.424	1.424	-45	1.378	1.424	-48	1.376
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recrea	330	-343	-13	330	-334	-4	330	-694	-364
Totaal groep		1.851	-569	1.281	2.751	-1.281	1.470	2.751	-1.505	1.245
6. Sociaal Domein										
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.135	-234	2.901	3.135	-976	2.159	3.123	-464	2.659
6.2	Wijkteams	0	0	0	0	-1.180	-1.180	0	-293	-293
6.3	Inkomensregelingen	0	-62	-62	0	-110	-110	0	-110	-110
6.4	Begeleide participatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	0	157	0	157	157	0	157
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0

bedragen x € 1.000

Taakvelden		Begroting 2021 primitief			Begroting 2021 na wijziging			Rekening 2021		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	-100	-100	0	-231	-231	0	-231	-231
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	-2.275	-2.275	6.800	-5.257	1.543	8.615	-5.135	3.480
Totaal groep		3.135	-2.671	464	10.092	-7.755	2.337	11.895	-6.233	5.661
7. Volksgezondheid en milieu										
7.2	Riolering	0	-389	-389	0	-389	-389	15	-69	-55
7.3	Afval	150	0	150	662	0	662	2.606	0	2.606
7.4	Milieubeheer	0	-245	-245	0	-420	-420	4	-181	-177
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal groep		150	-634	-484	662	-809	-147	2.625	-250	2.375
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing										
8.1	Ruimtelijke ordening	2.500	-1.336	1.164	2.734	-2.668	66	2.544	-1.934	611
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr	1.427	-5.716	-4.289	3.221	-5.827	-2.606	4.095	-6.149	-2.053
8.3	Wonen en bouwen	0	-183	-183	0	-233	-233	0	-223	-223
Totaal groep		3.927	-7.235	-3.308	5.956	-8.728	-2.772	6.639	-8.305	-1.665
SALDO VAN BATEN EN LASTEN		13.759	-15.911	-2.152	27.410	-29.169	-1.759	32.298	-24.969	7.330
RESULTAAT		318.848	-317.728	1.120	385.029	-385.037	-9	345.151	-365.287	-20.136

Bijlage

Bijlage WNT

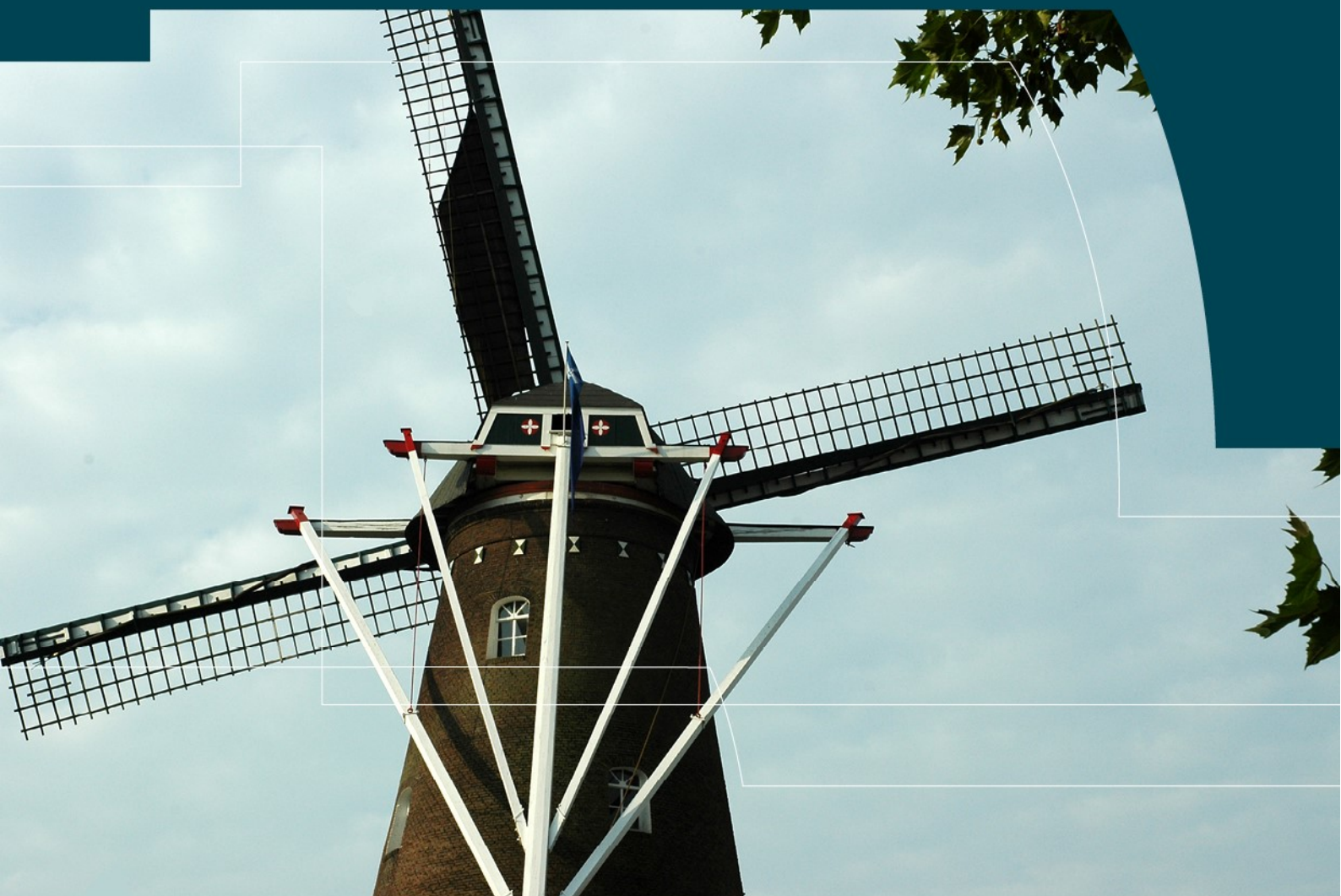
Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt. De verantwoordingsgegevens zijn in deze bijlage opgenomen.

De WNT is van toepassing op de gemeente Oss. Het voor Gemeente Oss toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000 van het algemeen bezoldigingsmaximum.

Tabel: Topfunctionarissen

Gegevens 2021	H. Mensink	P.H.A. van den Akker
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 133.506	€ 107.793
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.218	€ 20.374
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 155.724</i>	<i>€ 128.167</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t	N.v.t
Totaal bezoldiging 2021	€ 155.724	€ 128.167
Reden waarom de overschrijving al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2020		
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2019 in fte	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 133.242	€ 105.885
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.788	€ 19.230
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 154.030</i>	<i>€ 125.115</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 201.000
Totaal bezoldiging 2020	€ 154.030	€ 125.115

Sisa-bijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 7-2-2022								
Verstreker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020)	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	
			Aard controle R Indicator: A7/01 € 0	Aard controle R Indicator: A7/02 € 291.957 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: A7/03	Aard controle n.v.t. Indicator: A7/04 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: A7/05	
JenV	A10	Regeling financiële impuls huisvesting grote gezinnen vergunninghouders Gemeenten	Besteding aan beleidsdoelstelling (jaar T)?	Cumulatieve besteding aan beleidsdoelstelling (t/m jaar T)	Huisvesting gerealiseerd in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting als bij één van de vorige indicatoren "nee" is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: A10/01 € 21.028	Aard controle R Indicator: A10/02 € 21.028 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: A10/03	Aard controle n.v.t. Indicator: A10/04 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: A10/05	
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01 Veiligheidsregio Brabant Noord	Aard controle R Indicator: A12B/02 € 31.777 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04 € 31.777 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)	
			Aard controle R Indicator: B2/01 € 0	Aard controle R Indicator: B2/02 96	Aard controle R Indicator: B2/03 100	Aard controle R Indicator: B2/04 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05 € 0	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08 Nee			
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) Keuze werkelijke kosten Aard controle D2 Indicator: B2/09	Reeks 1 Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/12		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/14				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15 € 36.490	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/16 € 38.000	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17 € 24.276	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/18 € 24.276	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19 € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/20 € 0
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21 € 0	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/22 € 0				

BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03	
			Nee	48.888	165	
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/04	Aard controle R Indicator: C1/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/06	Aard controle R Indicator: C1/07
			1 Communicatie	€ 42.134	Nee	€ 42.134
			2 Voucher	€ 163.514	Ja	
			3 Duurzaam wonen spreekuur	€ 0	Ja	
			4 Energieadvies op maat	€ 0	Ja	
			5 Energyparty's door buurtkracht	€ 0	Ja	
			6 Dag van de duurzaamheid	€ 0	Ja	
			7 Inkoopacties	€ 44.720	Nee	€ 44.720
			8 Nationale duurzame huizenroute	€ 1.350	Nee	€ 1.350
			9			
			10			
			Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/11
			1 Communicatie	€ 250.565	Akkoord, afgestemd met Ministerie	Ja
			2 Voucher	€ 247.442	Er is budget over wegens het niet kunnen organiseren van bewonersavonden en markten. Daarnaast worden de facturen voor de voucheractie gedeclareerd in jaar 2021. Dit bedraagt nog 184.511 euro.	Ja
			3 Duurzaam wonen spreekuur	€ 0		Ja
			4 Energieadvies op maat	€ 0		Ja
			5 Energyparty's door buurtkracht	€ 13.930	Door Buurkracht is er een vast bedrag opgegeven en betaald voor het uitvoeren van 25 Energy Partys. Hier zouden 150-200 inwoners mee bereikt worden. Door covid is het niet mogelijk om met buren in een soort tupperware party vorm samen te komen. In 2021 is als alternatief een webinar uitgevoerd.	Ja
			6 Dag van de duurzaamheid	€ 3.006	Akkoord, afgestemd met Ministerie	Ja
			7 Inkoopacties	€ 44.720	Met het resterende RRE budget hebben we een inkoopactie isolatie georganiseerd. Ook hebben we twee wijkgerichte aanpakken uitgerold, waarbij er voorbeeldwoningen zijn geanalyseerd op energetische kwaliteit. Op alle acties zijn webinars georganiseerd.	Ja
			8 Nationale duurzame huizenroute	€ 1.350	Duurzame huizenroute is georganiseerd in Oss.	Ja
			9			
			10			

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikkingnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Aard controle R Indicator: C32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Aard controle D2 Indicator: C32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06
			1 SUVIS21-00743393	€ 14.316	€ 14.316	Ja		Nee
2 SUVIS21-00900442	€ 0	€ 0	Ja		Nee			

BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikkingnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
			RREW2020-00449432	€ 170.265	€ 170.265	6.805		Nee

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle R Indicator: C62/02	Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04
			0	€ 0	€ 0	Nee

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04
			€ 1.535.136	€ 804.869	€ 305.670	€ 1.617.166
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08
			1			
			2			
			3			
			4			
			5			
			6			
			7			
			8			
			9			
			10			

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor aanbesteding van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04		
			€ 52.679	€ 0	€ 3.850	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07	Aard controle R Indicator: D14/08		
			1					
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaal Subsidieregeling sanering verkeerslawaal Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meenwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1 IenW/BSK-2020/22676	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 IenW/BSK-2020/232805	€ 54.929	€ 0	€ 0	€ 15.401	€ 0
			3 IenW/BSK-2021/242184	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.320	€ 0
			4 IenW/BSK-2021/242193	€ 0	€ 0	€ 0	€ 660	€ 0
			5					
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			1 IenW/BSK-2020/22676	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2 IenW/BSK-2020/232805	€ 70.330	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			3 IenW/BSK-2021/242184	€ 3.320	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			4 IenW/BSK-2021/242193	€ 660	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			5					
IenW	E20	Regeling stimuleringsverkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08		
			1 105 Verbreden van fietspaden aantal in meters	Nee	0			
			2 117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur aantal in meters	Nee	0			
			3 104 Uitvoeren van gesloten verharding van fietsstroken en -paden aantal in dagen	Nee	0			
			4 107 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg aantal in meters	Nee	0			
			5 119 Aanleg van een fietsoversteek (middeneiland), alleen bij een kruispunt aantal in st	Nee	0			
IenW	E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020 – 2022 Gemeenten en GR'en	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee)
			Aard controle R Indicator: E21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/02	Aard controle R Indicator: E21/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	Ja
			Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling wordt(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E21/07					

IenW	E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	Beschikkingnummer / naam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj)	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj)	Ervaringen binnen 3 maanden na afronding project gedeeld (Ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/01	Aard controle R Indicator: E53/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/06
			1 SPUKSLA-21-01256660	€ 17.068	€ 17.068	4-8-2021	31-12-2022	Nee
			2 Kopie beschikkingnummer /naam	Jaar waarin het project is opgenomen in een centraal uitvoeringsplan				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E53/08				
			1 SPUKSLA-21-01256660	2021				
			2 Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E53/09					
			Nee					
			SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW
Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)				Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03				Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
€ 21.248.712	€ 335.311	€ 983.278				€ 23.307	€ 104.379	€ 0
Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)				Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T)
Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09				Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
€ 113.657	€ 47.455	€ 0				€ 3.636.776	€ 0	€ 0
Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)							
Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14							
€ 0	Ja							
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 15.723	€ 15.828	€ 992	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 61.987	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.368	€ 0	€ 59.825	€ 595	€ 419
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 130	€ 0	€ 19.254	€ 3.417	€ 84
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 1.323.871	€ 157.729	€ 28.651	€ 752	€ 17
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 676.860	€ 22.057	€ 4.486	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 304.546	€ 2.157	€ 2.026	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	197	41	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	204	10	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	97	4	Ja		
			Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in (jaar T)			
			Aard controle R Indicator: G4/11	Aard controle D2 Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13			
			€ 0	€ 0	0			
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing 4	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	Aard controle R Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle R Indicator: G4/18	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	66			

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie	66			
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 655.620	€ 471.867				
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 SPUKSPRT21099	€ 471.867	€ 149.694	€ 232.239	€ 89.934	
2								

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulative besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulative besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Aard controle R Indicator: H8/03	Aard controle R Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
			1 1034667	€ 212.855	€ 0	€ 65.000	€ 0	€ 65.000
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
			1 1034667	Nee				

VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H12/01 € 44.500	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02 Ja	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03 Nee	
VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering lijbanen en zwembaden	Betreft jaar Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01	Beschikkingnummer / naam Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02	Totale besteding Aard controle R Indicator: H16/03	
			1 2020 2 2021	SPUKIJZ21270 SPUKIJZ21R2123	€ 424.526 € 343.391	
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04	Aard controle R Indicator: H16/05	Aard controle R Indicator: H16/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07
			1 Golfbad Oss SPUKIJZ21270 2 Golfbad Oss SPUKIJZ21R2123	€ 424.526 € 343.391	€ 424.526 € 343.391	2020 € 0 2021
LNV	L5B	Regiodeals 3 ^e tranche SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/01	Kenmerk/beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/02	Betreft pijler Een pijler per regel Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/03	Besteding per pijler (jaar T) Aard controle R Indicator: L5B/04
			1 060828 Gemeente Oss 2 060828 Gemeente Oss 3 030010 Provincie Noord-Brabant	20.001560 20.001559 CZ274256/4923036	Pilot mestverwerking Voedselverspilling Voedselverspilling	€ 29.857 € 120.364 € 10.000
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator L5B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/06	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/07	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/08	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/09
			1 060828 Gemeente Oss 2 060828 Gemeente Oss 3 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 29.857 € 120.364 € 10.000	€ 14.785 € 60.364 € 10.000	
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/10	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: L5B/11	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/12	
			€ 0	€ 34.515	Nee	

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Accountants

Aan de raad van
Gemeente Oss

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Bijster 39
Postbus 3814
4800 DV Breda

T: +31 (0)76 525 00 00

breda@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente Oss te Oss gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van de gemeente Oss op 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 20 januari 2022 is vastgesteld door de raad.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 het overzicht van baten en lasten over 2021;
- 2 de balans per 31 december 2021;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- 4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- 5 de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Baker Tilly (Netherlands) N.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) N.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2021 dat is vastgesteld door de raad op 14 januari 2021 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Oss zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 3.450.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 345.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, dat op 20 januari 2022 is vastgesteld door de raad.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol 2021 dat is vastgesteld door de raad op 14 januari 2021, het Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 24 mei 2022
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend,

drs. B. Smeenk RA

Bijlage 1: Overzicht subsidies

Hierna geven we een overzicht van alle subsidieregelingen per programma en per product. Voor meer detailgegevens over de subsidies per instelling verwijzen we naar de website <https://financien.oss.nl/>.

Bedragen in euro's

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
01 Zorg en Welzijn	11.433.810	12.332.101	12.252.493
Gezondheidszorg	80.783	88.397	88.397
R-1191 Stichting VPTZ Oss - Maasland	25.783	33.397	33.397
R-195 Subsidie dekkend netwerk AED's	55.000	55.000	55.000
Jeugdwerk	223.102	234.200	195.672
R-1001 Jeugd- en jongerenactiviteiten	30.440	30.438	29.544
R-1002 Kindervakantieactiviteiten	25.827	25.828	25.827
R-1003 Plattelandsjongeren ((K)PJs)	8.746	6.805	6.805
R-1005 Wijkstgn Samenlevingsopbouw	58.857	47.062	37.652
R-1022 Scoutinggroepen	60.651	60.647	60.651
R-1046 NVIH/COC	7.000	7.000	7.000
R-1063 Sahelp	2.531	2.531	2.531
R-1075 ONS welzijn Straatspeeldag	-	3.750	1.838
R-1083 Projectbudget Jongerenraad	2.800	9.565	-
R-1095 Mondiale Bewustwording	-	2.623	-
R-1143 Jeugdorganisatie Aktie Fix	214	214	214
R-1145 Legaat van Cooth	6.219	6.219	6.219
R-1199 Mondiale Bewustwording	247	247	247
R-1209 Kinder Aktie Komite Ruwaard	10.053	10.053	10.053
R-1220 lening t Kempke Scout Ravenst	4.610	4.610	4.610
R-1224 Eigen budget Jongerenraad	1.000	1.000	1.000
R-1229 Jeugdparticipatie	-	4.329	-
R-1236 Huurkosten Jongerenraad	2.426	9.798	-
R-167 St Dorpsblad Torenklanken	1.481	1.481	1.481
Jeugdzorg	3.782.793	3.880.390	3.880.390
R-178 Subsidie ONS welzijn jeugd	3.782.793	3.880.390	3.880.390
Wmo algemeen	367.600	441.946	426.946
R-1244 Instell Tegen Armoede	368.700	441.946	426.946
R-187 Subsidies innovatie armoedebel	-1.100	-	-
Wmo collectieve voorzieningen	6.979.532	7.687.168	7.661.089
R-100 Radar Antidiscriminatie	33.838	34.199	34.199
R-1023 EHBO-verenigingen	2.147	2.148	1.608
R-1026 Migrantenorganisaties	7.887	11.306	7.707
R-1027 Instellingen Beschermd Wonen	18.930	5.743	5.743
R-1028 Ouderenbonden	64.381	70.891	63.465
R-1050 Bureau Slachtofferhulp	17.885	17.885	17.885
R-1064 KBO-kring Oss	1.851	1.851	1.851
R-1065 Maaslandgilde	3.447	3.447	3.447

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
R-1066 Seniorenraad (O.S.O.)	7.900	7.900	7.900
R-1072 Ypsilon regio Oss	1.561	5.061	5.061
R-1078 Woontussenvoorzieningen	6.145	6.354	6.518
R-1097 lokale afdelingen Zonnebloem	4.205	4.207	4.205
R-1109 Stichting Ons Klupke	454	454	454
R-1114 Lokale Activiteiten Novadic-Kentron	71.317	71.317	71.317
R-1137 Vluchtelingenwerk Oss	232.084	202.288	202.288
R-1195 Annevi	3.003	3.003	3.003
R-1200 Huurkosten (indirecte subs)	66.484	76.181	66.346
R-1214 handwerkgroepen ouderen	633	633	633
R-1215 Bonte Hoef / H.Hart	7.666	7.666	7.666
R-1223 verdeelplan Projecten WMO	66.650	7.120	-
R-1234 maatschappelijke dienstverlening	135.297	153.136	153.623
R-1249 NAH4US	2.500	2.500	2.500
R-1251 Adviesraad Sociaal Domein	90.000	90.000	90.000
R-179 Subsidie ONS welzijn volwassenen	4.792.198	4.894.483	4.894.482
R-180 Subsidie regionale activiteiten maatschappelijke Opvang	62.403	564.319	563.500
R-181 Subsidies innovatie sociaal domein	13.903	42.810	40.310
R-184 Subsidie Indigo Dementie	60.000	60.000	60.000
R-185 Subsidie Thuis in Oss	54.700	54.700	54.700
R-190 Subsidies Proeftuin Ruwaard	1.150.063	1.200.567	1.205.678
R-205 Projecten ambulantisering GGZ	-	85.000	85.000
02 Werk, Inkomen en Onderwijs	193.553	154.295	154.295
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	193.553	154.295	154.295
R-1127 Volksuniversiteit	89.295	91.652	91.652
R-165 VVE Ravengaarde	4.258	4.309	4.309
R-194 Subsidie ROC De Leijgraaf BIM5	100.000	58.334	58.334
03 Ontmoeten, Sport en Cultuur	7.796.828	8.228.204	8.062.957
Kunst en cultuur	2.723.220	2.831.748	2.759.398
R-1007 Gilden en Schutterijen	865	1.039	1.038
R-1008 Harmonieën en Fanfares	127.203	107.204	107.210
R-1009 Heemkundeverenigingen	27.531	27.532	27.531
R-1012 Opera en Operetteverenigingen	18.276	18.276	18.276
R-1014 Toneelgezelschappen	34.529	36.563	34.529
R-1016 Zelfstandige Zangkoren	15.482	16.772	16.770
R-1033 Orgelkring FC Smits	806	806	806
R-1034 Parochie MOO aanlichten kerk	130	130	130
R-1036 Rollend creatief (Megen)	1.485	1.485	1.485
R-1082 Fantastival	37.260	37.260	37.260
R-1088 Stimulering Kleine Verenigingen	24.351	26.347	19.735
R-1102 Popkollektief regio Oss	17.288	17.868	17.868
R-1125 Theater De Lievekamp	1.137.035	1.164.324	1.164.324

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
R-1126 Muzelinck	863.520	873.456	873.456
R-1138 OKVO	33.134	34.244	34.244
R-1166 Genootschap Beeldende kunst	2.196	2.196	2.196
R-1196 Ravenst Molen Huren en Onderhoud	25.000	25.000	25.000
R-1206 Big Bands en Muziekkapellen	15.813	15.811	15.813
R-1217 Werkgroep Woord	5.789	5.789	5.789
R-1219 Interculturele activiteiten	-	4.058	-
R-1232 Stichting Reanimatie Oss	2.391	2.391	2.391
R-168 Verenigingen Molenaars	7.729	7.729	7.729
R-172 Subsidie Groene Engel	309.112	319.473	319.473
R-192 Subsidie Poëzie Podium	1.000	1.000	1.000
R-196 Subsidie stichting Veteranen Oss	1.500	1.500	1.500
R-198 Subsidie Drumband Dedico Demen	2.499	2.499	2.499
R-199 Subsidie St. Archeologie Maasland	5.459	5.459	5.459
R-200 Subsidie St. Smederij Verhoeven	1.187	1.187	1.187
R-201 Subsidies Cultuurfonds Amateurkunst	4.650	74.350	14.700
Media	2.249.020	2.299.897	2.299.897
R-1025 Sublokale Omroepen	22.605	22.605	22.605
R-1054 Omroep Maasland	284.123	288.385	288.385
R-1124 Openbare Bibliotheek Oss	1.942.292	1.988.907	1.988.907
Sociaal-cultureel werk	202.315	194.876	130.002
R-1018 Vrouwenorganisaties	7.303	8.380	8.379
R-1160 Acropolis Personeel	28.984	28.984	28.984
R-1161 Stichting Wijkcentrum Ruwaard	62.288	63.472	-
R-1165 Cursussen Vrouwenorganisaties	250	1.401	-
R-1176 Wijkcentrum Ruwaard-kap.last	21.571	10.665	10.665
R-1256 Sichtung Rechtswinkel Oss	12.600	12.600	12.600
R-127 Acropolis Huur	5.013	5.068	5.068
R-170 Subsidies Beheerstichtingen	64.306	64.306	64.306
Sportbeleid en activering	2.622.273	2.901.683	2.873.660
R-1030 Jeugdleden Sportverenigingen	64.934	73.414	53.170
R-1085 Stratenlopen c.a.	2.652	2.652	2.150
R-1090 sportstimulering ca	4.000	6.222	3.000
R-1136 Golfbad Exploitatie BV	1.644.702	1.679.401	1.679.401
R-1257 Sport Expertise Centrum	866.607	1.075.561	1.075.561
R-183 Sportbedrijf Talentencampus	39.378	60.378	60.378
R-189 Subsidie TOP Oss	-	4.055	-
04 Dynamisch stadscentrum	10.000	130.000	90.000
Centrumontwikkeling algemeen	10.000	130.000	90.000
R-1254 Winterland	-	40.000	-
R-197 Centrummanagem. Living Statues	10.000	10.000	10.000
R-204 Subsidie St. Centrummanagement	-	80.000	80.000

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
05 Zuinig op ons klimaat	243.089	260.000	260.000
Projecten milieu en buitengebied	243.089	260.000	260.000
R-1135 Dierenopvang Maasland	233.089	236.000	236.000
R-186 Subsidie Platform Global Goals	10.000	10.000	10.000
R-203 Subsidie St Landerij VanTosse	-	14.000	14.000
07 Mobiliteit	54.940	54.896	54.896
Verkeer	54.940	54.896	54.896
R-1029 Buurtbusverenigingen	5.940	5.896	5.896
R-188 Subsidie Stichting Wijkbus Oss	25.000	25.000	25.000
R-202 Subsidie Stichting Maasveren	24.000	24.000	24.000
08 Aantrekkelijk wonen in Oss	437.562	370.648	324.781
Evenementen en stadspromotie	97.791	151.861	138.523
R-1019 Carnavalsverenigingen	2.632	2.629	2.632
R-1020 Oranjecomitees	5.387	5.387	4.835
R-1021 St.Nicolaascomitees	2.477	2.476	2.477
R-1037 Herpen in woord en beeld	327	327	327
R-1038 Stichting Kiossk	7.771	7.771	-
R-1039 Stichting Oss Cultureel	11.597	11.597	11.597
R-1041 Werkgroep Cultuur	2.913	2.913	2.913
R-1079 Geschiedschrijving Oss	500	920	-
R-1080 Koningsdag Basisscholen	1.213	2.152	845
R-1096 Eenmalige Evenementen	26.158	79.124	79.978
R-1111 Stg-en Carnavalsvieringen	17.095	17.095	17.095
R-1112 Imkerverenigingen	324	323	324
R-1178 Het vierde beeld	3.647	3.647	-
R-166 St Boerenbruidsparen	250	-	-
R-173 Subsidie Maasdijk Marathon	15.500	15.500	15.500
Recreatie en toerisme	339.771	218.787	186.258
R-1061 Stichting Landschapsbeheer	5.461	5.461	5.461
R-1062 IVN	5.510	5.510	5.510
R-1067 De Beestenbergh	10.972	10.972	10.972
R-1068 Speeltuin Elckerlyc	53.931	53.931	53.931
R-1133 Regio-VVV	96.436	-	-
R-1134 Bezoekerscentrum Slabroek	109.166	84.619	52.089
R-1198 Subsidie Je treft 't in Oss	13.695	13.695	13.695
R-1250 lokale recreatie en toerisme	28.600	28.599	28.600
R-1261 Maasmeanders	16.000	16.000	16.000
09 Veilige omgeving	11.562	179.940	-8.112

Bedragen in euro's

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Integrale veiligheid	11.562	179.940	-8.112
R-1153 Veilig Thuis Huiselijk geweld	11.562	179.940	-8.112
Eindtotaal	20.181.344	21.710.084	21.191.310